

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

112'nci Birleşim 29 Temmuz 2024 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	186
II.- BU BİRLEŞİM TUTANAK ÖZETİ	191
III.- GELEN KÂĞITLAR	198
IV.- YOKLAMALAR	256,257,265,277,280,285, 287,292,293,295,299,301, 339,344,348,356
V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	212,215
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	212:213,215:217
1.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Roman vatandaşların yaşadığı sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması	212:213
2.- Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un, Antalya'nın Alanya ilçesinde 2023 yılında ortaya çıkan, 241 öğrenci ve ailesini mağdur eden konuya ilişkin gündem dışı konuşması	215
3.- Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın, mavi vatana ilişkin gündem dışı konuşması	215:217
	175

VI.- AÇIKLAMALAR

213,221,242,248,250,254,
258,267,270,271,278,281,
295,301,308,317,319,321,
329,331,333,341,347,379,384

- 1.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, sokak hayvanlarıyla ilgili getirilen yasal düzenlemenin sorunları daha da büyüteceğine ilişkin açıklaması 213
- 2.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, Basın İlan Kurumu sopasıyla Evrensel gibi gazetelerin neden ekonomik olarak çökertilmek istendiğine ilişkin açıklaması 213:214
- 3.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Şakirpaşa Havalimanı'na ilişkin açıklaması 214
- 4.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, 2024 Olimpiyat Oyunları'nda karışık atıcılık takımının başarısına ilişkin açıklaması 214
- 5.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, Türkiye'deki internet hızının yavaşlığına ilişkin açıklaması 214
- 6.- İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın, İsrail Dışişleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması 221
- 7.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ın metamfetamin tüketiminde Türkiye'de 2'nci, eroin tüketiminde 5'inci sırada olduğuna ilişkin açıklaması 221:222
- 8.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, sanatçı Kenan Işık'ın vefatına ilişkin açıklaması 222
- 9.- İstanbul Milletvekili Yahya Çelik'in, mavi vatan ülküsüne "mavi masal" diyenlere ilişkin açıklaması 222
- 10.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı haziran ayı çiğ süt üretim maliyetine ilişkin açıklaması 222
- 11.- Konya Milletvekili Meryem Göka'nın, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne "evet" dediklerine ilişkin açıklaması 223
- 12.- Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt'un, İsrail Dışişleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması 223
- 13.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Malatya'daki kayısı üreticilerinin taleplerine ilişkin açıklaması 223
- 14.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Polonez Fabrikasında çalışan 127 işçinin işten çıkarıldığına ilişkin açıklaması 224
- 15.- İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel'in, İsrail Dışişleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması 224
- 16.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars Barajı'nın kapaklarının açılması sonucu Kars'ın Susuz ilçesinin Çamçavuş, İncesu ve Yolboyu köylülerinin zarar gördüklerine ilişkin açıklaması 224
- 17.- İstanbul Milletvekili Şengül Karşlı'nın, İsrail Dışişleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması 224:225

- 18.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da kendi imkânlarıyla evlerini yapan depremzedelere, iktidarın "Evlerinizi yıkacağız." dediğine ilişkin açıklaması 225
- 19.- Aydın Milletvekili Seda Sarıbaş'ın, İsrail Dışişleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması 225
- 20.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne yapılan itirazlara ilişkin açıklaması 225
- 21.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin tüm engellemelere rağmen hizmete devam edeceğine ilişkin açıklaması 225:226
- 22.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, staj ve çıraklık mağdurlarına ilişkin açıklaması 226
- 23.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, sütte yaşanan krize ilişkin açıklaması 226
- 24.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'da milyonlarca metrekaarelik mera alanının TOKİ'ye devredildiğine ilişkin açıklaması 226
- 25.- Mersin Milletvekili Ali Kıratlı'nın, İsrail Dışişleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması 227
- 26.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, tiyatro sanatçısı Kenan Işık'ın vefatına ve memur emeklilerinin büyük mağduriyet yaşadıklarına ilişkin açıklaması 227
- 27.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da Söke İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nün tasarruf tedbirleri kapsamında bazı öğrenci servislerini kaldırmasına ilişkin açıklaması 227
- 28.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Batman-Beşiri yolunda meydana gelen kazaya ve Batman-Siirt, Batman-Diyarbakır kara yollarına ilişkin açıklaması 228
- 29.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'de Ustalık Telafi Programı'ndaki skandalın devam ettiğine ilişkin açıklaması 228
- 30.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Korkuteli'ne mevcut sanayi sitesinin yetmediğine ilişkin açıklaması 228
- 31.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, tiyatrocu Kenan Işık'ın vefatına, mavi vatan tartışmasına; İsraili bakanların, Cumhurbaşkanına karşı diplomatik normlarla bağdaşmayacak küstah ifadelerini kınadıklarına, Türkiye'nin güçlü olmasının bölge açısından çok büyük bir önem ifade edeceğine, olimpiyatlardan gelen güzel haberlere, daha başarılı olimpiyat oyuncularını çıkarabilme konusunun masaya yatırılması gerektiğine ve oyuncuların kıyafetlerine, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin genel gerekçesine ve Saadet Partisinin konuyla ilgili düşüncelerine ilişkin açıklaması 228:230

32.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'taki rezerv alan uygulamasına ilişkin açıklaması

230

33.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerine bugün de devam edileceğine, insan ve hayvanın birbirinin alternatifi veya rakibi olmadığına, İsrail'in insanlık dışı saldırılarının devam ettiğine; Cumhurbaşkanının, İsrail'e uyarıda bulunduğu "Biz nasıl Karabağ'a, Libya'ya girdiysek, bunun benzerini aynen onlara da yaparız." ifadesine; İsrail Dışişleri Bakanının, Cumhurbaşkanı Erdoğan'la ilgili sarf etmiş olduğu cümlelerini kınadıklarına, Türkiye'yi kırmızı bültenle aranan çeteler için güvenli bir alan hâline kimin getirdiğine, bundan sonra vatandaşlık verilecek kişilere; düşük kur, yüksek faiz politikasının tekstil, turizm ve tarım sektörüne büyük darbe vurduğuna, plansızlık nedeniyle domates ve karpuz üreticilerinin kan ağladığına, askerî hastanelerin kaldırılmasının büyük bir sorun olduğuna ve mavi vatanın politikaya malzeme edilecek bir konu olmadığına ilişkin açıklaması

230:233

34.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, sanatçı Kenan Işık'ın ebediyete irtihaline, madalya yolundaki Filenin Sultanları'na, Okçuluk Erkek Millî Takımı'na ve tüm millî sporculara; İsrail Dışişleri Bakanının, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan hadsiz beyanlarını kınadıklarına, 31 Temmuz 2018 tarihinde PKK tarafından şehit edilen 10 aylık Bedirhan bebek ile annesi Nurcan Karakaya'nın şehadetlerinin yıl dönümüne, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne veryansın edenlere ve her canlının yaşam hakkı olduğuna yürekten inandıklarına ilişkin açıklaması

233:234

35.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, Polonez Fabrikasında çalışan 127 işçinin işten çıkarıldığına ilişkin açıklaması

234

36.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, fındık taban fiyatının açıklanmasını beklediklerine ilişkin açıklaması

234:235

37.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Batman-Siirt Çevre Yolu'nda dün yaşanan kazaya, Batman-Siirt Çevre Yolu'nda gerekli tedbirlerin alınması çağrılarına, İsrail'in Filistin'e yönelik mezaliminin ve soykırımının her geçen gün daha da arttığına, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Biz nasıl Karabağ'a, Libya'ya girdiysek, bunun benzerini aynen onlara da yaparız." ifadesine ve dış politikanın böyle yapılmayacağına, Diyarbakır Valiliğinin yayalar için konulan Kürtçe uyarı işaretleriyle ilgili aldığı karara, İçişleri Bakanlığının halayları incelemek üzere halay inceleme timi kurduğuna, İstanbul Çatalca'da Polonez Et Fabrikasında işten çıkarılan işçilerin direnişine ve AKP Hükümetinin gerçeğine ilişkin açıklaması

235:237

38.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İsrail Dışişleri Bakanının, Cumhurbaşkanına karşı söylediği sözleri asla kabul etmediklerine, dış politikanın nasıl ve nerede yapılacağına, Türkiye'de işsizliğin ağır bir problem olmaya devam ettiğine ve Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisinin ÜNİ-

VERİ Projesi'ne; siyasi iktidarın, CHP'li belediyeleri nasıl sıkıştıracağını açıkça itiraf ettiğine, sanatçı Kenan Işık'ın vefatına; adı "hayvan hakları" olan ama gerçekte hayvanları katletme kanunu teklifinin görüşmelerine bugün devam edileceğine ve Meclisin, halkın gerçek gündemiyle uğraşmasının zamanının geldiğine ilişkin açıklaması

237:239

39.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da elektrik olmadığının ilişkin açıklaması

239:240

40.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, İsrail'in muhalefet partisinin sözde lideri Lapid, İsrail'in sözde Dışişleri Bakanı Katz ve Hollanda Temsilciler Meclisi üyesi Wilders'in, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef almalarına, son günlerde artan orman yangınlarına ve orman yangınlarıyla mücadele çalışmalarına, YKS tercih sürecinin devam ettiğine, Filenin Sultanları'na ve 2024 Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye'yi temsil eden tüm sporculara, mavi vatanın siyasi tartışmalara malzeme edilmesine, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a Allah'tan şifalar dilediğine ve sanatçı Kenan Işık'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

240:241

41.- İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in, sanatçı Kenan Işık'ın vefatına ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

241

42.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a şifalar dilediğine ve Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın kürsüden yaptığı konuşmasına ilişkin açıklaması

241

43.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a geçmiş olsun dileklerini ifade ettiklerine ve acil şifa dilediklerine ilişkin açıklaması

242

44.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a geçmiş olsun dileklerini ifade ettiklerine ve acil şifa dilediklerine ilişkin açıklaması

242

45.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a geçmiş olsun dileklerini ifade ettiklerine ve acil şifa dilediklerine ilişkin açıklaması

242

46.- Bilecik Milletvekili Halil Eldemir'in, Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol'un Saadet Partisi grup önerisinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

248

47.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Türkiye ve Kıbrıs'taki narenciye üreticilerinin sorunlarına ve taleplerine ilişkin açıklaması

250

48.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

254

49.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, fındık taban fiyatının açıklanmadığına ve CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in 2 Ağustos Cuma günü Giresun'da yapacağı Fındık Mitingi'ne ilişkin açıklaması

258

50.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Ankara Milletvekili Murat Emir'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	258:259
51.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	259
52.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, HÜDA PAR Diyarbakır İl Başkanlığının, Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk'i hedef göstermesine ilişkin açıklaması	260
53.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, fındık taban fiyatının açıklanmadığına ilişkin açıklaması	267
54.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, 31 Mart seçimlerinde ağır yenilgi alan AKP'nin, Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri hedef aldığına ilişkin açıklaması	267:268
55.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, fındık taban fiyatının açıklanmadığına ve CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in 2 Ağustos Cuma günü Giresun'da yapacağı Fındık Mitingi'ne ilişkin açıklaması	268
56.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Tarım Komisyonunun yanlış tarım politikalarının sonuçlarına çözüm bulması gerektiğine ilişkin açıklaması	268
57.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, hayvanları katletmenin önünü açan kanun teklifinin kötülere cesaret verdiğine ilişkin açıklaması	268
58.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tokat'ın bölünmüş yollardan yeteri kadar nasibini almadığına ilişkin açıklaması	270
59.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, yaşanan kuvvetli yağışların Bafra Ovası'ndaki tarım alanlarında büyük bir tahribata sebep olduğuna ilişkin açıklaması	270
60.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, Tokat Havalimanı'ndan yeterince istifade edilmediğine ilişkin açıklaması	271:272
61.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Hayvanları Koruma Kanunu'nda yapılan değişikliğe ilişkin açıklaması	278
62.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova Araştırma Hastanesiyle ilgili afliasyon imzasının atılamadığına ve Çiftlikköy'de boşaltılan eski devlet hastanesine ilişkin açıklaması	278
63.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, CHP'li belediyelerin sosyal belediyeçilik anlayışıyla hizmet verdiğine ve Kırşehir Belediyesine ilişkin açıklaması	278:279
64.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, DEM PARTİ Van il örgütünün halay çekerken polis müdahalesine uğradığına ilişkin açıklaması	281:282
65.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, hayvanlara yönelik katliam yasasının Genel Kurulda görüşmelerine devam edildiğine ilişkin açıklaması	295:296

66.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya Büyükşehir Belediyesi ile Meram, Selçuklu ve Karatay İlçe Belediyelerinin, yetkili sendikayla yaptıkları görüşmede çalışanlarına zam yapmayacaklarını söylediklerine ilişkin açıklaması	301:302
67.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu'nun, aynı tarihte işlenmiş aynı suçun, aynı infaz rejimine tabi olması gerektiğine ilişkin açıklaması	308
68.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, TUS ilkbahar dönemi sonuçlarına göre ayrıtıların hâlâ yapılmadığına ve Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin kaldığı yurtların fiyatlarına ilişkin açıklaması	308
69.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'un sağlık sorunlarına ilişkin açıklaması	309
70.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Mersin Milletvekili Havva Sibel Söylemez'in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	317
71.- Bilecik Milletvekili Halil Eldemir'in, İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	319
72.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	321:322
73.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, Bilecik Milletvekili Halil Eldemir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	322
74.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Manisa'nın Akhisar ilçesinde sokak köpeklerinin kendisini kovalaması sonucu yaralanan 2010 doğumlu Mehmet Can Kocabayık'a ilişkin açıklaması	322:323
75.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması	323
76.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması	329
77.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması	329
78.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması	329:330
79.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması	330
80.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması	330

81.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması	330:331
82.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, Sağlık Bakanlığından aldığı bilgiye göre, şiddete uğrayan doktora gerekli müdahaleler yapıldığına ve müşahede altında olduğuna ilişkin açıklaması	331
83.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Batı Trakya Türklerinin yalnız bırakıldığına ilişkin açıklaması	331:332
84.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Cumhuriyet Halk Partisi olarak halkın sesine kulak verdiklerine ve cinayetten hiçbir farkı olmayan bu kanun teklifini reddettiklerine ilişkin açıklaması	333
85.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, sokak hayvanları sorununun çözümüne ilişkin açıklaması	341
86.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, sokak hayvanlarının yaşamlarının tehlikeye atıldığına ilişkin açıklaması	341
87.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, masalarının üzerine konulan ekranda yer alan Türkçe olmayan bir kelimeye ilişkin açıklaması	347
88.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Sivas Milletvekili Abdullah Güler'in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	379:380
89.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Sivas Milletvekili Abdullah Güler'in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	380
90.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne "hayır" oyu vereceklerine, bir yıldır burada milletin derdine derman olmaya çalıştıklarına ve bütün siyasi partilere ara dönemde çalışmalarında başarılar dilediklerine ilişkin açıklaması	381
91.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Türk milletinin lehine olacak sorunlarına çözüm getirecek kanunların çıkması, devletin kurum ve kuruluşlarının daha etkin çalışabilmesi için ellerinden gelenin fazlasını yapmaya çalıştıklarına ve bu süreçte emeği geçenlere ilişkin açıklaması	381:382
92.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi görüşmelerine, ikinci yasama yılında yaşananlara ve yaz dönemini halkla bir arada verimli geçirmeyi arzu ettiklerine ilişkin açıklaması	382:383
93.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin ülkeye ve millete hayırlı olmasını dilediklerine ve Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın bir şiiriyle veda etmek istediğine ilişkin açıklaması	384:385
94.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler'in, Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin aleyhinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	385:386

95.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, son derece talihsiz bir yasa teklifinin birazdan oylanacağına, kanun teklifinin görüşmelerinde emeği geçenlere ve Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

386:387

96.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, bu yasama yılını böyle talihsiz bir yasa teklifiyle kapattıklarına, bu yoğun mesaiye emeği geçenlere ve DEM PARTİ olarak bu iki aylık süreçte yerelde halklarıyla buluşacaklarına ilişkin açıklaması

387

VII.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

217,257

1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın yaptığı gündem dışı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

217:218

2.- Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

219:220

3.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

220:221

4.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın gündem dışı ve sataşma nedeniyle yaptığı konuşmaları sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşmasını nedeniyle konuşması

257:258

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

241,331,388

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın sağlık durumunu yakinen takip ettiklerine ve geçmiş olsun dilediklerine ilişkin konuşması

241

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Divan olarak, doktora Allah'tan şifa dilediklerine ve sağlık çalışanlarına şiddeti hiçbir şekilde kabul etmediklerine ilişkin konuşması

331

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisi bugün itibarıyla 1 Ekime kadar tatile girse de milletvekillerinin seçim bölgelerinde halkla bütünleşmeye devam edeceklerine, bu yasama yılında Gazi Meclisin birçok önemli düzenleme yaptığına ve bu çalışmalarda kendilerinin yanında olan idari teşkilatın yöneticilerine ve personeline teşekkür ettiğine ilişkin konuşması

388

IX.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

242

A) ÖNERGELER

242

1.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, esas komisyon olarak Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen (2/2291) esas numaralı Kanun Teklifi'ni geri aldıklarına ilişkin önergesi (4/70)

242

X.- ÖNERİLER243,249,250,254,257,260,
265,269,270,272*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ*243:248,249:250,250:254,
254:256,257,260:265,
265:267,269:270,270:271,
272:274

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkanı Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, iktidar partisi mensuplarının ve yetkililerinin vatandaşlara yönelik aşağılayıcı ve horlayan tavırlarının sebeplerinin ve olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla 29/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

243:248,249:250

2.- İYİ Parti Grubunun, Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu ve 19 milletvekili tarafından, ayçiçeği üretimini teşvik etmek ve atılabilecek adımların belirlenmesi amacıyla 26/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

250:254,254:256,257

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, artan vergi yükünün ve emekçilerin sorunlarının araştırılması amacıyla 29/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

260:265

4.- CHP Grubunun, Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve arkadaşları tarafından, fındık ihracatında rekabet koşullarının araştırılması amacıyla 13/12/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

266:267,269:270,270:271,
272:274**XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN
DİĞER İŞLER**274,278,279,281,282,285,
287,293,295,296,299,301,
302,309,317,320,323,332,
333,339,342,344,347,348,
356,383,388,389

A) KANUN TEKLİFLERİ

274:277,278,279:280,281,
282:285,285:287, 287:292,
293:295,296:299, 299:301,
302:308,309:316, 317:319,
320:321,323:329,332:333,
333:339,339:341,342:343,
344:347,347:348,348:356,
356:379,383:384,388,389:402

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160)

274:277,278,279:280,281,
282:285,285:287, 287:292,
293:295,296:299, 299:301,
302:308,309:316, 317:319,
320:321,323:329,332:333,
333:339,339:341,342:343,
344:347,347:348,348:356,
356:379,383:384,388,389:402

XII.- OYLAMALAR**389**

1.- (S. Sayısı: 160) Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

389:402

XIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**403**

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, vicdani ret beyanında bulunan bir kişiye ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/13631)

403:404

2.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, son beş yılda çeşitli suçlardan hüküm giyen kişilere dair bazı verilere ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/13667)

405:407

3.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ülke genelindeki cezaevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklulara dair istatistiklere ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/13842)

408:411

4.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, son on yılda suç unsuru sayılan haberlere ve gözaltına alınan basın mensuplarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/13945)

412:417

5.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu'nun, kitapları için yasaklama kararı çıkarılan yazarlar hakkında yürütülen adli süreçlere ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/13958)

418:420

II.- BU BİRLEŞİM TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.01’de açılarak sekiz oturum yaptı.

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, vakıf üniversitelerinin ücret artışlarına, Sakarya Milletvekili Ali İnci, 2024 Yaz Olimpiyatları’na ve ülkedeki spor faaliyetlerine, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun, Afyonkarahisar’ın sorunlarına, İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Adana Milletvekili Ayhan Barut, devletten milyarlarca liralık ihale alan ve hiç vergi ödemediği görülen şirketlerin olduğuna,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Tekirdağ’da ve çevre illerde sağlık sisteminin çöktüğüne,

Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak,

Düzce Milletvekili Ercan Öztürk;

İstanbul Milletvekili Namık Tan’ın 110’uncu Birleşimde (3/908) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sivas Milletvekili Rukiye Toy, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ile Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesine ve gençlerin üniversite tercih döneminde olduklarına,

Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı, üniversite tercihleri döneminin başladığına ve Harran Üniversitesine,

Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman, Paris 2024 Yaz Olimpiyat Oyunları’nda Türkiye’yi temsil eden tüm sporculara ve Erzincan’da gençler için yapılan yatırımlara,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, doğal afetler sonucunda Uşak’ın Banaz ve Sivasslı ilçelerindeki çiftçilerin yaşadığı mağduriyete,

Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy, Kayseri’de Yemliha baraj gölünde düzenlenen Dragon Festivali’ne,

Sakarya Milletvekili Ali İnci, TRT Haber ekibine Filistin’de katil İsrail Hükûmeti tarafından yapılan saldırıya ve Amerika Birleşik Devletleri Kongresinde Netanyahu’nun ayakta alkışlanmasına,

Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı, Gazze’de sahra hastanesi olarak kullanılan Hatice Okulunun bombalandığına,

İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı’na,

Bolu Milletvekili İsmail Akgül, Hakkâri Şemdinli’de PKK tarafından şehit edilen Ziya Sarpkaya’nın şehadetinin 9’uncu seneidevriyesine,

Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez, 28 Temmuz 1943 yılında Sefo Deresi’nde 33 Kürt köylüsünün katledildiğine,

Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş, İçişleri Bakanı ve ona bağlı kurumların, Kürt gençlerinin halayları ve türkülerıyla uğraştığına,

Antalya Milletvekili Aliye Coşar, Manavgat yangınının yıl dönümüne,

Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan, hayvancılık desteklemelerine ilişkin yeni yayımlanan kararnameye,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, ekonomik krizin bitmek bilmeyen faturasının emeklilere yüklenmeye devam edildiğine,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Aydın’da incir ve zeytin üreticilerinin emeklerinin karşılığını alamadıklarına,

Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul, Karadeniz Ereğli’deki hava kirliliğine,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin, Karadeniz’de Giresun, Bayburt, Sinop, Trabzon ve Bartın illerinde yaşanan şaganak yağış sonrası oluşan sel felaketine, dün akşam Türkiye Büyük Millet Meclisinde yayınlanan İsrail Başbakanı Netanyahu’nun ABD Kongresinde konuşmasını kınayan bildiriye, dokuzuncu yargı paketinin görüşmelerinin yeni yasama yılına bırakılmasına, 110’uncu Birleşimde mavi vatanla ilgili “bir masal” ifadesi kullanılmasına, Paris Olimpiyatları’nda Türkiye’nin neden daha fazla sporcuyla temsil edilmediğine ve millî sporcuların kıyafetlerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, başıboş sokak hayvanları konusunun çözülmesi gerektiğine, bu sorunun çözülmemesinin sebebinin 2004 yılında çıkmış olan kanunu uygulamayan belediyeler ve bakanlıklar olduğuna, katıldığı Tarım Komisyonunda kendisini hem üzen hem de öfkeliendiren olaya, her meseleyi kutuplaştırarak çözmenin fayda sağlamayacağına, Cumhurbaşkanının eşi Emine Erdoğan’ın 28 Temmuz 2021’de yaptığı konuşmaya, başıboş sokak hayvanlarıyla ilgili kanun teklifinin çıkarılması için niçin acele edildiğine ve diğer ülkelerin bu sorunu nasıl çözdüklerine,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Karadeniz Bölgesi’nde yer alan birçok ilde yaşanan sel felaketine, dün akşam Türkiye Büyük Millet Meclisinde tüm milletvekillerinin kabulüyle çıkan İsrail Başbakanı Netanyahu’nun ABD Kongresinde konuşmasını kınayan tezkereye, geleceğin teminatı gençlerin 2 Ağustos’a kadar üniversite tercihlerini yapacaklarına, Türk Silahlı Kuvvetlerinin terörist temizliğine ara vermeden devam ettiğine ve mavi vatan ülküsüne “masal” diyenlere, Türkiye Kültür Yolu Festivali’ne ve 3-11 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirilecek olan Nevşehir Kapadokya Balon ve Kültür Yolu Festivali’ne,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, halaya yönelik tahammülsüzlüğün devam ettiğine; halay çektikleri gerekçesiyle Mersin’de, Ağrı’da, Siirt’te ve İstanbul’un farklı ilçelerinde gözaltılar olduğuna ve valiliğin bunlarla ilgili açıklama yapmasına, Kenan Evren’in yaptıklarıyla bugün olanlar arasında hiçbir farkın olmadığına, halay çekmenin bu iktidara karşı bir direniş yöntemi olduğuna ve türkülerıyla, halaylarıyla direneceklerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Meclisten geçirilen vergi paketiyle en düşük emekli aylığının 12.500 lira olduğuna, Cumhurbaşkanının “Onların sırtlarında küfe yok ki.” cümlesine, Demiroren grubunun kamu bankalarına olan borcuna, sokak hayvanlarıyla ilgili yasa teklifinin bugün görüşülecek olmasına, sokak hayvanlarıyla ilgili sorunun bu noktaya nasıl geldiğine ve Anayasa’ya aykırı olan bu yasa teklifinin bir kez daha gözden geçirilmesini AKP ve MHP Gruplarına önerdiğine,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, AK PARTİ iktidarının halaya karşı olmadığına, terör devleti İsrail’in soykırım motivasyonunun her geçen gün biraz daha arttığına, Yıldız Sarayı’nın kapılarının tekrar ziyaretçiye açıldığına ve 20 Temmuz Kıbrıs Barış ve Özgürlük Bayramı’nı coşku ve heyecanla idrak edildiğine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 24/7/2024 tarihinde; Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 28/7/2024 tarihinde Başkanlığa ulaştırılmasına ilişkin bir duyuruda bulunuldu.

Saadet Partisi Grubunun, 28/7/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, mega şirketlerin vergi ödememesinin yaşanan ekonomik krize etkilerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 14/5/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, konut, kira ve aidat fiyatlarındaki zam oranlarının sebep olduğu problemlerin belirlenerek gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 28/7/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, siyasi yargılamaların ortaya çıkardığı sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 28/7/2024 tarihinde Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkemizdeki vergi sisteminin toplum üzerinde yarattığı olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Saadet Partisi Grubuna ait olup boş bulunan Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğine Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan,

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi ait olup bulunan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğine Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan,

Seçildiler.

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'ni görüşmeye başlamadan önce Anayasa'ya aykırılıktan dolayı usul tartışması açılmasını talep ettiklerine,

İstanbul Milletvekili Erkan Baş, kanun teklifinin bütünü üzerindeki söz taleplerinin dikkate alınmaması hâlinde usul tartışması açılmasını talep ettiklerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır,

Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit;

Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın;

160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırı olup olmadığı gerekçesiyle,

Kanun teklifinin bütünü üzerindeki söz taleplerinin dikkate alınıp alınmamasıyla ilgili,

Tutumuna yönelik usul görüşmeleri yapıldı. Başkanlığın tutumunda herhangi bir değişiklik olmadığı açıklandı.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasına alınan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 160) görüşmelerine başlanarak 6'ncı maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, önemli bir kanun teklifi görüşülürken AKP Grubundan çok az milletvekilinin bulunduğuna,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, İzmir Milletvekili Ümit Özlale'ye iki cihan saadeti dilediğine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit;

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit;

Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Mazıdağı'nın Konur ve Meşeli köyleri arasında çok büyük bir yangının başladığına,

İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Gazze kasabı Netanyahu'nun Dışişleri Bakanı görünümlü tetikçisi Yisrael Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan paylaşımına,

İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanı Vahit Kirişçi'nin 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde soru-cevap kısmında yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanı Vahit Kirişçi, İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Komisyonun kimi, neden, niçin alkışladığını; neye katılıp katılmadığını merak ettiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır;

Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ, Divan olarak, İzmir Milletvekili Ümit Özlale'ye mutluluklar dilediklerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü saat 14.00'te toplanmak üzere 03.56'da birleşime son verildi.

Bekir BOZDAĞ

Başkan Vekili

Yasin ÖZTÜRK

Denizli

Kâtip Üye

Kurtcan ÇELEBİ

Ankara

Kâtip Üye

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

II.- BU BİRLEŞİM TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.05'te açılarak beş oturum yaptı.

İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç, Roman vatandaşların yaşadığı sorunlara,

Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun, Antalya'nın Alanya ilçesinde 2023 yılında ortaya çıkan, 241 öğrenci ve ailesini mağdur eden konuya,

Kayseri Milletvekili Sayın Hulusi Akar, mavi vatana,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir, sokak hayvanlarıyla ilgili getirilen yasal düzenlemenin sorunları daha da büyüteceğine,

Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir, Basın İlan Kurumu sopasıyla Evrensel gibi gazetelerin neden ekonomik olarak çökertilmek istendiğine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Şakirpaşa Havalimanı'na,

Konya Milletvekili Mehmet Baykan, 2024 Olimpiyat Oyunları'nda karışık atıcılık takımının başarısına,

İstanbul Milletvekili Burak Akburak, Türkiye'deki internet hızının yavaşlığına,

İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan,

Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt,

İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel,

İstanbul Milletvekili Şengül Karslı,

Aydın Milletvekili Seda Sarıbaş,

Mersin Milletvekili Ali Kırıatlı,

İsrail Dışişleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, Uşak'ın metamfetamin tüketiminde Türkiye'de 2'nci, eroin tüketiminde 5'inci sırada olduğuna,

İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları, sanatçı Kenan Işık'ın vefatına,

İstanbul Milletvekili Yahya Çelik, mavi vatan ülküsüne “mavi masal” diyenlere,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı haziran ayı çiğ süt üretim maliyetine,

Konya Milletvekili Meryem Göka, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne “evet” dediklerine,

Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu, Malatya'daki kayısı üreticilerinin taleplerine,

İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu,

İstanbul Milletvekili İskender Bayhan;

Polonez Fabrikasında çalışan 127 işçinin işten çıkarıldığına,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, Kars Barajı'nın kapaklarının açılması sonucu Kars'ın Susuz ilçesinin Çamçavuş, İncesu ve Yolboyu köylülerinin zarar gördüklerine,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Hatay'da kendi imkânlarıyla evlerini yapan depremzedelere, iktidarın “Evlerinizi yıkacağız.” dediğine,

Sivas Milletvekili Rukiye Toy, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne yapılan itirazlara,

Aydın Milletvekili Evrim Karakoz, Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin tüm engellemelere rağmen hizmete devam edeceğine,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, staj ve çıraklık mağdurlarına,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, sütte yaşanan krize,

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, Şanlıurfa'da milyonlarca metrekarelik mera alanının TOKİ'ye devredildiğine,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, tiyatro sanatçısı Kenan Işık'ın vefatına ve memur emeklilerinin büyük mağduriyet yaşadıklarına,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Aydın'da Söke İlçe Millî Eğitim Müdürlüğünün tasarruf tedbirleri kapsamında bazı öğrenci servislerini kaldırmasına,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, Batman-Beşiri yolunda meydana gelen kazaya ve Batman-Siirt, Batman-Diyarbakır kara yollarına,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Kocaeli'de Ustalık Telifi Programı'ndaki skandalın devam ettiğine,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Korkuteli'ne mevcut sanayi sitesinin yetmediğine,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin, tiyatrocusu Kenan Işık'ın vefatına, mavi vatan tartışmasına; İsraili bakanların, Cumhurbaşkanına karşı diplomatik normlarla bağdaşmayacak küstah ifadelerini kınadıklarına, Türkiye'nin güçlü olmasının bölge açısından çok büyük bir önem ifade edeceğine, olimpiyatlardan gelen güzel haberlere, daha başarılı olimpiyat oyuncuları çıkarabilme konusunun masaya yatırılması gerektiğine ve oyuncuların kıyafetlerine, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin genel gerekçesine ve Saadet Partisinin konuyla ilgili düşüncelerine,

Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu, Kahramanmaraş'taki rezerv alan uygulamasına,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerine bugün de devam edileceğine, insan ve hayvanın birbirinin alternatifi veya rakibi olmadığına, İsrail'in insanlık dışı saldırılarının devam ettiğine; Cumhurbaşkanının, İsrail'e uyarıda bulunduğu "Biz nasıl Karabağ'a, Libya'ya girdiysek, bunun benzerini aynen onlara da yaparız." ifadesine; İsrail Dışişleri Bakanının, Cumhurbaşkanı Erdoğan'la ilgili sarf etmiş olduğu cümlelerini kınadıklarına, Türkiye'yi kırmızı bültenle aranan çeteler için güvenli bir alan hâline kimin getirdiğine, bundan sonra vatandaşlık verilecek kişilere; düşük kur, yüksek faiz politikasının tekstil, turizm ve tarım sektörüne büyük darbe vurduğuna, plansızlık nedeniyle domates ve karpuz üreticilerinin kan ağladığına, askerî hastanelerin kaldırılmasının büyük bir sorun olduğuna ve mavi vatanın politikaya malzeme edilecek bir konu olmadığına,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, sanatçı Kenan Işık'ın ebediyete irtihaline, madalya yolundaki Filenin Sultanları'na, Okçuluk Erkek Millî Takımı'na ve tüm millî sporculara; İsrail Dışişleri Bakanının, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan hadsiz beyanlarını kınadıklarına, 31 Temmuz 2018 tarihinde PKK tarafından şehit edilen 10 aylık Bedirhan bebek ile annesi Nurcan Karakaya'nın şehadetlerinin yıl dönümüne, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne veryansın edenlere ve her canlının yaşam hakkı olduğuna yürekten inandıklarına,

Ordu Milletvekili Seyit Torun, fındık taban fiyatının açıklanmasını beklediklerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Batman-Siirt Çevre Yolu'nda dün yaşanan kazaya, Batman-Siirt Çevre Yolu'nda gerekli tedbirlerin alınması çağrılarına, İsrail'in Filistin'e yönelik mezaliminin ve soykırımının her geçen gün daha da arttığına, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Biz nasıl Karabağ'a, Libya'ya girdiysek, bunun benzerini aynen onlara da yaparız." ifadesine ve dış politikanın böyle yapılmayacağına, Diyarbakır Valiliğinin yayalar için konulan Kürtçe uyarı işaretleriyle ilgili aldığı karara, İçişleri Bakanlığının halayları incelemek üzere halay inceleme timi kurduğuna, İstanbul Çatalca'da Polonez Et Fabrikasında işten çıkarılan işçilerin direnişine ve AKP Hükûmetinin gerçeğine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, İsrail Dışişleri Bakanının, Cumhurbaşkanı'na karşı söylediği sözleri asla kabul etmediklerine, dış politikanın nasıl ve nerede yapılacağına, Türkiye'de işsizliğin ağır bir problem olmaya devam ettiğine ve Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisinin ÜNİ-VERİ Projesi'ne; siyasi iktidarın, CHP'li belediyeleri nasıl sıkıştıracağını açıkça itiraf ettiğine, sanatçı Kenan Işık'ın vefatına; adı "hayvan hakları" olan ama gerçekte hayvanları katletme kanunu teklifinin görüşmelerine bugün devam edileceğine ve Meclisin, halkın gerçek gündemiyle uğraşmasının zamanının geldiğine,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, Şanlıurfa'da elektrik olmadığına,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, İsrail'in muhalefet partisinin sözde lideri Lapid, İsrail'in sözde Dışişleri Bakanı Katz ve Hollanda Temsilciler Meclisi üyesi Wilders'in, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef almalarına, son günlerde artan orman yangınlarına ve orman yangınlarıyla mücadele çalışmalarına, YKS tercih sürecinin devam ettiğine, Filenin Sultanları'na ve 2024 Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye'yi temsil eden tüm sporculara, mavi vatanın siyasi tartışmalara malzeme edilmesine, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a Allah'tan şifalar dilediğine ve sanatçı Kenan Işık'a Allah'tan rahmet dilediğine,

İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder, sanatçı Kenan Işık'ın vefatına ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a acil şifalar dilediğine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a şifalar dilediğine ve Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın kürsüden yaptığı konuşmasına,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez;

Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a geçmiş olsun dileklerini ifade ettiklerine ve acil şifa dilediklerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Ankara Milletvekili Murat Emir, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın yaptığı gündem dışı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Kayseri Milletvekili Hulusi Akar, Ankara Milletvekili Murat Emir'in satışa nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Adalet ve Kalkınma Partisine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın satışa nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Satışması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın sağlık durumunu yakinen takip ettiklerine ve geçmiş olsun dilediklerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, esas komisyon olarak Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen (2/2291) esas numaralı Kanun Teklifi'ni geri aldıkları açıklandı.

Saadet Partisi Grubunun, 29/7/2024 tarihinde Grup Başkanı Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, iktidar partisi mensuplarının ve yetkililerinin vatandaşlara yönelik aşağılayıcı ve horlayan tavırlarının sebeplerinin ve olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 26/7/2024 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu ve 19 milletvekili tarafından, ayçiçeği üretimini teşvik etmek ve atılabilecek adımların belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 29/7/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, artan vergi yükünün ve emekçilerin sorunlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 13/12/2023 tarihinde Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve arkadaşları tarafından, fındık ihracatında rekabet koşullarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Bilecik Milletvekili Halil Eldemir, Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol'un Saadet Partisi grup önerisinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, Türkiye'deki ve Kıbrıs'taki narenciye üreticilerinin sorunlarına ve taleplerine,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez;

Fındık taban fiyatının açıklanmadığına ve CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in 2 Ağustos Cuma günü Giresun'da yapacağı Fındık Mitingi'ne,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Ankara Milletvekili Murat Emir'in satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, HÜDA PAR Diyarbakır İl Başkanlığının, Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk'i hedef göstermesine,

İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt, fındık taban fiyatının açıklanmadığına,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, 31 Mart seçimlerinde ağır yenilgi alan AKP'nin, Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri hedef aldığına,

Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar, Tarım Komisyonunun yanlış tarım politikalarının sonuçlarına çözüm bulması gerektiğine,

Muğla Milletvekili Gizem Özcan, hayvanları katletmenin önünü açan kanun teklifinin kötülere cesaret verdiğine,

Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, Tokat'ın bölünmüş yollardan yeteri kadar nasibini almadığına, Samsun Milletvekili Murat Çan, yaşanan kuvvetli yağışların Bafra Ovası'ndaki tarım alanlarında büyük bir tahribata sebep olduğuna,

Tokat Milletvekili Yücel Bulut, Tokat Havalimanı'ndan yeterince istifade edilmediğine, İlişkin birer açıklamada bulundular.

Ankara Milletvekili Murat Emir, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın gündem dışı ve satışma nedeniyle yaptığı konuşmaları sırasında Cumhuriyet Halk Partisine satışmasını nedeniyle bir konuşma yaptı.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 160) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

Kayseri Milletvekili Aşkın Genç, Hayvanları Koruma Kanunu'nda yapılan değişikliğe,

Yalova Milletvekili Tahsin Becan, Yalova Araştırma Hastanesiyle ilgili afiliasyon imzasının atılamadığına ve Çiftlikköy'de boşaltılan eski devlet hastanesine,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, CHP'li belediyelerin sosyal belediyeçilik anlayışıyla hizmet verdiğine ve Kırşehir Belediyesine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, DEM PARTİ Van il örgütünün halay çekerken polis saldırısına uğradığına,

Ankara Milletvekili Semra Dinçer, hayvanlara yönelik katliam yasasının Genel Kurulda görüşmelerine devam edildiğine,

Konya Milletvekili Barış Bektaş, Konya Büyükşehir Belediyesi ile Meram, Selçuklu ve Karatay İlçe Belediyelerinin, yetkili sendikayla yaptıkları görüşmede çalışanlarına zam yapmayacaklarını söylediklerine,

Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu, aynı tarihte işlenmiş aynı suçun, aynı infaz rejimine tabi olması gerektiğine,

Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan, TUS ilkbahar dönemi sonuçlarına göre ayrılışların hâlâ yapılmadığına ve Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin kaldığı yurtların fiyatlarına,

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, Çorum'un sağlık sorunlarına,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Mersin Milletvekili Havva Sibel Söylemez'in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Bilecik Milletvekili Halil Eldemir,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç;

İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil, Bilecik Milletvekili Halil Eldemir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Manisa'nın Akhisar ilçesinde sokak köpeklerinin kendisini kovalaması sonucu yaralanan 2010 doğumlu Mehmet Can Kocabayık'a,

Ankara Milletvekili Murat Emir,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır,

İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez;

Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete,

İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan, Sağlık Bakanlığından aldığı bilgiye göre, şiddete uğrayan doktora gerekli müdahaleler yapıldığına ve müşahade altında olduğuna,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Batı Trakya Türklerinin yalnız bırakıldığına,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak halkın sesine kulak verdiklerine ve cinayetten hiçbir farkı olmayan bu kanun teklifini reddettiklerine,

Denizli Milletvekili Şeref Arpacı, sokak hayvanları sorununun çözümüne,

Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, sokak hayvanlarının yaşamlarının tehlikeye atıldığına,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, masalarının üzerine konulan ekranda yer alan Türkçe olmayan bir kelimeye,

Ankara Milletvekili Murat Emir,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit,

Sivas Milletvekili Abdullah Güler'in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne "hayır" oyu vereceklerine, bir yıldır burada milletin derdine derman olmaya çalıştıklarına ve bütün siyasi partilere ara dönemde çalışmalarında başarılar dilediklerine,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Türk milletinin lehine olacak, sorunlarına çözüm getirecek kanunların çıkması, devletin kurum ve kuruluşlarının daha etkin çalışabilmesi için ellerinden gelenin fazlasını yapmaya çalıştıklarına ve bu süreçte emeği geçenlere,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi görüşmelerine, ikinci yasama yılında yaşananlara ve yaz dönemini halkla bir arada verimli geçirmeyi arzu ettiklerine,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin ülkeye ve millete hayırlı olmasını dilediklerine, ve Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın bir şiiriyle veda etmek istediğine,

Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin aleyhinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, son derece talihsiz bir yasa teklifinin birazdan oylanacağına, kanun teklifinin görüşmelerinde emeği geçenlere ve Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, bu yasama yılını böyle talihsiz bir yasa teklifiyle kapattıklarına, bu yoğun mesaiye emeği geçenlere ve DEM PARTİ olarak bu iki aylık süreçte yerelde halklarıyla buluşacaklarına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan;

Divan olarak, doktora Allah'tan şifa dilediklerine ve sağlık çalışanlarına şiddeti hiçbir şekilde kabul etmediklerine,

Türkiye Büyük Millet Meclisi bugün itibarıyla 1 Ekime kadar tatile girse de milletvekillerinin seçim bölgelerinde halkla bütünleşmeye devam edeceklerine, bu yasama yılında Gazi Meclisin birçok önemli düzenleme yaptığına ve bu çalışmalarda kendilerinin yanında olan idari teşkilatın yöneticilerine ve personeline teşekkür ettiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 1 Ekim 2024 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere 03.51'de birleşime son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

Sibel SUIÇMEZ

Trabzon

Kâtip Üye

Havva Sibel SÖYLEMEZ

Mersin

Kâtip Üye

Yasin ÖZTÜRK

Denizli

Kâtip Üye

III.- GELEN KÂĞITLAR**No: 174****29 Temmuz 2024 Pazartesi****Milletvekili Teklifleri**

1.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın; Yaşlı Bakım Sigortası Fonunun Kurulmasına Dair Kanun Teklifi (2/2306) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

2.- Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkanvekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in; Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezasına Koşullu Salıverme Yasağının Kaldırılması ve 25. Yılda Koşullu Salıverme İmkânının Sağlanması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2307) (İçişleri ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:26.07.2024)

3.- Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkanvekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in; Türkiye Gıda Güvenliği Kurumu Kanunu Teklifi (2/2308) (Plan ve Bütçe ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

4.- Konya Milletvekili Hasan Ekici'nin; Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2309) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

Rapor

1.- Denizli Milletvekili Şahin Tin ve Aydın Milletvekili Ömer Özmen ile 72 Milletvekilinin Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2293) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 161) (Dağıtma tarihi: 29.07.2024) (GÜNDEME)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, TBMM yerleşkesinin engelli erişimine uygunluğuna ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14059) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

2.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır'ın Suriçi bölgesinde yer alan tarihi PTT binasının kullanım hakkının devredildiği iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/14154) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.07.2024)

3.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum ili Laçın ilçesinde görev yapan bir imam hakkındaki bazı iddialara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/14155) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

4.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Boğaziçi Üniversitesine yapılan atamalara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/14156) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

5.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 1930 yılında Van'ın Erciş ilçesinde gerçekleşen Zilan Deresi operasyonlarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/14157) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

6.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, fahri Kuran kursu öğreticilerinin özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/14158) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

7.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır'ın Kocaköy ilçesine bağlı Ambar köyünde çocukların gölete düşerek hayatını kaybettiği bir olaya ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/14159) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

8.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, yap-işlet-devret modeliyle inşa edilen tünel ve köprüler için yapılan garanti ödemelerine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/14160) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

9.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Hakkari ile Çukurca ilçesinde düzenlenen bir festivalde yaşandığı iddia edilen cinsel taciz olayına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14161) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

10.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun denetimli serbestlik ve koşullu salıverilme haklarından yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14162) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kayseri'de Suriyeli mültecilere yönelik gerçekleştirilen saldırılara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14163) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elazığ Açık Cezaevinde yaşandığı iddia edilen bir olaya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14164) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

13.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Marmara 4 Nolu Kapalı Cezaevinde bulunan mahkumların sağlık haklarının ihlal edildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14165) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

14.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Dumlu 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14166) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

15.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, çifte vatandaşlığı bulunan ve İsrail ordusunda aktif görev yapan Türk vatandaşlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14167) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

16.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 1930 yılında Van'ın Erciş ilçesinde gerçekleşen Zilan Deresi operasyonlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14168) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

17.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, cezaevlerinde yaşanan zehirlenme vakalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14169) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

18.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, cezaevlerinde yaşanan zehirlenme vakalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14170) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

19.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Antalya ilinde eşi tarafından şiddete maruz kalan bir kadına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14171) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2024)

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin yargılanma sürecine ve yurt dışı çıkış yasağının kaldırılması talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14172) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Silivri 2 Nolu Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14173) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

22.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Türkoğlu 1 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14174) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Burdur Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14175) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Menemen R Tipi Cezaevinde bulunan ağır hasta bir mahkumun nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14176) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bağdat Rusafa Cezaevinde bulunan bir mahkumun Türkiye'ye nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14177) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tokat Açık Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14178) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

27.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Buca Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan iki mahkumun nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14179) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

28.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu'nun, Batman M Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14180) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

29.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, İzmir F Tipi Cezaevinde bulunan mahkumların istekleri dışında başka cezaevlerine nakledildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14181) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

30.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa 1 Nolu T Tipi Cezaevinde bulunan bir mahkumun intihar etmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14182) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

31.- Antalya Milletvekili Cavit An'nın, şehir içi toplu ulaşım hizmeti sunan ulaşım araçları için verilen destek ödemelerinin artırılması talebine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14183) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

32.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ilinde yoksulluk sınırı altında yaşayan çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14184) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

33.- Elazığ Milletvekili Semih Işıkver'in, Elazığ'da bulunan Eti Krom madeninde çalışan işçilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14185) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

34.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, sanayi ve hizmet sektöründe istihdam edilen yabancı uyruklu çalışanlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14186) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

35.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 31 Mart 2024 Mahalli İdareler Seçimleri sonrasında belediyeler tarafından işten çıkarılan işçilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14187) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

36.- Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, bir krom şirketi işçilerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14188) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

37.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, Samsun'da gerçekleşen bir intihar vakasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14189) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

38.- Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın'ın, SGK'nın açıkladığı bazı verilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14190) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

39.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, İlk Evim Arsa Projesi'ne ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14191) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

40.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 1930 yılında Van'ın Erciş ilçesinde gerçekleşen Zilan Deresi operasyonlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14192) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

41.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Bursa ili Orhangazi ilçesinde bulunan bir fabrika ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14193) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2024)

42.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Çayırova ilçesindeki sağanak yağışın sebep olduğu su baskınlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14194) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

43.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Dilovası ilçesinde bulunan Tavşancıl sahilinin tadilatına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14195) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

44.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Dilovası ilçesinde bulunan Tavşancıl sahiline bağlanan alt geçitte yaşanan altyapı sorununa ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14196) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

45.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Kandıra ilçesine bağlı Bağırgranlı köyü yolunun yenilenmesi talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14197) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

46.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Körfez ilçesinde bulunan Yarımca Sanayi Sitesi civarındaki çöp sorununa ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14198) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

47.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Bakanlık tarafından Zonguldak ilindeki deniz kirliliğinin önlenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14199) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

48.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, ülkemizdeki hava kirliliğine ve hava kalitesi izleme istasyonlarına dair çeşitli verilere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14200) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

49.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ili Eyyübiye ilçesinde yaşanan su kesintilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14201) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

50.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ili Yüksekova ilçesine bağlı Dağlıca köyünün altyapı ve sosyal hizmetlere dair taleplerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14202) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

51.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, Aydın ili Didim ilçesindeki bazı kıyı alanlarının ve doğal varlıkların yapılaşmaya açılmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14203) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

52.- Tekirdağ Milletvekili Cem Aşvar'ın, Bakanlık tarafından olası Marmara depremine yönelik alınan önlemlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14204) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

53.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, Fener Rum Patriği'nin yurt dışında düzenlenen bir konferansa ekümenik sıfatı ile katılmasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14205) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.07.2024)

54.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bağdat Rusafa Cezaevinde bulunan bir mahkumun Türkiye'ye nakil talebine ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14206) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

55.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, elektrik dağıtım şirketlerinin kusuru nedeniyle çıkan orman yangınlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14207) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

56.- Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir'in, DEDAŞ ile ilgili çeşitli şikayetlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14208) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

57.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Akkuyu Nükleer Santrali ile ilgili iddialara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14209) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

58.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, bir elektrik dağıtım şirketi hakkındaki çeşitli şikayetlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14210) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

59.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Mardin ve Diyarbakır illerine bağlı çeşitli köylerde meydana gelen elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14211) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

60.- Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un, İzmir'in Konak ilçesinde elektrik akımına kapılarak hayatını kaybeden iki vatandaşa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14212) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.07.2024)

61.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, Konya Ovası Projesi'nin akıbetine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14213) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

62.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Diyarbakır'ın çeşitli ilçelerinin doğal gaz erişimi sorununa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14214) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

63.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, elektrik dağıtım şirketlerinin vergi yükümlülüklerini yerine getirmedikleri iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14215) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

64.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Sakarya'da yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14216) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

65.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ili Yüksekova ilçesine bağlı Dağlıca köyünün altyapı sorunlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14217) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

66.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu'nun, Batman'ın Beşiri ilçesine bağlı Doğankavak köyündeki abonelere gelen elektrik faturalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14218) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

67.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası için TFF tarafından Almanya'ya götürülen kişilere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14219) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

68.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmit Belediyespor Kadın Basketbol takımının ligden çekilmesine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14220) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

69.- Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın'ın, TÜİK'in enflasyon oranını hesapladığı madde fiyatlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14221) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

70.- Kırklareli Milletvekili Fahri Özkan'ın, son 5 yılda kamu bankalarının verdiği ilan ve reklamların maliyetine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14222) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

71.- Kırklareli Milletvekili Fahri Özkan'ın, Bakanlık binasındaki lavaboların yüksek meblağ ile yenileneceği iddiasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14223) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

72.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, yurt dışı çıkış harcının artırılabileceği iddiasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14224) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

73.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, TÜİK tarafından açıklanan enflasyon verilerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14225) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

74.- Ankara Milletvekili Koray Aydın'ın, TÜİK tarafından yapılan açıklamalara ve kurumun hesaplama yöntemine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14226) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

75.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, geçici koruma statüsünde bulunan Suriye uyruklu kişilere vergiden muaf araç sağlandığı iddiasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14227) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2024)

76.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, bazı şirketlere tanınan vergi muafiyetlerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14228) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

77.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, kar amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler kaleminden yapılan harcamalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14229) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

78.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, yargı harçlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14230) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

79.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 3 Temmuz 2024 tarihli ve 161 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kapatılan malmüdürlüklerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14231) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

80.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Suriye uyruklu kişilerin pasaport bilgilerinin sızdırıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14232) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

81.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kayseri'de Suriyeli mültecilere yönelik gerçekleştirilen saldırılara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14233) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

82.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Bakanlık tarafından nefret suçlarına yönelik alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14234) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

83.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, 7 Temmuz 2024 tarihinde Amasya'nın Kirazlıdere Mahallesi'nde dağıtıldığı iddia edilen bildirilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14235) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

84.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 1930 yılında Van'ın Erciş ilçesinde gerçekleşen Zilan Deresi operasyonlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14236) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

85.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, 9 Temmuz 2024 tarihinde Mardin'de kolluk kuvvetleri tarafından gerçekleştirilen bir operasyona ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14237) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

86.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Bursa ili Orhangazi ilçesinde bulunan bir fabrika ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14238) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2024)

87.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bağdat Rusafa Cezaevinde bulunan bir mahkumun Türkiye'ye nakil talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14239) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

88.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'da bulunan bir okulun bir vakfın etkinliğine tahsis edildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14240) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

89.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ili Yüksekova ilçesine bağlı Dağlıca köyünün altyapı ve sosyal hizmetlere dair taleplerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14241) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

90.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, İstanbul'un Pendik ilçesinde bir derneğin faaliyetlerinin kolluk tarafından engellenmeye çalışıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14242) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

91.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, polis intiharlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14243) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

92.- Kırklareli Milletvekili Fahri Özkan'ın, Vakıflar Genel Müdürlüğünce depremde hasar gören vakıf eserleri ve camilerin onarımı için yapılan ihalelere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14244) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

93.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Türkiye Kültür Yolu Festivaline ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14245) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.07.2024)

94.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri'nin Özvatan ilçesinde yer alan Sülük Gölü'nün turizme kazandırılmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14246) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

95.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri ilinde gerçekleşen arkeolojik kazılara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14247) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

96.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'da bulunan bazı tarihi yapıların restorasyonuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14248) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

97.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, vize hizmeti sunan acentelere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14249) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

98.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, TİKA tarafından gerçekleştirilen projelere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14250) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

99.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Boğaziçi Üniversitesinde yapılan görevde yükselme sınavına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14251) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

100.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Boğaziçi Üniversitesine yapılan atamalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14252) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

101.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri ilindeki üniversitelerde bulunan uluslararası statüdeki öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14253) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

102.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen Göl'ün, ücretsiz okul yemeği programının kapsamının genişletilmesi talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14254) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

103.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak ilindeki okul binalarının depreme karşı güçlendirilmesi çalışmalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14255) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

104.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, 14 Temmuz 2024 tarihinde gerçekleştirilen KPSS oturumunda Bingöl ilinde yaşandığı iddia edilen olaylara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14256) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

105.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'ın, İstanbul'un Kartal ilçesinde bulunan bir okulun tadilatı için velilerden para talep edilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14257) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

106.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Somali'de sivillerin hayatını kaybettiği bir olaya ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14258) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.07.2024)

107.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, OYAK'ın üye sayısına ve faaliyetlerine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14259) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

108.- Diyarbakır Milletvekili Osman Cengiz Çandar'ın, pandemi sürecinde uygulanan bir tedavi yöntemine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14260) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

109.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, pandemi sürecinde uygulanan bir tedavi yöntemine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14261) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

110.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, pandemi sürecinde uygulanan bir tedavi yöntemine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14262) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

111.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, pandemi sürecinde uygulanan bir tedavi yöntemine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14263) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

112.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, pandemi sürecinde uygulanan bir tedavi yöntemine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14264) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.07.2024)

113.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, pandemi sürecinde uygulanan bir tedavi yöntemine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14265) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.07.2024)

114.- Diyarbakır Milletvekili Berdan Öztürk'ün, pandemi sürecinde uygulanan bir tedavi yöntemine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14266) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.07.2024)

115.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, pandemi sürecinde uygulanan bir tedavi yöntemine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14267) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.07.2024)

116.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, pandemi sürecinde uygulanan bir tedavi yöntemine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14268) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.07.2024)

117.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, pandemi sürecinde uygulanan bir tedavi yöntemine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14269) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.07.2024)

118.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, pandemi sürecinde uygulanan bir tedavi yöntemine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14270) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

119.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Üniversitesi Radyoloji Bölümündeki MR cihazının kullanılamaz duruma geldiği olaya ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14271) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

120.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, aşı temininde sıkıntı yaşandığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14272) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

121.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Mardin ili Artuklu ilçesinde bulunan iki mahallenin aile sağlığı merkezi ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14273) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

122.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas'ın Hafik ilçesine sağlık merkezi açılması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14274) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

123.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartın'ın, Hakkari ili Yüksekova ilçesine bağlı Dağlıca köyüne sağlık merkezi yapılması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14275) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

124.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa Siverek Devlet Hastanesinin ulaşım sorununa ve çeşitli eksikliklerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14276) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

125.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Xeroderma Pigmentosum hastalığının tedavisinde kullanılan ilaçların SGK geri ödeme listesine alınması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14277) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

126.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, yapay zekanın kamu kurumlarında kullanımına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14278) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

127.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, sürü yöneticisi istihdam desteği programına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14279) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

128.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, 2024 yılında Kayseri'de hayvancılık yapmak amacıyla kiralanan mera yaylak ve kışlaklara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14280) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

129.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri'de bulunan tıbbi ve aromatik bitki türlerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14281) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

130.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, yağış azlığının Kayseri'deki tarımsal üretime etkisine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14282) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

131.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Şanlıurfa ve Mardin arasında bulunan tarım sulama kanallarının faaliyete geçirilmesi talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14283) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

132.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya'nın Manavgat ilçesinde yapılması planlanan kapalı devre sulama sisteminin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14284) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

133.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya ili Kumluca ilçesinde gerçekleştirilen dere ıslahı çalışmalarının akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14285) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

134.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Aksu ilçesindeki çiftçilerin çeşitli sorunlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14286) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

135.- Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı'nın, Amerikan Ulusal Doğa Tarihi Müzesi Müdürünün ülkemizden çıkarmaya çalışırken yakalandığı bazı endemik hayvan türlerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14287) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

136.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartın'ın, Hakkari ili Yüksekova ilçesine bağlı Dağlıca köyünün tarımsal üretim ve altyapı sorunlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14288) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

137.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, tarım sektörüyle ilgili çeşitli sorunlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14289) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

138.- Ankara Milletvekili Koray Aydın'ın, ülkemizde tarım sektöründe çalışan yabancı uyruklu kişilerle ilgili çeşitli verilere ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14290) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.07.2024)

139.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yurt içi ve yurt dışı uluslararası fuar desteği alan kişi ve şirketlere ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14291) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

140.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Küresel Tedarik Zinciri Yetkinlik Projesi'nin akıbetine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14292) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

141.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Turquality Marka Programı kapsamında destek verilen şirketlere ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14293) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

142.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bakanlık tarafından kaçakçılığın önlenmesi ile ilgili yapılan çalışmalara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14294) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

143.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, PTT Genel Müdürlüğü ile ilgili bazı iddialara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14295) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

144.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, PTT Genel Müdürlüğü ve Adana Başmüdürlüğü ile ilgili bazı iddialara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14296) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.07.2024)

145.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Diyarbakır ilinin Suriçi bölgesinde bulunan tarihi PTT binasının ticari bir işletmeye dönüştürüleceği iddiasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14297) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.07.2024)

146.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, bir hava yolu şirketinde yaşanan sorunlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14298) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2024)

147.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, PTT tarafından dağıtıcı personele rücu edilen SLA cezalarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14299) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

148.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Özvatan-Felahiye-Boğazlıyan karayolunun yapımına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14300) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

149.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Derince Limanı D-100 ve TEM Otoyol Bağlantı Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14301) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.07.2024)

150.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, yap-işlet-devret modeliyle inşa edilen tüneller ve köprüler için yapılan garanti ödemelerine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14302) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

151.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, ABD'nin Florida eyaletinde Türksat 6A uydusunun fırlatılması için düzenlenen törene ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14303) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

152.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, PTT bünyesinde görev yapan üst düzey yöneticilerin iş akdi fesih sözleşmesinin kurum aleyhine olduğu iddiasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14304) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

153.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Delice-Çorum Hızlı Tren Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14305) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

154.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Transitlog belgesi için elektronik ortamda işleme şartının getirilmesinin yarattığı mağduriyete ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14306) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

155.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2023 ve 2024 yıllarında uçak inişlerinde yaşanan gecikmelere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14307) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

156.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, TÜRASAŞ tarafından yapılan mal ve hizmet alımına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14308) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

157.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesi ile Mardin'in Kızıltepe ilçesini bağlayan karayolunun onarımına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14309) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

158.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, THY'de kıyafeti nedeniyle işe alınmayanların olduğu iddiasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/14310) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

Genel Görüşme Önergesi

1.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, kadın yoksulluğunun nedenlerinin görülmesi ile kadınların tam zamanlı ve güvenceli iş gücüne katılımı için gereken politikalar konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/42) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.07.2024)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 19 Milletvekilinin, Kayseri’de yaşanan olayların tüm yönleriyle araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1631) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2024)

2.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk ve 20 Milletvekilinin, Kayseri’de yaşanan olayların tüm yönleriyle araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1632) (Başkanlığa geliş tarihi:8.07.2024)

3.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın ve 20 Milletvekilinin, yatılı ilköğretim bölge okullarındaki sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1633) (Başkanlığa geliş tarihi:10.07.2024)

4.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1634) (Başkanlığa geliş tarihi:11.07.2024)

5.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Murat Emir’in, elektrik dağıtım işlerinin özelleştirilmesi ile ortaya çıkan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1635) (Başkanlığa geliş tarihi:16.07.2024)

6.- SAADET Partisi Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’in, kadroya alınmayan ve belediyenin taşeron şirketlerinde çalışan işçilerin karşılaştıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1636) (Başkanlığa geliş tarihi:16.07.2024)

7.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in, elektrik dağıtım işlerinin özelleştirilmesi sonrasında ortaya çıkan sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1637) (Başkanlığa geliş tarihi:16.07.2024)

8.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gültüstan Kılıç Koçyiğit’in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerdeki devam eden sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1638) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2024)

9.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat ve 20 Milletvekilinin, din veya inanç temelli nefret suçlarına karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1639) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2024)

10.- SAADET Partisi Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’in, 30 Haziran 2024 tarihinde Kayseri’nin Melikgazi ilçesinde yaşanan olayların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1640) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2024)

11.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 22 Milletvekilinin, orman yangınlarının etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1641) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2024)

12.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 22 Milletvekilinin, bireysel silahlanmanın neden olduğu sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1642) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2024)

13.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 22 Milletvekilinin, yap işlet devret projelerinde kamu kaynaklarının kullanımında yaşanan sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1643) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2024)

14.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan ve 25 Milletvekilinin, ayçiçek yağındaki fiyat artışının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1644) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2024)

15.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan ve 25 Milletvekilinin, Ergene Nehri'ndeki kirliliğin nedenlerinin ve canlı yaşamına etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1645) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2024)

16.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, IŞİD terör örgütü tarafından 5 Haziran 2015 tarihinde Diyarbakır'da gerçekleştirilen terör saldırısının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1646) (Başkanlığa geliş tarihi:18.07.2024)

17.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, turizm sektöründe karşılaşılan sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1647) (Başkanlığa geliş tarihi:18.07.2024)

18.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, TOGG marka araçların piyasadaki pazar payının artırılması ve AR-GE faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1648) (Başkanlığa geliş tarihi:18.07.2024)

19.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya ve 22 Milletvekilinin, başta Antalya olmak üzere turizm bölgelerinde faaliyet gösteren otellerdeki doluluk oranları ile erken rezervasyonlardaki düşüşün nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1649) (Başkanlığa geliş tarihi:18.07.2024)

20.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin ve 19 Milletvekilinin, yangınların risk değerlendirmelerinin yapılması ve yangınların neden olduğu zararların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1650) (Başkanlığa geliş tarihi:18.07.2024)

21.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 Milletvekilinin, eğitim alanında yaşanan sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1651) (Başkanlığa geliş tarihi:18.07.2024)

22.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 19 Milletvekilinin, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde 20 Temmuz 2015 tarihinde yaşanan IŞİD terör örgütü tarafından gerçekleştirilen intihar saldırısı ve devamındaki sürecin tüm yönleriyle incelenerek sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1652) (Başkanlığa geliş tarihi:18.07.2024)

23.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, ev işçilerinin karşılaştığı sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1653) (Başkanlığa geliş tarihi:18.07.2024)

24.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, emekli vatandaşların ekonomik, sosyal ve sağlıkla ilgili sorunlarına yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1654) (Başkanlığa geliş tarihi:23.07.2024)

25.- SAADET Partisi Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, et ve süt sektöründe yaşanan yapısal sorunların ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1655) (Başkanlığa geliş tarihi:23.07.2024)

26.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan ve 20 Milletvekilinin, Türkiye'de sunulan internet hizmetlerinin güvenliğinin araştırılması ve siber saldırıların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1656) (Başkanlığa geliş tarihi:23.07.2024)

27.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz ve 20 Milletvekilinin, işçilerin çalışma koşullarının araştırılarak iş kazalarının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1657) (Başkanlığa geliş tarihi:23.07.2024)

28.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın ve 20 Milletvekilinin, çay üreticilerinin sorunlarının ve çay kotasının çay üretimine olan etkisinin tespit edilmesi ve gerekli önlemlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1658) (Başkanlığa geliş tarihi:24.07.2024)

29.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, vergi dilimlerinin belirlenmesi konusunda yaşanan sorunlara yönelik alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1659) (Başkanlığa geliş tarihi:24.07.2024)

30.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Murat Emir, Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ve Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, basın özgürlüğünün önündeki yasal ve fiili engellerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1660) (Başkanlığa geliş tarihi:24.07.2024)

31.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 19 Milletvekilinin, karşılıksız çeklerin ve protestolu senetlerin artışındaki nedenlerin ve bu durumun sosyal ve ekonomik etkilerinin tespit edilerek gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1661) (Başkanlığa geliş tarihi:24.07.2024)

32.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 19 Milletvekilinin, artan uyuşturucu madde kullanımının önlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1662) (Başkanlığa geliş tarihi:24.07.2024)

33.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer ve 20 Milletvekilinin, Mersin Şehir Hastanesi personellerinin yaşadıkları mağduriyetlerin tespit edilerek gerekli önlemlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1663) (Başkanlığa geliş tarihi:24.07.2024)

34.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 21 Milletvekilinin, dezavantajlı meslek gruplarının sorunlarının tespit edilerek bu sorunlara yönelik tedbirler alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1664) (Başkanlığa geliş tarihi:24.07.2024)

35.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 21 Milletvekilinin, son 5 yıl içerisinde Türkiye'de yaşanan faili meçhul cinayetlerin tespit edilerek gerekli önlemlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1665) (Başkanlığa geliş tarihi:24.07.2024)

36.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç ve 23 Milletvekilinin, 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan depremlerde binaların yıkılma nedenlerinin ve binaların yıkılmasında ihmali bulunan tüm sorumluların tespit edilmesi ve adli süreçlerin daha hızlı işlemesi için alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1666) (Başkanlığa geliş tarihi:24.07.2024)

37.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve 22 Milletvekilinin, Erzurum Gezköy TOKİ konutlarında yaşanan altyapı eksikliklerinin neden olduğu sorunların tespit edilerek vatandaşların mağduriyetlerinin giderilebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1667) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

38.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı ve 20 Milletvekilinin, gıda güvenliğinin sağlanması ve halk sağlığının korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1668) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

39.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı ve 20 Milletvekilinin, yerli ve milli makine imalatı sektöründe yaşanan sorunların tespit edilerek bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin belirlenebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1669) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

40.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı ve 20 Milletvekilinin, Pamukkale jeotermal sistemindeki su debisinin arttırılması, tarihi ve doğal güzelliklerinin korunması için yapılması gerekenlerin belirlenebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1670) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

41.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 22 Milletvekilinin, Aydın'da artan uyuşturucu madde kullanımının sebeplerinin tespit edilerek gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1671) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

42.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 23 Milletvekilinin, Aydın'da artan intihar vakalarının nedenlerinin tespit edilerek alınması gereken tedbirlerin belirlenebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1672) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

43.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, kamuda çalışan teknik meslek gruplarının sorunlarının tespit edilerek gerekli yasal düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1673) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

44.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 Milletvekilinin, emekli veteriner hekimlerin maaş koşullarına yönelik sorunlarının araştırılarak yapılması gereken yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1674) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

45.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, halatlı taşıma sistemlerinde can güvenliğinin sağlanmasında yaşanan sorunların tespit edilerek gerekli önlemlerin alınabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1675) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

46.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin ve 19 Milletvekilinin, cezaevlerinde yaşanan şüpheli ölüm olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1676) (Başkanlığa geliş tarihi:29.07.2024)

29 Temmuz 2024 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.05

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUİÇMEZ (Trabzon), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Roman vatandaşların yaşadığı sorunlar hakkında söz isteyen İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç’a aittir.

Buyurun Sayın Erdan Kılıç. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç’ın, Roman vatandaşların yaşadığı sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, dünden beri burada hayvanları koruma değil, hayvan katliamı kanunu görüşülmekte olup dün olduğu gibi bugün de Cumhuriyet Halk Partisi olarak tam kadro buradayız ve bu kanuna “hayır” oyu vereceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, son dönemde gündem çok yoğun, ülkenin birçok sorunu var ama ülkemizde bir dezavantajlı kesim var ki yüzyıllardır ayrıştırılıyor, ötekileştiriliyor; evet, Roman vatandaşlarımız. Geçen dönem vekil olan arkadaşlarımız bilir, geçen dönem 2 Roman milletvekilimiz vardı. 2’sinin burada tatlı atışmalarına da hepimiz şahitlik ettik, buradan selamlarımızı iletelim, bu dönem Parlamentoda temsil edilmiyorlar ama biz onların buradan taleplerini, sorunlarını dile getirmeye devam ediyoruz. Tüm Roman vatandaşlarımıza sevgilerimizi saygılarımızı gönderiyoruz bir kez daha buradan. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Hacettepe Üniversitesi “Türkiye’de Roman Nüfus Araştırma Raporu”nu yayınladı. Bu raporda Roman yurttaşlarımızın yaşadığı sorunlar ve fırsat eşitsizlikleri yer alıyor. Eğitimden istihdama, sağlığa, barınma hakkından sosyal yardıma kadar yaşanan tüm yoksulluk döngüsü ve ayrımcılık ortaya konulmuş. Bunlardan biri, 5 yaş altı Roman çocuklarda kronik beslenme yetersizliğinden dolayı bodurluk çok yüksek oranda ve kendileriyle aynı yaştaki çocuklara göre 2 kat daha fazla görülmekte ve bebek ölümleri çok fazla, Türkiye’deki bebek ölümlerinin geneline göre 2,2 kat fazla bebek ölümü görülmüyor ve maalesef çarpıcı bir sonuç var ki Romanların Türkiye geneline göre altı yıl daha kısa yaşadığı bu raporda açıklanmış. Ayrıca, Roman kadınlar üzerine de bir araştırma var, çok acıdır ki Roman kadınların yüzde 48’i çocuk yaşta evleniyor, bu oran Türkiye genelinde yüzde 15; yüzde 15’e bile felaket bir rakam diye bakıp onunla mücadele ederken gerçekten yüzde 48 rakamına gözü kulağı tıkamak insanlık dışı. Roman kadınların yüzde 52’si eğitimsiz ya da ilkokul terk. Türkiye genelinde bu genel ortalama yüzde 21 ve Roman kadınların sadece yüzde 4’ü lise ya da üstüne devam etmiş ki bu da kadınların eğitim durumu açısından vahim bir durum.

İşte, bu Romanların aslında kısaca bir acıklı hikâyesi ama bu hikâyenin gölgelerinden sıyrılıp muhakkak gün ışığına çıkması gerekiyor. Eğitimdeki engeller, istihdamdaki duvarlar, sağlıkta yaşanan adaletsizlikler ile barınma ve sosyal yardım alanlarında yaşanan bu ayrımcılığın soğuk yüzüyle yüzleşmek zorundayız. Her yıl 8 Nisanda Roman yurttaşlarımızın gününü kutluyoruz, o gün yöneticiler koca koca

laflar ediyorlar, Romanlara övgüler düzüyorlar, ne kadar eğlenceli olduklarından bahsediyorlar, bir de gidip göbek atıyorlar birlikte; oh, vur patlasın, çal oynasın ama gerçek Roman yurttaşlarımızın yoksulluğuna, nasıl ötekileştirildiğine geldiğinde ise yönetenleri makam koltuklarının arkasında saklanırken buluyoruz ve yirmi küsur yıldır açıklanan eylem planları oluyor bize eylem planları. Biz bu sorunu ortadan kaldıracak değeri milletvekilleri. Roman yurttaşlarımızın beşerî sermayesini güçlendirerek, çocuk işçiliği, çocuk evliliği ve okul bırakma üçgeninde sıkışıp kalmış çocukları kurtararak, bu yurttaşlarımızın istihdamını artırarak, doğru ve kaliteli barınma imkânları sunarak, sağlık hizmetlerine erişimlerini artırarak, sosyal yardımlardan hak temelli yararlandırarak ve en önemlisi, aslında dışarıdan baktığınızda dokuz sekizlik görünen hayatların yöneticiler sayesinde sıfır sıfır olduğuyla yüzleşip, bunu kabul edip Romanlara insanca bir yaşam vererek mücadele edebiliriz ancak. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Romanlar, kadınlar, çocuklar, engelliler, işsizler, emekliler, çiftçiler, bütün bir kesim, Türkiye’deki tüm halklar bizden insanca yaşam bekliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SEVDA ERDAN KILIÇ (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bizler bu yasama yılında olduğu gibi önümüzdeki yasama yılında da Cumhuriyet Halk Partisi olarak ezilen, hor görülen, itilip kakılan, haksızlığa uğrayan, yok sayılan tüm kesimlerin sesi olmaya ve onlar için mücadele etmeye devam edeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özdemir...

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir’in, sokak hayvanlarıyla ilgili getirilen yasal düzenlemenin sorunları daha da büyüteceğine ilişkin açıklaması

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Sayın Başkanım, vatandaş vatandaş kızdırılıyor. Bu nedenle bir kez daha birlikte oturup yeni bir teklif getirmek mümkündür ya da doğrudan AK PARTİ başkanlığında 2019’da hazırlanıp Ocak 2020’de Meclis Genel Kurulunda itirazsız mutabakatla kabul edilen 200 sayfalık rapor yol gösterici olacaktır. AK PARTİ tarafından 2021’de getirilen 7332 sayılı Yasa da bu son tekliften, hayvanları öldüren bir yasadaki büyük zarar görecektir. Toplum, zaman içinde şiddete meyilli ve acımasız bir dokuya evrilecektir. Bu bağlamda, sadece köpekler kurban edilmeyecek, insanlığımız feda edilecektir. Bu yasal düzenleme soruna çözüm getirmeyeceği gibi sorunları daha da büyütecek, geri adım atılmak zorunda kalınacaktır ama ölen hayvanlar toplumun vicdan duygusunda ağır hasara neden olacak ve çözüm getirmeyeceği gibi tarihe kara bir leke olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karaca Demir...

2.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir’in, Basın İlan Kurumu sopasıyla Evrensel gibi gazetelerin neden ekonomik olarak çökertilmek istendiğine ilişkin açıklaması

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Günlerdir Vergi Kanunu’na imza atan AKP’li patron milletvekillerinin ülkeyi kendilerine vergi cenneti hâline getirdiğini, bir kuruş vergi ödemediğini konuşuyoruz; halkın sırtındaki vergi küfesi her gün ağırlaşırken 700’ü aşkın kâr rekortmeni şirketin zarar göstererek vergi ödemediğini konuşuyoruz; Maliye Bakanlığının bu suçlara göz yumduğunu gösteren itiraf niteliğindeki açıklamasını konuşuyoruz. Kim çıkarttı bunları ortaya? Evrensel gazetesi. Herhâlde şimdi daha anlaşılır olmuştur, yıllardır Basın İlan Kurumunun ilan kesme cezalarıyla sesini kesmeye çalıştığı, iktidarın neden Basın İlan Kurumu sopasıyla Evrensel gibi gazeteleri ekonomik olarak çökertmek istediği,

ortadan kaldırmak istediği. Evrenselin ortaya çıkardığı bu gerçekleri gündem edip iktidardan hesap sorarken, aynı zamanda gazetecilerin, gazetelerin üstündeki bu Basın İlan Kurumu yasakları garabetini de gündem etmemiz gerekiyor. Gerçeklerin üstünü Fahrettin Altungiller örtemez ama biz... (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

3.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Şakirpaşa Havalimanı'na ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şakirpaşa Havalimanı Türkiye'nin en iyi 3'üncü havalimanı konumundadır. Hâlihazırda 2 milyon metrekaresinin çok üstünde arazisi olan bu havalimanında genişletme çalışmaları yapılabilecektir. Şehre, merkeze yakınlığıyla dünyanın 1'incisidir. Dünyanın en iyi havalimanları listesinde yer almaktadır. Türkiye'de kâr eden 9 havalimanından 1'idir ve teknik altyapısıyla Türkiye'de Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne kayıtlı tüm uçaklara hizmet veren bir havalimanıdır. Kar, buz, fırtına, türbülansa yirmi dört saat açık, aletli iniş sistemi -ILS- birinci sınıf kategorisindedir. Hizmet vermeye başladığından bugüne kadar hiçbir zaman ne depremde ne selden ne afetten etkilenmeyen tek havalimanıdır ve unutulmamalıdır ki buranın kapatılması büyük bir millî servet kaybıdır.

Sık sık milliyetçilikle mangalda kül bırakmayanlar ve vatan hainliğiyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bunu nereye koyacaksınız?

BAŞKAN – Sayın Baykan, buyurun.

4.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, 2024 Olimpiyat Oyunları'nda karışık atıcılık takımının başarısına ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ülkemiz 2020 Tokyo Olimpiyatları'na kadar 6 branşta madalya almıştı; atletizm, güreş, tekvando, halter, judo, boks branşlarına Tokyo'da okçuluk, jimnastik ve karate madalyaları da alarak 9 branşta ülkemiz madalyaya ulaşmış oldu. Bugün yine olimpiyat oyunlarının devam ettiği Fransa'da karışık (mix) atıcılık takımımız madalya almayı garantilemiştir, yarın finallerde yarışacaktır; inşallah yolu altın madalya olsun diyorum. Paris'te inşallah 11'inci, 12'nci, 13'üncü branşları görmeyi düşünüyoruz, temenni ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Akburak...

5.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, Türkiye'deki internet hızının yavaşlığına ilişkin açıklaması

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, teşekkürler.

Ülkemiz teknoloji çağına maalesef ki yetişme mücadelesi veriyor. Yetişme mücadelesi diyorum çünkü internet hızımız dünyaya yetişebilmemiz için hayli yavaş. Kullandığımız internet hızıyla ancak Afrika ülkeleriyle yarışabiliyoruz. 2024 verilerine göre Türkiye, dünyada indirme hızı sıralamasında 110'uncu sırada yer alıyor. Sabit indirme hızında 5'inci sırada olan Amerika Birleşik Devletleri'nde 254 megabit iken Türkiye'nin ortalama indirme hızı 41 megabitte beşte 1'i dahi değildir. Dünyada yükleme hızının ortalaması ise 36 megabit iken Türkiye'de yükleme hızı ancak 11 megabittir. İnternet hızının yavaşlığı, gençlerin teknolojik alanda geri kalmalarını ve firmaların küresel rekabette yer almalarını engellemektedir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun gençlerimizin ve girişimcilerin önünü tıkayan bu sorunu çözmesini bir an önce bekliyoruz.

V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)*A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)*

2.- Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un, Antalya'nın Alanya ilçesinde 2023 yılında ortaya çıkan, 241 öğrenci ve ailesini mağdur eden konuya ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Antalya'nın Alanya ilçesinde 2023 yılında ortaya çıkan, 241 öğrenci ve ailesini mağdur eden konu hakkında söz isteyen Antalya Milletvekili Sayın Serap Yazıcı Özbudun'a ait.

Buyurun Sayın Yazıcı Özbudun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, seçim bölgem olan Antalya'nın Alanya ilçesinde geçtiğimiz yıl, 2023 yılının Haziran ayında ortaya çıkan ve sonuçları hâlen devam eden bir olayı hem sizlerin hem de kamuoyunun bilgisine sunmak için söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle bütün Türkiye'yi ve Antalyalıları da sevgiyle selamlıyorum.

Olay, geçtiğimiz yıl haziran ayında Antalya'nın Alanya ilçesinde cereyan ediyor. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı 4 öğretim kurumunda öğrencilerin bir gezi için Batı Avrupa'ya götürüleceği gerekçesiyle ailelerden para toplanıyor. Aileler, öğrenci başına 1.200'er euro ödüyorlar ve bu paranın 100 eurosu elden okul idarelerine, 1.100'er eurosu ise gösterilen IBAN'a gönderilmiş oluyor. Ne var ki haziran ayında yapılması gereken bu gezi önce geçtiğimiz yılın ağustos ayına erteleniyor, ardından iptal ediliyor. Doğal olarak aileler bu parayı alabilmek için mücadele veriyorlar ve -söz konusu rakam küçük bir rakam değil, 241 öğrencinin ödediği toplam tutar 189.200 euro tutarında- aradan bir yıldan fazla zaman geçtiği hâlde bu para hâlen tahsil edilmiş değil. Ben olayı nasıl öğrendim? Bir yerel gazete olan gazete Akdeniz'de 5 Haziran 2024'te yayınlanan haber üzerine öğrendim ama bu haberle yetinmedim, bir araştırma yaptım, gerçekten haberin gerçeklik temelinde olduğunu öğrendim. Maalesef, hâlen bir tahsilat yapılabilmiş değil. Ailelerin çabası üzerine 23 Temmuz 2024'te gene aynı gazetede, gazete Akdeniz'de yayınlanan habere göre geziyi düzenlediği belirtilen kişi önce gözaltına alınıyor, ardından tutuklanıyor ama tabii, bu bir ceza takibi. Ben bu vesileyle, Sayın Millî Eğitim Bakanımıza seslenmek istiyorum: Sayın Bakan, eğer Alanya ilçesine bir müfettiş heyeti gönderirse bu olay araştırılırsa, okul idarelerinin de sorumluluğu tespit edilirse gerekli işlemler yapılabilir. Şunu hatırlatmak isterim: Cumhuriyet tarihinin en ağır krizinden geçmekteyken aileler, zaten çocuklarını okutabilmek için büyük bir özveride bulunuyorlar. Gene, çocuklarının bilgi ve görgüleri artsın diye bu özveriyi devam ettirip Avrupa'ya göndermek istiyorlar, bir sürü para veriyorlar ama ne gezi gerçekleşiyor ne para geri geliyor. Millî Eğitim Bakanından biz bu konuyu araştırmasını ve sonuçlarını bize bildirmesini talep ediyoruz; tabii, kendisine yazılı soru önergesi de vereceğim.

Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ama sözlerimi bitirmeden önce, günlerden beri sürdürdüğümüz bu yoğun çalışma atmosferinde bizlere eşlik eden bütün Türkiye Büyük Millet Meclisi personelinin bu özverili çalışmalarına buradan şükranlarımı sunmak istiyorum.

Tekrar saygılar sunuyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, mavi vatan hakkında söz isteyen Kayseri Milletvekili Sayın Hulusi Akar.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Kayseri Milletvekili Hulusi Akar 'ın, mavi vatana ilişkin gündem dışı konuşması

HULUSİ AKAR (Kayseri) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; AK PARTİ Grubu adına, mavi vatan konusunda bilgi sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Sizleri ve bizleri izleyen değerli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bazı konuları tespit etmemiz lazım. Bunlardan birincisi ana vatan, gök vatan, mavi vatan, yavru vatan; ayrılmaz bir bütündür; ayrılamaz, parçalanamaz. Parçalamak isteyenlerin akıbeti malum; bunlardan kimileri denizlerde boğuldu, kimileri dağlarda, çukurlarda gömüldü. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Mavi vatan Karadeniz’de, Ege’de, Akdeniz’de karasuları, kıta sahanlığı münhasır ekonomik bölge, deniz yetki alanları dâhil denizlerimizin altındaki ve üstündeki her türlü hak, alaka ve menfaatlerimiz yani denizlerdeki Misakımillî’emizdir, millî meselemizdir. 12 bin kilometre kıyı, 462 bin kilometrekarelik deniz alanıyla mavi vatan açık bir gerçektir, masal değildir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Uzaktan yakından, birçok devletin çevre denizlerimizdeki imkân ve fırsatlardan yararlanmak için her türlü gayreti gösterdiği bir ortamda görev yapıyoruz, her türlü gayreti gösterdiği bir ortamda görev yapıyoruz. Bu görevler sırasında kullandığımız İHA’larımız, SİHA’larımız, MİLGEM, TCG ANADOLU’muz ve diğer Türk savunma sanayisi ürünlerimiz gerçekten bir masal değil hayatımızın gerçekleridir. Bir gemimizin karaya dayanmadan yüz seksen iki gün denizde kalması, Deniz Kuvvetlerimizin bir yılda 200 bin saat seyir yapması bir masal değil bir rekordur. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Devletimizin askeriyle, sivilıyla her türlü kahramanlık ve fedakârlığı göstererek hak, alaka ve menfaatlerimizi korumasını masal olarak nitelemek gerçekten büyük bir gaflet, büyük bir ayıp ve büyük bir talihsizliktir. Hele hele, bunun yıllarca Dışişlerinde görev yapmış olan bir milletvekilimiz tarafından dile getirilmesi ise gerçekten akıllara ziyan, ki ben birçok CHP’li milletvekili arkadaşımızın da bizlerle aynı, benzer görüşleri paylaştığına inanıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Masalın unsurları var, çeşitli unsurları var. Bu unsurlardan hiçbiri mavi vatan için geçerli değil. Mavi vatani masal olarak nitelemek, mavi vatana “masal” demek ne demek? Türkiye’nin denizleşmesini engellemektir, Türkiye’yi Antalya Körfezi’ne hapsedmektir, dünya ile dost ve kardeş ülkelerle deniz ulaşımını kesmek ve tarihî kazanımlarımız ile dayanışma ve iş birliğimizi tahrip etmektir; Türk Silahlı Kuvvetlerinin deniz ve hava unsurlarının harekât kabiliyetini sınırlamaktır. Devletimizin bekası, çocuklarımızın hakkı, milletimizin geleceği olan doğal gaz ve petrol yatakları başta olmak üzere denizlerin altındaki ve üstündeki zenginliklerden yani hakkımızdan vazgeçmektir. 10 kilometrekarelik Meis’e 41 bin kilometrekarelik münhasır ekonomik bölge (MEB) vermektir ve EGAYDAAK dâhil adaların silahlandırılmasına ve gayrimeşru olarak kullanılmasına onay vermektir.

Sayın milletvekilleri, atalarımız 7 iklim, 3 kıtaya barış, huzur, istikrar ve adaleti götürmüştür. Başta Azerbaycan, Libya, Somali olmak üzere dost ve kardeş ülkelerle tarihi ve kültürel bağlarımızı korumak ve geliştirmekte kararlıyız; bunun gayreti içerisindeyiz.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – İsrail’e ne zaman gideceksiniz?

HULUSİ AKAR (Devamla) – Küstahça, alçakça ülkemize, Sayın Cumhurbaşkanımıza dil uzatan siyonazi, bebek katili Netanyahu çetesi -bilinen- en az 40 bin kişinin hayatına mal olan katliam ve soykırımla tüm bölgeyi, giderek tüm dünyayı ateşe atarken bizler de Türkiye olarak, Türk Silahlı Kuvvetleri olarak Ege’de, Doğu Akdeniz’de, Kıbrıs’ta kendi haklarımızı ve Kıbrıslı kardeşlerimizin haklarını korumakta azimliyiz, kararlıyız ve çok şükür buna da muktadiriz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar)

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Netanyahu hakkında soruşturma izni verin.

HULUSİ AKAR (Devamla) – Bugüne kadar hiçbir oldubittiye izin vermedik vermeyeceğiz; bunu da herkesin bilmesi lazım.

Sayın milletvekilleri, bir tarafta bizlerle aynı, benzer görüşleri açıklayan emekli asker, Cumhuriyet Halk Partili bir Genel Başkan Yardımcısı; diğer tarafta yıllarca diplomat kimliğiyle dolaşmış, yerlilik ve millîlikle hiçbir izahı olmayan görüşlere sahip bir başka Genel Başkan Yardımcısı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Paşam, buyurun.

HULUSİ AKAR (Devamla) – Bitiriyorum efendim.

Bildiğimiz kadarıyla bu görüş ve açıklamaların Cumhuriyet Halk Partisinin anlayış ve yaklaşımına da aykırı olduğunu değerlendiriyoruz. Önceki açıklamalar da dikkate alındığında Sayın Tan'ın kime, neye, hangi amaca hizmet ettiğini anlamakta gerçekten güçlük çekiyoruz. Bu arada, arkadaşlarımız, vatandaşlarımız giderek Sayın Tan'ın pasaportunun rengini soruyor. Siz Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan bunun cevabını ve izahını bekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar)

Burada bazı görseller var, bu görselleri...

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Netanyahu hakkında soruşturma izni verin.

HULUSİ AKAR (Devamla) – Dinleyin ya, dinleyin! Laf söylüyoruz, dinleyin! Otur yerine konuşma, oturduğun yerden konuşma!

(AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

HULUSİ AKAR (Devamla) – Ne battı?

(CHP sıralarından “Kime ne battı?” sesi)

HULUSİ AKAR (Devamla) – Burada çeşitli görseller var arkadaşlar, çeşitli haritalar var; bunu göstermek de görmek de bilinsin ki, eğer arzu edenler varsa bunları konuşmaya, görüşmeye hazırım.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

SİRRI SAKİK (Ağrı) – Çok büyük kahramanlık yaptın, bir de seremoni...

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, sayın hatip hem bir milletvekilimizi hem de grubumuzu itham etti.

BAŞKAN – Buyurun.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın yaptığı gündem dışı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MURAT EMİR (Ankara) – Öncelikle söyleyelim: Biz bu cumhuriyetin kurucu partisi olarak vatanımızın, mavi vatanımızın da gök vatanımızın da peşindeyiz, arkasındayız, hiç kimse merak etmesin. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Aradığınız cevabı bu saatlerde CHP Genel Merkezinden alacaksınız ama bakın, Sayın Paşamız buraya gelmiş, bu konuları açmışsa, bu konuları tartışalım, hemen tartışalım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – O bir milletvekili.

MURAT EMİR (Devamla) – Dedi ya “Anlatacağım.” diye, ben sorular soracağım, gelsin anlatsın.

Sayın Paşam, siz Genelkurmay Başkanlığı yaptınız, Savunma Bakanlığı yaptınız. Darbe yaptı Sisi, dünya darbeyi kınadı ama Erdoğan Hükümeti bütün meselesini Sisi'nin üstüne kurdu.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Ne alakası var! Ne alakası var!

MURAT EMİR (Devamla) – Mısır'la biz kavga ettik, herkes Mısır'la anlaştı. Erdoğan Mısır'la anlaşmadı, “Sisi'yle ne konuşacağım?” dedi “Rabia Meydanı” dedi ve biz Mısır'la ilişkileri kaybettik. (CHP ve AK PARTİ sıraları arasında karşılıklı laf atmalar) Ama şimdi ne oldu? Tükürdüğünüzü yaladınız, Sisi'yle anlaştınız. Ama ne oldu? Geç kaldınız, geç. Mavi vatan elden kaçtı, Yunanistan Mısır'la anlaştı, Yunanistan Hafter'le anlaştı. Şimdi, sizin aklınıza geldi, şu anda Cumhurbaşkanı Hafter'in kapısında bekliyor. Haberiniz var mı? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Yalancısın, yalancı! İftiracısın!

MURAT EMİR (Devamla) – Hulusi Akar, gel buradan söyle. Sen Cumhurbaşkanına: “Efendim, yanlış yapıyoruz. Mısır’la stratejik ortaklıklar yapmamız lazım. Bunu yapamazsak Yunanistan anlaşacak, haklarımız kaybolacak, mavi vatan elden gidecek.” dedin mi? Dedin mi, demedin mi? Gel söyle. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Suriye sınırı kevgire dönerken Genelkurmay Başkanıydın, ne yaptın? “Efendim, biz Suriye’deki savaşa ateşle gidemeyiz. Orada halklarımız var, oradan milyonlarca sığınmacı gelir. Ülkemiz kan revan içinde olur.” dedin mi, demedin mi? Gel burada bunu anlat. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

REFİK ÖZEN (Bursa) – Mavi vatan masal mı değil mi; onun cevabını verin ya!

MURAT EMİR (Devamla) – Peki, Kıbrıs’ta, Kıbrıs’ın doğusunda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Devamla) – Sayın Başkan, devamı çok önemli.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Yeter Başkanım, bu kadar masal yeter, uykusu geldi milletin.

MURAT EMİR (Devamla) – Yok, Başkanım, bitirmem lazım. Dedi ya masal... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Milletin uykusu geldi, “Masal yeter bana.” dedi.

REFİK ÖZEN (Bursa) – Mavi vatan masal mı değil mi; onu söyleyin siz.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Gerçekler acıdır, gerçekler.

(Gürültüler)

MURAT EMİR (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şimdi, satışmadan iki dakika süre veriyoruz, gündem dışı konuşmalara, son selamlama için bir dakika veriyoruz. Dolayısıyla, böyle işliyor bu işleyiş.

MURAT EMİR (Devamla) – Sayın Başkan, tam yerine geldik, bir cümle daha söyleyeceğim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hazır değilsin ama hazırlan sonra cevap ver.

MURAT EMİR (Devamla) – Ben çok hazırım.

Bakın... Sayın Başkan, televizyonlardan duyulsun, bunlar duymuyor zaten.

BAŞKAN – Kimseye süre vermedim ben şimdiye kadar. İki dakika...

MURAT EMİR (Devamla) – Bir dakika...

BAŞKAN – Ama bir şey söylüyorum...

MURAT EMİR (Devamla) – Bir dakika...

BAŞKAN – Üzülüyorum, ben de üzülüyorum...

MURAT EMİR (Devamla) – O zaman bir soru daha sorayım size: Bakın, Doğu Akdeniz’de Kıbrıs, Kıbrıs’ın doğusunda Lübnan, İsrail, Filistin -Filistin bile Yunanistan’la anlaştı- siz gittiniz “Petrol arayacağız, doğal gaz arayacağız.” dediniz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Çok zor, çok zor, Murat Emir çok zor.

MURAT EMİR (Devamla) – Peki, Oruç Reis gemisi nerede? 2020’den beri sondaj yapıyorsunuz, Doğu Akdeniz’i terk ettiniz. Beyefendi Akdeniz körfezine sıkışmayacakmış... Akdeniz’de gemin kalmadı, Karadeniz’de sıkıştın; haberin var mı senin? Gel anlat bunları ondan sonra. Öyle askerlikte ateş edip kaçmak yok; bir Genelkurmay Başkanına ben yakıştıramıyorum, yapmaması gereken bir iş yapıyor. Herhangi bir milletvekili bunu yapabiliirdi ama yirmi yıl bu politikaların içinde olmuş birisi sorumlu davranmak zorunda böyle tartışmalara girecekse... (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bunun adı patinaj, savunacak bir şey yok.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Hadi git hikâye anlat, hikâye.

HULUSİ AKAR (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Paşam, buyurun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

2.- Kayseri Milletvekili Hulusi Akar 'ın, Ankara Milletvekili Murat Emir 'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

HULUSİ AKAR (Kayseri) – Arkadaşlar, değerli arkadaşlarım; ben öncelikle sen ben demeden gayet nazik bir şekilde sizlere hitap ettim. (CHP sıralarından gürültüler)

MURAT EMİR (Ankara) – “Ne battı?” dediniz ya! “Ne battı?” dediniz.

HULUSİ AKAR (Devamla) – Dinleyin bir dakika, dinleyin bir dakika! (CHP ve AK PARTİ sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Bağırma! Bağırma!

MURAT EMİR (Ankara) – Bağırma!

HULUSİ AKAR (Devamla) - Dinleyin ya! Hem soruyorsunuz hem dinlemiyorsunuz!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Bağırma!

HULUSİ AKAR (Devamla) - Ne var! Dinleyin!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Bağırma! Ne bağıırıyorsun! Bağırmadan konuş!

MURAT EMİR (Ankara) – Bağırma!

HULUSİ AKAR (Devamla) - Ben konuşmacıyım, bu Meclisin bir nizamı var. Bana Başkan söz verdi, size söz vermedi, oturduğunuz yerden konuşmayın.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Bağırma! Bağıramazsın!

(CHP ve AK PARTİ sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

HULUSİ AKAR (Devamla) - Bağırırım, dinleyin!

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Burası askerî kışla mı bağıırıyorsun?

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Bağıramazsın! Efendi ol! Sen bağıramazsın!

HULUSİ AKAR (Devamla) – Ben de bağırırım, evet!

MURAT EMİR (Ankara) – Bağır o zaman, bağır o zaman!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Ben de bağırırım o zaman

HULUSİ AKAR (Devamla) - Sordunuz cevap vereceğim. (CHP sıralarından gürültüler)

MURAT EMİR (Ankara) – Ver!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Haddini bil!

HULUSİ AKAR (Devamla) - Arkadaşlar, bakın, bir dakika...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Asker mi var, senin askerin mi var!

HULUSİ AKAR (Devamla) - Ben konuşmamda başlangıçtan itibaren gayet nazik ve kibar bir şekilde, bilimsel bir şekilde sizlere tek tek anlattım. (CHP sıralarından gürültüler)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Ha, bilimsel anlat, bilimsel.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – O zaman öyle anlat, asker yok senin karşında!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Asker gibi değil, bilimsel anlat.

HULUSİ AKAR (Devamla) – Bakın, söyleyin şunlara sussunlar ya!

BAŞKAN – Bir dakika, Paşam, bir dakika...

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Sayın Başkan, hatip burayı bir kışla gibi görüyor, bizi de er olarak görüyor; ayıp ya!

HULUSİ AKAR (Devamla) – Kuru gürültü, kuru gürültü.

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) – Süreyi yeniden başlat Sayın Başkanım.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Ver Başkanım, bize söz verme, on dakika ver(!)

MURAT EMİR (Ankara) – Biz de alacağız arkadaşlar, rahat olun.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisini... (CHP sıralarından gürültüler)
Değerli milletvekilleri, bir dakika, kardeşim bir dakika konuşmamıza fırsat verin.

Ben Meclisi yönetirken birlikte yönetiyoruz farkındaysanız. Dolayısıyla, değerli milletvekilimiz konuşmasını yapsın, dinleyin, Grup Başkan Vekillerimiz yakinen takip ediyorlar, kendilerine söz verelim.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Başkanım, hatibi uyarın o zaman, bizi azarlamaya mı çıktı?

BAŞKAN – Attığınız bu lafın size faydası yok, ilinize faydası yok, partiye faydası yok. Grup Başkan Vekillerimiz takip ediyorlar.

Buyurun Sayın Akar.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Süre yeniden başlasın.

HULUSİ AKAR (Devamla) – Sayın milletvekilleri, ben başlangıçtan itibaren uhuletle, suhuletle tamamen gerçekleri ve inanıyorum ki bazı Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımızın da paylaştığı fikirleri burada dikkatlerinize sundum. Başta ilaveten de söyledim, burada haritalar var, çeşitli faaliyetler var. Tabii, bunları buradan göstermenin pek bir manası yok; görülmüyor edilmiyor. Eğer görüşmek isterseniz, konuşmak isterseniz ona da hazır olduğumu söyledim. Fakat siz çıkıp konuştuğunuzda bunlarla, bu anlatılanlarla hiç alakası olmayan, mavi vatan dışında tamamen masala devam ettiniz Sayın Başkan. Dolayısıyla burada mavi vatan meselesi gerçekten bizim millî meselemiz, bu konuda elimizden geleni yapıyoruz. Tabii ki Cumhuriyet Halk Partisinin de millî meselesi; buna da inanıyorum fakat burada sizin milletvekiliniz bir hata yaptı “masal” dedi, bazı gerçeklere “masal” dedi; onu anlatmaya çalışıyoruz. Siz bunları bıraktınız, hudutlara geçtiniz. Arkadaşlarım, hudutlarla alakalı bizim zamanımızda, bildiğiniz gibi, milletvekili arkadaşlarımızdan bazı arkadaşlarımız ve basından bazı arkadaşlarımız gittiler, yerinde gördüler ve onlardan bazıları, kişilikli ve kimlikli olanlar açık ve net bir şekilde “Babamız söyleseydi inanmazdık.” dediler. Dolayısıyla hudutların durumu bu, bunu bilin.

Diğer taraftan, Libya’yla, Mısır’la ilişkilerimizin devam ettiğini, etmekte olduğunu, görüşmelerin devam ettiğini, orada da deniz hak, alaka ve menfaatlerimizi korumak ve kollamak için her düzeyde, her seviyede girişimlerin yapıldığını ve burada bunu en iyi bilenlerden birisinin de sizin Başkan Yardımcılarınızdan birisi olduğunu ve onun da görüşlerinin zaten bize paralel olduğunu açıkça söyledik. Dolayısıyla burada alınacak, bağırarak çağırarak bir şey yok; biz millî bir meseleden bahsediyoruz, Misakımillî’den bahsediyoruz ve iş birliğimizden bahsediyoruz; bunu görmeniz lazım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İlave bir şey varsa konuşmaya hazırız.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – İsrail’e ne zaman gidiyoruz!

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, açıklamam gereken bir şey var.

BAŞKAN – Bir sataşmaya meydan vermeden, buyurun.

3.- Ankara Milletvekili Murat Emir’in, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MURAT EMİR (Ankara) - Burada söz konusu olan, bakın, ifade etmeye çalıştığım tam da budur: Siz dış politikayı, millî menfaatleri bir masala çevirdiniz, sorun burada. Ne zaman içeride sıkıştıysanız dışarıda meydan okudunuz, yalandan delikanlılık yaptınız ama sonuçta Türkiye kaybetti; anlatmaya çalıştığım bu. “Türkiye, bakın, Doğu Akdeniz’deki haklarını kaybederken, Mısır kara sularındaki haklarını kaybederken, Libya’da zor duruma düşerken, sınırları kevgire dönerken ne dediniz?” diye soruyorum size.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sizin Genel Başkanınız “Ne işiniz var oralarda?” diyordu.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Öyle bir şey yok!

MURAT EMİR (Devamla) – Tam da bunları konuşmamız gerekiyor. Siz buraya geliyorsunuz, bakın -ben söylemeyeceğim, şimdi tutanaktan çıkartacağız- size asla yakışmayacak, elli yıl süresince şanlı üniforma giymiş birisine yakışmayacak sözler söylediniz burada, tutanaklarda var. Dolayısıyla sizin bu

soruları cevaplamamız lazım. Yani bir arkadaşımız sizin dış politikadaki menfaatlerimizi hamasetle bir masala çevirdiğinizi ama gerçekte bütün çıkarlarımızı altüst ettiğinizi, bizi Akdeniz’den dışlattığınızı söylediğinde bundan rahatsız olmayacaksınız: bizim söylemeye çalıştığımız budur.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Hâlâ “masal” diyorsunuz ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Namık Tan Türkiye’ye de CHP’ye de ihanet etti.

MURAT EMİR (Devamla) – Türkiye’de herkes mavi vatan tartışması yapabilir ama bunu en son yapacak olanlar AKP Grubudur, Cumhurbaşkanıdır çünkü Türkiye, Mısır’la tamamen ideolojik sebeplerle, Müslüman Kardeşler’le olan ideolojik saplantılı ilişkisi dolayısıyla Sisi’yi hedef almıştır ve sonuçta da kapısına kadar gitmiştir ama gittiğinde çok geç olmuştur.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Akdeniz’de biz varız artık Akdeniz’de, Türkiye var Akdeniz’de. Tapusu bizde Akdeniz’in.

MURAT EMİR (Devamla) – Aynı şekilde “Serrac” dediniz, bir anlaşma yaptınız Ulusal Mutabakat Hükümetiyle. Ne oldu? Bakın, tekrar “Hafter” demeye başladınız. “Esed” diyordunuz, “Esed”le anlaşmaya çalışıyorsunuz. İsrail’e bugün yalandan meydan okuyorsunuz ya -birazdan söyleyeceğim- ama gerçekte aylarca milyonlarca dolarlık ticaret yaptınız; siz busunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Devamla) – Dolayısıyla, millî menfaatleri gelin tartışalım ama gerçekten tartışalım. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olasın.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Murat Emir, mahcup oldun, Murat Emir! Namık Tan CHP’ye de ülkeye de ihanet edince altında kaldı, anlatamadı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerinden söz vereceğim.

Buyurun Sayın Işık Ercan...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- *İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan’ın, İsrail Dışişleri Bakanı Katz’ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması*

TUĞBA IŞIK ERCAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; katil bir hükûmetin eli kanlı bir bakani tüm dünyanın gözü önünde Türkiye’yi ve dünya liderimiz Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ı tehdit etmekle ve hadsiz sözleriyle ne kadar da aciz olduklarını bir kez daha göstermiştir. İsrail Dışişleri Bakanı Katz’ın, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’a yönelik hadsiz ve aşağılık ifadelerini şiddetle kınıyor, lanetliyoruz.

İsrail’in soykırımcı zihniyetini gizlemek için yapılan bu çirkin saldırılar aslında kendilerinin korku ve telaşını yansıtmaktadır ancak insanlıktan yoksun bu caniler şunu iyi bilmelidirler ki: İlahi adalet bir gün tecelli edecek ve masum sivillere, çocuklara ve kadınlara yönelik katliamların failleri işledikleri suçların hesabını hukuk önünde er ya da geç verecektir. Bizler İsrail’in Filistin halkına uyguladığı bu acımasız zulmü korkusuzca dile getirmeye devam edecek, Filistin halkının özgürlük ve bağımsızlık mücadelesini sonuna kadar destekleyeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Karaoba...

7.- *Uşak Milletvekili Ali Karaoba’nın, Uşak’ın metamfetamin tüketiminde Türkiye’de 2’nci, eroin tüketiminde 5’inci sırada olduğuna ilişkin açıklaması*

ALİ KARAOBA (Uşak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ne yazık ki ülkemiz son yıllarda büyük ve organize bir uyuşturucu belasıyla baş etmeye çalışıyor. Her gün, INTERPOL tarafından aranan uluslararası çete liderleri ve suçlular ülkemizde yakalanıyor.

Sınırlardaki güvenliğimiz hiç olmadığı kadar zayıflamış durumda. Şehrim Uşak'ta, atık su analizlerine göre, uyuşturucu kullanımı tehlikeli biçimde artmış durumdadır. Uşak, metamfetamin tüketiminde Türkiye'de 2'nci, eroin tüketiminde 5'inci sıradadır.

Bu zehri ve illeti gençlerimizden, halkımızdan uzak tutmak zorundayız. Bu konuda, İçişleri Bakanlığı, Emniyet birimlerimizle koordineli olarak ne yapılması gerekiyorsa biz de yapmaya hazırız. Gelin, hep birlikte çalışarak Uşak'ı ve Türkiye'yi bu illetten bir an önce kurtaralım.

Uşak hakkını alacak, Uşak hakkını alacak.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Hacıoğulları...

8.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, sanatçı Kenan Işık'ın vefatına ilişkin açıklaması

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) – Kenan Işık Türk tiyatrosunun önemli yönetmen, yazar ve oyuncularındandı, kendisiyle yaklaşık on beş yıl önce tanışmış ve birbirimizi çok sevmiştik. Hazreti Mevlâna rubailerinin 7 tanesini seçmiş, şiirleri orijinal Farsça bestelemiş ve bir orkestra eşliğinde İranlı sanatçılarla icra etmiştik. Rubailerin düşündürüp hissettirdiklerini Türkçe söylemişim, Kenan ağabey de o Türkçe şiirsel metinleri okumuştur harikulade. Mevlâna rubailerıyla başlayan dostluğumuz Ankara Devlet Tiyatrosu için yazıp yönettiği Şeyh Galip'in Hüsnü Aşk'ı'nı konu alan Aşk Hastası'nın müzikleriyle devam etti. Kendine, kendi inanç ve geleneğine barışık bir sanatçıydı Kenan ağabey. Başta eşi Beril Hanım olmak üzere kederli ailesine, sevenlerine ve Türk tiyatrosuna başsağlığı dilerim, Allah rahmet eylesin.

BAŞKAN – Âmin.

Sayın Çelik...

9.- İstanbul Milletvekili Yahya Çelik'in, mavi vatan ülküsüne “mavi masal” diyenlere ilişkin açıklaması

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Mavi vatan, ana vatanımızın ayrılmaz bir parçasıdır. Mavi vatana “hayal” diyenlere inat mavi vatandan gök vatana kadar her sahada egemenlik haklarımıza sahip çıkacağız. Bu söylem, mandacıların bugünkü temsilcilerinin ve dış güçlerin borazanlığından başka bir şey değildir. Ülkenin ve milletin felaketi üzerine ikbal hesabı yapan bu siyasi söylemi reddediyoruz. Mavi vatan ülkümüze “mavi masal” diyenler şunu bilmelidir ki Barbaros Hayrettin Paşa'nın “Denizlere hâkim olan cihana hâkim olur.” sözünü şiar edinerek, vatanımızın güvenliği için deniz gücümüzü yüzde 80'e yakın yerli sanayi imkânlarıyla, fırkateyn, korvet ve denizaltı gibi çeşitli deniz araçları projeleriyle hayata geçirdik. Bu araçlar yüksek teknoloji silah sistemleriyle ve radarlarla donatılarak denizlerimizdeki güvenliği en üst düzeyde sağlamaktadır. Sondaj gemilerimizin faaliyetleri, deniz kuvvetlerimizin güçlendirilmesi ve uluslararası platformlarda yürütülen diplomatik girişimler bu stratejinin en önemli unsurlarıdır.

BAŞKAN – Sayın Barut...

10.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı haziran ayı çiğ süt üretim maliyetine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, ülkemizde “Bu kadar da olmaz.” denilen ne varsa AKP iktidarı sayesinde görüyoruz. Ülkemizde iktidarın da kabul ettiği gibi çok yüksek enflasyon var, fahiş zamlar, artan vergiler ve büyüyen bir kriz de cabası. Ulusal Süt Konseyi ise mayıs ayında 12,41 lira olan çiğ süt üretim maliyetini haziran ayı içerisinde 12,37 lira olarak duyurdu yani maliyet düşmüş. Siz bizimle dalga mı geçiyorsunuz? Kötü bir şaka mı yapıyorsunuz? Çiğ süt referans fiyatı 14,65 lira, bu hesaplara her üretici 2,28 lira kâr ediyormuş. O zaman niye inekler kesime gidiyor? Yemden samana tüm maliyetler fırlarken bu akıl tutulmasını kabul etmiyoruz. Alın teriyle üretenlerin yakasından düşün. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Göka...

11.- Konya Milletvekili Meryem Göka'nın, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne "evet" dediklerine ilişkin açıklaması

MERYEM GÖKA (Konya) – Teşekkürler.

Dünyanın hiçbir medeni ülkesinde, modern şehirde sahipsiz sokak köpekleri olmaz. Sokaklar köpeklerin doğal yaşam alanı değildir. Bu yasayla dünya standartlarında ve bilimsel veriler ışığında insanların, hayvanların ve çevrenin haklarını eksiksiz koruyacak bir yaklaşımı benimsiyoruz. Biz, bu kanunla, ülkemizde yaşayan sahipsiz köpeklerin barındırılmasını esas alarak öncelikle sahiplendirilmesini amaçlıyoruz ancak toplumu kutuplaştırmak ve manipüle etmekten çekinmeyen ve sesi çok çıkan bazı çevreler devamından yarar sağladıkları için -ki MASAK bunu belgeliyor- insani bir çözüm için çaba harcanmasını terörize ederek engelledi, engellemeye de devam ediyor. Komisyon çalışmalarında köpek saldırısına uğrayan bir anne ve bir babanın üzerine nasıl yürüdüklerini gördük. Bazı çığırkanlar ve bölücü terör örgütüne methiye düzenler bize merhamet dersi vermeye kalkmasın. Milletimiz bizden bu sorunu çözmemizi, sokak ve şehirlerimizi ailelerimiz ve çocuklarımız için güvenli hâle getirmemizi bekliyor. Yasaya “evet” diyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bozkurt...

12.- Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt'un, İsrail Dışişleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması

SAFFET BOZKURT (Zonguldak) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Her zaman mazlumun ve mağdurun yanında olan, insanlık değerlerini ve barışı savunmaktan hiçbir zaman geri durmayan, her zaman, her ortamda Filistinli kardeşlerimizin kolu, kanadı, haykıran sesi olan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik hadsiz ve küstah açıklamalarda bulunan İsrail'in Nazi kafalı Dışişleri Bakanını kınıyorum. Hastaneleri, sivil kampları, camileri, evleri ve okulları bombalayıp binlerce Filistinli kardeşimizi şehit eden, insanlık değerlerine, vicdanına ve haysiyetine düşman olan, Nazilerin günümüzdeki temsilcisi soykırımcı İsrail ve benzerleri bilmelidir ki Cumhurbaşkanımız bugünlere nice tehditleri bertaraf ederek geldi, bundan sonra da insanlık ve hakikat adına takip ettiği siyasi duruşuyla Nazi zihniyetlerinin tehditlerini tarihin çöplüğüne gönderecektir. Bizler ülke olarak Filistin'in ve tüm mazlumların yanında olmaya devam edeceğiz. Ne yaparlarsa yapsınlar ait oldukları Hükümetin caniliğini ve soykırım siyasetlerini örtbas edemeyecekler.

BAŞKAN – Sayın Fendoğlu...

13.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Malatya'daki kayısı üreticilerinin taleplerine ilişkin açıklaması

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Malatya'da kayısı hasadı devam ederken görüştüğümüz üreticiler bir önceki yıla kıyasla ürün fiyatlarında önemli bir gerileme yaşandığını belirterek fiyatlarda istikrar beklediklerini söylediler. Dünyadaki kuru kayısı üretiminin yüzde 85'inin yapıldığı Malatya'da kent ekonomisinin lokomotif olan kayısıda hasat devam ediyor. Fiyatlarda istikrar talep eden üreticiler, bir önceki yıla kıyasla ürün fiyatlarında önemli bir gerileme yaşandığını belirterek istikrar beklediklerini söylediler ve Toprak Mahsulleri Ofisinin yeni dönem için alım yapmasını da talep ettiler. Üreticiler hasat döneminde gerileyen kuru kayısı fiyatlarının çiftçiyi ve üreticiyi mağdur ettiğini, kayısının hak ettiği değeri bulmadığını belirterek Toprak Mahsulleri Ofisinden yeni dönem için alım yapmasını beklediklerini rica ettiler. Depreme rağmen zor şartlarda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Otlu...

14.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlı'nun, Polonez Fabrikasında çalışan 127 işçinin işten çıkarıldığına ilişkin açıklaması

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – İşlenmiş gıda üreticisi, yüzde 78'i Ürdün menşeli, İstanbul Çatalca'da bulunan Polonezde 127 işçi işten atıldı. Yıllardır asgari ücretle çalıştırılan işçiler TEKGIDA-İŞ Sendikasında örgütlendi ve kısa sürede toplu iş sözleşmesi için gereken sayıya ulaştı. Bunu fark eden patron 20'den fazla işçiyi kod 46'yla yani hırsızlık ve yüz kızartıcı suç uydurmasıyla işten attı. İşten atılmaları tepki gösteren işçiler üretimi durdurdu. DEM PARTİ olarak ekmek ve adalet mücadelesi kampanyası yürütüyoruz; işçilerin asgari ücretinin yükseltilmesi, söz, eylem, örgütlenme özgürlüğünün sağlanması için bir kampanya örgütliyoruz. DEM PARTİ olarak, mücadelede direnen, direnişte olan Polonez işçilerinin yanındayız, onlarla birlikte bu mücadeleyi yükselteceğiz.

BAŞKAN – Sayın Yüksel...

15.- İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel'in, İsrail Dışişleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması

CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İsrail Dışişleri Bakanının Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan tehditvari açıklaması en hafif tabirle hadsizliktir, ahlaksızlıktır; şiddetle kınıyor, lanetliyoruz. Hayatını zulümle, tehditlerle ve adaletsizlikle mücadeleyle geçiren Cumhurbaşkanımız dünyada mazlumların umudu olmuş, her daim zalimlerin karşısında durmuştur. On ayı aşkın süredir işledikleri soykırım, savaş suçları ve insanlığa karşı suçlarının yanına ahlaksız açıklamalarını ekleyen siyonist İsraili yetkililer tarihin en kanlı katliamlarının failleri olarak anılacaktır. Netanyahu ve cinayet şebekesi, hesap vereceksiniz, yargılanmaktan kaçamayacaksınız; Hitler ve Naziler nasıl yargılandıysa sizler de yargılanacaksınız. Sanık sandalyesine oturacak, uluslararası mahkemelerde cezalandırılacaksınız. İnsanlık vicdanında mahkûm olduğunuz gibi, hukuk önünde de mahkûm olacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Alp...

16.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars Barajı'nın kapaklarının açılması sonucu Kars'ın Susuz ilçesinin Çamçavuş, İncesu ve Yolboyu köylülerinin zarar gördüklerine ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Günlerdir hayvan katliamına dair bir yasa teklifini müzakere eden Meclisimizin dikkatini bir görüntüye çekmek istiyorum. Kıymetli milletvekilleri, burası Kars'ın Susuz ilçesinin Yolboyu köyü. Gördüğünüz gibi, Kars Barajı'nın kapakları açılınca suya kapılan onlarca hayvanımızı görüntüde izliyorsunuz. Bu barajın çevresel etkilerinden zarar gören Kars'ın Susuz ilçesinin Çamçavuş, İncesu ve Yolboyu köylülerinin zararlarının giderilmesi ve eksik köprülerin yapılması için sorumlu bakanlığın harekete geçmesini Kars halkı adına talep ediyorum.

Saygılar sunarım efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karşı...

17.- İstanbul Milletvekili Şengül Karşı'nın, İsrail Dışişleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – İsrail Dışişleri Bakanının, Sayın Cumhurbaşkanımıza yönelik haddini aşan, ahlak ve diplomasi sınırlarını zorlayan mesnetsiz, provokatif açıklamalarının hiçbir değeri yoktur. Sayın Cumhurbaşkanımız, Türk milletinin onurlu ve bağımsız temsilcisidir. Bu tür söylemler ne Cumhurbaşkanımıza ne de milletimize karşı bir tehdit oluşturmaz, bu açıklamalar yalnızca kendi acizyetlerini ve çaresizliklerini ortaya koymaktadır. Türkiye, bölgesinde ve dünyada barış ve istikrarı savunan güçlü ve kararlı bir devlettir.

Hiçbir tehdide boyun eğmeyecek, hiçbir hadsiz açıklamaya pabuç bırakmayacak kadar güçlü bir milletiz. Bu tür provokasyonlarla bizi yolumuzdan döndüreceklerini sananlar büyük bir yanlış içindedirler. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Türkiye Cumhuriyeti olarak hak ve adalet yolunda kararlı adımlarla ilerlemeye devam edeceğiz. Milletimizin iradesi ve kararlılığı tüm tehditleri bertaraf edecek güçtedir. Hiç kimse bu aziz millete ve onun liderine dil uzatamaz.

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

18.- *Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da kendi imkânlarıyla evlerini yapan depremzedelere, iktidarın "Evlerinizi yıkacağız."* dediğine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yine Hatay, yine depremzede mağduriyeti... İktidarın çadır, konteyner vermediği günlerde depremzede vatandaşlarımız kendi imkânlarıyla birikitle veya bulabildiği diğer malzemelerle ev yaparak barınma sorununu çözdü. Hem barınma sorununu çözdü hem de devlete yük olmadı. Tabii, o zamanlar belediyeler çalışmadığı için ruhsat almadılar. Depremi üzerinden on yedi ay geçmiş olmasına rağmen söz verdiği evlerin ancak yüzde 4'ünü teslim edebilen iktidar şimdi bu insanlarımıza "Evlerinizi yıkacağız." diyor. Buradan iktidara soruyorum: Sen insanlara söz verdiğin evi verdin mi ki kendi imkânıyla yaptığı evi yıkmaya kalkıyorsun? Yıkacaksın da bunca insan nerede yaşayacak, nereye gidecek? Hatay yeterince yıkım yaşadı, insanlar "yıkım" lafı duymak istemiyorlar. Süre ver, yol göster, ruhsatını ver, yıkmaktan bahsetme. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Sarıbaş...

19.- *Aydın Milletvekili Seda Sarıbaş'ın, İsrail Dışışleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması*

SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İsrail Dışışleri Bakanının Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik hadsiz açıklamalarını şiddetle kınıyorum. Nazi zihniyetli Netanyahu yönetiminin sözlü açıklamaları bizim için yok hükmündedir. Bu tür tehditler bizi yolumuzdan döndüremez. Masum Filistin halkını kadın, yaşlı, çocuk demeden katleden, soykırıma soyunan işgalci İsrail bizi kendisiyle karıştırmassın. Hukuk tanımaz İsrail elbet bir gün tarihin çöplüklerinde kendini bulacaktır. Türkiye tarihinde merhamet, vicdan, adalet üzerine kurulmuş bir millet vardır, bu millet yeri geldiğinde korumayı da bilir ders vermeyi de. Kudüs özgür olana kadar! Nehirden denize özgür Filistin!

BAŞKAN – Sayın Toy...

20.- *Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne yapılan itirazlara ilişkin açıklaması*

RUKİYE TOY (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kontrollden çıkan popölasyonuyla sahipsiz hayvanların, özellikle de başıboş köpeklerin; yaşam hakkını dahi tehdit eder bir boyuta ulaşması, çevre temizliği, toplum sağlığı, kamu düzeni ve güvenliği ile diğer hayvanların yaşamını ve varlığını da tehlikeye atması sebebiyle yeni bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmuştur. Burada ilginç olan, dünyada geçmişten bugüne uygulanan örneklerine, gelişmiş ölkelerdeki sahipsiz hayvan uygulamalarına ve verilerine rağmen teklife yapılan itirazlardır. Anlam, değer dünyaları tahrip olmuş bir insan, hele de bir çocuk söz konusu iken diğer kefeye herhangi bir hayvanı koyan mama lobileri ve beslemelerinin, meta ve konu fark etmeksizin her şeyi siyasi malzemeye dönüştürmek ve bu şekilde gündemde kalmak çabasındakilerin niyetinin çok da iyi olmadığı köpek saldırılarına maruz kalan anne ve babalara sergiledikleri davranışlara ve sarf ettikleri sözlere bakıldığında net olarak anlaşılmaktadır.

BAŞKAN – Sayın Karakoz...

21.- *Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin tüm engellemelere rağmen hizmete devam edeceğine ilişkin açıklaması*

EVİRİM KARAKOZ (Aydın) – 31 Mart yerel seçimlerinde ağır bir yenilgi alan saray ve bakanları 2'nci parti konumuna düşmenin yarattığı travmayla her fırsatta belediye başkanlarımıza tehditler savuruyorlar,

“tasarruf tedbirleri” deyip, sarayın harcamalarını görmezden gelip belediyelerin ödeneklerini kısıyorlar, kendi dönemlerinde belediyeye tahsis ettikleri parkları, tesisleri, taşınmazları bir bir geri alıyorlar, iktidarları döneminde çözemedikleri sokak hayvanları meselesinde vatandaşlarla belediye başkanlarını karşı karşıya getirmeye çalışıyor, belediye başkanlarını hapse atmakla tehdit ediyorlar. Belediyeler kendilerindeyken görmezden geldikleri, yıllarca ödemedikleri ve şişirdikleri borçları ve SGK primlerini Cumhuriyet Halk Partili belediyelerden hemen ödemesini istiyorlar. Hizmet üretmedikleri gibi hizmeti de engellemeye çalışıyorlar. Tüm engellemelere rağmen Cumhuriyet Halk Partili belediyeler hizmete devam edecek ve ilk genel seçimde Cumhuriyet Halk Partisi iktidara gelecektir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kanko...

22.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, staj ve çıraklık mağdurlarına ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Ülkemizde binlerce genç staj ve çıraklık dönemlerinde çalışmış ancak bu süreler emeklilik hesaplamalarına dâhil edilmemiştir. Bu durum yıllarca emek veren gençlerimizi mağdur etmektedir. Staj ve çıraklık dönemlerinde yapılan çalışmaların emeklilik süresine dâhil edilmesi sosyal adaletin bir gereğidir. Gençlerimizin geleceğini güvence altına almak, onların hak ettiği emeklilik şartlarını sağlamak bizlerin en önemli sorumluluğudur. Staj ve çıraklık başlangıç tarihleri sigorta başlangıç tarihi olarak kabul edilmelidir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani bir an önce bu mağduriyete son verecek yasal düzenlemeyi hayata geçirmelidir. CHP olarak biz bu mağduriyetlerin giderilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin bir an önce yapılmasını talep ediyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Sarı...

23.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, sütte yaşanan krize ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP iktidarı sütü üreticiye de tüketiciye de zehretti. Sütte kriz yine kapıda. Kriz çıkmadan hiçbir duruma müdahale etmeyen iktidar “Kervan yolda düzülür.” anlayışıyla ülke yönetiyor. Yirmi iki yıllık iktidarınızda süt üreticisini politikalarınızla canından bezdirdiniz. Konya'dan başlayan, Balıkesir'e ulaşan ve tüm Türkiye'ye yayılan süt krizine çözüm bulunmazsa üreticimiz mağdur olacak, tüketicimiz mağdur olacak. Süt üreticimiz maliyetin altında süt satmak zorunda kaldığından zarar ediyor. Süt inekleri mezbahaya giderse sütü de ithal eder duruma geleceğiz. Büyük firmalar küçük üreticiye baskı yapıyor, süt sanayicisi stok artışı kısılacında, büyük bir kriz yaşanırken AKP iktidarı tribünden seyrediyor. Bir taraftan da iklim kriziyle süt verimliliği düşerken çiftçimiz çaresiz durumda kalıyor. Tarım Bakanı derhâl krize kalıcı çözüm üretmeli, çözmiyorsa da o koltukta artık oturmamalıdır.

BAŞKAN – Sayın Kunt Ayan...

24.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'da milyonlarca metrekarelik mera alanının TOKİ'ye devredildiğine ilişkin açıklaması

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Urfa, Türkiye'nin tarım ve hayvancılıkta en verimli şehirlerinden biri ama çiftçiye mağdur edenler hayvancılığı da bitirmek için Urfa'da milyonlarca metrekarelik mera alanlarını sessiz sedasız, tek kararla TOKİ'ye devrediyor. Ceylânınar'a bağlı Damlacık köyünde Kuşluca, Gölpinar, Hamurkesen, Uzuncuk, Akziyaret, İçkara gibi birçok köyün faydalandığı Kuşluca Merası ve Günışığı Tepesi olarak bilinen mera alanları arsaya çevrilerek TOKİ'ye verildi. Yine birçok endemik bitkiye sahip Urfa'nın verimli meralarından olan Kaşmer Dağı da arsaya çevrildi. Yanlış politikalarla bölgede yaşayan insanları göç etmeye zorluyorsunuz. Çiftçinin, hayvancının sorunu tüm ülkenin sorunudur, meraları betonlaşmaya açmaktan vazgeçin. Urfa'da çiftçinin, hayvancının yakasından artık elinizi çekin.

BAŞKAN – Sayın Kıratlı...

25.- Mersin Milletvekili Ali Kıratlı'nın, İsrail Dışişleri Bakanı Katz'ın, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik ifadelerini şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması

ALİ KIRATLI (Mersin) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimiz; işgal, zulüm ve soykırım politikalarıyla katil İsrail terör devletinin Dışişleri Bakanının Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik hadsiz, aşağılık ve kabul edilemez açıklamalarını şiddetle kınıyor ve lanetliyorum.

7 Ekimden bu yana 15 binden fazlası çocuk, 45 binden fazla masum insanı katleden katil İsrail şunu iyi bilmelidir ki Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanını kimse tehdit edemez. Türkiye, ne Irak'tır ne de Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan Saddam Hüseyin ne de Türk milleti mazlum Filistin'dir. Herkes bilsin ki Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Alparslan kadar inanmış, Selahattin kadar cesur, Fatih kadar kararlı, Süleyman kadar muktedir bir başkomutandır. Rabb'im Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a ömür verdiği müddetçe onun ardında, derdinin ve davasının yanında olacağım.

Son olarak: Kaybedeceksin İsrail, yenileceksin; dünya sussa biz susmayacağız.

BAŞKAN – Sayın Çalışkan...

26.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, tiyatro sanatçısı Kenan Işık'ın vefatına ve memur emeklilerinin büyük mağduriyet yaşadıklarına ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli tiyatro sanatçısı Kenan Işık vefat etmiştir. Kendisine rahmet, ailesine başsağlığı diliyorum.

İkinci olarak: Memur emeklileri büyük mağduriyet yaşamaktadır. Yirmi beş yıl kamuya hizmet etmiş bir memur 17.900 lira, kırk yıl hizmet eden ise 21.500 lira maaş almaktadır; bu son derece vahim bir tablodur. Devlet terbiyesi gördüğü için isyan etmeyen bu insanlara bu haksızlık asla yapılmamalıdır. Biz burada normal emeklilerin 12.500 aldığından bahsederken memur emeklilerindeki durum da vahimdir çünkü cumhuriyet tarihinde ilk defa seyyanen zam memur emeklisine yapılmamış, böylece büyük mağduriyete uğramışlardır. Bu açıdan devlet memuru emeklilerinin bu mağduriyetinin acilen giderilmesi gerekir. Bu yaştan sonra bu insanların başkasına el avuç açmaları asla sağlanmamalıdır çünkü bu insanlar kamuya büyük hizmetleriyle örnek olacak insanlardır.

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

27.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da Söke İlçe Millî Eğitim Müdürlüğünün tasarruf tedbirleri kapsamında bazı öğrenci servislerini kaldırmasına ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, memleketim Aydın'da Söke İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tasarruf tedbirleri kapsamında 10 kırsal mahalleden öğrencileri okullarına götüren servisleri kaldırdı. Eğitim gören Sökeli 400'ün üzerinde öğrenci artık okullara kendi imkânlarıyla gitmek zorunda bırakılıyor. Daha önce servisle okula giden çocuklar karda kışta, karanlıkta aktarmalarla vakit kaybedecek, güvenlik sorunu yaşanacak. Yine, aynı tasarruf tedbirleriyle ilçede çocukların okullardaki öğle yemekleri de kaldırılıyor. Gözünüzü çocukların yemeğine, servisine mi diktiniz? Tasarrufu gerçekten buradan mı yapacaksınız? Veliler çocuklarının yol parasını mı versin, öğle yemeklerini mi karşılasın kara kara düşünüyor. Hem çocuklarımızı hem de velileri zora sokan bu uygulamadan bir an önce vazgeçilmelidir. Birileri rahat saraylarında otururken koca bir ilçede geleceğimiz olan çocuklara üvey evlat muamelesi yapılmasını, “tasarruf” adı altında zor duruma sokulmasını kabul etmiyor, konunun takipçisi olacağımızı duyuruyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Mehmet Emin Bey...

28.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Batman-Beşiri yolunda meydana gelen kazaya ve Batman-Siirt, Batman-Diyarbakır kara yollarına ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Dün gece Batman-Beşiri yolunda bir tırın çarpması sonucu düğün çıkışında 1'i bebek 4 kişi hayatını kaybetmiş, 2 kişi yaralanmıştır. Sayın Başkanım, burası 4-5 düğün salonunun olduğu ancak en küçük bir yol güvenlik tedbirinin alınmadığı, ne bir ışıklandırma ne bir yol ayırımı ne de bir kavşak düzenlemesinin yapılmadığı bir yerdir ve buraya dair Batman milletvekillerinin sayısız düzenleme talebi Sayın Bakan tarafından duymazdan gelinmiştir. AK PARTİ'nin en çok övündüğü, yirmi iki yıldır yapılan binlerce kilometrelik bölünmüş yollar, duble yollar ve otoyollara rağmen Batman-Siirt ve Batman-Diyarbakır yolları, maalesef, Türkiye standardının çok gerisinde yollardır. Kazanın geçtiği yol da bu güzergâhın bir parçasıdır. Ulaştırma Bakanlığından talebimiz, Batman-Siirt ve Batman-Diyarbakır kara yollarının standartlarının bir an önce ülke geneline taşınmasıdır.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu...

29.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'de Ustalık Telifi Programı'ndaki skandalın devam ettiğine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kocaeli'de mesleki eğitimle ilgili skandal devam ediyor, ustalık telifi programındaki skandal devam ediyor. Danışman firmalar, okul müdürleri ve firmalar arasında gayriahlaki bir öğrenci kaydı, sahte öğrenci kaydı iddiası var; 855 milyon liralık bir meblağın halkın cebinden alınıp bu yolsuzluğa aktığı iddia ediliyor. Konuyla ilgili adli bir soruşturma yok, bu konuyla ilgili itham edilenler hâlen görevlerinin başındalar, açığa alınmış durumda değil; konunun önemine dair soruşturma bir an evvel başlatılmalı, bu yolsuzluğun mesulleri bir an evvel bulunmalı ve cezalandırılmalıdır çünkü 1 milyar lirayı bulan çok vahim bir iddia var.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

30.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Korkuteli'ne mevcut sanayi sitesinin yetmediğine ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) – Her geçen gün büyüyen ve organize sanayinin bitirilmesiyle iş sahası daha da artacak olan Korkuteli'mize mevcut 350 dükkândan oluşan sanayi sitemiz yetmemektedir, bir dükkânı 2-3 esnaf arkadaşımız paylaşmak zorunda kalmaktadır. Sanayi esnafımız ikinci sanayi sitesinin yapılması için küçük sanayi kooperatifini kurarak iki buçuk yıl önce de yer belirlemesi yapmıştır. Belirlenen yerin tabanı verimsiz topraktır; buna rağmen, yerinde keşif yapılmadığı için, ucu tarım alanına dokunduğu için Tarım ve Orman Bakanlığı onay vermemektedir. O dönem yapılsaydı 450 bin lira maliyeti olacak dükkânlar bugün 3 milyona mal olacak, esnafımızın parası pul oldu; Bakanlığa bir an önce harekete geçmeye davet ediyoruz. Ayrıca, yeri belirlenen, ikinci organize sanayi olan gıda organize sanayisine de onay verilmesini istiyoruz.

BAŞKAN – Şimdi, söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

Buyurun Sayın Şahin.

31.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, tiyatrocu Kenan Işık'ın vefatına, mavi vatan tartışmasına; İsraili bakanların, Cumhurbaşkanına karşı diplomatik normlarla bağdaşmayacak küstah ifadelerini kınadıklarına, Türkiye'nin güçlü olmasının bölge açısından çok büyük bir önem ifade edeceğine, olimpiyatlardan gelen güzel haberlere, daha başarılı olimpiyat oyuncularını çıkarabilme konusunun masaya yatırılması gerektiğine ve oyuncuların kıyafetlerine, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin genel gerekçesine ve Saadet Partisinin konuyla ilgili düşüncelerine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, usta tiyatrocu, sinema oyuncusu Değerli Kenan Işık’a rahmet dileyerek başlamak istiyorum. On yıllık bir yaşam mücadelesi bugün maalesef sona erdi. Ben kendisine Allah’tan rahmet, ailesine, sevenlerine sabır ve başsağlığı diliyorum.

Evet, mavi vatan tartışması oldu. Çok kısa bir mesaj vereceğim. Mavi vatan bizim için ana vatanın bir parçasıdır; yayılma değil, masal değil, iç çekişmelere heba edilmeden millî bir siyaset çizgisidir. Bunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Tabii, biz burada iktidara muhalefet yapıyoruz, yapıcı bir muhalefet anlayışı ortaya koyuyoruz ancak dış siyasette ülkemize karşı yönelmiş tehditlerde, saygısızlıklarda da birlikte hareket edebilmeyi becerebilmeliyiz diye düşünüyorum. İsraili bakanların Sayın Cumhurbaşkanımıza karşı diplomatik normlarla bağdaşmayacak küstah ifadelerini buradan kınamak istediğimizi ifade ediyorum; kınıyoruz bu saygısızlığı. İsrail ne yaparsa yapsın soykırım suçunun, insanlık suçunun üzerini örtmeyecektir. Soykırım suçlusu Netanyahu ve diğer İsraili yetkililer hem insanlık vicdanında hem tarih önünde hem de uluslararası mahkemelerde hesap vereceklerdir.

Tabii, burada bir şeyi ifade etmek istiyorum: 2002 yılında üniversiteye başladım ben. 2003 yılında İkinci Körfez Savaşı başladığı dönemde iktisat hocamız şöyle bir şey söylemişti: “Türkiye’nin millî geliri 1 trilyon dolar olsaydı yani güçlü bir Türkiye olsaydı Amerika 10 bin kilometre öteden gelip Irak’ı vuramaz.” demişti. Şimdi, burada, Türkiye’nin güçlü olması bölge açısından çok büyük bir önem ifade etmesi açısından önemli bir örnektir. Bugün de Türkiye, eğer beş, altı, on sene önceki gücünde olsaydı, diplomatik gücünde olsaydı, bu ekonomik krizi yaşamazdık, bu kadar savrulmazdık sanırım sözümüz bölgede daha fazla dinlenirdi, İsrail de bu kadar rahat hareket edemezdi diye düşünüyorum. Bunu da özellikle ifade etmek istiyorum.

Olimpiyatlardan güzel haberler geliyor, inşallah, bu haberler devam edecektir. Atıcılıkta bir madalya garantisi oldu, inşallah, altın olur. Yine, Filenin Sultanları 2-0 geriden gelip 3-2 kazanarak bizi mutlu ettiler. İnşallah, buradan güzel haberler gelmeye devam edecektir.

Ben dün burada olimpiyatlarla ilgili paylaştığımı düşünüyorum, tekrar paylaşmak istiyorum. Olimpiyatlara neden az sporcu katılıyor, neden az sayıda başarı elde ediyoruz, madalya kazanıyoruz? Bunu masaya yatırmak zorundayız; burada yapıcı, yapısal düzenlemeler ortaya koymak zorundayız. Burada Türkiye Büyük Millet Meclisine de bu konuda düzenlemeler yapma görevi düşüyor diye düşünüyorum. Bu anlamda, bakanlıkların sorumlulukları var, belediyelerin sorumlulukları var. Daha başarılı olimpiyat oyuncularını çıkarabilmek için bu konuyu masaya yatırmamız gerektiğini tekrar ifade ediyorum.

Oyuncularımızın kıyafet konusunu dün burada eleştirmiştik, bu konuda iktidarıyla muhalefetiyle aynı düşünüyoruz diye düşünüyorum. Türkiye Millî Paralimpik Komitesi bu gelişme üzerine 28 Ağustos 2024’te başlayacak Paris Paralimpik Oyunları’nda Millî Takım oyuncularımızın giyeceği kıyafeti değiştireceğini paylaştılar. Bu, önemli bir gelişme. Tabii, bu eleştirimi tekrarlayacağım. Buradaki temel sorun bir siyasi akıl sorunu arkadaşlar yani bir organizasyonun her ayrıntısı sonuna kadar incelenir, bakılır ama burada, buna bakan yetkililer bakmamış mı? Bakmaması ayrı bir sorun; bakıp kabul ettiyse o da apayrı bir sorun. Buradaki temel sorun, maalesef, bir siyasi akıl sorunudur.

Aynı siyasi akıl sorununu sokak hayvanlarıyla ilgili yaptığımız kanun konusunda da görüyoruz. Dün ben eleştirdim, onunla tamamlayacağım. Ya, genel gerekçeye baktığımızda, şu genel gerekçeyi okuyan birisi yani genel gerekçenin içerisindeki ifadelerden “Burada ötanazi mi yapılacak, itlaf mı olacak?” diye bir kaygıya kapılıyor. Ya, o kadar kötü bir genel gerekçe hazırlanmış ki, ya, bu iletişim hatası niye yapılır, bu stratejik hata niye yapılır; anlayabilmiş de değilim, onu söyleyeyim. Ben, arkadaşlarımızın böyle toplu itlaf gibi bir düşüncede olduğuna inanmıyorum ama bu siyasi akıl sorununa da dikkat çekmek istiyorum. Bizim bu konudaki düşüncemiz net: Hem sokakları güvenli hâle getirelim hem de can dostlarımıza

bize yakışır şekilde, değerlerimize yakışır şekilde güvenli yaşam alanları oluşturalım diyorum. Etkin kısırlaştırmanın kararlı bir şekilde, eş zamanlı bir şekilde yapılması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Can dostlarımıza özel yaşam alanları oluşturulması gerekiyor, sokakların güvenli hâle getirilmesi gerekiyor; barınaklarla ilgili, bu özel yaşam alanlarıyla ilgili kaygıların giderilmesi gerekiyor, buradaki koşulların iyileştirilmesi gerekiyor, bu eksikliklerin giderilmesi gerekiyor. Merkezî yönetim ile yerel yönetim arasındaki koordinasyonun kanunda daha belirgin hâle getirilmesi gerekiyor; bu iş tek başına belediyelerin yapacağı bir iş değildir, merkezî yönetimin elini taşın altına koyması gerekiyor, bu tek başına olacak bir iş değildir. Bu anlamda, kanun bu hâliyle eksiktir, biz bu itirazlarımızı dün buradan yapıcı bir şekilde ifade etmek istedik yoksa hepimiz bu sorunun çözümünü istiyoruz, sokakların güvenli hâle gelmesini istiyoruz. Bunu da tekrar ifade ediyorum.

Başkanım, teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Karatutlu, buyurun.

32.- *Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'taki rezerv alan uygulamasına ilişkin açıklaması*

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, deprem bölgesinde, özellikle Kahramanmaraş'ta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının yetkililerinin hesapsızca kitapsızca, yetkililerle görüşmeden, vatandaşla görüşmeden, STK'lerle görüşmeden uyguladığı rezerv alan uygulamasıyla binlerce vatandaş mağdur olmaktadır. Özellikle Azerbaycan Mahallesi'nde 2 tane blok artı 1 tane özel hastane arazi rantı nedeniyle yıkılmaya çalışılmaktadır ki bu binaların hepsi de depremden hasarsız olarak çıkmışlardır. Aynı bölgede, altından bir dere geçmesine rağmen ve deprem döneminde tamir edilmesine rağmen iktidara yakın kişilerin sahip olduğu bir alışveriş merkezi yıkılmamıştır ve korunmaktadır.

Vatandaş deprem vurdu, bir de siz vurmayın diyoruz; teşekkür ediyoruz

BAŞKAN – Şimdi, buraya kadar milletvekilimiz gelip “Acil bir açıklama yapacağım.” deyince doğrusu saygı duyuyoruz ve söz veriyoruz. Onun için Grup Başkan Vekillerimize teşekkür ediyorum sabırlarından dolayı.

Buyurun Sayın Çömez.

33.- *Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerine bugün de devam edileceğine, insan ve hayvanın birbirinin alternatifini veya rakibi olmadığına, İsrail'in insanlık dışı saldırılarının devam ettiğine; Cumhurbaşkanının, İsrail'e uyarıda bulunduğu “Biz nasıl Karabağ'a, Libya'ya girdiysek, bunun benzerini aynen onlara da yaparız.” ifadesine; İsrail Dışişleri Bakanının, Cumhurbaşkanı Erdoğan'la ilgili sarf etmiş olduğu cümlelerini kınadıklarına, Türkiye'yi kırmızı bültenle aranan çeteler için güvenli bir alan hâline kimin getirdiğine, bundan sonra vatandaşlık verilecek kişilere; düşük kur, yüksek faiz politikasının tekstil, turizm ve tarım sektörüne büyük darbe vurduğuna, plansızlık nedeniyle domates ve karpuz üreticilerinin kan ağladığına, askerî hastanelerin kaldırılmasının büyük bir sorun olduğuna ve mavi vatanın politikaya malzeme edilecek bir konu olmadığına ilişkin açıklaması*

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada millet adına bulunan ve millet adına konuşan bütün arkadaşlarımızın sözleri kıymetlidir, saygındır. O sebeple, memnuniyetle.

Sayın milletvekilleri, bugün Hayvanları Koruma Kanunu'yla ilgili görüşmelere devam edeceğiz. Bu son derece önemli konu haftalardır tartışılıyor ve maalesef, teklifi savunanlar ile eleştirenler bir anlamda karşı karşıya geliyor ya da getiriliyor. Türkiye'nin artık bu kamplaşma anlayışından, zemininden kurtulması lazım ve meselelere makul bir yaklaşımla, sadece Türkiye'nin menfaati perspektifiyle bakabilmesi lazım. Evet, ortada bir sorun var. Bu konuda, sanıyorum, hemen hepimiz hemfikiriz. Sorunun nedeni ve çözümüyle ilgili ayrıştığımız önemli noktalar var. Öncelikle diyoruz ki, sorun bu hâle gelmemeliydi, zamanında öngörülmesi ve gereken yapılmalıydı ancak olmadı. Bugün geline nokta diyoruz ki, biz, insana karşı sorumluyuz ama hayvana ve doğaya karşı da sorumluyuz.

İnsan ve hayvan birbirinin alternatifi veya rakibi değildir. Tabiatıyla, “İnsan mı, hayvan mı?” tartışmasını sağlıklı bulmuyoruz. Elbette insan ama hayvanın ve doğanın korunabildiği şartlarda bir insan. Öldürme fikri ya da ötanazi fikri bizim asla kabul edeceğimiz, tasvip edeceğimiz bir uygulama biçimi değil. Bilimsel çalışmalar, bilim adamlarının ortaya koyduğu fikirler çok açık. Belli bir zaman dilimi içerisinde yapılabilecek kısırlaştırma ve sonrasında alınacak önlemler, sivil toplumun katkısı ve desteğiyle yapılacak çalışmalar sorunu büyük ölçüde ve insani boyutlarda çözecektir. Hiç olmazsa böyleleri hassas ve önemli bir konuda toplumu ve siyaseti kamplaştırmadan, bilimsel verilere dayalı, makulün uygulanabileceği bir modelin hayata geçmesini arzu ediyoruz ve bunu savunuyoruz.

Değerli arkadaşlar, İsrail'in insanlık dışı saldırıları, katliamı, soykırımı aralıksız devam ediyor. Makul ve medeni dünyada, yeterli olmasa da, mazlum Filistin halkına destek olabilmek ve İsrail'in vahşetine “Dur!” diyebilmek için çabalar sürüyor. Buna mukabil, Vahşi Batı'da bu zulüm, bu alçaklık, bu soykırım açıkça destekleniyor ve ayakta alkışlanıyor. Bu, dünyanın geldiği nokta açısından çok düşündürücü ve acınası bir tablodur.

Sayın Cumhurbaşkanı dün yaptığı bir değerlendirmede İsrail'e bir uyarıda bulundu: “Biz nasıl Karabağ'a, Libya'ya girdiysek bunun benzerini aynen onlara da yaparız.” dedi. Bu sözün ağırlığının hissettirilebilmesi ve sadece İsrail nezdinde değil dünya genelinde karşılık bulabilmesi için gereğinin yapılması şarttır. 2012 yılında Sayın Erdoğan'ın “Emevi Camisi'nde namazımızı kılacağız.” sözünün on iki yıl sonra bir karşılığının olmadığı ortaya çıktı. Yine, Yunanistan için sarf edilen “Bir gece ansızın gelebiliriz.” ifadesi bir süre sonra evrildi ve anlamını yitirdi, maalesef karşılıksız kaldı.

Şimdi, İsrail için sarf edilen bu sözün ağırlığının hissettirilebilmesi için Türkiye'nin gereğini yapması şarttır. Kürecik Radar Üssü'nü kapatın ve İsrail'e bilgi akışının önünü kesin, Bakü-Ceyhan Boru Hattı'ndan gelen petrolü kesin, İsrail savaş uçaklarına giden petrole “Dur!” deyin, İncirlik Üssü'nden kalkan Amerikan uçaklarının Güney Kıbrıs'taki üslere ne taşıdığını ve oradan İsrail'e nelerin transfer edildiğini denetleyin; bunları yapın ki sözünüzün bir ağırlığı olsun. Bu söz üzerine katil çetenin bir üyesi olan İsrail Dışişleri Bakanının Sayın Erdoğan'la ilgili sarf etmiş olduğu cümleleri kınıyorum, şiddetle reddediyorum ve diyorum ki döktüğünüz kanda boğulacaksınız ve yaptığınız soykırımın altında yok olup gideceksiniz!

Değerli arkadaşlar, geçtiğimiz günlerde Gazeteci Fatih Ergin bir haber paylaştı ve IŞİD mensubu 10 Suriyeli'nin İzmir'de yakalandığını, bunlardan 2'sine Türk vatandaşlığı verildiğini ve aynı yerde Türkiye'ye kaçak yollardan girmiş 31 yabancının da bulunduğunu ifade etti. Gün geçmiyor ki buna benzer haberlere tanık olmayalım. Aylardır Türkiye'ye gelen, para vererek vatandaşlık alan uyuşturucu baronlarından ve çetelerden bahsediyoruz; kırmızı bültenle arandığı hâlde elini kolunu sallayarak ülkemize gelenlerden bahsediyoruz. Birkaç gün önce Avrupa'nın en büyük uyuşturucu baronlarından “Tombul Jos”un özel jetle Türkiye'ye girip gayrimenkul satın alarak Türk pasaportu aldığını öğrenmiştik. Daha birkaç saat önce, yine, İçişleri Bakanı Sayın Yerlikaya'nın yaptığı açıklamadan öğrendik ki kırmızı bültenle aranan bir başka baron İstanbul'da yakalanmış. Soruyorum: Türkiye'yi kırmızı bültenle aranan çeteler için güvenli bir alan

hâline kim getirdi? Onların elini kolunu sallayarak bu ülkede cirit atmalarına kim zemin hazırladı? Kimler var bunların arkasında? Bunların bulunması ve hak ettiği cezayı alması şarttır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Parmak izlerini, eşkâllerini, bütün detaylarını INTERPOL bizimle paylaşıyor ama bu adamlar hiçbir engele takılmadan ülkemize geliyor ve vatandaş oluyorlar. Bu çok büyük bir güvenlik zaafıdır. Bu korkunç tablonun arkasında, iç ve dış uzantılarında kimler varsa mutlaka ortaya çıkarılmalıdır.

Sayın milletvekilleri, geçtiğimiz günlerde öğrendik ki bundan sonra vatandaşlık verilecek kişilerin Emniyetten, MİT'ten ve INTERPOL'den bilgisi alınacaktı. Allah aşkına, bugüne kadar bunlar yapılmıyor muydu? 400 bin civarında kişiye vatandaşlık verdiniz gayrimenkul satarak. Sormadınız mı bunların kim olduğunu, hiç araştırmadınız mı? Keza, Suriye'den, Afganistan'dan kaçak gelenlerin bir kısmına da vatandaşlık verdiğiniz biliyoruz; bunlara da sormadınız, öyle anlaşıyor. Bakın, bazı küçük okyanus adaları yani adından devlet olarak bile bahsetmenin mümkün olmadığı adalarda bile böyle bir uygulama yok; onlarda bile böylesine aymaz, beceriksiz, çapsiz bir uygulama yok. Bugüne kadar vatandaşlık verilmiş herkesin geriye dönük güvenlik soruşturmasının yapılması, en ince ayrıntıya kadar araştırmasının yapılması ve en ufak bir risk görüldüğünde ise pasaportlarının geri alınması şarttır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Değerli arkadaşlar, tekstil, turizm ve tarım Türkiye'nin stratejik ve güçlü olduğu sektörlerdir. Maalesef her üçünde de alarm zilleri çalıyor. Londra tefecilerinin sıcak parasını çekmek için tercih edilen düşük kur, yüksek faiz politikası ne yazık ki her üç sektöre de büyük darbe vurdu. Şu ana kadar 1.700 Türk firması fabrikalarını sökerek Mısır'a gitti ve bu ülkeye 3 milyar dolarlık yatırım yaparak orada 100 bin kişiye istihdam sağladı. Türkiye için büyük kayıp. Yine, 2026 yılı sonuna kadar 1 milyar dolarlık bir Türk sermayesinin Mısır'a gideceği tahmin ediliyor. Bu gelişmeler son derece vahim ve önemsenmesi gereken, üstünde durulması gereken gelişmelerdir.

Geçtiğimiz haftalarda limon üreticileriyle ilgili bir değerlendirmede bulundum. Geçen yıl plansızlık ve düşük fiyat sebebiyle, özellikle Mersin'de ve Adana'da limon üreticilerinin ürünlerini toplayamadıklarını, bir kısmının da ağaçlarını söktüklerini anlatmıştım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – İşte, bu yüzden, geçen yıl dalında kalan, 1 lira-2 lira fiyat verilen limon, bu yıl marketlerde kilosu 100 lira-110 liraya ulaştı; tamamen öngörüsüzlük, beceriksizlik, çapsizlik ve aymazlık.

Bakın, bu yıl aynı sorun karpuzda ve domatesteye yaşıyor; Ege ve Marmara Bölgesi'nde ciddi sorunlar var. Plansızlık nedeniyle domates üreticileri kan ağlıyor; üretim maliyeti yüzde 150 artmış, satış fiyatı ise yarıya inmiş. Üretici domatesini ya tarlada bırakıyor ya da hayvanlarına yediyor, keza karpuzda da öyle; dönümün maliyeti 30 bin lira, satış maliyeti maalesef 10 bin lira civarında. Tarımda planlı, rasyonel bir politika, millî bir politika üretilmesi şart; aksi hâlde, şu anda yüzde 15'leri bulan dikilmemiş, ekilmemiş arazi miktarı önümüzdeki dönemde daha da artacak.

Değerli arkadaşlar, askerî hastanelerle ilgili bir değerlendirme yapmak istiyorum. Çoktandır bu konu bizim gündemimize geliyor, bu konuyu Parlamento...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, 9’uncu dakikadayız.

Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum, bitireceğim.

Bakınız, askerî hastanelerin kaldırılması büyük bir sorundur. Etrafının neredeyse tamamı risk ve tehditlerle dolu ve etrafında ateş çemberi olan bir coğrafyada bulunan ülkemiz, askerî hastanelerin olmayışıyla büyük bir problemle ve riskle karşı karşıya. Uzun yıllar travma cerrahisi yapmış ve savaş cerrahisi alanında eğitim almış birisi olarak söylüyorum: Askerî hastanelerin yeniden açılması şarttır, ulusal güvenlik için şarttır. Özellikle Ankara GATA için bazı problemler rapor ediliyor, bunu yüce Meclisin takdirlerine ve ilgililerin de dikkatlerine sunmak istiyorum. Özellikle Ankara GATA’da çok ciddi bir altyapı ve ekipman eksikliği var. Öte yandan, burada çalışan, eskiden askerî kimliği olan hekimlerin birçoğuna uygulanan birtakım mobbinglerle bunların buradan ayrılmasına dönük ciddi baskıların olduğuna dair önemli haberler geliyor. Buradan yeni Sayın Sağlık Bakanına açıkça bir çağrıda bulunuyorum, kendisi de benim gibi bir genel cerrahi uzmanıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Son cümlem, tamamlayacağım.

Bu konuya temas etmesi ve bu konunun üzerinde durması gerektiğini özellikle vurguluyorum.

Son olarak, mavi vatana temas etmek istiyorum. Bakın, mavi vatan politikaya malzeme edilecek bir konu değildir; hepimizin ortak idealidir, ülküsüdür. Sadece bu Meclisin değil, bundan sonraki Meclislerin de gündeminde olacak çok önemli millî bir meseledir. Bir masal değildir, bir hikâye değildir; bir gerçektir. Evet, iktidarın yetersizlikleri vardır, eleştiriyoruz ama mavi vatan ülküsünden hiçbirimiz vazgeçmeyeceğiz çünkü bizim ulusal birliğimizin, bütünlüğümüzün önemli teminatlarından biridir.

Teşekkür ediyorum tahammülünüz için Sayın Başkanım, sağ olun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, buyurun.

34.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç’ın, sanatçı Kenan Işık’ın ebediyete irtihaline, madalya yolundaki Filenin Sultanları’na, Okçuluk Erkek Millî Takımı’na ve tüm millî sporculara; İsrail Dışişleri Bakanının, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ı hedef alan hadsiz beyanlarını kınadıklarına, 31 Temmuz 2018 tarihinde PKK tarafından şehit edilen 10 aylık Bedirhan bebek ile annesi Nurcan Karakaya’nın şehadetlerinin yıl dönümüne, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne veryansın edenlere ve her canlının yaşam hakkı olduğuna yürekten inandıklarına ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve yüce Türk milleti; Türk tiyatrosunun ve aynı zamanda televizyon ekranlarının duayen ismi Sayın Kenan Işık’ın uzun bir tedavi sürecinin ardından ebediyete irtihalinden büyük bir üzüntü duyduk. Merhum Kenan Işık’a Cenab-ı Allah’tan rahmetler niyaz ediyor; ailesine, sevenlerine, Türk tiyatro camiasına sabır ve başsağlığı dileklerimi iletiyorum; mekânı cennet olsun.

Kadın Millî Voleybol Takımı’mız Paris 2024 Olimpiyat Oyunları’nda C Grubunda oynadığı ilk maçta Hollanda’yı 2-0 geriden gelip 3-2 mağlup ederek bizlere büyük bir coşku yaşattı. Yine, Okçuluk Erkek Millî Takımı’mızla çeyrek finaldeyiz. Madalya yolunda Filenin Sultanları’na, Okçuluk Erkek Millî Takımı’mıza ve tüm millî sporcularımıza başarı dileklerimi bir kez daha iletiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Netanyahu yani “caniyahu” isimli aşşğılık katilin sözde Dışişleri Bakanının Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ı hedef alan hadsiz beyanlarını kınıyor ve telin ediyorum. Soykırım suçlusu katil bir devletin bu denli eleştirileri Filistinli Müslüman kardeşlerimize vereceğimiz desteği sekteye uğratamayacaktır. Belli ki bu destek siyonist aklı çılgına çevirmektedir.

Soykırımcı Hitler'in sonu nasıl olduysa soykırımcı Netanyahu'nun sonu da öyle olacaktır. Katil İsrail şunu iyi bilsin ki Türkiye, Filistin'e çok uzak değildir. Gönüllü Kudüs bozkurtları her daim nöbettedir. Gazze'yi koruma ve kollama misyonunu üstlenmek bizim ecdadımızın mirasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 31 Temmuz 2018 tarihinde hain terör örgütü PKK tarafından kallesçe şehit edilen, cennet kokulu, on aylık Bedirhan bebeğimizi ve annesi Nurcan Karakaya'yı şehadetlerinin yıl dönümünde rahmet ve minnetle anıyorum. Kanlı terör örgütüne ve destekçilerine bir kez daha lanet olsun diyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2004 yılında çıkan Hayvanları Koruma Kanunu'ndan sonra, yıllarca, sokaklardan toplanıp barınaklara alınan hayvanların kısırlaştırılıp, hasta olanların iyileştirilip tekrar sokağa salınmasına karşı çıkarak "Bu hayvanlara neden bir yuva yapılamıyor? Bunlar da can, bunlar da Allah'ın yarattığı canlılar." deyip sürekli propaganda yapanlar, bugün "Bu hayvanlar sahiplenene kadar barınaklarda kalsınlar, belediyeler ve devlet eliyle bakımları yapılsın, hayatları idame ettirilsin." diye uğraşılırken şimdi de "Bu hayvanların barınaklarda kalması hayvan haklarına aykırı. Bunların mekânları sokaklardır, buralara bırakılsın." diye veryansın ediyor. Bu nasıl bir akıl tutulmasıdır, anlamak mümkün değil.

Bir kez daha tekrarlıyoruz: Yaradan'dan ötürü yaratılanı seviyoruz, saygı duyuyoruz. Her canlının yaşam hakkı olduğuna yürekten inanıyoruz. Hayvanlar için vakıflar kuran bir gelenekten geliyoruz. Her şeyden önce insan, her şeyden önce çocuklarımız diyoruz ancak hayvanlara yapılacak herhangi bir işkenceye, zulme herkesten önce bizim karşı çıkacağımızın da bilinmesini istiyoruz.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bayhan...

35.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, Polonez Fabrikasında çalışan 127 işçinin işten çıkarıldığına ilişkin açıklaması

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) – Memlekette estirilen sermaye terörünün boyutları arşa vardı. Çatalca'da bulunan ve yüzde 77'si Ürdünlü sömürücülere, yüzde 23'ü ise yerli iş birlikçilerine ait olan Polonez Fabrikasında çalışan 127 işçi yoldaşımız anayasal haklarını kullandığı için işten atıldılar. Ucuz emeğe dayanan, güvencesiz, aşağılayıcı, onur kırıcı, vahşi sömürü düzenine karşı TEKGIDA-İŞ Sendikasında örgütlenen işçiler on bir gündür direniyor. Sömürücülerin ellerinde yine İş Kanunu 25/2 ve kod 46 hançeri var; yine yanlarında sömürücülerin bekçiliğini yapan, gaz ve kalkanlarla işçilere saldıran kaymakam ve polis gücü var. Beştepe sarayı ve Çalışma Bakanı Işıkhân, cenneti, büyük sermaye ve yerli-yabancı tekeller satın aldı diye düşünüyor herhâlde çünkü hep onlara hizmet ediyorlar. Emekleri ve onurları için kararlıca direnen Polonez işçileri sesleniyor: "Anayasal haklarımız için üzerinize düşeni yapacak mısınız yoksa Ürdünlü sömürücülerin suçları karşısında sessiz kalmaya devam mı edeceksiniz?"

BAŞKAN – Sayın Torun, buyurun.

36.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, fındık taban fiyatının açıklanmasını beklediklerine ilişkin açıklaması

SEYİT TORUN (Ordu) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Fındık hasat dönemine başladık. Artık üreticilerimiz bahçelere girmeye başladı ama hâlâ fiyatla ilgili, taban fiyatla ilgili bir açıklama yok. Değişik rekolte oyunlarıyla maalesef bir manipülasyon çabası içindeler. Giresun Ziraat Odası 649 bin ton, Ziraat Odaları Birliği 700 bin ton, Tarım Bakanlığı 738 bin ton, Karadeniz İhracatçıları Birliği 811 bin ton gibi rakamlar açıkladı. Yani önceden Tarım Bakanlığı tek elden açıklardı bunu ve piyasa buna göre de şekillendirdi. Şimdi, görülüyor ki bir oyun içerisindeyiz ama bu oyunu asla kabul etmiyoruz. Üreticimiz gerçek anlamda mağdur, önemli bir maliyete katlandı, 160 liranın altındaki hiçbir fiyat asla kabul edilebilir değil çünkü işçilik maliyetleri ve diğer girdilere bakıldığında gerçekten üreticimiz zor durumda. Yaklaşık 500 bin üreticiyi ilgilendiren fındığımıza fiyat bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

37.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Batman-Siirt Çevre Yolu'nda dün yaşanan kazaya, Batman-Siirt Çevre Yolu'nda gerekli tedbirlerin alınması çağrılarına, İsrail'in Filistin'e yönelik mezaliminin ve soykırımının her geçen gün daha da arttığına, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Biz nasıl Karabağ'a, Libya'ya girdiysek, bunun benzerini aynen onlara da yaparız." ifadesine ve dış politikanın böyle yapılmayacağına, Diyarbakır Valiliğinin yayalar için konulan Kürtçe uyarı işaretleriyle ilgili aldığı karara, İçişleri Bakanlığının halayları incelemek üzere halay inceleme timi kurduğuna, İstanbul Çatalca'da Polonez Et Fabrikasında işten çıkarılan işçilerin direnişine ve AKP Hükümetinin gerçeğine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, sayın vekiller; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, dün, Batman-Siirt Çevre Yolu'nda çok kötü bir kaza yaşandı ve bu kazada Süleyman Oğuz, Sefa Oğuz, İlyas Oğuz ve Demir Oğuz yaşamını yitirdi, 2 kişi de yaralandı. Bu kazada yaşamını yitiren yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır diliyoruz ve acılarını paylaşıyoruz fakat bu Batman-Siirt Çevre Yolu'nun artık bir ölüm yoluna döndüğü gerçeğini unutmamamız gerekiyor. Yıllardır devam eden bir ihmaller silsilesi var. Bu güzergâh aslında çok sayıda düğün salonunun olduğu bir güzergâh ve burada hızlı bir şekilde önlem alınması gerekiyor. Üst geçitlerin yapılması gerekiyor, aydınlatmanın yapılması gerekiyor, trafik uyarı levhalarının konulması gerekiyor ama bunların doğru dürüst hiçbirinin olmadığını görüyoruz. Tam bir yıl önce, 28 Temmuz 2023 tarihinde bizim Batman Milletvekilimizin soru önermesine Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu şöyle bir cevap vermiş: "Yol ve kavşak aydınlatması işleri ilgili elektrik dağıtım şirketleri tarafından yapılmaktadır." Peki, soruyoruz: Bu elektrik dağıtım şirketlerini denetleyen kim? Yaptırım uygulamayan kim? Buralarda sorunun çözümü için kılını kıpırdatmayan kim? Bu kazalara göz yuman kim ve bu kayıpların sorumlusu kim? Bu soruları sormamız gerekiyor. Tabii ki önlem almayan iktidarın kendisi, önlem almayan kurumların kendisi bu 4 kişinin yaşamını yitirmesi ve 2 kişinin yaralanmasından da bizzat sorumlular. Bu nedenle, hızlı bir şekilde bu yolda önlem alınması gerekiyor. Batman-Siirt Çevre Yolu'ndaki gerekli tedbirlerin alınması çağrısını da buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın vekiller; biliyorsunuz, İsrail'in Filistin'e yönelik mezalimi ve soykırımı her geçen gün daha da artıyor. Mazlum Filistin halkını her gün katleden bir İsrail Devleti gerçeğiyle karşı karşıyayız ama tabii ki dünyanın dört bir yanında ve özellikle de İsrail'de Netanyahu hükûmetine karşı çok ciddi protestolar var fakat her protestodan... Yani aslında -kendi ülkesi için- diktatör olan ülkeler olduğunda ya da kişiler söz konusu olduğunda mutlaka dışarıdan bir can suyu taşındığını görüyoruz. Dün Tayyip Erdoğan'ın yaptığı açıklamanın da aslında Netanyahu Hükûmetine bir can suyu olduğunu ifade etmemiz gerekiyor. Ne demişti Tayyip Erdoğan? "Karabağ'a, Libya'ya girdiğimiz gibi İsrail'e de girmesini biliriz." Önce şunu söylememiz gerekiyor: Bu bir itiraftır. Karabağ'a ne zaman girdiniz? Karabağ'da, Libya'da kimi savaştırdınız? Hangi cihatçı örgütleri oraya götürdünüz ve savaşın seyrini değiştirdiniz? En önemlisi, Libya'da, bugün Libya'nın yaşadığı sorunlarda dahliniz nedir? Bu Meclis neden bunları bilmiyor, bu ülke neden bunları bilmiyor? "Kime sordunuz, kime danıştınız, kimden yetki aldınız?" sorularını yüksek sesle sormamız gerekiyor ama bundan daha önemlisi şu: Mevcut Netanyahu karşıtı protestolar, aslında Tayyip Erdoğan'ın işte "İsrail'e gireriz." açıklaması sonrası Netanyahu'ya karşı yükselen barış seslerini ve yükselen öfkeyi dindirme ve Netanyahu Hükûmeti etrafında birleşmek gibi bir riski doğuruyor. Tabii,

bu durumda bir de bunun karşı hamlesi var; biliyorsunuz, İsrail Dışişleri Bakanı da bir açıklama yaptı ve bir benzetme de yaptı. Buradan tekrar etmek istemiyorum zamanımı almaması için ama aynı durum burası için de geçerli. Türkiye’de de İsrail’e yönelik, özellikle Filistin soykırımı başladığından beri Türkiye’nin takındığı ikircikli tutum, gerçek anlamda barış için etkin bir tutum almaması, Filistin’e yönelik yardımlar ve Filistin barışı konusunda etkin olarak çaba harcamaması nedeniyle çok ciddi eleştiriler var. Yine, burada, İsrail’i protesto eden insanların gözetlmesine alınması, tutuklanması da bu ikircikli ve ikiye bölünmüş yaklaşımların en çarpıcı görüntülerinden biri ama İsrail’in yaptığı açıklamalar sonrası da yeniden aslında AKP Hükümetinin İsrail politikası üzerinden rant devşirmeye çalıştığını ve muhalefeti bastırmaya, muhalefetin eleştirilerinin önüne geçmeye çalıştığını görüyoruz.

Tabii, diğer bir sorumsuzluk da bütün bu politikaların da Türkiye’ye maliyeti var ve bu maliyeti AKP Hükümeti yüklenmiyor. Bütün bu açıklamaların ekonomiden siyasal gelişmelere kadar sonuçları var ve 85 milyon Türkiye halkları bu sonuçlarla yüzleşiyor, ekonomi darboğaza girdiğinde insanlarımız yoksullaşiyor. O nedenle, böyle popülist, tamamen tribüne oynayan açıklamaların yapılmasını sorumsuzluk olarak değerlendiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Dış politika böyle yapılmaz, dış siyaset böyle yapılmaz. Bunu Suriye politikasında çark eden AKP Hükümetinden, Mısır politikasında çark eden AKP Hükümetinden, Suudi Arabistan politikasında çark eden AKP Hükümetinden çok iyi biliyoruz. Bütün bu zızzakların, bütün bu u dönüşlerin ülkenin saygınlığına ve Türkiye halklarına zarar verdiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın vekiller; şimdi, biliyorsunuz, bizim büyükşehir belediyelerimiz ve ilçe belediyelerimiz gündelik hayatı kolaylaştırmak için kentlerde yaya geçitlerine Kürtçe “...”(*) -şöyle göstermiş de olayım- yani “yavaş” yazıyor burada, yavaş yürüyün anlamında, araç çıkabilir anlamında ya da “...”(*) diyorlar yani “önce yaya” Bütün bu yazılımların hem Van’da karalandığını gördük ama bununla da yetinmediler; bakıyoruz, Diyarbakır Valiliği dün çok acele bir karar almış, bu kararı resmî yollarla tebliğ etmek yerine elden tebliğ etmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Karara bakıyoruz, neresinden tutsak elimizde kalacak bir karar. Birçok şey yazılmış, yasal mevzuata atıflar yapılmış ama bütün yasal mevzuatı da taradık, mevzuatın hiçbir yerinde “Siz yayalar için Kürtçe uyarı işareti koyamazsınız.” diye bir şey yok. Ama ne oldu? Gece yarısı orada Ranger’larla beraber bizim yaptığımız yazılımların üstünü kapatan bir Valilik gerçeği, bir Karayolları gerçeğiyle karşılaştık.

Peki, bu nedir? Bu, orada yaşayan insanların gündelik hayatını zorlaştırmaktan, hatta ve hatta tehlikeye atmaktan başka ne işe yarar? Bu bir Kürt ve Kürtçe düşmanlığı değilse, bu bir Kürtçeye tahammülsüzlük değilse nedir? Bu soruları tekrardan sormak istiyorum.

Tabii, bu, Kürt ve Kürtçe düşmanlığı bununla sınırlı kalmıyor. Biliyorsunuz, İçişleri Bakanlığı yemedi içmedi, yapılan halayları incelemek üzerine bir halay timi kurmuş durumda. Şimdi, halay timine düğün timi de eklemişler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Dün Hakkâri’de polisler tam 3 düğünü basmış. Dün ben burada halayla ilgili konuştuğumda AKP sıralarından itirazlar yükseliyordu. Buyurun, kendilerine söylüyorum, arasınlar, sorsunlar. Mersin, Ağrı, Siirt, İstanbul, Batman’dan sonra, Hakkâri’de polis düğünü basıyor. Ben hiç duymadım Edirne’de düğün basıldığını polis tarafından; Yozgat’ta, Kırşehir’de polisin gidip müziğe karıştığını, oradaki prodüksiyon şirketinin ya da oradaki müzisyenlerin gözaltına alındığını. Ama bu nerede oluyor? Hakkâri’de oluyor, Batman’da oluyor, Siirt’te doluyor. Neden? Çünkü orada Kürtçe düğün müzikleri çalınıyor, çünkü orada Kürtçe ezgiler eşliğinde halay çekiliyor. İşte, artık gerçekten saçmalamanın, gerçekten -ne diyelim- akıl almazlığın, akıl tutulmasının başka bir vechesine geçtik.

Biz buradan tekrar İçişleri Bakanlığına çağrı yapmak istiyoruz. Galiba işiniz yok, galiba gücünüz yok. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Dokuzuncu dakika...

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Bu ülkede yakalanacak mafya, yakalanacak uyuşturucu ticareti yapan kimse kalmadı herhâlde; kadın katilleri sokaklarda elini kolunu sallayarak geziyor; çocuk istismarı önemsizlik nedeniyle almış başını gidiyor; uyuşturucu bağımlıları sokak ortasında yurttışları öldürüyor ama İçişleri Bakanlığı, Bakan Efendi ve onun talimat verdikleri Kürtlerin düğününü basıp halay çekenleri gözaltına alıyor, müzisyenleri gözaltına alıyor. Bunu kabul etmiyoruz.

Şimdi, Sayın Başkan, İstanbul Çatalca’da Polonez Et Fabrikasında TEKGIDA-İŞ Sendikasına üye olanlar işten çıkarıldı. 17 işçinin başlattığı direniş oradaki fabrikanın tutumu nedeniyle 117 kişiyle 19 Temmuzdan beri devam ediyor. Bakın, dünden beri bu direnişe polis saldırıyor; gaz sıkıttı, oradaki işçileri copladı ve 1 kadın işçi darbedildi. İşçiler gece Çatalca Kaymakamlığına yürüdü ve bunun sonucunda da Çatalca Kaymakamıyla görüştüler ve hâlihazırda bir sonuç alınabilmiş değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

Buyurun, toparlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bitireceğim Sayın Başkan.

Teşekkür ederim sabrınız için.

Hatırlarsanız, geçen hafta Iğdır’da bir polisin, Emniyet yetkilisinin ağzında sakızla liyakatsiz bir şekilde kayyum işçilerine yönelik yaptığı ve partimizi nasıl hedef gösterdiği bütün kamuoyuna yansımıştı. Orada işçiden yanaymış gibi bir tutum sergiliyordu, partimizi ve belediyemizi hedef gösteriyordu ama Çatalca’da işten çıkarılan işçileri gazlıyor, copluyor. İşte AKP Hükümetinin gerçeği bu. İkiyüzlüsünüz, riyakârsınız, işçi düşmanısınız, sermayeden yanasınız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Murat Emir.

Buyurun Sayın Emir.

38.- Ankara Milletvekili Murat Emir’in, İsrail Dışişleri Bakanının, Cumhurbaşkanına karşı söylediği sözleri asla kabul etmediklerine, dış politikanın nasıl ve nerede yapılacağına, Türkiye’de işsizliğin ağır bir problem olmaya devam ettiğine ve Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisinin ÜNİ-VERİ Projesi’ne; siyasi iktidarın, CHP’li belediyeleri nasıl sıkıştıracağını açıkça itiraf ettiğine, sanatçı Kenan Işık’ın vefatına; adı “hayvan hakları” olan ama gerçekte hayvanları katletme kanunu teklifinin görüşmelerine bugün devam edileceğine ve Meclisin, halkın gerçek gündemiyle uğraşmasının zamanının geldiğine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İsrail Dışişleri Bakanının Sayın Cumhurbaşkanımıza karşı Saddam’a benzetecek kadar şirazesiz kaymış sözlerini asla kabul etmiyoruz. Biz elbette cumhuriyetimizin, ülkemizin, devletimizin ve Cumhurbaşkanımızın da yurt dışında böylesine ithamlara maruz kalmasından son derece rahatsızız ve

devletimizin yanında durmayı bir görev biliriz ancak doğruları bu Meclis çatısı altında söylemek de bizim temel görevimizdir. Bir defa Sayın Cumhurbaşkanı bunu nerede söylüyor? Rize AKP İl Başkanlığında söylüyor. Bu olacak şey değildir. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı, Türkiye'nin dış politikasıyla ilgili, hem de hangi ülkeye nasıl gireceğimizle ilgili son derece kritik, son derece hassas bir politika açıklamasını İl Başkanlığında yapmamalı. Dış politika ulu orta konuşulacak bir şey değildir. Dış politika, iç politikaya malzeme yapmak için yapılmaz; dış politika hamaset için yapılmaz; dış politika partimizin oyları artsın diye yapılmaz; dış politika bizim seçmenlerimiz beni alkışlasın diye yapılmaz, ancak ve ancak millî çıkarlarımız için yapılır ve eğer gerçekten İsrail'le AKP iktidarının bir sorunu var ise asıl yapması gereken önce Kürecik'i gözden geçirmektir, bunu bekliyoruz. İncirlik'e ne yapıyorsunuz? Bunu bekliyoruz. Aynı zamanda, siz -milyonlarca dolar- İsrail'e aylar boyunca -"Yapmadık." dediniz ama- göz göre göre silah yapımında kullanılacak, altyapı yapımında kullanılacak malzemeleri ihraç ettiniz, buna göz yumdunuz ve bunu yapanlar içerisinde AKP'li siyasetçiler olduğu apaçık ortaya çıktı. Bunlar için ne yaptınız? Dolayısıyla, biz şunu biliyoruz: AKP ne zaman alanlara çıksa ne zaman meydan okusa, ne zaman "Ey!" dese diğer eliyle mutlaka el sıkışıyordur ve muhtemeldir ki şu anda da İsrail'le de el sıkışıyordur. Dış politikanın ulu orta değil daha ciddi, daha dengeli, daha ağırbaşlı yapılması gerektiğini bir kez daha söylemiş olalım.

Sayın Başkan, Türkiye'de işsizlik ağır bir problem olmaya devam ediyor; gerçek işsizlik 10 milyonun üzerinde, sadece atanmayan 1 milyon öğretmenimiz var ama bu koşullar altında bile kimi AKP'li siyasetçilerin, başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere, işsizliği hafife aldığını ve aslında işsizlik olmadığını, aslında iş olduğunu ama işin beğenilmediğini söylediğini biliyoruz. Hatta Sayın Cumhurbaşkanı "Herkes bitirdiği okuldan sonra iş bulacak diye bir kaide de yok." diyecek kadar vurdumduymazlığını ortaya koymuştu. Ancak Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynaklarının ÜNİ-VERİ Projesi'nin detaylarına baktığımızda çok vahim bir tablo görüyoruz. Cumhurbaşkanlığının sitesinden anlıyoruz ki eğitimini yaptığı işte çalışanların oranı neredeyse yüzde 20'ler seviyesinde ve biliyoruz ki inşaat işçiliği yapan öğretmenlerimiz çok. Onları ancak inşaatta iş kazası geçirip yaşamlarını kaybettiklerinde hatırlıyoruz. Dolayısıyla bu işsizlik sorununun giderek yakıcı bir hâl aldığını buradan bir kez daha vurgulamak isterim.

Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; özellikle siyasi iktidarın 31 Mart yerel seçimlerinde halkımızın verdiği mesajı anlamadığı, anlamak istemediği ve hâlâ hazmedemediği anlaşılıyor. Bir hınçla, bir şiddetle CHP'li belediyeleri nasıl sıkıştıracaklarını açıkça itiraf ediyorlar. Olağan bir prosedürle SGK borçlarını tahsil ediyor değil; tam tersine, Cumhurbaşkanlığı makamından yani en tepedeki makamdaki "Biz bu borçları takip ederiz, bakalım ne yapacaksınız?" şeklinde bir yaklaşım var ve dolayısıyla da aslında bu konuyu tartışmak gerekiyor. Siz 2019 yılına kadar niye SGK borçlarını takip etmediniz? Niye sadece ilk 5'i açıklıyorsunuz? AKP'li belediyelere her tür yeniden yapılandırmayı, her tür olanağı sağlarken bunu niye Cumhuriyet Halk Partili belediyelerden esirgiyorsunuz? Kimi yerlerde TOKİ'nin arsa satışları oluyor belediyeler ile TOKİ arasında. Niye belediyelerin bu kaynağını önlüyorsunuz, engelliyorsunuz? Aynı şekilde, bakın, Sayın Mansur Yavaş açıkladı, Çevre Bakanlığında 1 trilyon liranın üzerinde alacağı var, alacağını ödemiyorlar ama diğer taraftan dönüyorlar "Sen SGK'ye en çok borçlu belediyesin." diye afiş ediyorlar. Peki, Mansur Yavaş niye borçlu SGK'ye?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Baktığınızda son derece borçlu, batacak bir belediye devralmış, 1,2 milyar dolara yakın borç ödemiş, ANKAPARK'tan kaynaklanan borçları bile ödemiş ve sonrasında gram kredi kullandırmamışlar Belediye Meclisi üzerinden ama o, pandemi koşullarında emeklinin, işçinin, yoksulun yanında olmaya devam etmiş, sübvansiyonlarıyla olması gerektiği gibi devam etmiş. Şimdi,

dönüp Çevre Bakanlığından alması gereken parayı vermiyorsunuz, TOKİ'yle yaptığı protokollerle alması gereken tapuları vermiyorsunuz, mahsuplaşma yapmıyorsunuz. Sonra diyorsunuz ki: “Mansur Yavaş, gel, borçlarını öde.” Bu, ucuz siyasettir ve bilinsin ki vatandaşlarımız bunu görüyor, buradan elde edecekleri hiçbir şey yoktur. Bunu beş yıl boyunca yaptılar, İstanbul’da, Adana’da, Mersin’de, İzmir’de, Antalya’da, Ankara’da yaptılar ama vatandaşımız kimin hizmet etmeye çalıştığını, kimin hizmet edenin elini kolunu bağlamaya çalıştığını apaçık görüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, sabrınızı fazla zorlamayacağım.

Değerli sanatçımız Kenan Işık’ın yaşamını kaybettiği bilgisini üzüntüyle aldık. Kendisi uzun zamandır bir hastalık dolayısıyla zor günler geçiriyordu. Kendisine Allah’tan rahmet diliyoruz.

Sayın Başkan, son olarak bugün, yine adı “hayvan hakları” olan ama gerçekte hayvanları katletme kanunu olan bir kanunu görüşeceğiz ve anlıyoruz ki sayın iktidar mensupları bu kanunu bugün bitirmeye çalışacak ve yine sabahlara kadar çalışacağız. Açıklıkla ifade etmeliyim ki bizim sabahlara kadar çalışmakla ilgili bir sorunumuz yok ama eğer bunu yapacaksak yani eğer sabahlara kadar çalışıp, hayvanları katledecek bir yasayı çıkarıp oradan da tatile gideceksek bizim buna itirazımız var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Buradan AKP Grubuna sesleniyorum: Beyler, nereye gidiyorsunuz, hangi sorunu çözdünüz de gidiyorsunuz? Emeklilere 12.500 lira vermeyi çözüm mü sayıyorsunuz? Açlık sınırı 20 bin lira, nereye gidiyorsunuz? Asgari ücrete zam yaptınız mı? Kendi enflasyonunuz yüzde 70, asgari ücret 17 bin lirada kaldı; bunu çözmeden nereye gidiyorsunuz? Daha geçen gün İzmir’de 2 vatandaşımız yaşamını yitirdi. Gelin, nereye kadar gidiyorsa araştıralım dedik, bu sorunu çözelim dedik, bir daha kimse bu şekilde ölmesin dedik, bu, 20’nci yüzyıl Türkiye’sine yakışmıyor dedik; bunu bile araştırmadınız. Bunu araştırmadan nereye gidiyorsunuz? 1 milyon atanmayan öğretmen var. Bu sorunu çözmediniz, hiç kılınızı kıpırdatmadınız; bu sorunu çözmeden nereye gidiyorsunuz? Bu neyin tatilidir?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten de bu Meclisin halkın gerçek gündemiyle uğraşmasının zamanı gelmiştir ve bundan sonra da bu mücadelenin verilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Sabrınız için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, AK PARTİ’de 14 milletvekili var, burada elektrik gidiyor, Urfa’da elektrik yok. Bu israfa yazık değil mi? 14 milletvekili var AK PARTİ’de.

BAŞKAN – Sayın Tanal, yerinden bir dakika söz vereyim sana.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

39.- *Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal’ın, Şanlıurfa’da elektrik olmadığına ilişkin açıklaması*

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla ve hürmetle selamlıyorum.

Şu anda AK PARTİ sıralarında 14 milletvekili var, Şanlıurfa’da elektrik yok, elektrik burada, Mecliste var. Bakıyorsunuz, bu israfa yazık, günah. Ya AK PARTİ milletvekilleri gelsinler, biraz önce Grup Başkan Vekilimizin dediği gibi, burada vatandaşın işsizlik ve kadro sorunlarını çözsünler veyahut da bu israfa son verelim. Burada yakılacak olan elektriği, boş zamanla tüketilecek olan elektriği... Şanlıurluları elektriksiz bırakmayın, karanlıkta bırakmayın, aydınlığa kavuşturalım.

Söz verdiğiniz için de çok teşekkür ederim, saygılarımı sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)
BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu.
Buyurun Sayın Yenişehirlioğlu.

40.- *Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, İsrail'in muhalefet partisinin sözde lideri Lapid, İsrail'in sözde Dışişleri Bakanı Katz ve Hollanda Temsilciler Meclisi üyesi Wilders'in, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef almalarına, son günlerde artan orman yangınlarına ve orman yangınlarıyla mücadele çalışmalarına, YKS tercih sürecinin devam ettiğine, Filenin Sultanları'na ve 2024 Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye'yi temsil eden tüm sporculara, mavi vatanın siyasi tartışmalara malzeme edilmesine, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a Allah'tan şifalar dilediğine ve sanatçı Kenan İşık'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması*

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İsrail'in muhalefet partisinin sözde lideri Lapid, İsrail'in sözde Dışişleri Bakanı Katz ve Hollanda Temsilciler Meclisi üyesi Wilders organize bir şekilde dünya üzerindeki mazlumların sesi ve umudu Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef almışlardır. Sabıkası bozuk bu çapsızların ifadelerini kabul etmemiz asla mümkün değildir. Türkiye insan haklarının, demokrasinin, hakkın ve hukukun sesi oldukça böylesi kendini bilmezlere rahatsızlık vermeye de devam edeceğiz. Katliam şebekesi mensuplarının, zulüm ordularının başına geçmek için sıra bekleyen şüursuzların ve aklını kiraya vermiş faşist müptezellerin Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef almaları yürüdüğümüz yolun doğruluğunu ispat eder durumdadır. Elinden kan damlayan, vicdan ve merhameti yerden yere vuran ve kaosun değirmenine su taşıyan böyle alçakların saldırısına uğramak Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın yakasındaki onur nişanesi olarak tarihteki yerini alacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son günlerde artan orman yangınları hepimizin yüreğini dağlamakta, ormanlarımızı, doğal zenginliklerimizi ve ekosistemimizi ciddi şekilde tehdit etmektedir. Dün Kahramanmaraş, Gaziantep, Antalya ve Yalova'dan da orman yangını haberleri geldi. Orman yangınları sadece maddi kayıplara yol açmakla kalmaz, aynı zamanda biyolojik çeşitliliğimizi ve doğal yaşamı da tehdit eder. AK PARTİ olarak iktidara geldiğimiz ilk günden beri ormanlarımızın korunması, orman varlığımızın artırılması ve meydana gelebilecek felaketlere ilişkin yoğun çalışmalar yürütmekteyiz. Bu bağlamda, ekipmanların modernizasyonu ve yangınlarla mücadelede ileri teknolojik ekipmanların kullanılması yangınlara ilk müdahale süremizi kısaltmıştır. Bugün 184'ü akıllı olmak üzere 776 yangın gözetleme kulesi ve 14 insansız hava aracımızla ormanlarımızı yedi gün yirmi dört saat gözetliyoruz. Bu teknolojik imkânlar sayesinde yangınlara ilk müdahale süresi kırk beş dakika iken bugün bu süre on bir dakikaya düşmüştür. Bir yandan orman yangınlarıyla mücadele ederken, diğer yandan orman varlığımızı artırma, kaybettiğimiz varlık alanlarımızı rehabilite süreçlerine de devam ediyoruz. Yirmi iki yılda 7 milyar fidanı toprakla buluşturduk, böylece ülkemizin orman varlığı 2002 yılında 20,7 milyar hektardan bugün geldiğimiz noktada 23,4 milyar hektara çıkmıştır. Sözlerime son verirken yangınlarla mücadele eden, görev alan tüm kahramanlarımıza bir kez daha teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; malumunuz olduğu üzere YKS tercih süreci devam etmektedir. Uzun ve zorlu bir maratona geride bırakan gençlerimiz şimdi geleceğini şekillendirecek önemli bir karar eşiğinde. Özellikle, azim ve kararlılıkla emek veren, fedakârlıkla çalışarak gayret gösteren evlatlarımıza bu yolda başarılar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kadın Millî Voleybol Takımı'mız Paris'te devam eden 2024 Olimpiyat Oyunları kapsamında ilk maçına çıktı, 0-2 geriye düşmesine rağmen büyük bir mücadele örneği sergileyerek Hollanda'yı 3-2 mağlup eden Kadın Millî Voleybol Takımı'mızı yürekten tebrik ediyorum. Filenin Sultanları'na ve olimpiyat oyunlarına katılarak ülkemizi temsil eden tüm sporcularımıza başarılar diliyorum.

Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; mavi vatan gibi millî bir meselenin dahi siyasi tartışmalara malzeme edilmesi hepimizi derinden üzmüştür. Ana vatanımızın ayrılmaz bir parçası olan mavi vatana “masal” demek millî ve manevi değerlerden kopukluktur. Mavi vatan Türkiye’nin denizlerdeki egemenlik haklarını, ekonomik çıkarlarını ve güvenliğini ifade eder. Türkiye Cumhuriyeti devleti bulunduğu her noktada hukukun korunması ve adaletin tecellisi adına mücadele vermektedir. Mavi vatanın itibarını birtakım anlamsız çıkışlarla zedelemeye çalışmak bir yana, verilen destansı mücadele için ortak bir irade ortaya koymak hepimizin görev ve sorumluluğu olmalıdır. Türkiye’nin ulusal menfaatlerine zarar veren bu anlayışı şiddetle kınıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; beraber görev yapmaktan gurur duyduğum hemşehrim Erkan Akçay Bey ameliyattan çıkmıştır, güzel haberlerini aldım, bu bizi derinden sevindirmiştir, Allah’tan kendisine şifa diliyorum.

Ayrıca, değerli sanatçı Kenan Işık Bey’e Allah’tan rahmet diliyorum.

Genel Kurulu ve şahsınızı saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Önder, buyurun.

41.- İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder’in, sanatçı Kenan Işık’ın vefatına ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay’a acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de sanatçı Kenan Işık Bey’in vefatı dolayısıyla rahmet diliyorum, ailesine sabırlar diliyorum, sanat camiası ve bütün ülkeye başsağlığı diliyorum.

Sayın Erkan Akçay Bey’e de acil şifalar diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Allah rahmet etsin.

Sağ olasınız.

Sayın Emir, buyurun.

42.- Ankara Milletvekili Murat Emir’in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay’a şifalar dilediğine ve Kayseri Milletvekili Hulusi Akar’ın kürsüden yaptığı konuşmasına ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Bizim de yüreğimiz elbette Bilkent Şehir Hastanesinde Erkan ağabeyimizle birlikte, ona sağlık, şifa diliyoruz.

Sayın Başkan, elimde Sayın Hulusi Akar’ın kürsüden yaptığı konuşmanın dökümü var, burada mikrofondan ifade etmek istemediğim çeşitli ithamlar var. İç Tüzük 158’e göre, ara vermenizi ve arkada gerekli işlemi yapmak üzere müzakere etmemizi talep ediyorum.

BAŞKAN – Tutanakları getirteceğim şimdi.

MURAT EMİR (Ankara) – Bende var efendim, hemen vereyim size.

BAŞKAN – Ben de getirteyim, tamam.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan’ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın sağlık durumunu yakinen takip ettiklerine ve geçmiş olsun dilediklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Erkan Akçay Bey’i yakinen takip ediyoruz. Siyasetimizin, devlet adamlığının yetmişmiş, çok değerli bir değeri; geçmiş olsun. Ailesini arıyoruz, takip ediyoruz.

Teşekkür ederim ben de düşüncelerinizden dolayı, biz de çok büyük mutluluk duyduk.

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- *İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a geçmiş olsun dileklerini ifade ettiklerine ve acil şifa dilediklerine ilişkin açıklaması*

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Tabii, Erkan Akçay bizim için çok değerli bir siyasetçi ve ağabey rolü üstlenen birisi, kendisinden komşuluk vesilesiyle de bir yılda çok şey öğrendik.

Ben de kendisine geçmiş olsun dileklerimi ifade ediyorum, acil şifalar diliyorum. İnşallah, en kısa zamanda aramızda olacak, biz de onun tecrübelerinden yararlanmaya devam edeceğiz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç, buyurun.

44.- *Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a geçmiş olsun dileklerini ifade ettiklerine ve acil şifa dilediklerine ilişkin açıklaması*

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben günün ilerleyen saatlerinde bu konuya değinecektim. Erkan Bey'i, çok değerli Grup Başkan Vekilimizi yakinen takip ediyoruz, birkaç gündür müşahede altındaydı hastanede, o zaman da çok iyiydi; ameliyattan çıktı, gayet iyi. İnşallah, çok kısa süre sonrasında da yine, Gazi Meclisimizde olacaklar.

Ben de grubumuz adına kendilerine tekrar tekrar geçmiş olsun dileklerimizi iletmek istiyorum. İnşallah, bundan sonrasında da kendisinin değerli tecrübelerinden de Meclisimiz istifade edecektir. Ailesine de buradan, kürsüden geçmiş olsun dileklerimizi bir kez daha iletiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çömez...

45.- *Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a geçmiş olsun dileklerini ifade ettiklerine ve acil şifa dilediklerine ilişkin açıklaması*

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Erkan Bey'in ameliyattan çıktığını ve ameliyatının başarılı geçtiğini memnuniyetle öğrendim. Kendisine acil şifalar diliyorum.

Yaklaşık çeyrek asırdır tanırım kendisini, 22'nci Dönemde milletvekiliyken o da Balıkesir'de önemli bir bürokrattı; çok saygın, çok önemli, çok kıymetli hizmetlere imza attı. Hem bir devlet adamı hem de bir siyasetçi olarak Türkiye'nin büyük kazançlarından biridir. Bir an önce şifa bulmasını Allah'tan temenni ediyorum, niyaz ediyorum. Kendisi ve ailesine tekrar geçmiş olsun diyorum.

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

IX.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) ÖNERGELER**

1.- *Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, esas komisyon olarak Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen (2/2291) esas numaralı Kanun Teklifi'ni geri aldıklarına ilişkin önergesi (4/70)*

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, esas komisyon olarak Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen (2/2291) esas numaralı Kanun Teklifi Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından geri alınmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

X.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkanı Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, iktidar partisi mensuplarının ve yetkililerinin vatandaşlara yönelik aşağılayıcı ve horlayan tavırlarının sebeplerinin ve olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla 29/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/7/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/7/2024 Pazartesi günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurul'un onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

İsa Mesih Şahin

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili ve Grup Başkanı Selçuk Özdağ tarafından iktidar partisi mensup ve yetkililerinin vatandaşlarımıza yönelik aşağılayıcı ve horlayan tavırlarının sebeplerinin ve olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla 29/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 29/7/2024 Pazartesi günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Saadet Partisi Grubu Adına Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun Sayın Özdağ. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gelecek-Saadet Grubu adına grup önerimiz üzerinde söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz bu iktidar döneminde yolsuzluğun, yoksulluğun ve yasakların birbiriyle yarıştığı, uluslararası suç örgütlerinin ve kırmızı bültenle aranan çete liderlerinin cirrit attığı, vatandaşlık verildiği bir ülke hâline getirilmiştir. Çalışan kesimlerin dahi hayatlarını devam ettirebilmek için temel ihtiyaçlarından bile fedakârlık ettiği bir ortamda milyonları bulan işsiz vatandaşlarımızın durumu ise tam bir trajediye dönüşmüştür. Bir iş bulma umuduyla oradan oraya koşturan gençlerimizin hâlini anlatmaya bile gerek yok. Adaletsizliği, ötekileştirmeyi, kutuplaştırmayı şiar edinmiş bir iktidar tarafından hakkını aramaktan, sormaktan dolayı aşağılanan, horlanan bu ülkenin vatandaşlarının aidiyet duygularının bile örselendiğini üzülerken görmekteyiz. Açlık sınırının 19.044 lira, yoksulluk sınırının 65.874 lira olduğu bu gerçeklikle “10-12 bin lira neyinize yetmiyor? Yaşayın.” diyen iktidar sözcülerinin, bürokrat ve sekreter bakanlarının halkımızı aşağılayan ve dilenci muamelesi yapan tavırlarının vatandaşların üzerinde ciddi olumsuzluklar yarattığını görüyoruz ve okuyoruz. Bu sözcülerin zaman zaman vatandaşlarımıza “Ağaç kökü yesinler.” “Kuru ekmek yiyorlarmış; işte, demek ki aç değillermiş.” “10 bin lira nelerine yetmiyor? Bu parayı bile bulamayanlar var.” “Afgan ve Suriyeliler olmasa aç kalırız, fabrikalarımız çalışamaz hâle gelir. Türkler zaten çalışmıyor ve iş beğenmiyorlar.” gibi söz ve açıklamaları esasen toplum yapımızda derin yarıklar oluşturmakta ve halkımızı ciddi manada incitmektedir. Yahu, depremde her şeyini kaybetmiş insanlara –“Göreviniz olan bir şeyi yapıyorsunuz.” diyen- bakanınızın biri çıktı, “Şimdiye kadar gidip evlerini teslim ettiğim vatandaşlar şunu söylüyorlar: ‘Bak, evimiz yıkıldı, vallahi yıkıldığı iyi olmuş,

bize mis gibi villa verdiniz.’ diyorlar.” dedi. Bir diğeri çıktı, “Verdiğimiz asgari ücret neyinize yetmiyor, gözünüze, dizinize dursun!” dedi.

Değerli milletvekilleri, asgari ücreti bu iktidar cebinden mi veriyor? Daha doğrusu çalışanlara asgari ücretin ödemesini bu iktidar kendisi mi yapıyor? Yahu, işveren ödüyor ve siz de bunun vergisini alıyorsunuz. Hem yalan söylüyor hem de halkın parasıyla hava atıyorlar.

TOKİ’den sorumlu bir sekreter bakan vardı, kendisini, Çevre, Şehircilik bir de “iklim değişikliği”ni ekledikleri bir Bakanlığa atamışlardı. Beyefendi siyasetten ve ülke gerçeklerinden bihaber, absürt açıklamalarla hafızalara kazınmıştı. Özellikle muhalefete yönelik akla ziyan açıklamalarından sonra, ömrü hayatında tek bir seçime girmemiş ve halktan oy istememiş biri için “Çok iddialı konuşuyorsun.” demiş, niçin bu üslupla konuşabildiğini de mevcut sistemde millete ve seçmene hesap vermek gibi bir sorumluluğu olmadığı için demiştim. Kendisi ve kendisi gibi atanmış diğer bürokratların ömrü hayatında tek bir seçime girmemiş olduğunu, halktan oy istemelerine gerek olmadığını, bu yüzden vatandaşlarımızla dalga geçer gibi konuşma cüretini gösterdiğini ifade etmiştim.

Murat Kurum, yine, halkımızın dar gelirliilerinin, asgari ücretlilerin, işsizlerin nasıl ev sahibi olacağını da veciz bir şekilde canlı yayında şöyle anlatmıştı: “Biraz eşinden, dostundan borç alarak, biraz belki de ek mesai yaparak bu bedeli karşılayabilir.” Bay Kurum milletimizle dalga geçtiğinin bile farkında olmayan bir kişidir.

Nihayet hayatında seçim nedir bilmeyen ama muhalefete ve seçmene had bildiren Murat Kurum’u İstanbul’a aday yaptılar, o da daha ilk dakikasında güya Osmanlı tarihine atıf da yaparak 31 Martta İstanbul’da Duraklama Dönemi’ne son vereceğini serdetmişti. Bu muhterem, Bakanlık yaptığı dönem de dâhil olmak üzere AK PARTİ iktidarında İstanbul’u nasıl ranta kurban ettiklerinin farkında mı acaba? En azından liderinin “İstanbul’a ihanet ettik.” sözünü işitmiş olsaydı keşke. Tüm seçim boyunca kıldığı potlar, saçma sapan açıklamalarının yanında TOKİ konutları konusunda mağdur ettiği yüz binlerce vatandaşın itirazlarına da lakayt cevaplar vererek bu insanların nefret objesi hâline gelmişti. Bu yüzden olsa gerek İstanbul halkı kendisine gereken muameleyi gösterdi ve Ankara’ya tek gidiş, bir geri dönüş bileti kesmişti fakat kaybedenler kulübünün bu mümtaz kişisine sırf söz dinlediği ve hiçbir şekilde siyasi irade gösteremediği için yine Bakanlık tevdi edildi. O da bu onurun hakkını vermek için liderinin yanında gittiği Rize’de bu sefer halkımızı aşağılamanın değişik bir versiyonunu gösterdi. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliğine de nezaret eden Murat Kurum, Rize’de kendisine emekli ve dul maaşlarının neden yatırılmadığını soran emekli bir hanımefendiye dilenci muamelesi yaparak ona alışveriş kartı vermeye çalıştı hem de medyanın önünde. Zatallileri muhtemelen iyi bir iş yaptığını zannediyordu çünkü para veriyordu, ihtiyaç gideriyordu, alicenaplık gösteriyordu ya. Emekli vatandaşımızın “Benim bir şeye ihtiyacım yok, ihtiyacı olana ver.” demesinden bile hicap duymayan bu pişkinlik karşısında söyleyecek söz bulamıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) – Tamamlıyorum efendim.

Son yıllarda bir iktidar partisi klasiği olan bu ve benzeri tavır ve davranışların sebeplerinin altında sadece güç zehirlenmesi olduğunu sanmıyorum, daha derinlerde bir şeyler olduğunu düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, işte tüm bu konuların gerçekten irdelenmesi ve araştırılması lazım. Konuyla ilgili ulusal, uluslararası uzmanların gözetiminde bu ve benzeri vakalar ile bunu serdedenlerin masaya yatırılması gerekiyor. Uzmanlar bu işi yaparken milletimiz de ilk seçimde gereğini zaten yapacak.

Mukadder olan siyasi sonunuza kürek çektiğinizi hatırlatır yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Teşekkür ederim. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan Çömez.

Buyurun Sayın Çömez. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisinin vermiş olduğu grup önerisiyle ilgili İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öneriyi görünce hafızam beni 2001-2002’li yıllara götürdü, AK PARTİ’nin “Kimsesizlerin kimi, sessiz yığınların sesi olacağız.” dediği yıllara, hani şu “Dicle’nin kıyısında bir kuzuyu kurt kapsa ondan Ömer sorumludur.” dediği yıllara, hani şu “ceberut devlet değil hizmetkâr devlet” dediği yıllara, hani şu “Yolsuzluklarla, yoksulluklarla ve yasaklarla mücadele edeceğiz, onun için geliyoruz.” dediği yıllara ve hani şu “Biz erdemliler hareketiyiz.” dediği yıllara. Peki, böyle başlanan bir siyasi iktidar yolculuğu nerelere geldi? 140 milyar dolarlık borç, tam 510 milyar dolar borca evrildi, Varlık Fonu marifetiyle ne var ne yoksa satıldı -ne kadar olduğunu bilmiyoruz, denetleyemiyoruz- yer altında, yer üstünde ne varsa satıldı, yüz milyarlarca dolarlık vergi toplandı ve gelecek garantili projelerle ülkenin istikbali, yavruların geleceği ipotek altına alındı. Sonra ne oldu? İşte böyle bir sürecin ardından kimsesizlerin kimi, sessiz yığınların sesi olmak üzere iktidara gelenler evrildi, değişti, dönüştü ve bambaşka bir hâl aldı; “Ağaç kökü yesinler.” demeye başladı, “Kuru ekmek yiyorlarsa aç değildirler zaten.” demeye başladı, “10 bin lira bunların nesine yetmiyor. Bunu da bulamayanlar var.” demeye başladı, “Türkler çalışmıyor zaten, iş beğenmiyorlar.” demeye başladı. Evet, bu değişim ve dönüşüm ne hazindir ne ibretliktir ne de ders alınacak bir dönüşümdür. En düşük emekli maaşı 12.500 lira olmuş, neredeyse açlık sınırının yarısı kadar ve yapılan zammın bütçeye olan maliyeti 33 milyar lira yani 1 milyar dolar, yani 3-5 zenginin KKM’den ceplerine boca edilecek 50 milyar doların tam ellide 1’i.

Bir vatandaşımız geçtiğimiz günlerde bir Sayın Bakanın yanına yaklaştı ve maaş zammı farklarının ne zaman yatırılacağını sordu. Bakan Bey de cebinden çıkardığı bir kartla, içindeki 3-5 kuruşluk yardımla vatandaşa yardımcı olmaya çalıştı. Anadolu kültürü, Anadolu irfanı, Anadolu ahlakı ve onuru “Hayır, ben almam.” dedi ve yirmi iki yıldır ülkeyi yöneten bu siyasi anlayışa, değişmiş ve dönüşmüş bu anlayışa bir mesaj verdi. Dolar milyoneri sayısının her gün arttığı ülkemizde açlık ve sefalet kol geziyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

240 milyar dolarlık ihale verilmiş 5’li çeteye, tam 128 kez indirim yapılmış ama sade vatandaş ve küçük esnaf borç içerisinde yüzüyor. Adaletin mumla arandığı bir ülkede çeteler, uyuşturucu baronları kol geziyor. Milyonlarca kaçağın işgal ettiği ülkede gençler umutlarını, hayallerini ve geleceklerini yurt dışında arıyor. Bu söylediklerime katılmıyor olabilirsiniz kıymetli arkadaşlarım. Eğer bu dediklerime katılmıyorsanız Meclis kürsüsünden açık bir çağrım var AK PARTİ’li milletvekili arkadaşlarıma: Gelin, beraber çarşıya pazara çıkalım, esnafla görüşelim, oradaki sade vatandaşla konuşalım, bakalım aynı mesajı onlar veriyor mu vermiyor mu, hep beraber görelim.

Çok teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Sayın Kamuran Tanhan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) – Teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Aslında, az önce hatibin burada ifade ettiği durum 2013 yılında dönemin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yaşatılmıştı yani bir kötülüğü dün tekrar görmüş olduk. Kanser hastası bir hastanın, Dilek Özçelik’in, o dönem Bakana kanser ilaçlarının teminiyle ilgili yaptığı talep, kendisine üç beş kuruş

vermekle geçiştirmeye çalışılmıştı ama yine kamu vicdanı buna el vermemişti. Dolayısıyla, aslında toplumda ya da AKP iktidarında bir toplumsal değer krizi söz konusu, toplumsal bir değer ahlaki yok. 2015 yıllarına, özellikle 2015 yılından sonrasına baktığımızda devletin toplumla iç içeliği bağlamında böylesi bir düzene yeniden mahkûm edildik yine siyasal ve toplumsal değerlerde yaşanan altüst oluşlar devleti ve toplumu aynı hatalar etrafında birleştirdi. Devletin genel iktisadi politikalarının çemberinin daraltılması... İnsan onurunu ayaklar altına alan ve kimi toplumsal ve siyasal grupları aşağılayan birçok insanlık dışı olayda devlet ve toplum aynı anda sustu ve sessiz kaldı. 2015 sonrasında devlet ile toplumun iç içe oluşunu fırsat bilerek siyasete “siyasi rant” gözüyle bakan siyasal iktidar ve kutuplar bu sessizlikten güç alarak tüm toplumsal değerleri parselledi. Siyasalın içine tamamen dâhil olan, dâhil olduğu için yozlaşmaya başlayan toplumsal değerler toplum üzerindeki hegemonyasını kaybetti. Eğer toplumsal değerler çökerse zincirleme bir şekilde birçok krizi tetikler ekonomik ve siyasi kriz başta olmak üzere. Bu nedenle Türkiye’de 2015 sonrasında yaşanan hadiseleri kaynağında, değer krizinde aramak gerektiğini düşünüyoruz. Değerlerdeki çöküş göz ardı edildiğinden bugün siyasi ve ahlaki çöküş de hızlanmış oldu. Toplumsal değerlerdeki kriz onarılmadan siyasal kriz aşılamaz, sadece ve sadece toplumun vicdanını yaralayan olaylarda anlık olarak hatırlanan fakat genel olarak ihmal edilen toplumsal değerlere odaklanma zorunluluğu söz konusu.

Dinin istismar edilmesi ve yapılan adaletsiz uygulamalara rağmen bu kitlenin sessizliği, dokunulmazlıklardan sonra milletvekillerinin tutuklanması, belediyelere kayyum atanması ve seçme seçilme hakkının ortadan kaldırılmasına rağmen demokrasiyi savunanların suskunluğu, kimi ideolojik ve politik kutuplaşmaların yanı sıra, esasta toplumsal değerlerin önemsenmemesinin her şeyi siyasal alanın keyfiyetine bırakmasının sonucu oldu aslında. Değerlerin ayaklar altına alınması karşısında siyasal bloklar ortak bir ihmalkârlık ile politik hırslarının neden olduğu toplumsal körlüğü aşamadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

KAMURAN TANHAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Âdeta organize bir kötülük söz konusu. Devlet ve toplum, siyaset ve sivil mekanizmalar bu kötülüğün faili ve paydaşları konumundadırlar. Kötülüklerdeki özgün payın failleri tarafından üstlenmesi ise büyük bir erdemdir. Kötülükten kurtulmanın iki yolu vardır: Birincisi, kötülükteki payı üstlenmek iktidar olarak, diğeri de kötülüğe karşı sorumluluğu almaktır.

Sonuç olarak, toplumsal değerlerde başlayan krizin hâlâ dert edilmiyor olması, kolektif duygu dünyasının ve toplum olma arzusunun aldığı hasarlar ve sorgulama yöntemlerindeki kurnazlıklarda gizlidir. Bu nedenle, çözüm toplumdadır, kaybedilen kaybedildiği yerde aranmalıdır, başka yerde zaman öldürmeye gerek yok diyorum.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Elâzığ Milletvekili Sayın Gürsel Erol.

Buyurun Sayın Erol. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Saadet Partisinin verdiği araştırma önergesinin içeriğinde aslında 2 tane önemli konu var. Birincisi, yokluk ve yoksulluk üzerine, ikincisi de AK PARTİ’nin kadrolarının perva tanımaz şımarık tavırlarından kaynaklı... Aslında, Cumhuriyet Halk Partisinin grubundan bu tarafa doğru baktığınız zaman parti ayrımı yapmaksızın kendi illerinde siyasette etki alanı oluşturan, emek veren, bedel ödeyen insanları burada milletvekili olarak karşımda görüyorum ama bu tarafa baktığınız zaman, milletvekilliğini daha çok özel statülü devlet memurluğuna çevirmiş bir zihniyetle seçilmişleri görüyorum. Bunun nedenini şöyle

açıklayayım: Geçmişte AK PARTİ'nin kuruluş yılına, 2001 yılında gittiğiniz zaman, 2002 yılından itibaren Parlamentodaki yapısına baktığınız zaman gerçekten iyi bir kadroya sahiplerdi yani devlet geleneğinden gelen, bürokrasiden gelen, siyasi gelenekten gelen, dava adamlığından gelen isimler vardı; mesela, Cemil Çiçek vardı, Abdülkadir Aksu vardı, Köksal Toptan vardı, Hüseyin Çelik vardı, bunun gibi birçok isim vardı ama şimdi baktığınız zaman tamamen özel statülü devlet memurluğuna dönmüş; elini kaldır, elini indir, bu mantıkla, zihniyetle siyaset yapan bir partiye karşı karşıyayız.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ama ön yargı.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Gruba bakıyorum yani salon bombos; ya, bir kanun görüşmesi var, Grup Başkan Vekili “evet” oyu kullanırken, elini kaldırırken eğer görmüyorlarsa kaldırmıyorlar veya “hayır” oyu kullanacaksa yine kaldırmıyorlar. Neye “evet” verdiğini ve neye “hayır” diye oy kullandığını bilmeyen bir grupla karşı karşıyayız. Birincisi, siyaseten bunu değerlendireyim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İkincisine geleyim.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Yalan konuşuyorsun.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Sevgili milletvekilleri, ben çoğunuzu seçim bölgenizden de biliyorum, yaptığınız işlerden de biliyorum.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Nereden biliyorsun, nereden?

GÜRSEL EROL (Devamla) – Siyaseti nasıl kullandığınızı da biliyorum, hepinizi biliyorum, merak etmeyin. (CHP sıralarından alkışlar) Ben burada bir değerlendirme, bir tespit yapıyorum.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Gürsel Bey, onlar senin ön yargıların. İnsan ön yargıları...

GÜRSEL EROL (Devamla) – AK PARTİ'deki milletvekilliğini kendi alanında, bölgesinde, seçim çevresinde, sokakta karşılığı olan, emek verilmiş, geçmişteki kadrolarınız gibi dava adamlığı değil, özel statülü devlet memurluğu, işini gücünü takip edecek bir makam olarak görüyorum. Bununla ilgili aksi düşünceniz varsa burada anlatırsınız.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – On beş günde bir yarım saat Meclise gelerek bu lafı söylüyorsunuz.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Geleyim yokluk ve yoksulluk meselesine. Bunun en güzel örneği ne biliyor musunuz yani özel statülü devlet memuru olduğunuzun en güzel örneği; hayvan hakları kanun teklifine burada evet demeniz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yalan konuşuyorsun, yalancısın.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Eminim ki...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Gel, burada hepsi. Gel, gel, hadi gel. Sen biliyor musun acaba? Kanunu okudun mu bir kere?

GÜRSEL EROL (Devamla) – ...evinizde köpeği olan çocuklarınızın yüzüne bakamayacak şekilde mahcubiyet yaşarken ama bunu bir parti politikası olarak düşündüğünüz için asla kendi iradenizle oy kullanamazsınız. Öyle bir cesaretiniz de yok, öyle bir yüreğiniz de yok. Bunu açık, seçik ve net söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – On beş günde bir yarım saat geliyor, burada hakaret ediyor ya. Ayıp yaptığın ya! Tecrübeli vekilsin bir de tecrübeli.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Başkanım, bir dakikanızı daha rica edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Ayrıca, yokluk ve yoksulluğa gelelim. “CHP” deyince aklınıza ne geliyor? Sevgili milletvekilleri, size soruyorum: CHP'nin iktidarlarında “CHP” deyince aklınıza ne geliyor?

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Zam, zulüm.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Kuyruklar geliyor değil mi? Evet, bizim dönemimizde kuyruk vardı, var. Bizim dönemimizdeki kuyruk ne zaman vardı? 1974 yılında Kıbrıs Barış Harekâtı’nda. Bütün dünya ülkelerinin ambargosuna rağmen dünyaya meydan okuyarak Kıbrıs Barış Harekâtı’nı yaptı; Bülent Ecevit ve Necmettin Erbakan Kıbrıs’ın Beşparmak Dağları’na milliyetçiliği yazdılar. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ TEMÜR (Giresun) – O CHP yok bugün.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Ve bütün o ülkeler ambargo uyguladığı zaman nelerde ambargo vardı? Yağda, gazda, petrolde ama insanların alım gücü vardı, alım; cebinde parası vardı, alım gücü vardı, yoksulluk yoktu, yokluk vardı çünkü parası var, alacağı mal yoktu. Peki, şimdi ne var? Her şey var marketlerde, her şey var tezgâhlarda ama fakirlik var, yoksulluk var, alım gücü yok insanların.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜRSEL EROL (Devamla) – Onun için elinizi vicdanınıza koyarak süreci değerlendirmenizi rica ediyorum.

Hepinize saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Başkanım, on beş günde bir yarım saat Meclise uğrayan bir milletvekilinin bu sözlerinin hiçbirini kabul etmiyorum.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Ben miyim, o ben miyim?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Aynen sensin!

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Allah Allah ya! Sen, demek ben burada olduğum zaman hiç yoksun.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Şurada seni hiç görmüyoruz. Kayıtlarda vardır.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sen, ben burada olduğum zaman hiç yoksun herhâlde!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sen, içeriden kayıtlarını çıkar Gürsel Bey!

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Seni de ayrıca takip edeceğim.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bu kadar ön yargılı konuşmanı anlayamadık!

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Seni de ayrıca, bak...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Tecrübeli bir vekilsin. Bu kadar ön yargılı konuşmanı da yadırgıyorum. Yadırgıyorum! Yadırgıyorum!

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Seni de ayrıca kendi iline gelerek takip edeceğim, merak etme!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bilmiyorsunuz, ezbere konuşuyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, nedir söz talebi?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Söz hakkımı devrediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- Bilecik Milletvekili Halil Eldemir’in, Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol’un Saadet Partisi grup önerisinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tüm milletvekilleri gibi AK PARTİ Grubunda bulunan milletvekili arkadaşlarımızın hepsi de milletin helal oylarıyla seçilmiş, onurlu, şerefli, bu görevi yapan arkadaşlarımızdır. “İçlerinde liyakatli arkadaşlar yoktur.” şeklindeki bir konuyu kesinlikle kabul etmiyoruz. Eğer bu böyle olmuş olsaydı Gürsel Bey orada değil, şu anda bu tarafta oturuyor olurdu.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

X.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkanı Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, iktidar partisi mensuplarının ve yetkililerinin vatandaşlara yönelik aşağılayıcı ve horlayan tavırlarının sebeplerinin ve olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla 29/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Fatma Öncü.

Buyurun Sayın Öncü. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FATMA ÖNCÜ (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisi Grubu önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

İktidara geldiğimiz 2002 yılından bu yana AK PARTİ Hükûmeti olarak hedefimizi her zaman “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” fikriyatı, hak ve adalet eksenli devlet anlayışımızın ana değerini oluşturmaktadır.

AK PARTİ sosyal politikalarda başarı hikâyesini yazmıştır. Sosyal yardımlarda zihniyet, mevzuat ve kurumsal yapılanma 2002’den önce sözde iken AK PARTİ’yle fiiliyata dökülmüş ve talep odaklı olmaktan arz odaklı olmaya geçiş yapılmıştır. Ülke olarak kalkınma yolculuğumuzda hiç kimseyi arkada bırakmayan, toplum vizyonu ile hareket ederek kadın, erkek, çocuk, genç, yaşlı, engelli gibi ayrımları gözetmeksizin her bir bireyi toplumsal kalkınmamızın asli unsuru olarak görüyor ve bu yoldaki çabalarımızı devam ettiriyoruz.

Engelli vatandaşlarımıza yönelik hizmetler, evde bakım desteği, gündüz yaşam merkezleri ve umut evleri gibi hak temelli hizmetlerin çeşitlendirilmesiyle insan odaklı sosyal destek anlayışını gerçekleştiriyoruz. AK PARTİ, sosyal hizmetlerde en önemli olanlardan evde bakım hizmetlerinde bugün 566.688 vatandaşımıza hizmet ediyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Önce aç bırakıyorsunuz, sonra “sosyal destek” diyorsunuz.

FATMA ÖNCÜ (Devamlı) – Engelli kardeşlerimizin eşit vatandaşlar olarak potansiyellerini gerçekleştirebilecekleri bir toplum vizyonuyla, bugün itibarıyla 309 özel bakım merkezi ve 101 devlet bakım merkeziyle toplamda 309 bin vatandaşımıza bakım ve rehabilitasyon hizmeti veriyoruz. 2010 yılından bu yana sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarımız aracılığıyla uyguladığımız yaşlılara ve engellilere yönelik Evde Bakım ve Kişisel Bakım Proje’mizden bugün itibarıyla 126 bin vatandaşımızın yararlanmasını sağlıyoruz. Elbette ki burada zaman çok kıstıtlı olduğu için yirmi yıllık, yirmi iki yıllık değişim sürecini birkaç dakikaya sıkıştırmak zor bir şey ama değerli milletvekili arkadaşlarım, burayı çok dikkatle dinlemenizi istiyorum. Sosyal yardımlar veya sosyal politikalarda yapmış olduğumuz başarı hikâyesi aslında biraz da burada ben. Engelli bir kadın milletvekili olarak şu an sizlere hitap edebiliyorsam aslında bu yaptığımız en önemli başarı hikâyelerinden bir tanesidir engelliler konusu ve diğer konularla ilgili olmak üzere. Önergeye dayalı olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız nakdî ücret desteği kapsamında 81 bin vatandaşımıza yaklaşık 695 milyon lira ödenek ayırmış, deprem bölgesinde uygulamaya konulan Toplum Yararına Program kapsamında 57 bin kişiye 6 milyar 912 milyon lira ödenek tahsis edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FATMA ÖNCÜ (Devamlı) – İşe yerleştirme hizmetleri ve diğer aktif iş gücü piyasası programları özel politika gerektiren gruplara yönelik olarak yoğunlaştırılmıştır. 2002’den bu yana 4,3 milyon kadının, 460 bin engellinin ve yaklaşık 4,4 milyon gencin işe yerleştirilmesine aracılık ettik; kadınlar, gençler,

engelliler, uzun süreli işsizler gibi özel politika gerektiren kişiler için kurulan iş kulüpleri hâlihazırda “81 ilimizde 101 program” adı altında devam etmektedir. Gençlik, bir toplum dinamizmi ve geleceğe dair umudumuzdur, Avrupa’da en genç nüfusa sahip ülkeyiz. Siyasi, sosyal, kültürel tarihimizde gençlik asıl aktör; demografik avantajımızı korumak ve güçlendirmek, gençlerimize yönelik politikalarımızın temelini oluşturmaktadır. Böylelikle biz 2002 yılında yurtlarda 182 bin olan yatak kapasitemizi 957 bine çıkardık ve yirmi iki yıl önce Türkiye’de toplam 190 olan yurt sayısını 4 kattan fazla artırarak 846’ya yükseltmiş durumdayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FATMA ÖNCÜ (Devamla) - Daha bunun gibi birçok hizmetimiz gerçekleşmiştir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Sayın Barut, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- Adana Milletvekili Ayhan Barut’un, Türkiye ve Kıbrıs’taki narenciye üreticilerinin sorunlarına ve taleplerine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, ülkemiz ve yavru vatanımız Kuzey Kıbrıs’ta narenciye üretimi ve gıda güvenliğimiz ekonomi için hayati önemdedir. Narenciye üretimiyle milyonlarca insanımız geçim sağlamakta, gıda egemenliğimiz de korunmaktadır. Hem Türkiye’de hem de Kıbrıs’ta narenciye üreticilerinin sorunları ve talepleri var. Üretim maliyetlerindeki artıştan Akdeniz meyve sineği başta olmak üzere bütün zararlılarla mücadele, ürünlerimizin ederi fiyatlarından satılmasından ihracatın önündeki engellerin kaldırılmasına kadar çok fazla konuyu konuşmamız gerekiyor. Niye konuşacağız? Çünkü doğru çözüm için tartışmamız şart. Hem Kuzey Kıbrıs’ta hem de Türkiye’deki narenciye üretimi ve üreticilerin desteklenmesini istiyoruz. Üretim maliyetlerinin düşürülmesini, çiftçinin desteklenmesini, ihracatının önünün açılarak teşviklerin artırılmasını bekliyoruz. Tarımsal üretim ve üreticilerin sesini duyun, destek olun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, yerinden bir dakika söz talebi için şurada iki liste var fakat dikkatinizi çekmek isterim, yerinden bir dakika isteyen de hemen söz istiyor, konuşuyor ve gidiyor. Şimdi, gündeme geçemeyeceğiz, şurada 30 kişi var ama ben, yine de Grup Başkan Vekillerinin de sabrını taşırmadan, bütün siyasi partilere mesafeli davranarak arada sözler veriyorum. Dolayısıyla, bizi zorlamayınız lütfen yani burada liste, fırsat buldukça vereceğim söz.

Ayrıca, tecrübeyle bir şey söylemek istiyorum: Şimdi, Grup Başkan Vekillerimiz genel politikayla ilgili duruşlarını sergiliyorlar, her Grup Başkan Vekili partisinin genel politikasıyla ilgili uzun uzun konuşuyor. Adam bir dakika söz alıyor, Grup Başkan Vekilinin söylediklerini söylüyor. Birer dakikaları kendi illerimize ayırın değerli milletvekillerimiz.

X.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu ve 19 milletvekili tarafından, ayçiçeği üretimini teşvik etmek ve atılabilecek adımların belirlenmesi amacıyla 26/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

29/7/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/7/2024 Pazartesi günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez

Balıkesir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu ve 19 milletvekili tarafından ayçiçeği üretimini teşvik etmek ve atılabilecek adımların belirlenmesi amacıyla 26/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 29/7/2024 Pazartesi günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan Hamşioğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına ülkemizin geleneksel yağ bitkisi olan ayçiçeği üretiminin artırılması ve üreticinin sorunlarının araştırılarak çözüm için bir yol haritası belirlenmesi talebiyle verdiğimiz önergeyi anlatmak üzere söz aldım.

“Ambarın anahtarı kimin elindeyse güç de onun elinde olur.” Özellikle pandemiden sonra ve küresel ısınma, bölgesel savaşlar, nüfus artışı, göç gibi nedenlerle de pekişen gıda güvenliği tehdidinin gündeme geldiği birçok ortamda biz bu cümleyi gerek Sayın Cumhurbaşkanı gerekse Tarım Bakanlarından defaatle duyduk. Açlıkla, yokluk ve kıtlıkla sınanan ülkelerin efendisi, ambarın anahtarı kimdeyse sahiden de odur. Kendi ambarı bulunmayan bir ülkenin bağımsızlığından söz edebilme imkânı yoktur. Bu sebeple, gıda güvenliğini garanti altına almanın bir millî güvenlik meselesi olduğu, gıdanın sadece beslenmeye karşılık gelmediği, kendine yetebilir olup olmamanın yani dışa bağımlı olup olmamanın aynı zamanda bir güvenlik başlığı olduğu konusunda bir görüş ayrılığı bulunduğunu düşünmüyorum.

Yine, Türkiye’de bütün alternatif ürün teşviklerine rağmen hâlâ yüzde 80 oranında tercih edilen ayçiçeğinin bizim için temel gıda, ihtiyaç olduğu konusunda da ve yine küspesinin yüksek protein içermesi sebebiyle hayvan besiciliğinde önemli bir kalem olduğu konusunda da görüş ayrılığı yoktur diye düşünüyorum. 2023 yılında Türkiye, ayçiçeği tohumu, yağı ve küspesinin ithalatına milyarlarca dolar ödedi. Ticaret Bakanlığı 15 Nisana kadar geçerli kıldığı tebliğle, ayçiçeği tohumunda 100 bin tona, ham ayçiçeği yağında ise 250 bin tona kadar tarife kontenjanı uygulamasına geçti. Böylelikle yağlık ayçiçeği tohumunda yüzde 27 yerine yüzde 12, ham ayçiçeği yağında ise yüzde 36 yerine yüzde 22 gümrük vergisi alınmasına karar verdi. Tek başına bu tablo bile üretimi artırmanın bizim için bir mecburiyet olduğunun belgesidir. 2015’te yüzde 79 olan kendine yetme oranımızın yüzde 50’lere kadar gerilemiş olması, bunu bir an önce yapmamız konusunda çalan kırmızı alarmdır.

Ayçiçeğinde üretimi artırmak, çiftiği üretime teşvik etmek zorundayız. Çifti ayçiçeği ürettiğinde; keza, aslında ayçiçeği gibi buğdayda da diğer stratejik ürünlerde de bunları ürettiğinde kazancının maliyetin altında kalmayacağını garantisini vermek zorundayız. Alım fiyatlarını hesaplarken mazota gelen zammı da gübreye gelen zammı da tarım ilaçlarına gelen zammı da enflasyonu da hesap etmek zorundayız. Hasadın başladığı Çukurova’da brüt kilogram başına açıklanan fiyat 15 lira 30 kuruş, zam oranı yüzde 24. Peki, mazotun yıllık zam oranı ne? Yüzde 78,5; gübrenin yüzde 51, tarım ilacının yüzde 58. Trakya’da da hasat başlamak üzere. Genelde ayçiçeği fiyatı buğdayın 2 katına tekabül ettiğinden ton başına 18.500 lira gibi bir fiyat açıklanacağı; bu, beklenti değil ama geçmiş tecrübelerden böyle bir tahmin var. Trakya için

söyleyeyim: 1 dönüm tarladan yaklaşık 200 kilogram ürün alınıyor. Eğer fiyat bu olursa dönüm başına 3.700 lira kazanacak çiftçi. İcarla ekiliyor çoğunlukla dolayısıyla 1.500 lira icar bedelini düştüğümüzde dönüm başına elinde 2.200 lirası kalacak. Rutin giderleri için 1.000 lira düştüğümüzde -ki bu da yetmez- 1.200 lirası kalacak; 100 dönüm ekmiş olsa bu çiftçinin cebine koyacağı para bütün bir yıl için 120 bin lira olacak. Ee, bu çiftçinin sosyal güvencesi olmasın mı? “Ben BAĞ-KUR’umu da ödeyeyim.” dediğinde ayda 6.900 liradan yılda 82.800 lira da BAĞ-KUR’a gidecek; 100 dönüm ayçiçeği eken çiftçinin cebine kalacak para bir sonraki yıla kadar 35.000-40.000 lira arasında olacak yani ay başına 3.300 lira; bozdur bozdur harca. 2022 fiyatını baz alırsak güncel kurdan ayçiçeği fiyatının ton başına 21.750 lira açıklanması gerekiyor ki aslında o da yetmez. Ukrayna’nın döviz, silah, ekipman ihtiyacı dolayısıyla tahıl ve yağlı tohumları maliyetinin altında satmak zorunda kalmasının bedelini kendi çiftçimize ödetmememiz gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) - Ayçiçeği ithal edilirken vazgeçilen gelir kalemleri, yurt dışına giden milyarlarca dolar düşünüldüğünde çiftçiye nefes aldırarak bir alım fiyatı açıklamak, gübre ve mazot desteği vermek ne kadar ilave bir yük getirebilir? Çiftçinin üretimi bıraktığı, köyü terk ettiği hiçbir senaryo Türkiye’nin hayrına olmayacaktır diyor, bütün siyasi partilerden önergemize destek istiyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Şerafettin Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun grup önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden üreticilerimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, dün, İsrail Dışişleri Bakanının hadsiz bir paylaşım la Cumhurbaşkanımızı tehdit etmesi kabul edilemez ve bu hadsizlik cevapsız bırakılamaz. İsrail, kuruluşu ve eylemleriyle uluslararası kamuoyunun ve otoritelerin tescillediği bir suç örgütüdür. İsrail, sadece coğrafyamız için değil, bütün insanlık için tehdittir. Bize düşen, bu suç örgütüyle bütün ilişkilerimizi sonlandırmaktır. Şu ana kadar defalarca ifade ettiğimiz gibi, fiilî adımları geç kalmadan atın. Bizim topraklarımız üzerinden bu suç örgütüne giden akaryakıt durdurun, vanaları kapatın. Unutmayın, İsrail “-mış” gibi yapmaktan anlamaz. İsrail kuru tehditten anlamaz. İsrail hamasi cümlelerden anlamaz. İsrail ancak ve ancak güçten anlar. Sadece akaryakıt vanalarının kapatılması yetmez, Kürecik radarını ve İncirlik’i de kapatın ve bu suç örgütünün hadsiz tehditlerini cevapsız bırakmayın.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz özellikle tarımda son yıllarda ciddi bir irtifa kaybı yaşamaktadır. Bir zamanlar üreticiyken şimdilerde tüketiciyiz. Türkiye’nin temel tarımsal ürün üretiminde gün geçtikçe dışarıya bağımlı hâle getirildiği gerçeği ortadadır. Bu gerçeği açığa çıkaran örneklerden birisi de ayçiçeğinin üretim seyridir. Ayçiçeği üretiminde 2015 yılında iç pazarımızdaki ihtiyacın yüzde 79’u karşılanırken, bugün bu oran yüzde 50’lere kadar düşmüştür. Üretim azalmış, ithalat artmış ve içerideki fiyatlar kontrol edilemez hâle gelmiştir. Üreticilerimiz bir yandan üretim maliyetlerini hesaplarken diğer taraftan ithalat yöntemiyle iyice yıpratılmıştır. Yağ fiyatları bir dönem altınla yarışır durumdaydı, şimdi ise fiyatlar yine cep yarmaya devam ediyor. Her 5 vatandaşımızdan 4’ü mutfağında ayçiçeği yağı kullanıyor. Üretim ihtiyacı karşılamayınca hemen kısa yoldan ithalat yoluna gidiliyor. Oysaki, evvela üretimin nasıl artırılacağı planlanmalı, teşvikler verilmeli, üreticinin maliyetlerini azaltacak yöntemler uygulanmalı. Her ay yapıldıktan sonra yine ihtiyaç karşılanmıyorsa son çare olarak ithalat yoluna gidilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) – Fakat gerekenler yapıldığı zaman inanın ki ülkemizde ihtiyacımız olan ayçiçeği miktarının çok daha fazlası rahatlıkla üretilir. Buğday ve çayda olduğu gibi, ayçiçeğinde de belirlenen alım fiyatı artan maliyetler ve Türkiye’deki enflasyon gerçeğiyle örtüşmüyor, âdeta bütün üreticilerimize zarar ettirecek bir politika belirlenmiş gibi hareket ediliyor. Üretici zarar ederse üretim nasıl olacak, üretim olmazsa fiyat artışları nasıl kontrol edilecek? Gelin, bugünden tezi yok üretimi artırmak için gerekli teşvikleri açıklayın, destekleri tam ve zamanında yapın ve ürün fiyatlarını maliyetleri hesaplayarak belirleyin. Bu doğrultuda verilen öneriyi önemli buluyor ve destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Hakkâri Milletvekili Sayın Öznur Bartin.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye’nin tarım sektörü son yıllarda derin bir krizle karşı karşıya kalmıştır. Bu kriz özellikle artan girdi maliyetleri, yetersiz alım fiyatları ve AKP’nin yanlış politikalarından kaynaklanmaktadır. Tarım sektörü hem ekonomik hem de stratejik açıdan ülkenin gıda güvenliğini sağlamak için kritik bir rol oynamakta ancak iktidarın politik tercihleri çiftçilerimizin yaşadığı sorunları daha da derinleştirmiştir. Son yıllarda AKP’nin neoliberal tarım politikaları nedeniyle tarım girdilerinde ciddi fiyat artışları yaşanmıştır. 2023-2024 yılları arasında mazot fiyatları yüzde 105, gübre fiyatları yüzde 29,4 ile yüzde 56,4 arasında, ilaç fiyatları ise yüzde 66 oranında artış göstermiştir. Bu artışlar çiftçilerin üretim maliyetlerini büyük ölçüde artırmış ve tarım faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini de âdeta imkânsız hâle getirmiştir.

Sayın milletvekilleri, ayçiçeği hem sıvı yağ hem de hayvancılıkta kullanılan değerli bir üründür ancak ayçiçeği üreticileri son yıllarda çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. 2024 yılı itibarıyla ÇUKOBİRLİK tarafından açıklanan ayçiçeği alım fiyatları kilogram başına 15 lira 30 kuruş olarak belirlenmiştir. Bu fiyat yıllık enflasyon oranları, mazot ve gübre zamları dikkate alındığında çiftçilerin maliyetini karşılamaktan uzaktır. Üreticiler bu fiyatlarla üretim yaparken emeklerinin karşılığını alamamaktadır. Türkiye uzun yıllar ayçiçeğinde kendine yeterli bir ülkeken 2022-2023 döneminde bu oran yüzde 51,3’e düştü; bu durum ülkenin ayçiçeği ihtiyacının yüzde 48,7’sini ithalatla karşılamak zorunda kaldığını gösteriyor. 2024-2025 sezonunda ayçiçeği ekim alanında 790 bin hektardan 690 bin hektara gerileme ve üretimin 1,4 milyon ton, tüketimin ise 2,4 milyon ton olması bekleniyor; ayrıca, ithalatın 775 ton ve ham ayçiçeği yağı ithalatının 600 bin ton olması öngörülmüyor. Türkiye’nin soya ve ayçiçeği gibi yağlı tohumlarda büyük oranda dışa bağımlı olması bu durumun ne kadar tehlikeli olabileceğini de ortaya koyuyor.

Ayrıca, şunu da dile getirmek istiyorum: Kürt coğrafyasında tarım ve hayvancılık sektörü Hükûmetin uyguladığı şiddet ve göç politikaları nedeniyle büyük zorluklarla da karşı karşıya kalmaktadır. Bölgemizde tarım üreticileri düşük alım fiyatları, DEDAŞ’ın elektrik kesintileri ve yüksek girdi maliyetleri nedeniyle geçimlerini sağlamakta büyük zorluklar yaşamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ÖZNUR BARTİN (Devamla) – Hükûmetin uyguladığı insansızlaştırma politikaları tarımsal üretimin azalmasına ve bölgesel ekonomik krizlere yol açmaktadır.

Yine, Kürt meselesinin demokratik yollarla çözülmesinin engellenmesi ve devletin şiddet politikaları bu zorlukları daha da derinleştirmekte ve bölgesel istikrarsızlığı da artırmaktadır. Bu durum sadece tarımsal üretim değil aynı zamanda bölgenin ekonomik ve sosyal yapısı üzerinde de olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Yine, şunu da dile getirmek istiyorum dilimize, kültürümüze, halayımıza doğamıza saldıran bu faşist iktidara; bu zihniyet sizi tarihin çöp sepetine götürecektir fakat Kürtlerin halayı, Kürtlerin dili sizleri binlerce yıllık bir medeniyete götürür.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Tekirdağ Milletvekili...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Değerli Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun, Sayın Yenişehirlioğlu.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- *Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Hatibin “faşist iktidar” lafını aynen fazlasıyla kendilerine iade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Henüz iktidar değiliz, öbür kısmını iade edebilirsiniz ama...

Sayın Başkan, iktidarı bize iade ediyorlarmış, o kısmını kabul ediyoruz.

X.- ÖNERİLER (Devam)

A) *SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- *İYİ Parti Grubunun, Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu ve 19 milletvekili tarafından, ayçiçeği üretimini teşvik etmek ve atılabilecek adımların belirlenmesi amacıyla 26/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Sayın İlhami Özcan Aygun.

Buyurun Sayın Aygun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli vekiller; yüce Meclisi ve ekranları başındaki izleyicilerimizi saygıyla selamlıyorum. İYİ Partinin grup önerisi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunmaktayım.

Tekirdağ'ın da yer aldığı Trakya bölgemiz, Trakya, ayçiçeği üretiminde, günebakan veya sarı gelin üretiminde Türkiye'nin ambarıdır, ülkemizin sigortasıdır. Ayçiçeği üretimin yüzde 33'ünü Trakya gerçekleştirmektedir. Ancak, 2022 yılında çayır tırtılı istilasının ardından üst üste gelen kuraklıkla beraber üreticimiz perişan oldu. Rekolte yüzde 42 civarında düştü.

Geçen yıl aşırı kuraklık sebebiyle Trakya'nın afet bölgesi olması için Tekirdağ, Edirne, Kırklareli Cumhuriyet Halk Partisi vekilleri olarak kuraklık önergesi verdik ama bir türlü bunu anlatamadık. AKP, yine, çiftçiyi değil, ithalat lobilerini destekledi. Sonuç daha çok ithalat, daha çok dışa bağımlılık, daha çok yabancı çiftçiyi desteklemek; sonuç, çok pahalı ayçiçeği yağıdır. Bu iktidar sürekli çiftçi Mehmet Efendi yerine çiftçi İvanları destekliyor, parayı onlara akıtıyor. Amaç üreticinin değil, tüccarların, aradaki simsarların ve ithalat yapan firmaların kazanmasıdır. Sizlere yazıklar olsun diyorum.

Ayçiçeği ekim alanları 1990 yılında 7,2 milyon dekar iken 2000 yılında 5,4 milyon dekara düştü. 2010 yılında 1 milyon dekar artarak 6,4 milyon dekara çıkarken 2022'ye geldiğimizde ise 9,8 milyon dekarla en yüksek seviyesine ulaşmıştı. Ancak AK PARTİ'nin tarımdaki ithalata dayalı politikaları Türkiye'nin, her alanda olduğu gibi, ayçiçeğinde de kendi kendine yeterlilik oranını maalesef düşürdü. TÜİK verilerine göre ülkemizin ayçiçeğinde yeterlilik derecesi 2002 yılında yüzde 84,8 iken 2022'ye geldiğimizde ise yüzde 51,3. Evet, yüzde 51,3'e düşürdünüz sevgili AK PARTİ iktidarı. Yani kişi başına ayçiçeği tüketimi 2002 yılında 14 kiloyken 2022 yılına geldiğimizde 56,5 kiloya çıkmıştır. Bu nasıl oldu? İthalatla yani ülkeyi ithalat lobileri yönetiyor, ithalat lobisi her zaman iktidarın en başta desteklediği politika oldu.

Resmî Gazete'nin 25 Ocak 2024 tarihli sayısında da yayımlandı, Cumhurbaşkanlığı kararı çıkarıldı ama ne acıdır ki hem ham yağ hem de ayçiçeği tohumu ithalatı vardı. Arkadaşlar, ham yağ ithalatı Türkiye yem sanayisinin de bana göre belini kırdı. İhtiyaç vardı, evet, üretimi kısıtlıydı, ham yağ ithalatı yapacağınıza ürün getirseydiniz de Türkiye'deki yağ fabrikaları kırsaydı, küspesinden de yem fabrikaları, hayvancılar faydalansaydı ama sizde bu kafa yok maalesef. Siz sadece hazır ürünü getirip bu ülkede parayı dışa akıttıyorsunuz. Yani siz Mehmet amca'yı değil, Ayşe teyzeyi değil; gidip İvanları destekliyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) - Değerli vekil arkadaşlarım, ne yapmamız lazım? Bakınız, geçen yıl mayıs ayında 1 kilo ayçiçeğiyle 0,90 litre mazot alırken bu yıl 0,44 litre mazot alabiliyor yani çiftçi fakirleşmiş. Bizim ne yapmamız lazım? Ayçiçek üretim desteği 1 liraya düştü, bunu en kısa zamanda 5 liraya çıkartmamız lazım. Yine, gümrük vergisi uygulamaları için çiftçi birlikleriyle görüşülmesi gerekiyor. Vergide sıfırlama yapılmamalı, vergi uygulamaları kontrol edilmelidir. Yağlık ayçiçeğinde fark ödemesi desteği geçmişte olduğu gibi uzun yıllar boyunca yüzde 25-30 iken son yılda, geçen yıl yüzde 4-7'lere düştü; bir an evvel destekleme miktarını artırın diyoruz. Hasat dönemine doğru fiyatın oluşabilmesi için birliklere finansman yaratılmalı ve alım gücünün güçlendirilmesi gerekiyor ama siz İvan'a değil, çiftçi Mehmet'e güvenin çünkü elden gelen ürün olmaz, olsa da onunla karın doymaz diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Karaman'ın koyunu sonra çıkar oyunu diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

İYİ Partinin önergesini destekliyoruz. Artık yeter! İvan'ı değil, Türk çiftçisini destekleyin diyor, saygılar sunuyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Sayın Gökhan Diktaş.

Buyurun Sayın Diktaş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin grup önerisi üzerine partim adına söz almış bulunmaktayım. Aziz milletimizi ve kıymetli hemşehrilerimi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle ülkemizde ayçiçeği hasadını gerçekleştiren tüm çiftçilerimiz ile yakın zamanda hasada başlayacak olan ayçiçeğinin başkenti olan Trakya bölgemizdeki çiftçilerimize bereketli hasatlar, bol kazançlar diliyorum. Ülkemizde en fazla ayçiçeği üretimi Trakya bölgemizde yapılmakta olup bunu Güney Marmara, Çukurova, İç Anadolu ve sırasıyla Karadeniz bölgelerimiz takip etmektedir. İstatistiksel verilere göre 2015 yılında ülke nüfusumuz 78 milyon iken 2023 yılında nüfusumuz 85 milyona yükselmiştir; ayrıca, 2015 yılında ülkemize gelen turist sayısı 40 milyon civarındayken 2023 yılında yaklaşık 60 milyonu bulmuştur. Buna göre de tüketim miktarları ciddi oranda artış göstermiştir. Buna karşın 2004 yılında yağlık ayçiçeği ekimi ülkemizde 4,8 milyon dekar iken günümüzde 10 milyon dekar alana kadar yaklaşmıştır. Diğer taraftan, küresel ısınma ve iklim değişiklikleri tarımsal üretimi olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir. Tarım ve Ticaret Bakanlıklarımızın uyumlu çalışmalarıyla çiftçimizin üretimini desteklerken birlik ve yağ sanayicilerimizin üretim kapasitelerine katkı sağlamak ve tüketicilerimizin de ürüne uygun fiyata ulaşması dengesini gözeterek politikalarımızı sürdürmekteyiz.

Ukrayna-Rusya savaşı sırasında dünyadaki yükselen yağ fiyatlarıyla birlikte ülkemizde de yağ fiyatlarımız olumsuz şekilde etkilenmiştir. Bu süreçte bir örnek verecek olursak, o gün dünyadaki konjonktür sebebiyle, savaş sebebiyle ürüne ulaşımdaki zorluklar sebebiyle fiyatların dünya üzerinde arttığını; hatta Fransa, Almanya gibi ülkelerde karneyle yağ verildiği dönemleri hatırlarsak biz onun sonrasında uyguladığımız politikalarla o günkü fiyatların yükselmesinden dolayı... Asgari ücretin satın

alma paritesine göre, 1 asgari ücret 140 litre yağ satın alırken bugün yapmış olduğumuz politikalarla, üretimi desteklememizle birlikte asgari ücret bugün yaklaşık 310 litre ayçiçeği yağı satın almaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 yılının ilk beş ayında 2023'e göre yağlık ayçiçeği tohumu ithalatında yüzde 70, ham yağda ise yüzde 16 azalma görülmektedir. 2025 yılı ülke genelinde tarımsal üretim planlaması dönemine geçilecek olup yağlık ayçiçeği planlama ürünleri kapsamına alınmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yarı yarıya ithalat yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Buyurun.

GÖKHAN DİKTAŞ (Devamla) – Planlı üretim dönemin destekleme birim fiyatları ilk defa ekim öncesinde açıklanacak olup üreticilerimizin ekim kararlarında etkili olması ve üretimin daha da artması hedeflenmektedir. 2025 yılında yağlık ayçiçeği ekimi yapan üreticilerimize temel destek ödemesinin yanında planlı üretim desteği de verilecek olup ekim alanlarının artırılması hedeflenmektedir. Türkiye Yüzyılı vizyonumuz ile stratejik önemi haiz bitkisel yağlar ve yağlı tohumluk üretiminde ülkemiz için planlı üretim modeliyle yepyeni bir sayfa açacağız. Ülkemizin dışa bağımlı olduğu tüm ürünlerde ülke yeterliliğinin sağlanmasının yanı sıra, net ihracatçı pozisyonuna yükselmesi hedefine uygun olarak çalışmalarımızı kararlılıkla sürdüreceğiz. Türkiye Yüzyılı çiftçimizin, üreticimizin yüzyılı olacaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) – Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunacağım ve yoklama talebini yerine getireceğim.

Sayın Emir, Sayın Güneşhan, Sayın Tahtasız, Sayın Tanal, Sayın Ceylan, Sayın Gürer, Sayın Ünver, Sayın Uzun, Sayın Çorabatır, Sayın Ün, Sayın Aygun, Sayın Mullaoglu, Sayın Sümer, Sayın Yaman, Sayın Erdem, Sayın Yıldırım Kara, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Barut, Sayın Durmaz, Sayın Arslan.

Yoklamayı başlatıyorum, iki dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.53

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.20****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

IV.- YOKLAMA

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu ve 19 milletvekili tarafından, ayçiçeği üretimini teşvik etmek ve atılabilecek adımların belirlenmesi amacıyla 26/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Emir.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

4.- Ankara Milletvekili Murat Emir’in, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar’ın gündem dışı ve satışma nedeniyle yaptığı konuşmaları sırasında Cumhuriyet Halk Partisine satışmasını nedeniyle konuşması

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önceki tartışmada Sayın Hulusi Akar’ın grubumuza dönük olarak sarf ettiği sözden dolayı üzüntü duyduğumuzu ifade ederek sözlerime başlamak isterim. Ancak durumun hassasiyetini göz önüne alarak ve Sayın Hulusi Akar’ın bugüne kadar yaptığı görevleri de göz önüne alarak bu tartışmayı burada bırakmayı uygun görüyorum. Ancak bunu bir fırsat bilerek bu tartışmanın temelinde yatan Cumhuriyet Halk Partisinin mavi vatanla ilgili görüşlerini bir kez daha buradan sizlerle paylaşmayı da bir görev bilirim. AKP Grubunun da bu konuyu duymak konusunda çok istekli olduğunu biliyorum.

Değerli arkadaşlar, çok vaktinizi almayacağım ama biraz daha özetini söyleyeceğim. Bu, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezinden, bizim Dış Politika Danışma Kurulumuz tarafından ve bizzat Namık Tan’ın ve Yankı Bağcıoğlu’nun deklare ettiği bir bildiridir. “Bu kapsamda Mustafa Kemal Atatürk’ün ‘Denizciliği Türk’ün büyük millî ülküsü olarak düşünmeli ve onu az zamanda başarmalıyız.’ ifadelerini rehber edinen Cumhuriyet Halk Partisi, uluslararası hukuktan doğan haklar çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti’nin denizlerdeki meşru hak ve menfaatlerinin korunmasının her zaman savunucusu olmuştur. Bizim için mavi vatan; Karadeniz, Ege Denizi ve Akdeniz’deki meşru çıkarlarımızdan bir adım bile geri atmamaktır. Cumhuriyet Halk Partisi onlarca yılın emeğine dayanan mavi vatan uygulamalarının takipçisidir. Bu kapsamda, iktidarın sadece seçim dönemlerinde hatırladığı ve iç politika malzemesi olarak kullandığı mavi vatan kavramına yönelik olarak aşağıdaki önemli tespitleri ve uyarımızı kamuoyuyla paylaşmak istiyoruz.

Onlarca yıllık emeğinin ürünü mavi vatan kavramının oluşturulmasına tarifsiz katkıları olan emekli amirallerimiz, Rusya Federasyonu-Ukrayna savaşından önce Montrö Sözleşmesi konusundaki haklı uyarıları nedeniyle haksızca gözaltına alınmış ve yargılanmış, hatta, orduevlerine giriş yasağı konulacak kadar ileri gidilmiştir, kendilerine büyük bir haksızlık ve vefasızlık yapılmıştır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MURAT EMİR (Devamla) – “Dört yıldır Doğu Akdeniz’de araştırma ve sondaj faaliyeti yapılmamaktadır. Akdeniz’de faaliyet gösteremeyen araştırma gemilerinin Somali’ye gönderilmesi kararı alınmış, buradan Doğu Akdeniz’de bu çalışmaların yapılmayacağı anlaşılmaktadır.

Ege Denizi’nde balıkçılarımıza yönelik Yunanistan’ın sistemli tacizlerine sessiz kalınmaktadır.

Doğu Akdeniz’de deniz yetki alanlarımızda üçüncü devletlere ait balıkçı gemilerinin avlanma faaliyetlerine izin verilmektedir.

Ege Denizi’ndeki gayriaskerî statüdeki adaların silahlandırılması ve egemenliği tartışmalı ada ve adacıklara Yunanistan tarafından el atılmasına tepki gösterilmemektedir.

Kamuoyundaki yaygın kanaatin aksine, Doğu Akdeniz’de hâlen münhasır ekonomik bölge ilan edilmemiştir.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Devamla) – “2019 yılından itibaren yıllık olarak icra edileceği açıklanan Mavi Vatan Tatbikatı’nın ismi değiştirilmiştir.

‘Mavi vatan’ kavramı hamaset malzemesi yapılamaz. Yukarıda belirttiğimiz gibi, CHP uluslararası hukuktan doğan haklar çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti’nin denizlerdeki meşru hak ve menfaatlerinin korunmasının her zaman savunucusu olmuştur ve bizim için mavi vatan Karadeniz, Ege Denizi ve Akdeniz’deki meşru çıkarlarımızdan bir adım bile geri atmamaktır.

Saygılarımızı sunarız.” diyor. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gezmiş, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

49.- *Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş’in, fındık taban fiyatının açıklanmadığına ve CHP Genel Başkanı Özgür Özel’in 2 Ağustos Cuma günü Giresun’da yapacağı Fındık Mitingi’ne ilişkin açıklaması*

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Fındık hasadına günler kala sessizliğini koruyan Hükûmete açık çağrımdır: Bahçeye girmek için gün sayan fındık üreticisinin sabırsız bekleyişine artık bir son verin. 160 TL’nin altında bir fiyatı aklınızdan dahi geçirmeyin. 160 TL bizim kırmızı çizgimizdir, altında bir fiyat fındıkta hak gasbidir.

İktidarın yok saydığı emekçinin sesi olan Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel fındık üreticisinin yanında olmak için 2 Ağustos Cuma günü fındığın başkenti Giresun’da fındık mitingini yapacaktır.

Giresun Milletvekili olarak tüm fındık üreticilerimizi fındık mitingimize bekliyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu...

50.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, Ankara Milletvekili Murat Emir’in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Biraz evvel Sayın Grup Başkan Vekili kürsüden hitapta bulundu, birtakım değerlendirmelerde bulundu. Aslında bu değerlendirme Cumhuriyet Halk Partisinin kendi içinde farklı farklı yaklaşımları sergileyen çeşitli konulardaki milletvekili veya Genel Başkan Yardımcısı arkadaşların kendi içlerinde netleşmelerini gerektiren ve kendi içlerinde değerlendirmelerini gerektiren bir durumdur.

Sayın Hulusi Akar Başkanımız biraz evvel gündem dışı konuşmada bu hususun da netleştirilmesini talep etmiştir ve mavi vatana herkesin sahip çıkmasını vurgulamıştır. Bu konudaki duyarlılığın herkes tarafından kabulü bizi ancak memnun eder. Ancak kendi iç tartışmalarını buraya getirip buradan da bizim grubumuza dönük farklı yaklaşımlar sergilenmesini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bir cümle sadece...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Efendim, sözlerimi bitirmedim.

MURAT EMİR (Ankara) – Bizim duruşumuz da tutumumuz da...

BAŞKAN – Bir dakika, bu konu tartışıldı ama yani sizin söylediklerinizin aynısını Sayın Paşa gayet net bir şekilde ortaya koydu.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu...

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bir cümle...

BAŞKAN – Bir dakika, Sayın Akbaşoğlu konuşsun, sonra size söz vereyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şunu ifade ediyorum: Biraz evvel değerlendirmelerde bulunurken Montrö Sözleşmesi'yle ilgili Ukrayna ve Rusya noktasında ki mücadelede Montrö'ye atıf yaparak amirallerle ilgili değerlendirme yaptı.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sana ne bizim Genel Başkan Yardımcılarımızdan? Sen kendi partine bak, bizim partinin içine karışma, sen kendi partine bak!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – O konuda Montrö'yü biz net bir şekilde uyguluyoruz ve bunun gereklerini en güzel şekilde, dengeli bir şekilde, millî menfaatları noktasında, Marmara'da da Akdeniz'de de Ege'de de bütün karasularımızda da bütün Türkiye'nin hak, alaka ve menfaatlerine havada, karada, denizde, nerede olursa olsun millî politik eksen noktasında sahip çıkıyoruz ve çıkmaya da her daim devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

51.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, tekrar ve defaatle ifade etmiş olayım ki partimizin mavi vatanla ilgili tutumu son derece açık, son derece nettir. Burada en ufak bir tereddüte yer yoktur ve bu konu bizim açımızdan kapanmıştır. Ancak Montrö'yle ilgili birkaç söz söylemek gerekirse, Montrö Boğazlar Sözleşmesi Lozan'dan sonra genç Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası ilk başarısıdır, çok değerlidir ve özellikle de Ukrayna savaşından sonra da çok daha iyi anlaşılmıştır. Karadeniz'in bir barış gölü olmasının önünü açan bir anlaşmadır. Onu yapan Mustafa Kemal'e ve İsmet Paşa'ya şükranlarımızı sunuyoruz. Bizim amirallerimiz de diğerlerinin yaptığı gibi darbe kalkışmasına kalkışmadılar, Montrö Anlaşması'nın önemine vurgu yapmışlardı. Bu nedenle, bunu da tutanaklara geçirmekte yarar var.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Koçyiğit...

52.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, HÜDA PAR Diyarbakır İl Başkanlığının, Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk'i hedef göstermesine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, geçen günlerde burada Diyarbakır Milletvekilimiz Sevilay Çelenk'in uluslararası bir sözleşme üzerine ve Fransa'daki gelişmeler üzerine yaptığı bir konuşma var. Bu konuşmadan yola çıkarak HÜDA PAR Diyarbakır İl Başkanlığı bir açıklama yapmış ve vekilimizi hedef göstermiş. Çok kabul edilemeyecek, orada tekrar etmek istemediğim ifadeler var. Öncelikle, yaptıkları bütün hakaretleri misliyle kendilerine iade ediyoruz. Geçen günlerde de yine genel merkezimizi, parti il örgütlerimizi hedef göstermişlerdi. Suç duyurularında bulunduk, bu meseleyle ilgili de suç duyurusunda bulunacağız ama şunu buradan söyleyelim: Milletvekilimizin kılına zarar gelirse sorumlulular bundan sorumludurlar. Böyle sorumsuz, hedef gösteren, toplumsal kutuplaşmayı derinleştiren açıklamaları asla kabul etmiyoruz. Diyarbakır halkının temsiliyeti olan Sevilay Vekilimizin yanındayız. Bu anlamıyla nefret siyasetine karşı barış siyasetini, eşitlik, demokrasi ve özgürlük mücadelemizi büyüteceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Kimin sözcüleri olduğunu çok iyi biliyoruz, kimin tetikçiliğini yaptıklarını çok iyi biliyoruz ama merak etmesinler, Diyarbakır halkı, bölge halkı onları da biliyor, bizi de biliyor. Onun için, biz burada kendi adımızla, kendi logomuzla bu sıralarda oturuyoruz. Onlar birilerinin gölgesine sığınmış, gelmiş, burada bize laf söylüyorlar. Herkes haddini, sınırını, hukukunu bilsin.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

X.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, artan vergi yükünün ve emekçilerin sorunlarının araştırılması amacıyla 29/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağız.

29/7/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/7/2024 Pazartesi günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

29 Temmuz 2024 tarihinde Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından verilen 6622 grup numaralı artan vergi yükü ve emekçilerin sorunlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Heval Bozdağ.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım.

İktidarın ekonomik politik tercihlerine ve kararlarına bağlı olarak ekonomik sorunlar artarken yapısal sorunlar daha da büyümüştür. Bu politikalar sonucu enflasyon rekor kırmış, ücretler erimiş, işsizlik giderek artmış, gelir dağılımı bozulmuş, vergilemede adaletsizlik daha da artmıştır. Enflasyonun resmî rakamlarla yaklaşık yüzde 75, bağımsız araştırmacılara göre ise yüzde 115'lere vardığı bir ortamda asgari ücretle geçinmek zorunda kalan milyonların en temel ihtiyaçları dahi karşılaması olanaksız hâle gelmiştir. Asgari ücret 17.002 lira, en düşük emekli maaşı 12.500 lira ve bu rakamlar açlık sınırının altında rakamlar. Türkiye'de 2024 Haziran ayı itibarıyla açlık sınırı 19.000 lira, yoksulluk sınırı ise 62.000 liraya dayanmış durumda. Öte yandan 2024 yılının ikinci yarısında asgari ücrete zam bile yapılmadı. Asgari ücret 2024 yılı ilk 6 ayında reel olarak yaklaşık 3.000 lira kadar kayba uğramış durumda. Asgari ücret son yirmi senede giderek ortalama ücrete dönüşmüş durumda. Türkiye'de 10 işçiden 6'sı asgari ücret dolaylarında bir ücretle çalışmak zorunda.

Euro bazında asgari ücretin en düşük olduğu ülke Arnavutluk iken, hemen üstünde Bulgaristan, Karadağ ve Sırbistan bulunmakta, Türkiye bu ülkelerin ardından 5'inci sırada yer almakta. Emeğiyle geçinmeye çalışan yurttaş artan kira ve fatura maliyetlerinden dolayı borçlanarak hayatlarını idame etmek zorunda kalmaktadır. Veriler önemli bir kısmı gıda tüketiminden oluşan kredi kartı harcamalarının yüzde 105 arttığını göstermekte.

FAO söyledi, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü. Küresel gıda fiyatları yıllık bazda yüzde 2,1 oranında gerilemiş durumda, Türkiye'de ise yıllık yüzde 70,1 bazında yükselmiş.

Türkiye'de çalışan yoksulluğu söz konusu. Emeğin millî gelirden aldığı pay düşüyor. Şirketler ve bankalar kâr rekoru kırıyor. Gelir dağılımı adaletsizliği ve servet eşitsizlikleri artmış, sermayenin millî gelirden aldığı pay ise yükselmiştir. Emeğin aldığı pay 2018 yılında yüzde 33,5 olarak gerçekleşmişken bu oran, 2022 yılında yüzde 26,3 olmuştur, 7,2 puan düşmüştür. Emekçilerin üzerinde ciddi bir vergi yükü söz konusu. Dolaylı vergilerin yanı sıra vergi dilimiyle emekçilerin kümülatif ücretleri yıl içerisinde arttıkça daha fazla vergi alınmaktadır. Vergi dilimleri vergi düzenlemesinde de söz konusu olmadı, bu yüksek enflasyon koşullarında dahi bilinçli olarak düşük bırakılmıştır. Böylelikle emekçilerden daha fazla gelir vergisi alınmasının yolu açılmıştır. Buna karşılık pek çok büyük şirketin kamudan aldığı devasa ihalelere rağmen hiç vergi vermediği ya da çok cüzi tutarda vergi verdiği ortaya çıkmıştır. Özellikle kamu-özel iş birliğiyle proje alan 44 şirketin 37'sinin ve devletten 21/B usulüyle en çok ihale alan 20 şirketin 8'inin 2023 yılında hiç vergi ödemediği ortaya çıkmıştır. İktidar bir yandan şirketlere muafiyet ve istisna tanırken bir yandan da vergi aflarıyla birçok şirkete kaynak aktarmaktadır. Ayrıca vergi uzlaşma komisyonları uzlaşılarda hangi firmaya ne kadar indirim sağlandığı da açıklanmamaktadır. Bu şekilde milyarlarca lira affedilmekte, ortaya çıkan yük ise halkın sırtına bindirilmektedir.

İsviçre bankası UBS Küresel Servet Raporu'nu açıkladı. Ülkedeki servet sahiplerinin servetleri geçen yıl ABD doları cinsinden yüzde 63 artarak diğer ülkelere fark atmış; TL cinsinden bu büyüme yüzde 157. Türkiye bu artışla 1'inci sırada. Kişisel servet bu kadar büyümüş yani. Peki, zam almayan asgari ücretli büyümediğine göre kim büyüdü? Toplumun çalışanının yüzde 50'si asgari ücret sınırında çalışırken kimlerin serveti büyüdü? Bugün Türkiye'nin en zengin yüzde 1'lik nüfusu toplam servetin yüzde 37'sinden fazlasına sahip. Kimlerin servetinin büyüdüğü çok açık değil mi? Bir gelir adaletsizliği ve bölüşüm sorununun olduğu ortada değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – AKP-MHP iktidarının sermaye yanlısı ekonomi politik tercihleri sebebiyle enflasyon, işsizlik, yoksulluk, borçluluk, geçim sorunu, hayat pahalılığı, sefalet ve açlık sorunu her geçen gün daha da büyümektedir. Neredeyse her gün yapılan zamlar nedeniyle yapılan ücret artışları da anlamını yitirmekte, artan hayat pahalılığı yurttaşların alım gücünü gün geçtikçe daha da düşürmektedir. Enflasyon ve düşen alım gücü nedeniyle, emeğiyle geçinen on milyonlarca yurttaş için gıda ve barınma gibi asgari yaşam koşullarını dahi yerine getirebilmek her geçen gün daha da zorlu hâle gelmiştir. Tüm bu gerekçelerle, emeğiyle geçinen milyonlarca yurttaşın refahı için Mecliste bir araştırma komisyonu kurulmasını öneriyoruz.

Saygılarımla. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Saadet Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın Mahmut Arıkan.

Buyurun Sayın Arıkan. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MAHMUT ARIKAN (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin grup önerisi üzerine Saadet Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye’de işsizlik, yolsuzluk, gelir adaletsizliği öyle bir noktaya geldi ki iktidar için, bir anlam ifade etmediği bir hâl aldı. Hemen hemen her gün haberlerde bu konu işleniyor, sokakta insanlar bunu konuşuyor, babalar evine giderken bu konuyu düşünüyor, anneler alışveriş yaparken bu konuyla yüzleşiyor. Yüzleşmeyen, bu Mecliste tek parti; o da AK PARTİ. Hâliyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi de bu konuyla alakalı yüzleşme imkânını bulamıyor.

Yasama yılı başladığından bu yana çalışanların sorunlarının tespit edilmesi ve çözüm geliştirilmesi amacıyla pek çok kez öneri verildi, pek çok kez milletvekili arkadaşlarımız bu kürsüden, bu konuyla alakalı kanaatlerini ifade ettiler. Geçtiğimiz nisan ayında yine bu konu gündeme geldiğinde AK PARTİ Grubundan milletvekili arkadaşımız enteresan açıklamalar yaptı. Ne dedi bu arkadaşımız? “Asgari ücrette tarihî artışları, işçilerimizin ve işverenlerimizin azami mutabakatını sağlayarak gerçekleştirdik. Bu tarihî adımla işçi, memur, tüm çalışanlarımızın refah seviyesini artırdık.” Biz, ya bu arkadaşlarla aynı Türkiye’de yaşamıyoruz ya da bu arkadaşlarımız A Haber’den başka bir kanal izlemiyorlar. Tarihî başarı ne olmuş, neticede ne olmuş? Asgari ücret 17.002 TL olmuş, emekli maaşı 12.500 TL olmuş; bu iki grup yaklaşık 11 milyon kişiye tekabül ediyor. Arkadaşlara sormak istiyorum: Bu 11 milyon kişi bu tarihî artıştan dolayı ne hissettiler, nasıl bir hâl içerisinde yaşıyorlar?

Evet, yüzde 49 gibi tarihî bir zam yaptınız ama ocakta yaptığınız zam nisan ayını dahi göremedi. Bu ay, temmuz ayı içerisinde 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 20.776 Türk lirasına yükseldi, bekâr bir çalışanın aylık yaşam maliyeti 30.604 Türk lirasına yükseldi. En üzücü olanı da şu: Yaklaşık dokuz dakika sonra AK PARTİ’li milletvekili bir arkadaşımız bu kürsüye gelecek ve yine olan bitenden bihaber bir şekilde burada açıklamalar yapacak. İktidar vekili arkadaşlarımıza seslenmek istiyorum: Gelin, Türkiye’de işsizliği, işçi sorunlarını, yoksulluğu Mecliste bir araştırma komisyonunda konuşalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MAHMUT ARIKAN (Devamla) – Sosyal yardımlarla yaşamını sürdürmeye çalışan 17 milyon vatandaşımızın sorunlarını masaya yatıralım. Bu toplantılar, bu komisyon neticesinde sizin dediğiniz rakamlar söz konusu olacak olursa, bu sorunlar yaşanmamış olacak olursa bu kürsüden bunları dillendirmeye biz hazırız; eğer bizim rakamlar ortaya çıkacak olursa, bizim dediğimiz gerçekler masaya yatırılmış olacak olursa bu konunun çözülmesiyle alakalı da sizlerden destek beklediğimizi ifade ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Verilmiş olan önerge üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve bizleri ekranları başında izleyen vatandaşlarımızı saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, AK PARTİ iktidarının yanlış ve keyfi ekonomik politikaları sebebiyle toplumun geniş kesimleri hızla yoksullaşmaktadır. Ücretli çalışanlar ve emekliler benzeri görülmemiş bir refah kaybına uğramışlardır. İşlerin bu hâle gelmesinin en büyük sebebi, iktidarın bilerek ve isteyerek yükselttiği enflasyon ile adaletsiz vergi politikalarıdır. Bu doğrultuda sizinle çarpıcı bir örnek paylaşmak istiyorum. Bundan üç ay önce Hazine ve Maliye Bakanı yurt dışında yabancı bir televizyon kanalında itiraf gibi bir açıklama yaptı. Peki, ne dedi? Şöyle dedi: “Enflasyon en ilkel ve vahşi vergilendirme yöntemidir. Gelir adaletsizliğinin de temel sebebidir.” dedi. Yani, Türkiye’de yapamadığı itirafı âdeta yurt dışında yapmış, iktidarın yüksek enflasyonu bilerek ve isteyerek yükselttiğini zımnen kabul etmiş oldu. Kısaca özetlemek gerekirse Sayın Bakanın açıklamalarının alt metninde şunlar vardır: Türkiye’de vatandaşlarımızın cebinden her saniye para çalan bir enflasyon hırsızından bahsediyorsak sebebi iktidardır. Vatandaşlarımız eskiden rahatça aldıklarını bugün alamıyorsa sebebi iktidardır. Bugün ülkemizde yaygın bir çalışan yoksulluğu varsa sebebi iktidardır. Türkiye’de yıllarca düşük faizli kredilerle zenginliklerine zenginlik katan yandaşlar varsa sebebi iktidardır. Türkiye’de iktidara yakın şirketlerin ödemediği vergiler, çalışanlardan ve emeklilerden tahsil ediliyorsa sebebi iktidardır. Yandaşlar hem ucuz kredilerle hem de vergi muafiyetleriyle iki taraftan zenginliklerine zenginlik katarken toplumun geniş kesimleri yoksullaşıyorsa sebebi iktidardır. Velhasıl, yirmi iki yıllık iktidarınızın sonunda uyguladığınız ekonomik politikalarınızın neticesi şudur: Orta sınıfta tamamen erimiş, iktidar zenginleri ve fakir halktan oluşan bir ülke, eseriniz budur.

Muhterem milletvekilleri, İYİ Parti olarak bizler, milletimizi içine düşürüldüğü bu darboğazdan çıkarmak için mücadele ediyoruz ve etmeye de devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

METİN ERGUN (Devamla) – İYİ Parti olarak bizler yoksulluğu değil, zenginliği ve refahı bölüştürmek için mücadele ediyoruz, etmeye de devam edeceğiz.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Aylin Yaman.

Buyurun Sayın Yaman. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYLİN YAMAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ekonomik sorunlar giderek derinleşirken en büyük problemlerden biri gelir dağılımının bozulması ve vergide adaletsizliktir. Açlık sınırının 19.000 lira olduğu ortamda asgari ücret 17.002 lira, en düşük emekli maaşı son düzenlemeyle 12.500 lira olarak belirlenmiştir. Üstelik, açlık sınırının altındaki asgari ücret artık bu ülkede ortalama ücrete dönüşmüştür. Son yirmi yılda emeğin, millî gelirden aldığı pay düşerken gelir dağılımı adaletsizliği de derinleşmiştir. “Yaşlı yoksulluğu, emekli yoksulluğu” derken artık hayatımızda “çalışan yoksulluğu” kavramı da bulunmaktadır. Özellikle, mevcut vergi dilimi uygulaması emekçilerin üzerinde ciddi bir yükür. Emekçinin kümülatif ücretleri yıl içinde arttıkça artan oranlı bir vergi tarifesiyile karşı karşıya kalmaktadır. Emek verdikçe âdeta cezalandıran bir sistem mevcuttur. Bu hayat pahalılığı ve

enflasyon koşullarında vergi dilimleri maalesef aynı oranda artırılmamış, bilinçli olarak düşük bırakılmıştır. Ezilen her zaman emeğiyle çalışanlardır. Bu gruba bir örnek de aile sağlığı merkezlerinde sözleşmeli ve ücretli çalışan emekçilerdir. Yetersiz ücretlere ek olarak yılın ikinci yarısından itibaren yaklaşık yüzde 35 oranında vergi kesintisi yapılmaktadır. Sağlık, emeğin en yoğun harcandığı alanlardan biridir ve zaten büyük zorluklarla mücadele eden sağlık çalışanları güvencesiz ve performans dayalı ücretlendirmeye tükenirken bir de inanılmaz bir vergi yüküyle karşı karşıya kalmaktadır. Artan hayat pahalılığı mevcut cari ödeneklerle zaten karşılanamamaktadır. Cari gider hesaplamaları ÜFE yerine, enflasyonu düşük göstermek için gerçek rakamları oynanan Tüketici Fiyat Endeksi üzerinden ödenmektedir. Bir de buna yüzde 35'lik vergi yükü sürdürülebilir değildir. Sağlık hizmet sunumu doğru planlama, doğru kurgu ve doğru finansmanla yürür. Yanlış planlama ve yanlış sistem kurgusu sağlık çalışanını tüketirken bir de adil olmayan ödeme ve vergi sistemleri sağlık çalışanının tükenmişliğini daha da artırır ve bu durum, sadece aile hekimleri için değil, tüm basamaklarda çalışan hekimler ve tüm sağlık çalışanları için geçerlidir. Sağlık çalışanının emeği âdeta vergilerle cezalandırılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AYLİN YAMAN (Devamla) – Adil olmayan vergi sistemi, bugün de gündemimizde olacak Hayvanları Koruma Kanunu çerçevesinde başlatılması gereken sahiplendirme seferberliğinde de önem taşımaktadır. Sahiplenmenin önündeki önemli bir engel olan yüksek rakamlı hayvan mamalarının KDV oranlarının yüzde 18'den yüzde 20'ye çıkarılması iktidarın sahiplendirmeyi teşvik etme politikasıyla daha baştan ters düşmektedir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu kanun teklifinde kısırlaştırma, aşılama ve sahiplendirmeye ilgili ciddi bir eylem planı görmeyi beklerdik. Zira, gerçekten konuya halk sağlığı perspektifinden bakıyor olsaydınız bu üç başlıkta fizibilite ve stratejik plan olmalıydı fakat biz, bir canlının yaşam hakkını elinden alan, hiçbir bilimsel altyapısı olmayan bir ekokırım planı gördük. Bu kanun yasalarsa hayvan sevgisi aşılamaya çalıştığımız çocuklarımız ve ekosistem sizi asla affetmez ve gereğini yapar.

Saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Elâzığ Milletvekili Sayın Ejder Açıkkapı.

Buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Öncelikle, tüm emeklilerimizi, asgari ücretli çalışanlarımızı, tüm emekçi kardeşlerimizi, işçilerimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Şunu ifade etmeliyim ki emekli ve asgari ücretli kardeşlerimizin sıkıntılarını biliyoruz, bu sıkıntıları hiçbir zaman görmezden gelmedik. Kıymetli emeklilerimiz toplumumuzun gelişmesi için, devletimizin ve milletimizin refahı için büyük gayretle çalıştılar ve emekli oldular. Tabii, emekli ablalarımız, ağabeylerimiz, kardeşlerimiz için ne yapsak azdır. AK PARTİ hükümetleri olarak 2002 yılında 6 milyon 800 binden 2023 yılı sonunda 15 milyon 900 bine ve 2024 yılı sonuna kadar 16 milyon 100 bine ulaşacak olan emeklilerimizin ve büyüklerimizin her zaman yanlarında olduk, emirlerinde olduk. Onların ekonomik ve sosyal refahlarının artırılması için yirmi iki yıldır var gücümüzle çalışıyoruz, çalışmaya devam edeceğiz.

AK PARTİ'yle birlikte yirmi iki yıl boyunca karşılaştığımız birçok güçlüğe rağmen, birçok engellemelere rağmen ülkemizi doğudan batıya, kuzeyden güneye ayırım yapmadan hizmet ve yatırımlarla buluştururken iş gücümüzü artırmak için de büyük gayretler gösterdik. Geçen yıl ortaya koyduğumuz orta vadeli programı kararlılıkla yürütüyor ve olumlu etkilerini görmeye başladığımızı ifade etmek istiyorum. Enflasyon beklentileri düşüş yönlü eğilimine devam etmektedir, on iki ay sonrası ve yirmi dört ay sonrası enflasyon beklentisi orta vadeli programın doğrultusunda düşme yönlü gerçekleşmektedir, bu, dengeleme

sürecine girdiğimizi gösteriyor. Enflasyonla mücadelede Allah'ın izniyle başarılı olacak çalışan kesimlerin, emeklilerimizin hak ettikleri, onları rahatlatacak günlere ulaşacağız.

1999 yılından bizlere miras kalan emeklilikte yaşa takılanlar konusu toplumda yoğun bir beklenti oluşturmuş ve bu beklentiye kayıtsız kalınmamıştır, bütçemize büyük bir yük getirmesine rağmen emeklilikte yaşa takılanlara yönelik önemli adımlar atılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) – 2024 Haziran dönemi itibarıyla yaşlılık, malullük ve ölüm aylığı alan kişi sayısı, gelir alanlar ile sözleşme ve primsiz aylıklar hariç 15 milyon 900 bin kişiye ulaşmıştır. 2024 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 200 bin kişi emekli de varsayılırsa 16 milyon 100 bin kişiye ulaşacak bir emekli sayısına ulaşacağız. SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıkları ocak ve temmuz aylarında altı aylık TÜFE oranlarında, memur emekli aylıkları ise enflasyon farkına ilave olarak toplu sözleşmeyle öngörülen oranlarda artmaktadır. 2024 Temmuz itibarıyla en düşük emekli aylığı 12.500 TL, faydalanan kişi sayısı ise 3 milyon 700 bin kişi olmuştur. Sosyal Güvenlik Kurumundan aylık alan yaklaşık 12,7 milyon emeklimiz ve 3 milyon 300 bin hak sahibi bulunmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) – Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunacağım...

IV.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN - Yoklama talebi var.

Sayın Koçyiğit, Sayın Aydeniz, Sayın Bartın, Sayın Oluç, Sayın Önder, Sayın Sarıtaş, Sayın Çubuk, Sayın Tiryaki, Sayın Çandar, Sayın Aslan, Sayın Düşünmez, Sayın Bozan, Sayın Kaya, Sayın Çelenk, Sayın Konukçu, Sayın Bozdağ, Sayın Fırat, Sayın Tanhan, Sayın Şenyaşar, Sayın Koca.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, artan vergi yükünün ve emekçilerin sorunlarının araştırılması amacıyla 29/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve arkadaşları tarafından, fındık ihracatında rekabet koşullarının araştırılması amacıyla 13/12/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/7/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/7/2024 Pazartesi günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir
Ankara
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve arkadaşları tarafından fındık ihracatında rekabet koşullarının araştırılması amacıyla 13/12/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan 166 sıra no.lu Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29/7/2024 Pazartesi günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ordu Milletvekili Sayın Mustafa Adıgüzel. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Değerli arkadaşlarım, fındığı konuşuyoruz; 400 bin üretici, 2 milyon insanın doğrudan, 8 milyon insanın ekmek kapısı bir ürünü konuşuyoruz. Türkiye 2 milyar dolar fakat elin adamı 120 milyar dolar kazanmaktadır. Dünyanın bilinen tarihinde buna benzer başka bir tane daha soygun ve sömürge düzeni yoktur. Yani, biz 2 milyar dolar kazanırken elin oğlu tam 60 katı yani 120 milyar dolar kazanmaktadır.

Fındık üreticisi beş gün sonra bahçeye girecek, her şey belli; işçi parası belli, mazot belli, ilaç parası belli, gübre belli, ot biçme belli; bir tek şey belli değil, bir tek fındık taban fiyatı belli değil.

Değerli arkadaşlarım, fındık piyasasında 3 kurum var dikkat çekmek istiyorum: Ferrero asıl oyuncu ve onun Türkiye'deki ortakları. Türkiye'de hem alıcı durumundalar hem satıcı durumdalar; bir eliyle alıyor, öteki eliyle satıyor; hem ihracatçı hem ithalatçı durumunda. FİSKOBİRLİK üretici birliğinin Başkanı; hem üretici birliğinin Başkanı hem AKP'nin Sakarya Milletvekili, hem masanın bir tarafında hem öbür tarafında, hem satıcı hem alıcı durumda. Toprak Mahsulleri Ofisi, geçen yıl senden 84 liraya aldığı fındığı bu sene -aynı fındığı- 130 liraya sattı, hem alıcı hem satıcı durumunda, çiftçinin üzerinden kâr yapıyor. Şimdi, bütün taraflar hem alıcı hem satıcı durumda, masanın iki tarafında. Şimdi, buradan bir serbest rekabet çıkma şansı var mı arkadaşlar, buradan üreticinin bir şey kazanma şansı var mı? Diyorlar ki sorsan “Fındık serbest piyasada.” Ya, piyasanın serbest olmadığı yerde serbest piyasa mı olur arkadaşlar? Toprak Mahsulleri Ofisi ticaret yapıyor, FİSKOBİRLİK siyaset yapıyor, Ferrero bütün yerli iş birlikleriyle beraber ihanet yapıyor.

Bir kokarca zararlısı çıktı. Tarım Bakanını çağırdım “Gel bölgeye, bak, üretici perişan oldu.” diye, gelmedi. Ben de o kokarcayı tuttum, Tarım Bakanına götürdüm fakat hâlâ daha bir çözüm yok.

AKP döneminde fındık üreticisinin çektiği zulüm başka hiçbir dönemde olmamıştır. Siz birilerinin soygun düzenine aracılık ederken biz ne yaptık? Biz çalıştık, araştırma önergeleri verdik, soru önergeleri verdik, kanun teklifi verdik. Bakın, burada, kanun teklifinde 33 madde var, a'dan z'ye her şey var; üretimden ihracata, fındık fiyatının şekillenmesinden katma değerine, fındıkta işçi ücretlerinin oluşturulmasına; fındık sigorta fonundan üreticiye toplama öncesi kredi açmak için fındık banka, Fındık Piyasası Denetleme Kurulundan üretici birliklerine kadar her şey burada var değerli arkadaşlarım fakat bunu bile değerlendirmeye almadınız. Son defa uyarıyoruz: Üretici bahçeye girmeden, en az 160 TL olacak şekilde, maliyetin fazla olduğu yerlerde daha da fazla -180 lira olan yerler var talep edilen- fakat en az 160 TL olacak şekilde fındık taban fiyatını açıklayın. Bunun altında bir fiyat açıklamaya kalkarsanız size fındık coğrafyasının sokaklarını, meydanlarını dar ederiz; buradan uyarıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu Ferrero'ya özel bir yer açacağım. Fındıktaki F tipi yapılanmanın adı Ferrero'dur, hani, devlette bir dönem F tipi yapılanma vardı ya, fındıktaki F tipi yapılanmanın adı Ferrero'dur. Hükûmete fındık fiyatını o fısıldamakta, açıklanan fındık fiyatını beğenmezse alternatif fiyat açıklamaktadır. Daha önceki yıl Sayın Erdoğan'ın açıkladığı fiyattan iki gün sonra kendi fiyatını açıkladı, rekolte oyunları ile fındık fiyatını düşürmektedir, Hükûmetin içinden ve bürokrasiden adamları var. Bakın, Düzce'de fındık kırma fabrikası için 700 milyon lira teşvik alırken, bu adamlara karşılıksız hibe verirken fındık üreticisine -on yıldır aynı-dönüm başına 170 lira geliri layık görüyorsunuz. Rekabet Kurumu bu firmanın usullere aykırı hareket ettiği ve piyasa bozucu hareketleri nedeniyle "Elimizde yeterli belge, bilgi var." diye soruşturma açtı fakat bu soruşturma zamanında bile bu firma fındık alım satımına devam etti değerli arkadaşlarım. Şimdi, tam da fındık sezonu öncesi Ferrero'nun bu soruşturması sonlandırıldı, "Gelsin tekrar üreticinin hakkını yesin, Türkiye'nin canına okusun." diye Ferrero'yu serbest bıraktılar. Şimdi de işte, bu ayak oyunları ile fiyatı tekrar düşürmeye çalışıyor F tipi yapılanma.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, geçtiğimiz günlerde bir haber çıktı: Ferrero'nun 700 ton şekeri çalınmış, mahkemeye şikâyetçi olmuş. Ya, bizim de şeker fabrikalarımız çalındı, sözümüzü dinletemedik. Ferrero'nun 700 ton şekeri çalınmış, bizim 700 bin ton fındığımız çalınıyor hem de bu Ferrero aracılık ediyor. Hani bir deyim vardır ya, yavuz hırsız ev sahibini bastırır. Yine, bir film repliği vardı, hani soruyordu: "Evet, hâkim bey, suç kimde?" Evet, "Suç kimde?" diye soramız geliyor.

Tüm bu belirsizlikler içerisinde, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, kimsesizlerin kimsesi olarak fındık üreticisinin yanında olmak için bölgede düzenleyeceğimiz bir büyük fındık mitingine herkesi çağırıyoruz. Sen de gel kardeşim; yürek ol, nefes ol; haykır, haykıralım. Emeğimizin ve ülkemizin hakkını sonuna kadar savunalım.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Enginyurt...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- *İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, fındık taban fiyatının açıklanmadığına ilişkin açıklaması*

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Sayın Başkanım, Ordu, Giresun başta olmak üzere 8 milyon insanın temel geçim kaynağı olan, Türkiye ihracatında 1,5 milyar dolarlık ihracat rakamıyla millî bir ürün olan fındığımız 3 Ağustosta toplanmaya başlanacak ama hâlâ taban fiyat açıklanmadı. On bir yıl önce 170 lira olan doğrudan gelir desteği hâlâ 170 lira olarak devam ediyor. On bir yıl önce 170 lirayla 8 litre mazot alınırken bugün 4 litre mazot alınmıyor. Fındık taban fiyatı bir an önce açıklanmalı, üreticiye sahip çıkılmalı ve fındık taban fiyatı da en az 160 lira olmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kış...

54.- *Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, 31 Mart seçimlerinde ağır yenilgi alan AKP'nin, Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri hedef aldığına ilişkin açıklaması*

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – 31 Mart seçimlerinde ağır yenilgi alan AKP Cumhuriyet Halk Partili belediyelerimizi hedef almıştır. Ekonomik krizin kötüye gidişatını gündem değiştirerek Cumhuriyet Halk Partili belediyelerden çıkaran iktidar, hiç vakit kaybetmeden harekete geçmiştir. "SGK prim borçlarını gönderdiğimiz paralardan keseceğiz." diye tehdit eden AKP, belediyelerin hizmetini engelleme amacındadır. AKP'li belediyelerin geçmişten gelen ve yıllarca biriken borçlarını CHP yerelde iktidar olunca almaya kalkmak olsa olsa vatandaşları cezalandırmaktır. Seçimlerde vatandaşları tehdit eden Erdoğan'ın "Oy

vermezseniz hizmet yok.” anlayışı hayata geçirilmiştir çünkü korku dağları sarmıştır. Çabalarınız nafile, Cumhuriyet Halk Partisi iktidarı geliyor. Cumhuriyet Halk Partili belediye başkanlarımızın hiçbirinden “Paramız yok, hizmet yok.” diye bir cümle duyamayacaksınız. CHP’li belediyeler halktan aldığı güçle hizmet vermeye devam ediyor.

BAŞKAN – Sayın Suiçmez...

55.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez’in, fındık taban fiyatının açıklanmadığına ve CHP Genel Başkanı Özgür Özel’in 2 Ağustos Cuma günü Giresun’da yapacağı Fındık Mitingi’ne ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Fındık dalda, üretici darda kalmasın. Fındık hasat dönemine az kalmasına rağmen fındık alım fiyatları hâlâ açıklanmadı. Geçtiğimiz hafta Trabzon’da, Tarımdan Sorumlu Genel Başkan Yardımcımız, Karadeniz illeri milletvekillerimiz ve Karadeniz İl Başkanlarımızla meslek odalarına bir dizi ziyaret yaptıktan sonra, basın açıklamasıyla, fındık üreticilerimizin emeğinin karşılanması için iller arasındaki farklılıkları da gözeterik taban fiyatının en az 160-180 TL arası olması gerektiğini belirttik. 2 Ağustos Cuma günü saat 14.00’te, Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel ve bölge milletvekillerimizle birlikte, Giresun’dan, fındık üreticilerimizin sesini duyuracağız. Tüm fındık üreticilerimizi ve halkımızı oraya bekliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Şenyaşar...

56.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar’ın, Tarım Komisyonunun yanlış tarım politikalarının sonuçlarına çözüm bulması gerektiğine ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) – Türkiye’de nüfusun yüzde 50’den fazlasını temsil eden asgari ücretli ve emekli açlık sınırının altında yaşam mücadelesi veriyor. Yanlış tarım politikaları sonucu, ülke genelinde, çiftçiler ne ekerse zarar ediyorlar. Dışarıda 1 bardak çayın fiyatı 15 lirayken yeşil çayın taban fiyatı 17 lira olarak açıklandı. Kuru soğan marketlerde 15 liraya satılırken soğan eken çiftçi 3 liraya alıcı bulamıyor. 200 gram ekmek 10 liraya satılırken Tarım Bakanlığı geçen yıla oranla buğdayın fiyatını 9,25 lira olarak açıkladı. 2024 yılında tarım ürünlerinde belirlenen taban fiyatlar maliyet fiyatının altında açıklanıyor. Tarım Komisyonu olarak bu sorunlara çözüm bulmamız gerekirken “Hayvanları Koruma Kanunu” adı altında “Sokakta yaşayan köpekleri nasıl öldürürüz? yasası”nı görüşüyoruz . Halkın partisi olarak, ülkeyi yaşanmaz kılan bu zihniyete karşı mücadelemiz sonuna kadar devam edecektir.

BAŞKAN – Sayın Özcan, buyurun.

57.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan’ın, hayvanları katletmenin önünü açan kanun teklifinin kötülere cesaret verdiğine ilişkin açıklaması

GİZEM ÖZCAN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hayvanları katletmenin önünü açan kanun teklifini Mecliste görüştüğümüz bu hafta seçim bölgem Muğla Gökova’da 5 köpeğimiz öldü, bazı köpeklerimiz ise kayıp; Ula Belediye Başkanlığımız, Gökova Muhtarlığımız incelemelere devam ediyor. Bölgedeki Jandarma güçlerimiz köpeklerimizi zehirleyen katilleri araştırıyor. Savcılık kamera kayıtlarının incelenmesini istedi ancak kameraların çalışmadığı söyleniyor. Bölgedeki veterinerlerle yaptığımız görüşmelere göre, 3 ölümün nedeninin zehirlenme olduğu kesin. Bu ölümler açıkça gösteriyor ki konuştuğumuz yasa kötülere cesaret veriyor. Muğla sokakları patili dostlarımızla güzel; onlar şehrimizin bir değeri, bizim dostlarımız. Çözüm belli: Üretimi durdur, ticareti yasakla, kısırlaştır, aşılat, yerinde yaşat.

Dostlarımıza dokunmayın!

X.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

4.- CHP Grubunun, Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve arkadaşları tarafından, fındık ihracatında rekabet koşullarının araştırılması amacıyla 13/12/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Sema Silkin Ün.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; fındık, katma değeri yüksek, en stratejik tarım ürünüdür. Dünya genelinde bir tek el konumundayız ama ülke içinde de bir tekelimiz var; önergede de bahsedildiği üzere bu tek el sorunu çözülmedikçe sorunun ortadan kalkması mümkün görünmüyor.

Özel sektör eliyle bir monopol inşa edilmiş. İtalyan şirket, Türkiye'nin en büyük fındık alıcısı ve satıcısı durumunda; fındık piyasasının da yüzde 25'ini etkilediği için fiyatın belirlenmesinde de fonksiyonu çok yüksek, Ofis de fiyat belirleme sürecinde aslında bu firmanın izni takip ediyor. Yılda 3-3,5 milyar dolar net döviz girdisi var fındıktan; bu rakam otomobil ihracatından elde ettiğimiz gelirin de üstünde olduğu için ne kadar önemli bir üründen bahsettiğimizi anlamanız açısından söylüyorum ancak bu önemli ürünü İtalyan firmanın tekeline sunmuş durumdayız. Ferrero'nun insafına bırakılmış yüzlerce fabrika ve üretici var; bu nedenle de Rekabet Kurumunun bir an önce devreye girmesi ve sonuç alması gerekiyor. Tabii, burada firmayı şeytanlaştırmamızın bir anlamının olmadığını da söylemek durumundayım. Sonuçta, bu şirketin tek el olmasına müsaade edilmiş, adil bir piyasa düzeni oluşmasını diye uğraşılmış. En yakın firmayla arasında devasa fark olan bu firmanın çiftçi dostu bir politika izlemesi isteniyorsa bunu da yine yapacak olan devlet.

Bu temel sorundan sonra Türkiye'nin fındık verimliliği problemi de var. İtalya'da dekar başına 250 kilogram fındık alınırken Türkiye'de bu rakam 80-85 kilogram seviyesinde. Bu nedenle, fındık bahçelerinin de yeniden revize edilmesi gerekiyor ancak fındık üreticileri tek el olan bu firma nedeniyle yeterli geliri elde edemedikleri için fındığın temel bir gelir kaynağı olarak görmüyorlar. Bu sorunun da çözülmesi fındık özelinde büyük bir şirket kurmakla mümkün olabilecektir. Ben fındık AŞ kurulması teklifimi yineliyorum burada.

Devlet bu işin esas bir tarım faaliyeti olduğunu insanlarla, çiftçilerimizle, üreticilerimizle paylaşmalı ve fındığın yan gelir ürünü muamelesi görmesinden ziyade temel ürün olarak tüccara, çiftçiye anlatılması, bu zeminin oluşturulması gerekiyor.

Gelelim fındığın fiyatlandırılmasına. Bu tek elci piyasa nedeniyle dinamikler de onun tarafından belirlendiği için fındık fiyatları her sene ülkemizde kriz oluyor, TMO'nun devreye girip girmeyeceği konuşuluyor. Bu yıl da yine dolar kurunun baskılanmasıyla fındık fiyatlarında yine ciddi bir sorun var. Şu an 3-3,5 dolar bandında dengelenmiş bir fındık fiyatı var. Aslında, doların bugün 45 TL'de olması gerekiyordu, 160-170 lira bandında da olması gerekiyordu ancak bu durum gerçekleşmiyor ve tüccar zor durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) – Turizmde yaşanan sorun ve döviz geliri elde edemememizin problemi aslında, şimdi, yine ihracata konu olan tarım ürünlerinde yaşanacak. Fındıkta yaşanan sorunlar artık diğer mahsullere, diğer tarım ürünlerine ve sektörlerle taşınmış olacak. Bu nedenle, fındık üretiminde topyekûn bir politikaya ihtiyaç var arkadaşlar. Bunlardan bir tanesi bahsettiğim fındık AŞ'nin kurulması

ve bunun üzerinden de yapılması gereken arazi toplulaştırma meselesidir. Arazi toplulaştırma birçok tarım ürünüde meseledir ama burada daha büyük mesele, burada çiftçinin en büyük yaşadığı şey mülk devri problemi, mülk devri sorununun önüne geçmek için de işletme devri şeklinde bir arazi toplulaştırması yapılması gerekiyor. Bu master planı yapacak olan devlettir. Fındık AŞ kurulmalı, verimlilik çalışması yapılmalı ve çiftçilikle ilgili standartlar da bunun üzerinden geliştirilmeli.

Önergeyi desteklediğimizi ifade ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Durmaz, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

58.- *Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tokat'ın bölünmüş yollardan yeteri kadar nasibini almadığına ilişkin açıklaması*

KADİM DURMAZ (Tokat) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tokat için, etüt ve projesi biten, Karadeniz'i İç Anadolu'ya bağlayan Çamlıbel Tüneli hayati önem taşımaktadır, sekiz yıldır ihalesi yapılmayı beklemektedir. Yine, Yıldızeli Hızlı Tren İstasyonu bir an önce açılmalıdır. Niksar ilçemizi Almus'a bağlayan 15 kilometrelik yol hâlâ ihale edilmiş değildir. Birçok kazaya sebep olan Zile-Turhal arasındaki yol güçlü bir firmanın yapımındadır ancak ödenek yetersizliğinden şu mevsimde işi bırakmış durumdadır. Bölgemiz, yeteri kadar, bölünmüş yollardan nasibini almamaktadır ve bunların bir an önce toparlanıp Tokat'a iktidarın yönünü dönmesi lazımdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çan...

59.- *Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, yaşanan kuvvetli yağışların Bafra Ovası'ndaki tarım alanlarında büyük bir tahribata sebep olduğuna ilişkin açıklaması*

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Seçim bölgem Samsun'un da içinde bulunduğu bölgede önceki gece ve dün yaşanan kuvvetli yağışlar Bafra Ovası'ndaki tarım alanlarımızda büyük bir tahribata sebep oldu. Bafra ilçemizin sahil kesimindeki Karpuzlu, Karıncak, Doğanca, Yeşilyazı, Fener ve Koşu Mahalleleri kuvvetli yağış nedeniyle su baskınına maruz kaldı. Bu mahallelerimizde yaşayan yurttaşlarımıza ve tarım arazilerindeki ekili ürünleri büyük hasar gören üreticilerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Bafra Ovası'nda yapılan üretim ülkemiz açısından da bölgemiz açısından da stratejik öneme sahiptir. Dolayısıyla ekili tarım alanlarında meydana gelen zararlara ilişkin tespit çalışmalarının ivedilikle tamamlanması ve kayıpların telafisi için gerekli adımların bir an önce atılması gereklidir.

Teşekkür ediyorum.

X.- ÖNERİLER (Devam)

A) *SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

4.- *CHP Grubunun, Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve arkadaşları tarafından, fındık ihracatında rekabet koşullarının araştırılması amacıyla 13/12/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Burak Akburak.

Buyurun Sayın Akburak. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hepinizin bildiği üzere fındık ülke ekonomisine en çok girdiyi sağlayan ürünlerin başında geliyor, belki de birincisi. Ağustos ayına yaklaştığımız şu günlerde üreticilerin hepsini

hasat telaşı aldı. Hasat telaşı aldı almasına da aslında hepsinin kafasında aynı şey var: “Alım fiyatı ne olacak?” “Yevmiyeciye kaç para verecek?” “Yevmiyeci bulacak mı?” “Patoz ne kadar olacak?” Bunların hepsi kafalarındaki en büyük problemlerden. Ekonomik krizle tavan yapmış enflasyona göre iyi bir fiyat gelecek mi, onu düşünüyor. En büyük fındık üreticisi olan Türkiye, dünya fındık ihtiyacının yüzde 75’ini karşılıyor. Böyle büyük bir hacmin karşılığında ne yazık ki ne acıdır ki üreticiler hak ettiğini alamıyor.

Değerli milletvekilleri, fındık üreticilerimiz yıllardır istikrarlı ve yeterli bir taban fiyatı alamadığı için muzdarip. Her yıl hasat dönemi öncesinde açıklanan taban fiyatlar, maalesef, üreticilerimizin maliyetlerini karşılamaktan uzak kalmakta, emeklerinin karşılığını almalarına engel olmaktadır. Fındık taban fiyatının belirlenmesinde üretim maliyetleri, dünya piyasalarındaki fiyat dalgalanmaları, üreticilerin yaşam koşulları göz önünde bulundurulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, kısaca, fındıkta son altı yılda neler olmuş size anlatmak ve göstermek istiyorum, Toprak Mahsulleri Ofisinin son altı yıllık dolar bazında fındık alım fiyatından bahsetmek istiyorum. Diyeceksiniz ki: “Niye dolar?” Çünkü fındık ticaretinin yüzde 90’ı dolar üzerinden yapılıyor. TMO’nun 2018 müdahale alım fiyatı 2,93 dolar; 2019’da 3,34 dolar; 2020’de 3,73 dolar; 2021’de 3,5 dolar; 2022’de 3,01 dolar; 2023’te 2,80 dolar olarak karşımıza çıkıyor. Son altı yılın ortalaması ise 3,22 dolar. 2024 için 3,5 dolar verileceğini varsayarsak 33 liradan 115 TL yapıyor ancak bu fiyat üreticinin beklentisini karşılayacak bir rakam asla olamaz. 5 dolarlık fiyat normalde, şu anda, aslında üreticinin işini görecek, hak ettiği değeri alacak fiyat olarak görünüyor. Üreticinin geçen yıl aldığı 82,5 TL’lik müdahale alım fiyatı yüzde 100 artırılsa 165 TL yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

BURAK AKBURAK (Devamla) – Fındık üreticisinin girdi maliyetleri, gübre, mazot, ilaç geçen yıldan bu yana yüzde 100 artmış. Dolayısıyla Genel Başkanımızın grup toplantısında açıkladığı rakam olan 170 TL bu seneki fındık alım fiyatı olmalıdır. Fındık, Giresun başta olmak üzere Ordu Trabzon, Samsun, Düzce, Sakarya’da ve birçok ilde sayıları 500 bini bulan çiftçiler tarafından üretilmektedir. İnsanlar fındığa güveniyor, sadece güvenmekle kalmıyor; çocuğunu evlendiriyor, iş kuruyor, geçimini sağlıyor. Sadece üreticiler mi güveniyor fındığa? Esnaf da onlara güveniyor. Bugün, benim memleketim Giresun Espiye’de Gazi Mustafa Kemal Caddesi’ndeki esnafa gidin; beyaz eşya dükkânı, gelinlikçi, hepsi muhakkak ve muhakkak üreticiye veresiye mal veriyor, ellerinde koçan koçan senetler.

Dolayısıyla, fındık üreticilerinin emeğiyle kimse oynamasın. Fındık üreticilerimiz hak ettikleri değeri görmek istiyor ama siz Ferrero gibi kartellere üreticimizi yem ettiğiniz sürece...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURAK AKBURAK (Devamla) – ...üreticimiz fındık dalı gibi kırılıyor, budanıyor ve hakkını alamıyor. Gerekli adımı atın, bu adaletsiz fiyat politikasına “Dur!” deyin.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bulut...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

60.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut’un, Tokat Havalimanı’ndan yeterince istifade edilmediğine ilişkin açıklaması

YÜCEL BULUT (Tokat) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

25 Mart 2022 tarihinde Cumhurbaşkanımız tarafından açılışı gerçekleştirilen ve yaklaşık 1 milyar 200 milyona mal olan Tokat Havalimanı yaklaşık 300 personeliyle şehrimize hizmet etmeye devam etmektedir ancak hem uçuş saatlerinin ihtiyaç ve beklentilerle örtüşmemesi ve hem de uçuş sefer sayısının yetersizliği bu havalimanından yeterince istifade edilememesine sebebiyet vermektedir. Yaklaşık 550 bin Tokatlının

yaşadığı İstanbul'da daha yoğun sefer ihtiyacı başta olmak üzere, İzmir, Antalya ve hemşehrilerimizin yoğun yaşadığı Almanya lokasyonlarına uçuş gerçekleştirilmesi temel bir ihtiyaçtır. Kaldı ki sabit gümrük memuru istihdam edilen Tokat Havalimanı bu yönüyle uluslararası hudut kapısı işlevine sahiptir ancak bu yönünden de istifade edilememektedir.

Teşekkür ediyorum.

X.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve arkadaşları tarafından, fındık ihracatında rekabet koşullarının araştırılması amacıyla 13/12/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Hakkâri Milletvekili Sayın Onur Düşünmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, fındık üreticilerinin sorunları üzerine söz almış bulunmaktayım. Baştan belirtiyim, önergeye biz de destek veriyoruz; fındık üreticilerini kartellere, tekelci piyasaya ezdirmemek üzerine bir siyaseti öngörüyoruz.

Bu üretimin en zor olduğu aşamalardan biri fındık toplama işlemleri. Bu toplama işlemlerinde de maalesef ki mevsimlik tarım işçileri sürekli olarak bu bölgemizde çalışmaya katılıyorlar. Ben de mevsimlik tarım işçilerimizin sorunlarına değinmek istiyorum.

Servet-sefalet kutuplaşmasının her geçen gün derinleştiği Türkiye’de insanlar çeşitli üretim alanlarında çalışmak zorunda kalıyor. Yoksulluk sonucu, mevsimsel tarım işçiliği süreklilik kazanmış durumdadır. Özellikle, 90’lı yıllar boyunca topraklarından göçe zorlanan, devlet eliyle yoksullaştırılan Kürtler, emeğin yoğun olduğu sektörlerde kayıt dışı, güvencesiz ve ucuz iş gücü kaynağı olmaya da mahkûm edildiler. Son yıllarda Kürt illerindeki ekonomik hamleler de ekseriyetle patrona sınırsız teşvik, işçiye sınırsız sömürü biçiminde hayata geçtiğinden artık daha rahat söz edebiliyoruz işçi sınıfının Kürtleşmesinden.

Kürt illerinden binlerce mevsimlik işçi, en kötü çalışma biçimleri arasında yer alan tarım işçiliği için gittikleri yerlerde göçebe bir hayat yaşamaya mahkûm edilmektedirler. Geldikleri bereketli topraklarda dört mevsim üretim yapabilmesine rağmen gereken yatırımın yapılmaması sonucunda, Kürtler, mevsimsel tarım işçiliği yapmak zorunda bırakılarak tarımsal üretimde ucuz emek rezervi hâline getirilmiştir. Gittikleri yerlerde haftalık altmış saat gibi uzun çalışma saatlerine maruz kalan çocuklar da aileleriyle birlikte bu göçebe hayatı yaşamaktadır. Hayatında fındık ağacı görmeyen belki de hiç fındık yemeyen insanlar zorunlu olarak çoğunluk kamyon kasalarında ya da koltuk sayısının 2 katı yolcu almış otobüslerde, insanlıktan uzak şartlarda taşınarak memleketinden binlerce kilometre öteye tarım işçiliğine gidiyor. Kamyonlar devriliyor, onlarca çocuk hayatını kaybediyor. Niye bu çocuklar, insanlar fındık toplamaya bu kadar uzak yerlere gönderiliyor?

Karadeniz Bölgesi gezici işçilerin en yoğun çalıştığı bölgelerden biridir. Gezici işçilik sektörü, bütün aile bireylerinin çalıştığı tarım alanları, barınma, iş güvenliği, sosyal güvence gibi birçok alanda sorunlu, insan onuruna yaraşmayan koşulların olduğu bir sektördür. Mevsimlik işçiler, kendi imkânlarıyla kurdukları dört tarafı açık, plastik örtülerle örtülen çok korumasız çadırlarda veya odunluk, kömürlük olarak kullanılan yerlerde barınıyorlar. Sabah yedide fındık toplamaya başlayan emekçinin mesaisi akşam yedide biter. On iki saatlik ağır çalışma koşullarına maruz kalan işçiler ödül olarak büyük bir ayrımcılığa da maruz kalıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) – Çoğu işçi köy kahvelerinde bile kabul görmezken, alışveriş yaptıkları esnaf bile ikinci sınıf insan gibi davranabiliyor.

Etnik kimlikleri nedeniyle de birçok problemle karşılaşılıyorlar. Genellikle işçilerin kendi aralarında Kürtçe konuşmalarına bile tahammül edilmediğini, ırkçı saldırılara maruz kaldıklarını bilmekteyiz. Gürcü, Azeri ve yerli işçiler arasında ücret skalasında en düşük ücreti Kürt işçiler almaktadır. Etnik kimliklerine faşizan yaklaşım ve terör yaftalaması bu sonuçları doğuruyor.

Bugün Türkiye'nin mevsimlik tarım işçilerinin büyük bir çoğunluğunu oluşturan Kürtler yani uygarlığın beşiği, tarım devriminin merkezi, bereketli ve zengin toprakların coğrafyası, tahıl ambarı Mezopotamya'nın çocukları Kürtler, milyonları besleyecek zenginliğe sahip olan Mezopotamya'nın çocukları varlık içinde yokluğu yaşıyor, buna mecbur bırakılıyor. Kürdistanlı tarım emekçileri -Kürt meselesinin bir sonucu olarak ortaya çıkan mevsimlik tarım işçiliği- demokratik çözümün gelişmesine paralel olarak büyük özlemle beklediği kendi toprağıyla buluşmasıyla ve cennet topraklarının eski kimliğine dönmesiyle birlikte insanca, eşit, adil ve onurlu yaşam imkânı bulacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Giresun Milletvekili Sayın Ali Temür.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) – “Fındık fiyatı yeterlidir.” desin de tutanaklara geçirelim Başkanım.

AK PARTİ GRUBU ADINA ALİ TEMÜR (Giresun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun fındıkla ilgili verdiği önerge üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, yıl 2002, 3 Kasım Seçimleri, fındık fiyatı 90 sent. Giresun meydanında Sayın Cumhurbaşkanımızla o zaman da görüştük, cumhuriyet tarihinde ilk defa “90 sent yetersiz, ilave para verilecek, destek verilecek.” denildi, verdik. Şükürler olsun, yirmi iki yıldır fındık üreticisinin yanındayız, fındık üreticisini asla ezdirmeyiz. Ben bir fındık üreticisiyim, Sayın Cumhurbaşkanımızın, Tarım Bakanımızın, Hükûmetimizin şu ana kadarki verdiği desteklerden dolayı kendilerine şükranlarımızı arz ediyoruz. Arkadaşlar, heyecan yapmayın, sıkıntı yapmayın, inşallah, fındık üreticimiz pazara fındığını indirmeden fiyat açıklanacak. Değerli arkadaşlar, sadece fiyat değil, düzenli bir alım, sistematik bir ödeme olacak ve fındık üreticisinin yüzü gülmeye devam edecek.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Bugünya olduğu gibi mi?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Ne zaman güldü ki?

ALİ TEMÜR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bizler fındık üreticisi illerin milletvekili olarak bir araya geldik, Sayın Grup Başkan Vekilimiz Leyla Hanım'ın başkanlığında üç ayda bir toplanıyoruz; sadece fındığın fiyatı değil, üreticinin tüm sıkıntılarını teker teker tartışıyoruz.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sayın Vekilim, bizi neden çağırıyorsunuz?

ALİ TEMÜR (Devamla) – Sivil toplum örgütleri, sendikalar, ziraat odaları, hocalarımız, tamamını dinliyoruz; inşallah, önümüzdeki süreçte fındıkla alakalı çok güzel bir öngörüğü ortaya koyacağız.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Ya, bu çalışma grubunda biz niye yokuz sevgili Vekilim?

ALİ TEMÜR (Devamla) – Biraz önce CHP'li milletvekilimiz kahverengi kokarcadan bahsetti, hatırlattığı için kendisine teşekkür ediyorum. Geçen yıl bu konuyla alakalı fındık araştırma grubu olarak seçimlerden hemen sonra Sayın Bakanımıza gittik, Allah kendilerinden razı olsun, bizden daha bilgili, bizden daha hazırlıklı. Türkiye genelinde kış mevsiminde ahırlarda ve sıcak yerlerde biriken kahverengi kokarcalarla zirai mücadele yapıldı. Sadece zirai mücadele değil arkadaşlar; Samsun bölgesinde, arkasından, Giresun Fındık Araştırma Enstitüsünde kahverengi kokarcayla biyolojik mücadele için samuray arı üretiyoruz.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Fatsa’yı gördünüz mü Sayın Vekil?

ALİ TEMÜR (Devamla) – Samsun’da 40-50 bin civarında, Giresun’da üretilen 5 bin arı doğaya bırakıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – FİSKOBİRLİK’e gel, FİSKOBİRLİK’e. Nerede o vekil?

ALİ TEMÜR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, söylenecek öyle güzel şeyler var ki...

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Araştırma önergesini kabul edin, konuşalım.

ALİ TEMÜR (Devamla) – Bakınız, 2009’dan bu yana TMO devrede ve kesinlikle fındık üreticisi ezdirilmeyecek, siyasete hibe edilmeyecek değerli arkadaşlar. Bu yıl da geçen yıllarda olduğu gibi tıkr tıkr fındığı alacağız ve parasını ödeyeceğiz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yirmi iki yıldır aynı lafları iştiriyoruz, duyuyoruz arkadaşım, yirmi iki yıldır ya!

ALİ TEMÜR (Devamla) – Geçen yıl bazıları dedikodu yaptılar “TMO’nun elindeki fındık satılacak, şu olacak, bu olacak.” diye; satılmadı arkadaşlar ve fiyatların düşmemesi için şu anda TMO 90 bin ton fındığı elinde tutuyor. Niçin tutuyor? Fındık üreticisinin yeni mahsulünün fiyatlarının düşmemesi için.

Değerli arkadaşlar, sizler üzülmeyin, sıkılmayın; biz AK PARTİ iktidarı olarak üreticimizin yanındayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – “Zulmetmeye devam.” diyorsun.

ALİ TEMÜR (Devamla) – Cumhurbaşkanımıza, Tarım Bakanımıza canıgönülden şükranlarımızı sunuyor; tüm üreticilerimize hayırlı, bereketli bir sezon diliyor; hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan 5’inci maddesi kabul edilmişti.

6’ncı madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

(*) 160 S. Sayılı Basmayazı 28/7/2024 tarihli 111’inci Birleşim Tutanağı’na eklidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Mersin

Bingöl

Mardin

Öznur Bartın

Gülderen Varlı

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Hakkâri

Van

Siirt

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Şenol Sunat

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Manisa

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerindeki ilk konuşma Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'a ait.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Koçyiğit, yok mu arkadaşımız?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bir sonraki konuşmacımızı anons edebilir misiniz...

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, 2004 yılında çıkarılan 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nda değişiklik içeren bu kanun teklifi maalesef ülkeyi ikiye bölmüştür. Yani maşallah, iktidar olarak yine başardınız, tebrik ediyorum hepinizi. Teklif yine tepeden inme ve popülist anlayışla Meclise getirildi. Bu durum iktidarın süregelen politik oyunlarıdır. Hiçbir konuyu akliselimle çözmeye yanaşmayan, devamlı kutuplaştıran bir anlayışla problem çözülür mü değerli milletvekilleri? Tefrit ve ifrat arasında gidip geliyoruz, makulde buluşamıyoruz, empati kuramıyoruz. Ülkemizde sokakta başıboş hayvan sorunu var mı? Evet, var. İnsanlarımız bu durumdan muzdarip mi? Evet, muzdarip. Zarar gören var mı? Tabii ki var. Ölen var mı? Var. Kuduz vakaları var mı? Var. Peki, bunun sebebi, zamanında işlerini yapmayan, bu ülkeyi yirmi iki yıldır yöneten, kanunları uygulamayan belediyeler ve Hükûmet değil mi değerli milletvekilleri? Kocaman bir "Evet." diyor muyuz? Demiyorsunuz da diyoruz: Evet.

Kanun teklifiyle iktidarın çözümüne bir bakalım. Kelime oyunları ile hayvanların yok edilmesi, itlaf edilmesi ise tabii ki insan olarak hepimizin karşı çıkacağı bir durum. Bu teklifte amaç tüm sahipsiz hayvanları korumak değil, yok etmek olmuş. Her konuda olduğu gibi, hazırlanan kanun teklifinin gerekçeleri o kadar özensiz ve bilimsel verilerden o kadar uzak ki veriler şaibeli ve yanlış. Sahipsiz hayvan sayısı bir yerde 2 milyon, bir yerde 4 milyon olarak açıklanıyor. Bir paragrafa bakıyorsunuz, "2 köpek altı yıl sonra 67 bin köpek olacaktır." deniliyor. Bilimsel hiçbir yanı yok değerli milletvekilleri. Diğer yandan da "Sokak hayvanlarını, tehlike durumu olsa dahi bulundukları yerden asla ayırmayın." diyen karşı görüş. Barınak lafına bile her hâlükârda karşı çıkan bir grup.

Sayın milletvekilleri, barınaklar bir koruma ve rehabilite merkezleri olmalı ve sahipsiz hayvanlarımız için bunlar en azından bir korunak olmalı. Evet, ülkemizde 322 barınak var, 106 bin hayvan barınıyor.

Evet, çok yetersiz -ve çoğumuz gitmişizdir, ben de çok gittim, çok yetersiz- ve birçoğu çok kötü şartları haiz. Hayvan barınakları modernize edilmeli, hayvanseverler tarafından işletilmeli, hayvan sayısına oranla veterinerler istihdam edilmeli, köpek eğitmenleri olmalı, bu barınaklar aynı zamanda sahipli hayvanlar için geçici süreli pansiyon olarak da kullanılabilmeli, konu sadece belediyelere bırakılmamalı; özellikle ana muhalefet partisinin de çok rahatsız olduğu bir konudan söz ediyorum.

Tabii ki belediyelere bırakılmamalı, merkezi hükümet -arsa, altyapı ve fon sağlayıcı- fon sağlayarak altyapıyı oluşturmali. Ülkemizde hayvan sahiplenilmesi diğer Avrupa ülkelerine göre çok az. Bizim belki kültürel yapımız da buna müsait değil. Bir kere şehirleşme durumumuz, çarpık kentleşme ve arazilerin olması bu durumu ortaya koyuyor ve hayvanları bırakacak yerlerin çok az olması da insanları hayvan sahiplenmesi açısından sıkıntıya düşürüyor.

Evet, çeteleşmiş, saldırgan hâle gelmiş köpeklerin bulunduğu öncelikli tehlike arz eden noktalar belirlenerek bu noktalardan köpekler tespit edilmeli, kısırlaştırılmalı ve rehabilite edilmeli. Birincil öncelikli noktalardaki köpekler ivedilikle toplandıktan sonra çember genişletilmeli ve tehlike arz etmesi muhtemel noktalara müdahale edilmelidir. Diğer taraftan, âdeta mahallenin bir sakini olmuş, hiçbir saldırgan tavır göstermeyen, tüm mahalleli tarafından sevilen sokak hayvanları yalnızca kısırlaştırılmalı ve aşılanmalıdır. Türk milletini temsil eden bu aziz Gazi Meclise yakışan budur sayın milletvekilleri. Türk milleti öldürmez, yaşatır.

Sayın milletvekilleri, evet, 6'ncı maddeye eklenen "kanuni" ibaresi çok sakıncalı ve tehlikeli bir sürecin önünü açacak yasal zemini hazırlamaktadır. Sokak hayvanlarının tıbbi gerekçeler dışında kanuni atıf yoluyla ölümünü meşru kılacak olan bu düzenleme, uygulamada birçok sokak hayvanının kıyımına yol açabilir endişesi güçlü bir şekilde ortaya çıkmaktadır. O yüzden bu 6'ncı maddedeki "kanuni" kelimesinin çıkmasında fayda vardır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde diğer konuşmacı Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sartaş.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaşamın bir parçasını oluşturan sokak hayvanlarına ilişkin çeşitli düzenlemelerin yer aldığı yasa teklifi toplumun ihtiyaçlarından uzak, muktedirin talimatıyla hazırlanmış, tekçi bir zihniyetin pratiğini uygulamaya koyan bürokratlar tarafından kaleme alınmıştır. Bunun kabul edilmesi mümkün değil. İlgili kurumların, uzmanların, sivil toplum örgütlerinin yasa yapım aşamasında sürece dâhil edilmeleri gerekirken AKP-MHP kendi dışında kalan herkesi bu denli önemli bir yasa değişikliğinin dışında tutmuştur. Toplumsal duyarlılığın bu kadar yüksek olduğu, tüm toplumun gözünün kulağının Mecliste olduğu söz konusu görüşmeler herkese açık, tarafların birbirinin tezlerini dinleyip argüman ürettiği olgun bir tartışmayı hak ederken tartışmanın polis barikatları gölgesinde, yasaklarla, engellemelerle, manipölasyonlarla yürütülmesi yasayı TBMM'den geçirmeye çalışan iktidar üyelerinin de yasanın içeriğini savunamayacağını açıkça göstermiştir, yasa yapım sürecini âdeta bir oldubittiye getirmeye neden olmuştur.

Değerli arkadaşlar, bu dünyada sadece bizler yaşamıyoruz ve sadece bizim için yani insanlar için yaşam hakkı yoktur; bizlerle birlikte bu dünyayı paylaşan her canlının da bizler kadar yaşam hakkı vardır. Bugün burada, üzerine konuştuğumuz teklifin de temelinde tam olarak bu olgu var yani yaşam hakkı. Uluslararası bütün kurallarda ve disiplinlerde insanlar için düzenlenen uygulamalar neyse hayvanlar için de geçerlidir. Nasıl ki İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde evrensel insan haklarından bahsediliyorsa aynı şekilde Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde de hayvanların yaşam hakkından bahsediliyor. Bütün

hayvanlar yaşam önünde eşit doğar ve aynı var olma hakkına sahiptir. Bütün hayvanlar saygı görmeyi hak ediyor. İnsanlar hayvanları yok edemez, bu hakkı çiğneyerek onları sömüremez. Hiçbir hayvana kötü muamele, acımasız ve zalimce eylem yapılamaz. Zorunluluk olmaksızın bir hayvanın öldürülmesi yaşama karşı suçtur. İşte, bu madde, günlerdir hatta aylardır konuştuğumuz konuya tekabül ediyor. Komisyon aşamasında vekil arkadaşlarımız saatlerce bunu savundu “Suç işliyorsunuz.” dedi. Sokaklarda günlerdir insanlar, hak savunucuları, hayvan dernekleri bunun suç olduğunu söylüyor. Bütün göstergeler, hayvanların katledilmesinin doğru ve zorunlu olmadığını gösteriyor ancak sizler bu suçu işlemekte hâlâ ısrar ediyorsunuz. Hayvan haklarının da insan hakları gibi yasalarla korunması gerekirken, sizin aklınıza çözüm olarak gelen ilk ve tek şey ölüm oluyor. “Uyutma” “ötanazi” gibi süslü isimler de uydursanız bunun gerçek hayattaki karşılığı katliamdır.

Bakın, değerli arkadaşlar, insan, hayvandan farklıdır ancak onlardan üstün değildir. Var olduğu sanılan üstünlük, insan tarafından kendi çıkarları doğrultusunda yapay olarak yaratılmıştır. Bu teklifte sizin yapmaya çalıştığınız şey tam olarak budur. Öldürme eylemi bir suçtur, bunu bir yasayla süsleseniz de bu gerçeklik değişmez. Bir zamanlar hukuk sistemlerini kuranlar, köleliğin toplumun iyiliği için gerekli olduğunu iddia etmiştir. Kendilerini toplumun ta kendisi olarak gösterenler, siyahların vatandaş ve hatta insan dahi olmadığını ileri sürmüşlerdir. İnsanın hayvana yönelik ayrımcılığı da ırkçılıktan farklı değildir. Deri rengi veya cinsiyete dayalı ayrımcılık ne kadar dayanıksız ve yapaysa türe dayalı ayrımcılık da o kadar dayanıksız ve yapaydır. İnsanı, tüm doğanın ve canlı hayatının üzerinde gören hiyerarşik anlayışın dünyayı yok olma eşiğine getirdiği artık tartışmasızdır. Burada konuştuğumuz şey, günlük tartışmaların, basit kavgaların çok ötesinde bir derinliğe sahip. Yasa yapıcılar el ele verip dünyanın ekolojik dengesini yasalar eşliğinde bozmaya ve yok etmeye çalışıyor, sokak hayvanlarının yaşam hakkını ellerinden almaya çalışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) – Teşekkürler.

Bu, ne insanen ne vicdanen ne ahlaken ne de dinen doğru değildir. Gelin, yol yakinken bu yanlıştan dönün. Tarih yıkıcı, yok edici yasa yapıcıların örnekleriyle doludur; bunlardan olmayın.

Değerli arkadaşlar, söz konusu yasa teklifiyle hayvanların kamu kuruluşları tarafından sistemli bir şekilde öldürülmeleri tasarlanırsa da bugüne kadarki deneyimlerimiz gösteriyor ki hedef gösterilen kitleye, bireye, topluluğa şiddet uygulamayı kendine görev edinen veya karanlık odaklarca da yönlendirilen sadist bir kitesellik oluşturulmuştur. Söz konusu köpek popülasyonunun hedef gösterilmesiyle birlikte zaten ülkenin dört bir yanından toplu köpek katliamı haberleri art arda gelmiştir. Tartışmanın bilinçli bir şekilde bu denli köpürtülmesi ve yasanın da çıkmasıyla beraber toplu katliamlar da daha fazla yaygınlaşarak gündelik yaşamın rutininin bir parçası hâline gelecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) – Bunun böyle olacağını öngörmek de kâhinlik gerektirmiyor. Bu kanlı yasayı, bu zalimce kararı derhâl Meclisten çekin. Bu yasaya “Hayır.” diyeceğiz, bu, insani değil. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza...

IV.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN – Yoklama talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini tespit edeceğim: Sayın Koçyiğit, Sayın Çandar, Sayın Hülakü, Sayın Önder, Sayın Saritaş, Sayın Doğan, Sayın Çelenk, Sayın Düşünmez,

Sayın Konukçu, Sayın Bartın, Sayın Koca, Sayın Aslan, Sayın Şenyaşar, Sayın Şık, Sayın Parlak, Sayın Otlu, Sayın Fırat, Sayın Bayhan, Sayın Karaca, Sayın Tanhan.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Genç...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

61.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Hayvanları Koruma Kanunu'nda yapılan değişikliğe ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hayvanları Koruma Kanunu'nda yapılan bu değişiklik sokaklarımızdaki masum canların yaşam haklarını hiçe sayarak onları tecrit ve ölümlerle karşı karşıya bırakmaktadır. Bizler, burada, sadece yasalar yapmak için değil, vicdanlarımızı temsil etmek için bulunuyoruz. Hayvanlara karşı yapılan bu zulme sessiz kalmak, insanlık onuruna yakışmaz. Biz “Yaratılanı severim Yaradan’dan ötürü.” sözünü rehber edinmiş bir milletiz. Ancak bugün, bu milletin Meclisinde yaratılanı sevmeyen, onlara ölüm fermanı yazan bir düzenleme konuşuluyor. Hep birlikte bu vicdansızlığa “Durl!” demeliyiz. Hayvanların yaşam haklarını koruyan gerçekçi ve insani düzenlemeler yapmalıyız. Bu kanun teklifi insanlık tarihine utançla geçecek bir düzenlemedir ve derhâl reddedilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Becan, buyurun.

62.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova Araştırma Hastanesiyle ilgili afiliasyon imzasının atılmadığına ve Çiftlikköy'de boşaltılan eski devlet hastanesine ilişkin açıklaması

TAHSİN BECAN (Yalova) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Aylardır bir önceki Sağlık Bakanımıza da söylediğim hâlde yeni yapılan Yalova Araştırma Hastanesiyle ilgili afiliasyon imzası bir türlü imzalanamadı. Bu dönemde de görev yapan doktorlar üniversite bütçesinden daha düşük maaş aldığı için görevi bırakıyorlar. Ciddi para harcanarak yapılan bu hastanede ne yazık ki doktor ihtiyacı olup hizmet veremiyorlar. Hâlâ sağlık sorunu yaşanan hastanemizin bu sorununu bir an önce çözmenizi Yalova halkı adına talep ediyorum. Ayrıca, Çiftlikköy'de boşaltılan eski devlet hastanesinin de yeniden hizmet verilecek şekilde donatılarak Çiftlikköy halkına hastane olarak hizmet vermeye devam etmesi için gerekenin yapılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın İlhan...

63.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, CHP'li belediyelerin sosyal belediyeçilik anlayışıyla hizmet verdiği ve Kırşehir Belediyesine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hükûmet kötü ekonomi yönetiminin faturasını zam yağmuruyla emekliye, asgari ücretliye ve dar gelirliyle kesti. Buna karşın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 818 milyar liralık rekor zararını

“başarı” diye gösterdi. Devlet bankalarının batık kredilerini görmezden geldi. Yap- işlet-devret projeleriyle milyarlarca dolar havadan para ödedi. Şimdi de kendilerince yerel seçimlerdeki başarısızlıklarının faturasını belediyeler üzerinden halka kesecekler ama yanıldıkları şey, tüm CHP’li belediyeler sosyal belediyeçilik anlayışıyla hizmet ediyorlar, yani hiçbiri yandaşa 1 liralık işi 5 liraya yaptırmıyorlar. 2019’da Kırşehir’de de aynı şeyleri yapmaya çalışmışlardı ama gelinen noktada Kırşehir Belediyesi birçok büyük şehir belediyesinden bile borçlu iken beş yılın sonunda tüm borcunu bitirdi ve Kırşehir’in yıllardır hizmet alamayan mahallelerine sosyal tesis, yol, kaldırım, park, peyzaj alanları, piknik alanları ve altyapı hizmetlerini götürdü. Kırşehir halkı ise...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut	İlhami Özcan Aygun	Ömer Fethi Gürer
Adana	Tekirdağ	Niğde
Okan Konuralp	Seyit Torun	Bekir Başıeviren
Ankara	Ordu	Manisa
	Murat Emir	
	Ankara	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Okan Konuralp.

Buyurun Sayın Konuralp. (CHP sıralarından alkışlar)

OKAN KONURALP (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Komisyon ve Genel Kurulun şu ana kadarki oturumlarında görüştüğümüz kanun teklifinin neden kabul edilemez olduğunu, teklifin neden geri çekilmesi gerektiğini, neden geniş bir katılım ve mutabakatla yeniden ele alınmasında fayda gördüğümüzü, teklifin bu hâliyle kanunlaşmasının doğuracağı yeni sorunları, her türden üslup ve içerikle dile getirdik. Muhalefet olarak bazen sakin, bazen hiddetli konuşmalar yaptık, yapıyoruz. Geçmişten örnekler verdik, bilimselliği tartışılmaz raporları gündeme taşıdık. Teklifin gerekçesinde ifade edilen iddiaların, verilerin yanlışlıklarını ortaya koyduk ve elbette sorunun çözümüne ilişkin önerilerimizi sıraladık. Hiçbirini dikkate almadınız, almıyorsunuz. Köpeklerin er ya da geç katledilmesini, er ya da geç ölüme mahkûm edilmesini amaçlayan maddelerle ilgili olumlu tek bir adım atmadınız. Örneğin, otanazinin “yakala-kısırlaştır-yaşam alanına bırak” yönteminden daha doğru olmadığını defalarca ifade ettik. En doğrusunun “yakala-kısırlaştır-yaşam alanına bırak” yöntemi olduğunu savunduk. Hangi gerekçeyle olursa olsun, kimse için ölümü savunmadığımız gibi, köpekler için de ölümü savunmadığımızı defalarca vurguladık. Siz tartışmayı “İnsanlar mı ölsün, köpekler mi ölsün?” ya da “İnsanın canı mı daha kıymetli, köpeklerin canı mı daha kıymetli?” gibi yanlış bir karşılaştırmaya indirgemeyi tercih ettiniz. İnsanların da

köpeklerin de ölmediği, her ikisinin de canını kıymetli kılan çözümlere kulak tıkadınız. Sokakta yaşayan köpeklerin saldırılarını görmezlikten gelmiyoruz, saldırılar nedeniyle yaşanan acılara kayıtsız değiliz ancak sorunu çözmek için de köpekleri öldürmek gerekmiyor dedik. Durup anlamak, önerilerimiz üzerinde düşünmek yerine arkadaşlarımızı sosyal medya trollerine linç ettirmeyi tercih ettiniz. Bu bağlamda teklifin 6'ncı maddesiyle 5199 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde değişiklik yapıyor, ilgili maddeye "kanuni" ibaresini ekliyorsunuz. Bu, şu demek: Köpeklerin öldürülmesi isteğinize kanunilik zırhı getiriyorsunuz. Kendinizce katliam sürecini yasalara uygun kılıyor, güçlü olanın güçsüz olana istediğini yapabileceği gibi son derece faşizan bir yaklaşımı kanuna bağlamış oluyorsunuz.

Köpekleri ortadan kaldırma isteğiniz o kadar büyük ki 5199 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesine de getirmek istediğiniz (o) bendiyle belediyeleri "Köpekleri barınaklarda ölüme kapatacaksın, kapatmazsan sonuçlarına katlanırsın." kısacına alıyorsunuz ancak unutmayın, köpeklerin öldürülmesine kanunilik kılıfı getirmeniz teklifinizin ahlaki ve vicdani olduğu anlamına gelmez.

Sayın milletvekilleri, kendisi gibi düşünmeyen, kendisi gibi yaşamayan, yaşam tercihleri kendisi gibi olmayan, kendi etnik, dinî ve mezhepsel kimliğine ait olmayan herkesi öteki gören, öteki gördüğüne her türden şiddeti meşru gören bir anlayış hızla yayılıyor. Göreceksiniz, bu yasayla da köpekler toplumun ötekilerinden biri olacak ve durumdan vazife çıkartan birileri ötekine ne yapıyorsa köpeklere de aynısını yapacak ve sizler seyredeceksiniz. Oysaki bizler, bu Mecliste görev yapan milletvekilleri hayvanların yaşam hakkını koruma sorumluluğunu da taşıyoruz. Hayvanların yaşam koşullarını iyileştirmek, onların maruz kaldıkları zulme karşı güçlü yasalar çıkarmak ve bu yasaların ödünsüz uygulanmasını sağlamak bizim görevimiz ancak bu yasa teklifiyle Meclisimizin önemli bir bölümünün köpeklerin yaşam hakkını savunmak yerine köpeklerin yaratmadığı bir sorunu köpekleri öldürerek, köpekleri ölüme sürükleyerek daha da büyütmeyi tercih ettiği görünüyor. Önümüzdeki saatler itibarıyla vicdanlarınız kıpırdamazsa Meclisteki çoğunluğunuza bağlı olarak teklifi kanunlaştıracaksınız fakat unutmayınız, bu teklifi kanunlaştırdığımız an itibarıyla tarih sizin için geri dönülmez bir şekilde akmaya başlayacak. Örneğin, yıllar sonra bu kanunun Komisyonadaki ve Genel Kuruldaki görüşmelerine ilişkin yüksek lisans ve doktora tezleri hazırlanacak, bu görüşmelere ilişkin akademik makaleler yazılacak, belgeseller hazırlanacak, filmler çekilecek ve sizler bu tezlerde, makalelerde, filmlerde köpeklerin katledilmesine onay vermiş kişiler olarak yer alacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar) Bence, yol yakinken bu inadınızdan vazgeçin, tarihe geçmek üzeresiniz ve nasıl geçeceğinize karar verin.

Sayın milletvekilleri, sözlerimi yasa teklifinin Komisyonadaki görüşmeleri sırasında ifade ettiğim iki temenniyi tekrarlayarak bitirmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

OKAN KONURALP (Devamla) - Bir köpeğin vefası ve sevgisine ilişkin hepimizin, hepinizin en az bir anısı vardır, umarım bu anılarınıza sahip çıkarsınız ve son olarak, umarım köpeklerin ve çocukların gözlerine bakabilecek yüzünüz olur.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza...

IV.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Sayın Emir, Sayın Karaoba, Sayın Öztürkmen, Sayın Tahtasız, Sayın Uzun, Sayın Arslan, Sayın Gürer, Sayın Konuralp, Sayın Timisi Ersever, Sayın Demir, Sayın Sarıgül, Sayın Taşkın, Sayın Durmaz, Sayın Bingöl, Sayın Mullaoglu, Sayın Barut, Sayın Genç, Sayın İlhan, Sayın Alp, Sayın Kış.

Yoklama için üç dakika veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Biraz sonra söz vereyim, artık okudum bunu.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ali Bozan	Ömer Faruk Hülakü	Salihe Aydeniz
Mersin	Bingöl	Mardin
Gülderen Varlı	Öznur Bartın	Sevda Karaca Demir
Van	Hakkâri	Gaziantep
	Sabahat Erdoğan Sarıtaş	
	Siirt	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Yasin Öztürk	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
Denizli	İstanbul

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Koçyiğit, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

64.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, DEM PARTİ Van il örgütünün halay çekerken polis müdahalesine uğradığına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yaklaşık bir haftadır bu Mecliste sürekli olarak halayı, terörize edilen halayımızı konuşuyoruz, müziğimizi konuşuyoruz. Dün de buradan ifade etmişim; il örgütlerimiz, ilçe örgütlerimiz birçok yerde hem açıklamalar yaptılar hem de bu kriminalize edilen halayımıza yönelik de halay eylemi yapıyorlar yani her yerde halay çekiyorlar. Van il örgütümüz de bugün il örgütümüzün önünde müzik eşliğinde halay çekerken polis saldırısına uğramış durumda, oradaki arkadaşlarımız darbedilmiş durumda. Şu anda Van il örgütümüz polis ablukası altında.

Biz çok söyledik, bir kez daha söyleyelim: Bu akıl, akıl değil; bu yol, yol değil; böyle gidilmez. Halaya, türküye, müziğe, kültüre saldırmak yol alamazsınız, bunun kimseye bir kazancı yok; bunun Türkiye halklarına, Türkiye'ye kazandıracağı hiçbir şey yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Lütfen ama lütfen bu hukuksuzluğa bir an önce son verin, bu cadı avına bir an önce son verin. Ne istiyorsunuz; halayımızdan, türkümüzden ne istiyorsunuz? Ne oldu, bir halayla ne oldu ya? Bu halaylar niye sizi bu kadar rahatsız ediyor? İl örgütünü ablukaya almak nedir? Halaya saldırmak nedir? Açıklamaya saldırmak nedir? Söze gelince, demokrasi; söze gelince “Uzaya çıkıyoruz.” ama pratiğe gelince yerle yeksan, polis saldırısı altında, oradaki arkadaşlarımız darp edilmiş.

Bu konuda, Hükümeti göreve çağırıyoruz, sorumluluğa davet ediyoruz.

Teşekkür ederim.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir.

Buyurun.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Evet, günlerdir konuştuğumuz bu yasa teklifiyle, bu kanun teklifiyle bir kez daha, kendi koyduğu yasalara bile uygulamayan AKP iktidarının kirli bir operasyonuyla karşı karşıyayız. Tehdit ve güvensizlik atmosferi yaratarak, uydurma rakamlar vererek bilime ilgisi olmayan yalan yanlış argümanlarla, trol operasyonlarıyla halkı bu vahşi çözümsüzlüğe ikna etme derdindesiniz. İletişim Başkanlığı eliyle yürüttüğünüz kirli propagandayla yasayı uygulamadığınızı, hayvanları kısırlaştırmadığınızı, sorunun asıl sorumlusu olduğunuzu, bedelini canla ödetmek istediğinizi gizlemeye çalışıyorsunuz. Temaslı kişileri kuduz gibi gösteriyorsunuz. Anadolu Ajansı “Kuduz vakaları arttı.” diye manşetler atıyor. Bakın, burada Grup Başkan Vekiliniz aynı çarpıtmayı bu kürsüden defaatle itiraf etti. Yahu, sizin kendi Sağlık Bakanlığınız bile sizi yalanlıyor, diyor ki: “Son iki yıldır kuduz vakası sadece 2, son on yılda en yüksek rakam 2014’te 4 vaka. Gerçeği siz de bal gibi biliyorsunuz ama bu gerçekleri saklamaya çalışıyorsunuz. Hayvanlar için kullandığınız sıfatlara bakın: “Başiboş” “saldırgan” “hastalıklı” “bozuk...” Siz, nereye bakarsanız bakın rant görüyorsunuz, kâr görüyorsunuz; sokak hayvanlarını, endüstriyel üretim sonucu değer kazanan sahipli hayvanların bir sapması, bir arızası olarak değerlendiriyorsunuz. Sizin için canlı olan her şey ancak sermayenin çıkarına, kârına hizmet ederse değerli; siz, satın alınacak kıymeti olmayan, kâr getirmeyen her canlının gözden çıkarılabileceğini, fazlalık, artık olarak görülüp yok edileceğini ilan ediyorsunuz bu yasayla. Yürüttüğünüz kirli propagandayla canlı yaşamını savunanlara “tuzu kuru elitler” diyorsunuz utanmadan, siz halkın doğaya ve canlılara duyduğu sevgiyi, bağlılığı küçümsüyorsunuz ama fena hâlde yanılıyorsunuz, fena hâlde yanılıyorsunuz. Katliam çabalarınız şimdiden sonuçsuz kalmaya mahkûm. Hayırsızada katliamından beri bu halkın sokakta yaşayan hayvanları savunma konusundaki mücadelesi ortada, o katliamdan bugüne değişmeyen bir de ne var biliyor musunuz? Şimdi, şehrin çeperine sürdüğünüz, toplama kamplarında açlığa, işkenceye, ölüme mahkûm ettiğiniz hayvanlara bakan, onlarla ekmeğini, suyunu paylaşanlar da yine şehrin çeperlerinde

yaşayan emekçiler. Bakın, 1930'lerden 1950'lerden çok bahsediyordunuz, buyurun, getirdim size, bu haberlerde yine belediye ekiplerinin, zabıtalının elinden hayvanları alan, saklayıp koruyan, yaşatmaya çalışanların bu ülkenin işçi ve emekçileri olduğunu görüyoruz. Bugün, Gebze'de, ellerinde "Yasayı geri çek" dövizleriyle Elastron Kimya işçileri "Bu bir insanlık suçudur." diye bağırıyor size. Somun ekmeğini bölüp kedilerle köpeklerle paylaşan Rukiye abla sizin her birinize tek tek lanet okuyor, biliyor musunuz bunu? Ortada tek bir marjinal grup var, tek bir elit grubu var, o da çıkmekte olan iktidarını tahkim etmek için yok etme politikasına başvuran, bunu da günde beş vakit yalan söyleyerek meşrulaştırmaya çalışan iktidarınız. Bu halkın başındaki en büyük sorun, sermayeye kol kanat geren, tüm canlıları sermayenin dişlileri arasında öğüten tek adam yönetimi, bunu artık halk da biliyor.

Orta vadeli programdan On İkinci Kalkınma Planı'na kadar sizin bütün programınız canlı olan her şeyi, her şeyi tekellerin hizmetine ve kârına açmak üzerine kurulu. Sizin için canlı olan her şey ancak sömürüldüğünde değerli; sizin için sömürü çarkında öğütemediğiniz her şey bir yük, bir artık.

Bu yasayı geçirip ne yapacaksınız? Ormanlık ve doğal alanları yandaş kapitalistlere peşkeş çekerek devasa toplama kampları kuracaksınız, hayvanların katledilmesi için milyarlık ihaleler açacaksınız, yaban hayvanlarını "av turizmi" adı altında yabancı diplomatlara, zengin kodamanlara, kelle başı fiyat biçip ihale malı yapmaya devam edeceksiniz.

Erdoğan diyor ya: "Sermaye düşmanlarına fırsat vermeyeceğiz." diye. Bakın, biz bu yasayı konuşurken haklarını arayan Polonez işçilerini Emniyet müdürünüz döverek işkence etti, bir de "Sizi burada sabaha kadar döverim, kimse sesini çıkaramaz." demiş, Valimizin emriyle demiş bunu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SEVDA KARACA DEMİR (Devamla) – Emekçileri, küçücük çocukları sermayenin kulu olarak gören, göz göre göre işkence edilmelerine, öldürülmelerine yol açan bu zihniyet hayvanlara neler etmez, biz bunu çok iyi biliyoruz; o yüzden karşı çıkıyoruz ama nafiye, sokaklar "Yasayı geri çek!" sözleriyle çınıyor. Her evde, eli böğründe insanlar sizi lanetliyor, mahallelerde insanlar kedileri, köpekleri kolluyor, gözlüyor. Bu halk, halk düşmanlığınıza, can düşmanlığınıza, emek düşmanlığınıza "Yeter artık!" diyor. Bu yasa Meclisteki çoğunluğuna sırtını yaslayan iktidar tarafından çıkarılsa dahi bu halk size bu yasayı uygulatmayacak. Bunun için de her yerde söyleyeceğiz, her yerde bağıracağız: Sizi de katliam kanunlarınızı da tanımıyoruz. Sizi de katliam kanunlarınızı da tanımıyoruz. Sizi de katliam kanunlarınızı da tanımıyoruz. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Denizli Milletvekili Sayın Yasin Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASIN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 7'nci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hayvan sevgisi, bir toplumun medeniyet seviyesinin en önemli göstergelerinden biridir. Hayvanlara gösterdiğimiz sevgi ve merhamet bizim insanlık anlayışımızın, doğaya ve birbirimize olan saygımızın bir yansımasıdır ancak sokak köpekleri sorunu, bu sevginin ve merhametin sınılandığı bir alan hâline gelmiş, getirilmiştir. Konuşmamda sahipsiz köpeklerin durumu, bu köpeklerin insanlara yönelik saldırı potansiyeli, AK PARTİ'sinin sahipsiz sokak köpeklerini ıtlaf etme çabaları ve bu çabaların belediyelere getireceği yükler ile bu yasayı uygulamayacağını beyan eden belediyelere yönelik tehditler üzerinde duracağım.

Öncelikle hayvan sevgisinin ne kadar önemli olduğuna değinmek istiyorum. Hayvanlar dünyamızın ayrılmaz bir parçasıdır ve onlarla olan ilişkimiz medeniyetimizin ve ahlaki değerlerimizin bir aynasıdır. Hayvan sevgisi sadece evcil hayvanlarımızla sınırlı değildir, sokakta yaşayan hayvanlar da bu sevgiye

dâhildir. Sokak hayvanlarının varlığı kent yaşamının bir gerçeğidir. Çoğu zaman bu hayvanlar insanların ilgisi ve bakımıyla yaşamlarını sürdürürler ancak ne yazık ki sokak hayvanlarının sayısının kontrolsüz bir şekilde artması bazı sorunlara yol açabilmektedir. Bu sorunların başında insanların güvenliği ve sokak köpeklerinin sağlık koşulları gelmektedir. Sokak köpekleri genellikle insanlara zarar vermeyen dost canlısı hayvanlardır. Peki, sokak köpekleri neden saldırganlaşıyor, neden çeteleşiyor? Ancak bazı durumlarda özellikle açlık, hastalık, yavrusunu koruma içgüdüğü veya kendilerini tehdit altında hissettiklerinde saldırgan davranışlar sergileyebilirler; aç olduklarından olmasın sakın! Bu tür vakalar nadir de olsa toplumda sokak köpeklerine karşı olumsuz bir algı yaratmaktadır. Bu algı bazı insanların sokak köpeklerinden korkmasına ve bu hayvanlara karşı düşmanca tavırlar takınmasına neden olmaktadır. Ancak unutmamalıyız ki sokak köpeklerinin saldırgan davranışları genellikle bizim ihmallerimizin bir tezahürüdür. Unutmayınız ki atalarımızın da dediği gibi: “Aç köpek fırın deler.” Açlık insana bile her şeyi yaptırır ki hayvanların bu duygusunu değiştiremezsiniz. Aç kimse karnını doyurmak için önüne gelen engellerin tamamını aşar ve istediğini elde eder. Ölümün adına ister “itlaf” ister “ötanazi” deyin sokak köpeklerini öldürmek hem etik hem de pratik açıdan yanlış bir yaklaşımdır. “Ötanazi” kelime anlamıyla, kelime manasıyla kendi, bile isteye, rızasıyla yaşamına son verme hâlidir. Siz karşınızdaki hayvancağızların bunu istediğini nereden çıkardınız? Bunun adı ötanazi değil, düpedüz itlaftır. Onları sırf sokakta yaşadıkları için öldürmek insanlık anlayışımıza terstir.

Bakımsız barınaklarda hayvan ölümlerinin daha çok olacağını, olduğunu size hiç kimse söyleyemedi mi? Ayrıca, itlaf yöntemi sorunun kökünden çözülmesini sağlamayacak, sadece geçici bir çözüm sunacaktır. Sokak köpeklerinin sayısının artmasının asıl nedeni kontrolsüz üreme ve terk edilmedir; bu sorunları çözmek için daha kalıcı ve insancıl yöntemleri benimsemeliyiz.

Bu arada, bu kanun teklifini hazırlayan AK PARTİ’si milletvekili arkadaşlara sormak istiyorum: İddianıza göre sokaklarımızda 4 milyon sokak köpeği var. Bu sayıyı nasıl tespit ettiniz, bu sayısal veriye nasıl ulaştınız, TÜİK’e mi saydırdınız? Baştan söyleyeyim, TÜİK’e saydırdıysanız mutlaka yanlış saymıştır, bence bir kez daha saydırın.

Sokak köpekleri sorununu çözmek için daha insancıl ve etkili yöntemler bulunmaktadır. Öncelikle kısırlaştırma ve aşılama kampanyaları düzenlenmelidir. Bu sayede sokak köpeklerinin üremesini kontrol altına alabilir, sağlık koşullarını iyileştirebilirsiniz. Ayrıca, hayvan sayısı ile doğru orantılı barınaklar, rehabilitasyon merkezleri ve çeteleşmeyi önleyecek beslenme merkezleri kurmalı, sahiplenme kültürünü artırmalıyız. Öncelikle kamu kurumları olarak sahiplenmeliyiz; askeriye ve jandarma gibi kolluk güçleri bünyesinde sahiplenilmesinin altyapısını oluşturmalıyız. Kamu dışında, özellikle organize sanayi bölgelerindeki fabrikalarımızda belirli teşviklerle bu hayvanlara sahip çıkılmasını sağlamalıyız.

Belediyeler sokak köpeklerinin bakımı ve kontrolü konusunda çok önemli bir rol oynamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – AK PARTİ’sinin çıkarmaya çalıştığı bu yasa belediyelere büyük maddi yükler getirmekte ancak bu yükleri karşılamak için yeterli kaynak sağlamamaktadır. Ayrıca yasayı uygulamayacağını beyan eden belediyelere yönelik tehditler bu sorunun çözümüne katkı sağlamayacak, aksine durumu daha da içinden çıkılmaz hâle getirecektir.

Sokak köpekleri sorununun çözümünde şeffaflık ve katılımcılık ilkeleri büyük önem taşımaktadır. Sokak köpekleri sorununu çözmek için toplumda hayvan sevgisi ve farkındalık oluşturmak büyük önem taşımaktadır. Okullarda ve kamu kurumlarında hayvan hakları ve hayvan sevgisi konularında eğitim programları düzenlenmeli, toplumun bu konuda bilinçlenmesi sağlanmalıdır.

Sonuç olarak sokak köpekleri sorunu, hayvan sevgisini ve vicdan duygusunu esas olarak çözülmelidir. Hayvanlar bizim dostlarımızdır ve onlara karşı duyduğumuz sevgi ve merhamet medeniyetimizin ve ahlaki değerlerimizin bir yansımasıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza...

IV.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, yoklama...

BAŞKAN – Yoklama talebini karşılayacağım: Sayın Koçyiğit, Sayın Aydeniz, Sayın Parlak, Sayın Bartın, Sayın Doğan, Sayın Koca, Sayın Sarıtaş, Sayın Çubuk, Sayın Düşünmez, Sayın Kaya, Sayın Çelenk, Sayın Konukçu, Sayın Çandar, Sayın Kunt Ayan, Sayın Tanhan, Sayın Şenyaşar, Sayın Aslan, Sayın Fırat, Sayın Hülakü, Sayın Otlı.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

XL- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin "5199 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (f) bendi ilga edilmiştir. "b) İl sınırları içinde hayvanların korunmasına ilişkin ve sahipsiz hayvanlardan kaynaklı sorunları belirleyip, sorunların çözüm tekliflerini içeren yıllık, beş yıllık ve on yıllık plan ve projeler yapmak, yıllık hedef raporları hazırlayıp Bakanlığın uygun görüşüne sunmak, Bakanlığın olumlu görüşünü alarak insan, hayvan ve çevre sağlığına ilişkin her türlü önlemi almak," şeklinde değiştirilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ömer Fethi Gürer

Bekir Başevirgen

Ayhan Barut

Niğde

Manisa

Adana

İlhami Özcan Aygun

Barış Karadeniz

Aliye Timisi Ersever

Tekirdağ

Sinop

Ankara

Sibel Suiçmez

Trabzon

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Aliye Timisi Ersever.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yediden yetmişe milyonlarca yurttaşımızın karşı olduğu Hayvanları Koruma Kanunu'nu değiştiren teklif üzerinde parti grubum adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanunu görüşmeye başladığımız 28 Temmuz 2024 tarihe kara bir gün olarak geçecektir. Bu kanuna “evet” oyu verip can dostlarımız olan sokak hayvanlarının katledilmesinin önünü açanları ne tarih affedecek ne de insanlık. Akli, mantığı, vicdanı, sağduyusu olan, insani değerlerini yitirmemiş, hayvanları yaşatmak için günlerdir mücadele veren vatandaşlarımız adına sormak istiyorum; dün Türkiye'nin dört bir yanından gelen, Anıtpark'ta toplanan hayvansever dostlarımız adına sormak istiyorum: Milyonlarca sokak hayvanını katletme hakkını size kim veriyor? Anayasa'yı, hukukun evrensel değerlerini, kutsal olan bütün öğretileri çiğnemeye, yok saymaya... Bu hakkı kimden ve nereden alıyorsunuz? Bu dayatma ne uğruna? Bu canların canını siz mi verdiniz ki siz alarsınız? (CHP sıralarından alkışlar) Yirmi iki yıldır iktidardasınız, yerel yönetimlerde uzun yıllar söz sahibi oldunuz, bugüne kadar çözüm için ne yaptınız?

2019 yılında hayvan haklarının korunmasına yönelik Meclis Araştırma Komisyonu kuruldu, tüm partilerin ortak imzasıyla ilgili kararlar alındı. Bu kararların en önemlisi sokak hayvanlarının kısırlaştırılması ve bir fon kurulmasıydı. Alınan kararları neden hayata geçirmediniz, elinizi kolunuzu bağlayan mı oldu? Anlaşılan o ki sizin için sarayın talimatları her şeyin üzerinde; talimat geldi, vicdanlarınız izne çıktı. Sokak köpekleri tarafından saldırıya uğrayan ailelerin acısını biz de yüreğimizde hissediyoruz; sorunun farkındayız, çözümünü de biliyoruz. Çözüm ne öldürmek ne katletmek; çözüm kısırlaştırmak, popülasyon artışını kontrol altına almak

Değerli milletvekilleri, görüştüğümüz kanun teklifinin 7'nci maddesinde yaptığınız değişiklikle 5199 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinin (f) bendini yürürlükten kaldırıyorsunuz yani yerel hayvanları koruma görevlisi uygulamasına son veriyorsunuz. Bu değişiklik şeffaflığı ortadan kaldırır, denetimi zayıflatır. Burada amacınız belli, yaşanacakları vatandaşın gözünden kaçırmak, işlenecek suçların üzerini örtmek, görülmesini engellemek; bütün korkunuz bu. Zaten Komisyon sürecinde de bunu gördük, kanunu vatandaştan kaçırdınız. Anlaşıyor ki AKP sivil toplum örgütlerini ve vatandaşı sadece yasama sürecinde yok saymıyor, uygulamada da demokratik katılımı engelliyor. Hem gerçeklere gözünüzü kapatıyorsunuz hem de gelişmiş ülkelerin sokak hayvanları sorununu nasıl çözdüğünden bihabersiniz. Bakınız, Hollanda örneği; burada topla-kısırlaştır-şıla ve geri gönder uygulaması yapılmış. İtalya'da ise sokak köpeklerini kısırlaştıran ve barınak kuran şirketlere vergi indirimleri sağlanmış. Neden bu uygulamalara kulak tıkıyorsunuz? Romanya itlaf yasasını uygulamış, başarılı olamamış, sonrasında da hayvanlara karşı aşırı derecede şiddet katlanarak büyümüş. Bu örnekler varken insanlığa ve vicdana sığmayan düzenlemeyi niye getiriyorsunuz?

Bir konunun daha altını çizmek istiyorum. Yaratacağınız katliamın, kaosu özellikle çocuklarda ve gençlerde ortaya çıkaracağı travmayı hiç düşündünüz mü? Kendi çocuklarınıza bu yaşanacakları nasıl anlatacaksınız? Sokakların güvenli olmasını hepimiz istiyoruz, hepimiz çözümünden yanayız, hepimiz bu toplumun bir parçasıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Devamla) – İktidar milletvekillerine seslenmek istiyorum: Gelin, bu katliam yasasını geri çekin, toplumu bölmeyecek ortak çözümleri birlikte bulalım. Bizden önceki kuşaklar ve bizler sokak hayvanlarıyla büyüdük ve yaşadık, bizden sonraki gelecek nesiller de birlikte yaşasın, hayvan sevgisini ve yaşamı paylaşınsınlar. Ne bu vebalin altından kalkabilirsiniz ne de yaşanacak olanların hesabını vatandaşa ve bizlere verebilirsiniz.

Bizler bu kürsüden tekrar haykırıyoruz: Yaşam haktır, oylanamaz. Öldürmeyin, yaşatın! (CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sağ olun.

Önergeyi oylarınıza...

IV.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) – Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Emir, Sayın Gürer, Sayın Öztürkmen, Sayın Tahtasız, Sayın Uzun, Sayın Arslan, Sayın Güneşhan, Sayın Adıgüzel, Sayın Öztürk, Sayın Tanal, Sayın Emre, Sayın Sarıgül, Sayın Ersever, Sayın Kış, Sayın Günaydın, Sayın Barut, Sayın Genç, Sayın İlhan, Sayın Bingöl, Sayın Mullaoğlu.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime kırk beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.32

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.21****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Sibel SUİÇMEZ (Trabzon), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

8’inci madde üzerinde 3’ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağız.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ali Bozan

Mersin

Öznur Bartın

Hakkâri

Ömer Faruk Hülakü

Bingöl

Gülderen Varlı

Van

Zülküf Uçar

Van

Salihe Aydeniz

Mardin

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Siirt

Aynı mahiyetteki 2’nci önergenin imza sahipleri:

Ersin Beyaz

İstanbul

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Aynı mahiyetteki 3’üncü önergenin imza sahipleri:

İsa Mesih Şahin

İstanbul

Şerafettin Kılıç

Antalya

Serap Yazıcı Özbudun

Antalya

Necmettin Çalışkan

Hatay

Sema Silkin Ün

Denizli

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Van Milletvekili Zülküf Uçar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Genel Kurul, değerli halklarımız; özellikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Aslında, özellikle AKP, iktidar sıralarının dolu olmasını isterdim ama sanırım 6-7 milletvekiline hitap edeceğim, belki konuşmanın ilerleyen sürecinde dâhil olurlar. Neden özellikle bunun altını çizdim? Çünkü dünden beri buradaki yapılan konuşmaları takip ediyorum. Özellikle iktidar kanadı dünden beri yaptığı konuşmalarda bu yasayı getirmesindeki en büyük amacın aslında dindar bir yaklaşım olduğunu ortaya koymaya çalıştı ve dindar olmalarından kaynaklı aslında hayvanlara yönelik, sokak hayvanlarına yönelik asla bir katliam amacı gütmediklerini söylediler ama muhalefet de bu yasayla yapılmak isteneni çok net bir şekilde -partimiz ve diğer tüm muhalefet partileri- ortaya koydu. En başta söyleyelim: Bu bir katliam yasasıdır, katliam yasası derhâl geri çekilmelidir.

Öte taraftan, özellikle iktidara hatırlatmak istiyorum, Erdoğan'ın 2018'de attığı bir "tweet" vardı, "tweet"te aynen şöyle söylüyordu: "Hayvan dostlarımız bize Rabb'imizin emanetidir, onlara sahip çıkalım, onları koruyalım." Ama geldiğimiz dönemde artık çok ilginç bir dönem yaşıyoruz, "Onları koruyalım"dan "Onları katledelim." dediğimiz bir döneme geçtik ve her ne hikmetse iktidar kanadı hayvanları katletmeyi, onların canını almayı kendine bir hak olarak görebiliyor. Farkındalar mı bilmiyorum ama iktidar resmen, haşa, Allah'a had bildirmeye kalkıyor, Allah'ın yarattığı canı almaya kalkıyor. Bunu hiç sorguluyor musunuz, hiç düşünüyor musunuz, "Nereden nereye geldik?" diye düşünebiliyor musunuz? Allah'ın yarattığı canı alabilme hakkını kendinizde nasıl görebiliyorsunuz? Elbette biz biliyoruz, sizin buradaki amacınızı biliyoruz, oturduğunuz yerden bütün dünyaya had bildirmeye kalkıyorsunuz, bütün dünyayı hizaya çekmeye çalışıyorsunuz, öte taraftan ülkeyi sokmuş olduğunuz sosyal, siyasal, ekonomik krizden çıkarmak için tefecilerin kapılarında Londra'da sırada bekliyorsunuz, kapının önünde bekliyorsunuz ve halkın bunları konuşmaması için, ülkede yaratmış olduğunuz sorunları konuşmaması için halkın önüne yeni bir yasa getiriyorsunuz, halkın bununla meşgul olmasını sağlıyorsunuz ve kimsenin yaptıklarını görmemesini sağlamaya çalışıyorsunuz. Biz bununla neyi amaçladığınızı çok net bir şekilde görmekle birlikte çok net söyleyelim: Siz doğaya da insana da hayvana da her canlıya düşmanca yaklaşıyorsunuz.

İlk iktidara geldiğinizde Kürt sorununu çözmeye vaadiyle geldiniz, bugün Kürt sorununda en başta sorunun çözülmemesine sebep olan taraftasınız, bunun mücadelesini yürütmektesiniz. Tek amacınız Kürtler, Kürtlerin kazanımları ve bunları yok edebilme meselesi. Geldiğiniz zamanlarda "demokrasi" dediniz, "adalet" dediniz, bir süre sonra Kürt annelerine işkence etmeye başladınız bütün dünyanın gözünün önünde. Daha sonra polise Kürt çocuklarının kolunu kırdırtınız, binlerce Kürt'ü hapishanelerde esir tutmaya başladınız. Yetmedi, Kürt milletvekillerine saldırıyorsunuz, "Parti kapatmaya karşıyız." deyip parti kapatma davasını açtınız ve süreci siyasallaştırdığınız yargı üzerinden öyle bir şekilde yürütüyorsunuz ki geldiğimiz noktada demokrasiyi, adaleti ve hukuku kısıntılarıyla arama noktasında bize maalesef büyük bir görev düşüyor. O kadar çok şey yaptınız ki... Yahu, siz Kürt annelerini onların evlatlarının cenazelerini, kemiklerini kargoyla gönderdiniz, kutu içinde gönderdiniz, kutu içinde gönderdiniz.

FATMA AKSAL (Edirne) – Dağa kim kaçırdı? Evlatları dağa kim kaçırdı?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – "Ölüye saygı" diye bir şey var.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Son geldiğimiz noktada ise artık Kürt'ün halayına, kültürüne saldırıyorsunuz. Mersin'de, Batman'da, İstanbul'da başlattığınız bu süreci bugün Hakkâri'de doğrudan düğünlere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - ...ve Van'daki il örgütümüzün önündeki etkinliğe saldırarak gerçekleştirdiniz. Evet, Kürt'ün halayı da politiktir, evet ama bu halaya saldırınızın amacını da biliyoruz. "Slogan" diyorsunuz, verilen AİHM kararlarını, Anayasa Mahkemesi kararlarını, Yargıtay kararlarını tanımıyorsunuz. Yeni bir yargısal rejimi yaratma derindesiniz, bunun peşinden koşuyorsunuz. Yarattığınız bu dönem sizi demokrasiye, adalete, hukuka, refaha götürmez. Bu ülkede barış istiyorsanız, adalet istiyorsanız, demokrasi istiyorsanız hukuka dönmelisiniz, Kürt düşmanlığından vazgeçmelisiniz. Bunu yapmadığınız sürece de bu ülkeye demokrasi de adalet de hukuk da gelmiyor.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz.

Buyurun Sayın Beyaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ERSİN BEYAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülkemizin her geçen gün daha da büyüyen bir sorununu, sokak hayvanları meselesini ve bu meseleye ilişkin AK PARTİ tarafından sunulan yasa teklifini görüşüyoruz. Öncelikle belirtmek isterim ki hepimizin ortak bir sorunu olan başboş ve tehlike yaratan sokak hayvanları sorununa dair sağlıklı bir yaklaşım geliştirmek gerekmektedir. Bu sorunun her iki boyutunu da dikkate alarak çözüm bulmamız gerekiyor. İnsanımızın can güvenliğini sağlarken hayvanların bırakın canına kıymayı, canını dahi yakmadan sorunu halletmemiz gerekiyor. Maalesef iktidar, insanlarımızın can güvenliğini esas alacak ancak hayvanların hayat hakkını da koruyacak bir çözümü yüce Meclisimize getirememiştir. Sokak hayvanlarının sayısındaki artış toplumun çeşitli kesimlerinde endişelere yol açmakta ve bazen de tehlikeli durumlara neden olabilmektedir. Bu durumun önlenmesi ve halk sağlığının korunması elbette ki hepimizin ortak sorumluluğudur ancak hayvanların yaşam haklarına da saygı göstermek zorundayız. Sadece sorunun çözümünü insan merkezli düşünmek hayvanların da yaşam hakkını göz ardı etmek anlamına gelir ki bu etik ve insani değerlere aykırıdır. Bu bağlamda, mevcut yasal düzenlemedeki değişiklikleri değerlendirdiğimizde birkaç önemli endişe taşıdığını belirtmek isterim. Mevcut kanundaki “hayvanların korunması amacıyla” ifadesinin yerini daha genel ifadelerin alması kanunun ruhuna uygun bir yaklaşımı zayıflatmaktadır. Hayvanların korunması amacı sadece bir gereklilik değil aynı zamanda bir sorumluluktur. Bu sorumluluğun yalnızca sahiplendirmeye sınırlı olmaması gerektiği açıktır. Aşılama, kısırlaştırma ve rehabilitasyon gibi faaliyetler sahipsiz hayvanların sağlığını koruma ve popülasyonlarını kontrol altına alma açısından kritik öneme sahiptir. Sahiplendirme, sahipsiz hayvanların bakımının önemli bir parçasıdır ancak bu süreç tek başına yeterli değildir. Hayvanların sağlığını ve refahını korumak, onlara yeterli bakım ve tedavi sağlamak en az sahiplendirme kadar önemlidir. Aşılama ve kısırlaştırma gibi sağlık hizmetlerinin teşvik edilmesi sahipsiz hayvanların hem sağlıklarını korumak hem de toplumsal güvenliği sağlamak açısından gereklidir. Bu nedenle yasa değişikliğiyle birlikte getirilen düzenlemelerin hayvanların korunmasına yönelik spesifik ve etkili yöntemleri de içermesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, kapsamlı bir yaklaşım benimseyerek insanların ve hayvanların sağlığını koruyup aynı zamanda kamu güvenliğini en iyi şekilde sağlayacakken AK PARTİ yine sadece bir kesimin sesine kulak vermiş durumdadır. İktidar binlerce hayvanın canına kıyılmasına sebep olacak bu düzenlemeyi getirmiştir. Bir defa olsun, söz konusu sorunla ilgili tüm kesimleri bir araya getirip görüşlerinin alınarak herkesin kabul edebileceği, buradaki tüm milletvekillerinin içine sinerek “evet” diyebileceği bir teklifi Meclise sunsanız olmaz mıydı? Bir defa olsun, vatandaşlarımızı birbirine karşı kıskırtmadan, kutuplaştırmadan, toplumun tamamının yasalaşmasından mutlu olacağı bir teklifi burada konuşabilirsek fena mı olurdu? 86 milyonun tamamını ilgilendiren, 7’den 77’ye herkesin bir görüşünün olduğu bu konuda da AK PARTİ ve onun medya uzantıları, insanlarımızı birbiriyle karşı karşıya getirmeye ant içmişçesine toplumun bir bölümünü manipüle etmeye çalışmış ve insanlarımızı “Çocuklar mı ölsün, yoksa hayvanlar mı?” ikileminin arasına sıkıştırmıştır.

Daha önce yasalaşan diğer tekliflerinizde muhalefeti dinlemediniz. Oysaki her alanda kimseye zarar vermeden çözüm bulmak mümkündür, yeter ki çıkarlarımız değil, vicdanlarımız konuşsun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Antalya Milletvekili Sayın Serap Yazıcı Özbudun.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, teklifin 8’inci maddesi üzerine söz aldım. Bu maddeyi mealen aktarmak istiyorum.

Ne diyor bu madde? “İnsanların, hayvanların ve çevrenin korunması için ihtiyaç duyulan barınak, hastane ve ameliyathanelerinin oluşturulmasında ve bu yerlerde ihtiyaç duyulan ekipmanların sağlanmasında Bakanlık, başta yerel yönetimler olmak üzere bütün ilgili kurumlara mali destek sağlayacaktır.” Yani, merkezî yönetim yerel yönetime bu bağlamda mali destek sunacaktır. Doğrusu, ben bu maddeyi ilk okuduğumda bir an için içimde büyük bir ümit belirdi “Ha, demek ki bundan sonra Türkiye’nin temel sorunlarını çözerken merkezî yönetim yerel yönetimlerle el ele verecek, iş birliği hâlinde çalışacak.” dedim ama bu izlenimim çok uzun sürmedi çünkü Türkiye’nin gerçeklerini hatırladığımda böyle bir hususun gerçekleşmeyeceğini kolayca anlayabildim. Bunu sizlere bazı örneklerle anlatmak istiyorum. Bir kez, her şeyden önce Adalet ve Kalkınma Partisi uzun yıllardan beri yürüttüğü politikalarla aslında toplumda dayanışmayı, uzlaşmayı ve iş birliğini değil, tam aksine kutuplaşmayı teşvik ediyor ve deyim yerindeyse kutuplaşmayı bir oy devşirme aracı hâline getiriyor. Bu, sadece benim tespitim değil; bakın, aynı zamanda AKP’nin kurucularından olan, bu Meclise Başkanlık yapan ve aynı zamanda AKP hükümetlerinde bakanlık yapan Sayın Bülent Arınç’ın da yıllar önceki tespiti. Sayın Arınç ne demişti? “Biz toplumu böyle kutuplaştırıp ikiye bölerek seçimleri kazanıyoruz ama ülkeyi yönetemiyoruz.” demişti.

Gene dönelim maddenin içeriğine. Acaba gerçekten merkezî yönetim ile yerel yönetimler iş birliği hâlinde hareket edebilirler mi? Doğrusu benim bu konuda umudum yok, birkaç somut örnekle neden umudum olmadığını paylaşmak istiyorum. 3 Şubat 2024’te yani yerel seçimler öncesinde Sayın Cumhurbaşkanı, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Sayın Erdoğan Hatay’da seçmenlere hitap ederken -mealen aktarıyorum- şunu söylemişti: “Bakın, merkezî yönetim ile yerel yönetimler el ele vermezse illerimize bir şey gelmiyor.” Yani ne demek istemişti? “Hizmet sunulamıyor.” Dolayısıyla, aslında neyi ima etmişti: “Adalet ve Kalkınma Partisine oy verin ki belediye başkanınız AKP’li olsun ki size de hizmet gelsin.” Şaibeli bir biçimde Belediye Başkanı AKP’li oldu. Peki hizmet geldi mi? Hayır. Hissedilen ısının 60 dereceye ulaştığı Hatay ilimizde hâlâ depremzedeler konteynerlerde perişan hayat şartlarına terk edilmiş durumda.

Bir başka örnek: Geçtiğimiz günlerde, 24 Temmuz 2024’te Sayın Cumhurbaşkanı grup toplantısında ne dedi? “Artık büyükşehirlerin, tüm belediyelerin SGK’ye ödenmemiş primlerini tahsil edeceğiz.” Tamam, doğrudur, tahsil edilsin ama ben şu soruyu sormak istiyorum: Uzun yıllardan beri bu SGK primleri ödenmedi de neden tahsil edilmedi? Neden bu tahsil işlemine yeni giriliyor? Acaba bunun bir özel anlamı var mı?

Bir başka örnek daha, 21 Temmuz 2024’te Urfa’da Çevre Bakanı Sayın Kurum bir toplantı organize ediyor ve protokole 350 bin oyla seçilmiş olan Belediye Başkanı Sayın Gülpınar davet edilmiyor ancak seyirciler arasında toplantıyı izlemek mecburiyetinde kalıyor. Tabii, kayyum atamak suretiyle belediyelerin nasıl kontrol edildiği uzun yıllardan beri hepimizin bildiği bir husus. Şimdi, bütün bu örnekleri sıraladığımız zaman, sizler bu kanun maddesinin gereğinin yapılacağı konusunda umut besliyor musunuz? Doğrusu, ben beslemiyorum. Şimdi, bununla ilgili bir küçük hususa daha işaret ederek sözlerime son vereceğim. Aslında, hukuk kuralları tanzim edilirken böyle müphem ve muğlak ifadeler kullanılmaz. Bakanlık yerel yönetimlere destek sunacakmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Devamla) – Tamamlıyorum.

Bu desteğin miktarını kim belirleyecek? Üstelik Bakanlık acaba hangi yerel yönetimlere bu desteği sunacak? Sadece Cumhuriyet blokuna mensup olan belediyelere ve yerel yönetimlere mi yoksa Türkiye’deki bütün yerel yönetimlere mi? Böyle hukuk kuralı tanzim edilmez? İdareye bu kadar geniş takdir yetkisi veren hukuk kuralları hukuk devleti ilkesine, eşitlik ilkesine ve hakkaniyete aykırıdır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)
BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunacağım...

IV.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Sayın Koçyiğit, Sayın Çubuk, Sayın Bartın, Sayın Koca, Sayın Demir, Sayın Sarıtaş, Sayın Çelenk
Özen, Sayın Bozan, Sayın Düşünmez, Sayın Fırat, Sayın Kunt Ayan, Sayın Konukçu, Sayın Hülakü, Sayın
Tiryaki, Sayın Uçar, Sayın Olan, Sayın Otlı, Sayın Şenyaşar, Sayın Çandar, Sayın Şık.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur, birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.43

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.57****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Sibel SUİÇMEZ (Trabzon), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

IV.- YOKLAMA

BAŞKAN – 8’inci madde üzerinde verilen aynı mahiyetteki önergelerin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin 5199 sayılı Kanun’un 19’uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“İnsan, hayvan ve çevre sağlığının korunması amacıyla bakımevleri, hastaneler ve ameliyathaneler kurmak, bunlara ilişkin ilaç, alet ve ekipmanları temin etmek ile bakımevlerinde bakım, rehabilitasyon ve sahiplenme gibi faaliyetleri yürütmek için, başta yerel yönetimler olmak üzere diğer ilgili kurum ve kuruluşlara teşvik veya Bakanlıkça uygun görülen miktarlarda mali destek sağlanır.” şeklinde değiştirilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ömer Fethi Güner

Ayhan Barut

Eylem Ertuğ Ertuğrul

Niğde

Adana

Zonguldak

Barış Karadeniz

İlhami Özcan Aygun

Sibel Suiçmez

Sinop

Tekirdağ

Trabzon

Bekir Başevirgen

Manisa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP Genel Başkanı geçen hafta bir talimat verdi, “Taviz yok, bu işi Allah’ın izniyle bitireceğiz.” dedi ve siz de hemen harekete geçtiniz, keşke her konuda bu kadar hazır ve hızlı olsanız. Mesela, çöplerden ekmek toplayan halkın hâline çözüm bulmak konusunda, uyuşturucuya batmış gençliği kurtarmak konusunda, kadın cinayetleri konusunda, işsizlik, yoksulluk, sefil durumdaki emekliler konusunda da bu kadar hızlı olsanız; say say bitmez, yeter ki çözmek isteyin. Bu kanun için apar topar Meclisin çalışma programlarını bile değiştirdiniz. Komisyon aşaması zaten insanüstü bir mesai düzeniyle geçti, Genel Kurul aşamasında da usul tartışmaları kısa kesildi, hiçbir itiraz dikkate alınmadı, bizlere hakaretler, manipölasyonlar diz boyuydu ama zannetmeyin ki bizi böyle bastırabilirsiniz, biz konuşmaya ve direnmeye devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi tüm derneklere, bu işin uzmanlarına, federasyonlara, akademisyenlere, en önemlisi de halka gözünü kulağını kapatan bir yasa teklifi. Halktan o kadar korkunuz ve o kadar koptunuz ki koridorlardan televizyonları kaldırdınız, Meclisi ziyarete kapattınız, milletvekillerinin konuşma sürelerine sınır getirdiniz; Meclis parkında başlayan polis ablukasını Meclisin iç koridorlarına kadar taşıdınız, biz Meclis koridorlarında milletvekilleri olarak güvenlik koridoru oluşturmak zorunda kaldık. Neden? Halkı sizden korumak için. Ne yazıyor burada? “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” öyle yazıyor. Peki, millet nerede? Millet içeri alınmıyor, millet kapı dışarıda, parklarda perişan hâlde. Peki, günün sonunda ne oldu? Tarihe geçtiniz; Meclis tarihinde böyle bir yasama süreci, tahmin ediyorum, yaşanmamıştır.

Sayın milletvekilleri, bu kanun teklifi görüşülürken iktidar, muhalefetin sokakta saldırıya maruz kalan kişilerin haklarını savunmadığına yönelik bir algı yaratmaya çalıştı. İnsanların acılarını kullanarak, onların acılarını istismar ederek yaptığınız yanlışın üzerini örtmeye çalıştınız. İtiraf edelim, nifak ekme ve kutuplaştırma konusunda gerçekten ustasınız. Yaptığınız şey, nefret politikası üretmek, toplumu birbirine kırdırmak ve bundan nemalanmak; bugüne kadar hep böyle idare ettiniz ama artık ülkeyi batırdığınız gerçeğini hiçbir gündem değiştiremiyor.

Sayın milletvekilleri, bizler başboş hayvanlar tarafından yaralananları da çocuğunu kaybedenlerin acılarını da anlıyoruz ve onları da savunuyoruz ama bunu sizin Komisyon görüşmelerinde yaptığınız gibi popülist söylemlerle, işinize geldiği şekliyle yapmıyoruz. Bu nedenle de sokağı hem hayvanlar için hem insanlar için birlikte, güvenli, yaşanılabilir bir yer hâline getirmeye çalışıyoruz ve bunu da başarabiliriz diyoruz. Sadece, kısırlaştırma ve barınak şartlarının iyileştirilmesiyle çözülebilecek bir sorunu, maalesef, toplumsal bir travma hâline getirdiniz.

Sayın milletvekilleri, Meclisin raflarında 27’nci Dönemde kurulmuş olan bir araştırma komisyonunun raporu var. Bu komisyon tam 12 tane toplantı yapmış basına açık, bütün paydaşlara açık, federasyonlara açık; herkes katılabilmiş. Burada 21 tane rapor değerlendirilmiş, 12 başvuru ve dilekçe incelenmiş ve oy birliğiyle bir rapor çıkmış. Bunlar da yetmemiş, hayvan barınakları da ziyaret edilmiş yani problemler yerinde değerlendirilmiş.

Eğer amacınız gerçekten hayvanları korumak olsaydı bu raporu dikkate alırdınız çünkü bu rapor ne diyor? Bu rapor “Şehirlerde popülasyon kontrolünü sağlamak amacıyla uygulanması önerilen tek yöntem kısırlaştırma.” diyor. Siz ne diyorsunuz? Siz “Sokak köpekleri için gerekli kaynağı ayırmayan veya hayvanlar için ayrılan kaynağı başka amaçlarla kullanan belediye yetkililerine hapis cezası verilecek.” diyorsunuz. Bu ne demek? Belediye yöneticilerini “öldürmek” ya da “hapis cezası almak” arasında tercih yapmak zorunda bırakıyorsunuz, belediyelerde çalışan veteriner hekimlerin öldürme kararı verme konusunda idarenin baskısı altında kalmalarına neden oluyorsunuz.

Madde diyor ki: “Belediyeler 2028 sonuna kadar belirtilen hayvan bakımevlerini kurmakla ve mevcut bakımevlerinin şartlarını iyileştirmekle yükümlüdür.” Ya, siz yirmi yıl önce bir kanun çıkardınız, dediniz ki: “Biz bu kanunu çıkardık ve hayvanları mal olmaktan kurtardık.” Güzel bir şey. Peki, hayvanlara karşı yapılan işkence, taciz, tecavüz, hatta öldürme eylemlerindeki artışı durdurabildiniz mi? Bu kişileri cezalandırabildiniz mi? Maalesef hayır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) – Devam ediyorum Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) – Evcil hayvanların ticaretini, ithalatını yasaklayabildiniz mi, mevcut koşullarını iyileştirebildiniz mi? Hayır çünkü hiçbir zaman yeterli kaynak ayırmadınız, bu teklifte de net bir şekilde kaynak ayrılmış değil. Yirmi yıldır kendi çıkardığınız ve uygulamadığınız yasa sebebiyle küreklerle, çamaşır suyuyla öldürdüğünüz, yerlerde sürüklediğiniz hayvanların videolarını görüyoruz. Diyorsunuz ki: “Yirmi yılda şu kadar hayvan kısırlaştırdık. Belediyeler üstüne düşen görevi yapmadı.” Bakın, size şöyle söyleyelim: 2019 yerel seçimlerinden sonra Genel Başkanınız “Bunlar topal ördek gibiler, çalışamazlar.” dedi, vatandaş sandıkta cevabı verdi. Seçimden önce “Oy vermeyene hizmet yok.” dediniz, vatandaş gene cevabını verdi. Ne yaparsanız yapın, belediyelerimizi çalıştırmamak için baskı yapıyorsunuz ama siz iktidardan gidiyorsunuz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunup...

IV.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) – Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Sayın Emir, Sayın Günaydın, Sayın Gökçen Göl, Sayın Tahtasız, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Dinçer, Sayın Kış, Sayın Öneş Derici, Sayın Ertuğrul, Sayın Barut, Sayın Kaya, Sayın Gürer, Sayın Güneşhan, Sayın Akdoğan, Sayın Başarır, Sayın Tanal, Sayın Coşar, Sayın Adıgüzel, Sayın Yaman, Sayın Taşkent.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Dinçer, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

65.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer’in, hayvanlara yönelik katliam yasasının Genel Kurulda görüşmelerine devam edildiğine ilişkin açıklaması

SEMRA DİNÇER (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hayvanlara yönelik katliam yasasını Genel Kurulda görüşmeye devam ediyoruz. Haftalardır, ülkenin dört bir yanında, Mecliste ve sokaklarda masum canların katledilmesine karşı çıkan milyonların sesini

duymazdan geldiniz. Hayvanlara resmen ölüm fermanını çıkaran AKP iktidarı, milyonların vicdanını görmezden gelmiş, yirmi iki yıllık iktidarında uyguladığı zulmü bu yasayla birlikte bir kez daha perçinlemiştir. Bu kanun teklifi de sizin yeni katliam yasanız olacak. Hayvanlarla birlikte bu ülkede ahını almadığınız hiçbir canlı kalmamış olacak. Bu ülkede kadınlar öldürüldü; çocuklar, gençler hayattan kopartıldı; rant uğruna ağaçlar, ormanlar katledildi, ülkenin dört bir yanı hapishaneye çevrildi, şimdi sıra hayvanlara geldi. Bu yasa geçse bile yeryüzündeki yaşam nöbetimize devam edecek, yaşamdan ve yaşatmaktan yana olan tavrımızı sürdüreceğiz.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – 9’uncu madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır.

Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Şık	Ali Bozan	Ömer Faruk Hülakü
İstanbul	Mersin	Bingöl
Salihe Aydeniz	Öznur Bartin	Gülderen Varlı
Mardin	Hakkâri	Van
	Sabahat Erdoğan Sarıtaş	
	Siirt	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Rıdvan Uz	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
Çanakkale	İstanbul

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Ahmet Şık.

Buyurun Sayın Şık. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET ŞIK (İstanbul) – Herkese merhaba.

Günlerdir her türlü yalan ve hileyle toplu kısımların önünü açmaya çalıştığınız ve “başıboş” dediğiniz sahipsiz hayvanlar üzerinden bir fırtına koparıyorsunuz. İnsani çözümleri yok sayıp hayvanların rehabilitasyonu için etkin bir çözüm bulmaktan kaçıyor, en iyi bildiğinizde ısrar ederek “Öldürelim gitsin.” naraları atıyorsunuz.

Kurduğunuz yağma düzeninin sonucu olan yoksullukla ilgili böyle ses çıkarmıyorsunuz çünkü yoksulları öldüremiyorsunuz ama açlıktan ölmelerini bekliyorsunuz. Adına “geçiş ve yolcu garantili proje” dediğiniz, sürdürülebilir yolsuzluk, hırsızlık sistemiyle yurttaşın vergilerini yağmalıyorsunuz ama emekliye sadakayı reva görüyorsunuz çünkü emeklileri öldüremiyorsunuz ama vadeleri dolsun da kurtulalım diye bekliyorsunuz. Okullarına aç giden, “MESEM projesi” adı altında bir kölelik düzeninin

esiri hâline getirdiğiniz, canlarını yitiren çocuklar, iktidarınıza kul, sermayeye köle yapmaya çalıştığınız milyonlarca genç var ama hiçbir umurunuzda değil çünkü patronlara sömürecek iş gücü lazım.

Katliamların önünü açmak için çıkardığınız gürültüyü başıboş siyasetçi sorunu için çıkarmıyorsunuz. Oysaki, sahipli ama başıboş siyasetçiler bu ülkenin en büyük sorunu çünkü çok kalabalıklar, daha kötüsü, ülke yönetiyorlar. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Peki, kimlerdir, nasıldır bu başıboş siyasetçiler? Her şeyden önce kirli bir geçmişin mirasçısıdır. Güçlü olana söz söylemeye cesaret edemeyeceklerini haklı olana söylerler. Yaşanılan iktisadi krizin faturasını muhalefete, bir asırlık geçmiş olan bir eşitlik sorunu nedeniyle gencecik insanların ölmesinin nedenini Kürtlere, yağma ve talanın sorumluluğunu FETÖ'ye, emperyalist işgal projelerinde ortaklık etmelerine rağmen döviz artışı ve pahalılığı dış düşmanlara, yoksulluğu Gezi direnişine fatura ederler. Paraya ve güce taparlar, tüccardırlar; memleketin dününü, bugününü, yarınını gözünü kırpmadan satarlar, besmeleyle aldıkları rüşvet paralarını dualarla sayarlar. Halkı değil kendi menfaatlerini düşünürler. Bu yüzdendir ki kimseye derdini sormaz ama herkese dinini sorarlar. Hukuksuzluklarına karşı çıkanların sesini ezanla duyulmaz kılar, suçlarını bayrakla örterler. Savaş çıkırtkanlırlar, siyasetle çözülecek bir sorunu iktidardaki ömürlerini uzatmak için yoksul çocuklarının kanına karşılık devam ettirirler, iktidarlarını kanla beslerler. Bu yüzdendir ki KYK yurdunda bozuk asansörde ölen Zeren'in, İzmir'de elektrik akımına kapılarak can veren Özge Ceren ve İnanç'ın, sokakta tekmelerle öldürdükleri Ali İsmail'in, çocuğuna pantolon alamadığı için intihar eden İsmail Devrim'in, mobbing nedeniyle canına kıyan Efe Demir'in, adaletin mezar kazıcısı hâline dönüşen yargının eline düşmemek için Ege'nin, Meriç'in soğuk sularına düşüp ölmek zorunda kalan çocukların, adına "kaza" dediğimiz bir katliamla yitirdiğimiz Oğuz Arda Sel'in, cesedi buzlukta bekletilen Cemile'nin, kendi evinde polis kurşunuyla can veren Dilek Doğan'ın kanları hâlâ bu yüzdendir kurumamıştır. Vicdan yoksunudurlar, emri onlar verir, çocuğu öldürülen anneyi onlar yuhalatırlar. Sadece iktidarı aldıkları günden bugüne 30 binden fazla işçi iş cinayetlerinde ölmüşken onlar fitrat överler, "Güzel öldüler." derler. Faili belli katliamın başrolüdürler. Kamusal denetimin ve kontrolün olmadığı ihale dağıtımının ahablık temeline indirgendiği, kentlerin yağma ve talan üstüne kurulduğu bu dönemde 6 Şubatta yaşanan depremi "kader" diye açıklamaya çalışırlar. Çıkarlarını her şeyin üstünde tutarlar. "Menfaat" denince akan sular durur. Dün "Aklıyla arasını açmış, klinik bir vaka hâline gelmiştir." dediğine bugün "Ayrılmazsın, Türk milletini yalnız bırakamazsın." diye yalvarırlar. Hamasetten beslenirler, yalan, iftira, tehdit ve pusu kurmak en başarılı oldukları alanlardır. Gerekirse dün dost oldukları dava arkadaşları yarın düşmanları olur ve bir lümpen torbacıya katlettirirler. Gerçekleri görmez, hakikate kulaklarını tıkırlar çünkü dürüstlüğün, hakikatin yanında durmanın kendilerine çok pahalıya patlayacağını çok iyi bilirler. Bir kez olsun düşüncelerinin, sadakat gösterip itaat etmesi istenenlerin yanlış olup olmadığını kendilerine sormazlar. Gerçekleri değil, gürültüyü dinlerler, sonra da "Yaşa ya da kahrol!" diyen koroya katılırlar. Onlar için özgürlük değil rehinelik, öz güven değil güce tapınma, aklının değil efendisinin büyüklüğü önemlidir. Efendisinden makam, mevki, para, mutluluk dilenirler ki güvenceli sandıkları bir yaşamları olsun. Başı dik olmanın cesaretini bilmediklerinden yaşamı boyunca başını eğmekle geçecek bir karşılığın bedelini öderler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET ŞİK (Devamla) – Bitmek üzere efendim.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

AHMET ŞİK (Devamla) – Diyeceğim o ki bir insanın haysiyetli olup olmadığı menfaatleri ile doğruları arasında tercih yapmak zorunda kaldığında anlaşılır. Hakka, adalete, iyiliğe, eşitliğe, öldürmenin değil yaşatmanın çözüm olduğuna inanan herkesin elinden geleni yapması gereken bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız; tercih sizin.

Bir katliam yasa teklifini canhıraş savunduğunuz günler boyunca tanık olduklarımız üzerinden size bir hatırlatmada bulunacağım. Kitabı olan, olmayan bütün dinlerin yasakları ve hâliyle en büyük günahları aynıdır: Kul hakkı yemeyecek, hırsızlık yapmayacaksınız; rüşvet almayacak, öldürmeyeceksiniz. Ancak kendine “dindar” diyen sizlerin yaptıklarını ve şu hâlinizi düşününce şu tespiti yapmak yanlış olmaz: Bu kainatta sizi cennetine kabul edecek herhangi bir din yok.

Teşekkür ederim. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Tarihin her döneminde en ağır katliamlar önce sözle başlamıştır. İnsanlığa karşı en ağır suçları işleyenler ya kelimelerin, kavramların içlerini boşaltmışlar ya da kelimelere, kavramlara olmayacak anlamlar yüklemişlerdir.

Teklifi tüm maddelerinde de görüldüğü üzere bu maddeye de “sahiplendirilinceye kadar” ibaresi eklenmiş olması kanunun asıl amacının ne olduğunu gözler önüne sermektedir. Sahiplendirilmeyen bir hayvanı ölüme mahkûm ediyorsunuz çünkü sahiplendirmenin altyapısını kurmuyor, koşullarını belirlemiyorsunuz. Sizler kendi meydana getirdiğiniz sorunun nihai çözümünü itlafta buluyorsunuz.

Getirdiğiniz yeni yaklaşım nedir? Önce “uyutma” dediniz, sonra “ötanazi” dediniz, en sonunda da kanunda boşluk bırakarak itlafın yolunu açtınız. Hepimiz adına yayın yapması gereken kamu yayıncısı TRT dâhil, elinizdeki tüm medya gücüyle milletimizi aldatmaya çalışıyorsunuz. İşiniz gücünüz algı yaratmak.

Gelin, hakikatle yüzleşelim. Yirmi iki yıllık süre zarfının içerisinde bugün sokaklarda çocukların gönül rahatlığıyla oynamadığı bir şehircilik anlayışını siz getirmediğiniz mi? Bugün kaçınız evladınızı sokağa huzurla salabiliyorsunuz? Denetimsiz bir şekilde binlerce köpek alınıp satılırken neredeydiniz? Neden sabahın kör karanlığında kış günü çocuklarımız okula gitmek zorunda kalıyor?

Kıymetli milletvekilleri, tarihin gördüğü en karanlık yönetim şekli millete yalan söyleyen yönetimdir, vatandaşı aldatan ve oyalayan yönetim şeklidir. Bir rivayete göre 2 milyon, bir rivayete göre 4 milyon, kim saymış belli değil. Bu yüzden, sanırım TÜİK diyeceğim, bu kadar tutarsız rakam bir tek oradan çıkar. Sokak hayvanlarının sebep olduğu ölüm sayısı da tam bir muamma. Yabani hayvanların, mesela, yaban domuzlarının neden olduğu ölümleri de katınca sayı 538. Hangi rakamı baz alırsak alalım -2 ya da 4 milyon- zaten belediye veterinerlik hizmetlerinin hiçbir yaraya çare olmadığı da açık iken, medyanın gündeminde ülkenin gerçek sorunlarından kimse bahsetmesin diye ortaya atılmış suni bir gündemden öte bir şey değildir. Üzülerek görüyorum ki partim dâhil muhalefet biz bu tuzağa düşüyoruz. Biz, muhalefet olarak gündem belirleyen olmak zorundayız. Açlığa, sefaletle mahkûm edilen, “Ölsem de kurtulsam.” diyen emekli bir tarafta; her gün kaybettiğimiz, yurt dışına kapırdığımız iyi eğitilmiş gençlerimiz diğer tarafta. Sosyal medyada gençlerimize yurt dışı propagandası yapan “YouTuber”lar en yüksek izlenme sayısına ulaşıyor, Hükûmet ise “Giden gitsin.” diyor. Bir tıp doktorunun eğitimi için ailesi ne kadar harcıyor, hiç merak ettiniz mi? Peki, ya devlet, daha doğrusu vergi verenler milyonlarca lira harcasın, bir gencimiz doktor olsun, sonra biz onu bedavaya Almanlara, İngilizlere, Fransızlara hizmet etmeye gönderelim. Sanki bu ülkede devlet hastanelerinde doktor fazlamız var, sanki aylarca randevu bulamayan hastamız hiç yok. Sorun çözmenin yolu yöntemi bu değil, ölçemediğiniz şeyi yönetemezsiniz ve siz hangi kanunu çıkarırsanız çıkarın hiçbir sorunu çözemeyeceksiniz çünkü bu iktidarın yani sizlerin sorunu, sorun çözmek değil. Her sokak köpeği saldırısı sonunda elinizi rahatlıkla belediyeleri

işaret edecek konuma getirmek istiyorsunuz, gündemi saptırmak için var gücünüzle gayret ediyorsunuz. İstiyorsunuz ki ekonomi tartışılmasın, istiyorsunuz ki siftah yapmayan esnafın sorunları konuşulsun, istiyorsunuz ki umudunu yitiren gençlerin sesi bu kürsüden duyulsun, istiyorsunuz ki sosyal çürümeyle büyükşehirlerimizde yavaş yavaş baş gösteren evsizler sorunu tartışılmasın. Evet, bugün artık Türkiye'nin sokaklarında evsizler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

RİDVAN UZ (Devamla) - Her gün büyüyen bir aile içi şiddet olayı yaşanıyor. Şiddet mağduru olan kadınlarımızın, çocuklarımızın sesini, çığlığını ne zaman duyacaksınız? Gelin, yol yakinken bu kanunu geri çekin; daha uygulanabilir, Türk milletine yakışır bir kanunu el birliğiyle hazırlayalım.

Bakın “Bu yasaya neden ‘evet’ dedik?” diye soruyor musunuz kendinize? Sorduğunuzda sadece “Emir kuluyuz.”dan başka bir cevap bulabilecek misiniz diye merak ediyorum.

Bir şey daha var: Bu, kadim Türk milletine yakışmayacak; bu, İslam’a uymayacak bir yasadır. Dolayısıyla yarın evlerinize gittiğinizde eşinize, çocuğunuza verecek bir cevabınız olabilecek mi? Bunu düşünerek, gelin, bu yasayı geri çekin diyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

IV.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yoklama talebimiz var.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önermeleri oylamadan önce yoklama talebi var.

Sayın Oluç, Sayın Koçyiğit, Sayın Çubuk, Sayın Bartın, Sayın Demir, Sayın Koca, Sayın Sarıtaş, Sayın Çelenk, Sayın Türkoğlu, Sayın Bozan, Sayın Çandar, Sayın Düşünmez, Sayın Aslan, Sayın Olan, Sayın Tanhan, Sayın Fırat, Sayın Konukçu, Sayın Tiryaki, Sayın Kunt Ayan, Sayın Otlı.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XL- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin, 5199 sayılı Kanun'un 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve bu suretle bulundurduğu” ibaresi “veya sahiplendiği” şeklinde ve fıkranın son cümlesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Söz konusu hayvanlardan sahiplendirilme niteliği olanlar sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevinde barındırılır.” şeklinde değiştirilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ömer Fethi Gürer

Bekir Başevirgen

Ayhan Barut

Niğde

Manisa

Adana

İlhami Özcan Aygün

Barış Karadeniz

Süreyya Öneş Derici

Tekirdağ

Sinop

Muğla

Sibel Suiçmez

Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici.

Buyurun Sayın Derici. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, nefeslerini tutmuş bu kanunun geçmemesini bekleyen kıymetli vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yasama yılının son çalışma gününde, iktidarın bugüne kadar önümüze getirdiği insanlık adına en utanç verici teklifi konuşuyoruz. Adı “hayvan hakları” olan ama aslında toplu katliama zemin hazırlayan bu teklifi hep birlikte oyladıktan sonra Meclisi kapatacağız ve son bir yıldır Türk milleti adına sanki olumlu herhangi bir yasa yapmış gibi hep birlikte tatile çıkacağız.

Haftalar boyu Tarım Komisyonunda sokak hayvanları sorununu hep birlikte bilimsel olarak çözebilmek için önerilerimizi sunduk. Haftalar boyu STK’ler, hayvanseverler, dernekler size bu yasa teklifine neden karşı olduğumuzu anlatmaya çalıştı. Genel Kurulda dünden beri tüm muhalefet bu yasanın vicdani ve insani olmadığını, bilimsel olmadığını anlattık durduk ama iktidar vekillerinin konuşmalarından gördük ki kendi vicdan ve bilinçlerini verecekleri “evet” oyuna çoktan uyumlandırmışlar.

Sayın iktidar vekilleri, hepiniz, önerdiğiniz yasanın hayvanları sadece sokaktan alacağını, zarar vermeyeceğini, aslında millet olarak ne kadar hayvansever olduğumuzu anlatıp durdunuz. Toplu bir halüsinasyon içindesiniz, geceleri rahat uyuyabilmek için vereceğiniz “evet” oyunu kılıflandırıyorsunuz. Bakın, sokak hayvanları sorunu konusunda iktidarınız boyunca kısırlaştırma yapmadınız, üretimi yasaklamadınız, aşılama yapmadınız, ticareti yasaklamadınız. Diyoruz ki: Hep birlikte önce bunları yapalım, hep birlikte seferberlik başlatalım. (CHP sıralarından alkışlar)

2019’da sizin de oylarınızla Meclisten geçen araştırma önergesinin bu sorunun çözümü için önerilerini uygulayalım dedik. Toplum vicdani bu teklifi kabul etmez, kaldı ki barınaklar yetersiz, hayvanların toplanıp istiflenmesi toplu hayvan ölümlerine yol açar, yazıktır günahtır dedik. Bu yasadan cesaret alacak ruh sağlığı bozuk insanlar sokakta hayvanları öldürmekte bir beis görmeyecekler dedik, dün Muğla’da 5 köpek öldürüldü. Tasarırı ekim ayına erteleyin, gelin, hep beraber konuşalım, bilimsel çözüm bulalım dedik ve hepsine aldığımız yanıt “Hayır.” oldu. Vicdani anlatmaya çalıştık, olmadı; bilimsel anlatmaya çalıştık, olmadı. Toplumu kutuplaştırdınız. Bakın, bu algı operasyonlarından çok daha önemli bir konu, yaşamak ve ölmekle ilgili bir konu dedik, dinletemedik. Geldiğimiz noktada, bugün buradaki her milletvekili yaşam ve ölüme ilişkin tarihi bir oy kullanacak. Bazılarımız bireysel varoluşlarını onurlandıracak ve yaşatmayı seçecek, bazılarımız kitlesel körlüklerini konforlu bulacak ve öldürmeyi seçecek, daha doğrusu öldürülmeye zemin hazırlamayı.

Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan “Bu yasa geçecek.” dedi ve siz bunun gereğini yapmak istiyorsunuz. O hâlde, konuşmam ve hitap etmem gereken taraf, Cumhuriyet Halk Partisi Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici olarak, bu kürsüden Sayın Cumhurbaşkanına, AKP Genel Başkanına seslenmek: Sayın Cumhurbaşkanı, bu yasa teklifi siyaseten çok büyük bir hatadır. Bakın, Türk milleti bu yasa teklifini onaylayan hiçbir partiyi asla affetmez. Biliyorum, yakınınızda yörenizde, size, yanlış yaptığınızda “Sayın Cumhurbaşkanım, yanlış yapıyorsunuz.” diyen birileri kalmadı ama ben, Cumhuriyet Halk Partisi -milletin- milletvekili olarak size bunu söylemeyi bir borç bilirim. Siyaseten yanlış yapıyorsunuz ve bu, partinize büyük bir leke sürecek ve toplumdan kopuşunuzu hızlandıracak; yapmayın. (CHP sıralarından alkışlar)

İktidar vekillerimize seslenmek istiyorum: Bakın, torunlarınız ve onların torunları size nesillerce bugün bu yasayı nasıl getirebildiğinizi ve nasıl “evet” oyu verdiğinizi soracak; yapmayın.

Gelelim, bu konunun en önemli tarafı aziz Türk milletine.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Devamla) – Teşekkürler Başkanım.

Kıymetli vatandaşlarımız, Cumhuriyet Halk Partisi olarak tam kadro, tüm gücümüzle başından beri bütün mücadelemizi verdik, sizler de verdiniz. Bugün iktidar vekilleri vicdanlarına kulak vermezse sayıca yeterli oldukları için bu teklif yasalaşacak. Biliniz ki CHP’li belediyeler hayvanların canına zarar gelmesin diye kötü muameleye engel olmak için elinden geleni yapacak ama bir gün, çok yakında bu devran dönecek ve hep birlikte insanca yaşayacağız.

Son olarak, bugün kişisel varoluşu adına, kendi varlığını onurlandırmak adına bu teklife “hayır” oyu verecek olan tüm milletvekillerini en derin saygılarımla selamlıyorum ama diğerlerini ellerindeki kanla birlikte Allah’a havale ediyorum!

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunacağım...

IV.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yoklama talebimiz var efendim.

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Sayın Günaydın, Sayın Tanal, Sayın Gökçen Göl, Sayın Tahtasız, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Dinçer, Sayın Kış, Sayın Öneş Derici, Sayın Uzun, Sayın Kaya, Sayın Sarıgül, Sayın Güneşhan, Sayın Akdoğan, Sayın Timisi Ersever, Sayın Bakırlioğlu, Sayın Coşar, Sayın Adıgüzel, Sayın Talat Dinçer, Sayın Ertuğrul, Sayın Pala.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci bölüm üzerinde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 10 ila 17’nci maddeleri kapsamaktadır.

Sayın Bektaş, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

66.- Konya Milletvekili Barış Bektaş’ın, Konya Büyükşehir Belediyesi ile Meram, Selçuklu ve Karatay İlçe Belediyelerinin, yetkili sendikayla yaptıkları görüşmede çalışanlarına zam yapmayacaklarını söylediklerine ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “İtibardan tasarruf olmaz.” şiarıyla bir israf düzeni inşa eden, ekonomik krizden kurtuluş için de kemer sıkmayı yalnızca dar gelirli, ezilen yurttaşlarımıza reva gören AKP iktidarının kamuda tasarruf tedbirleri yine emekçileri, işçileri vurmaya devam ediyor.

Konya Büyükşehir Belediyesi, Meram, Selçuklu ve Karatay İlçe Belediyeleri yetkili sendikayla yaptıkları görüşmeler esnasında, belediyelerin zor durumda olduğunu ve kamuda tasarruf tedbirleri nedeniyle harcamaların kısılması gerektiğini bahane göstererek belediye çalışanlarına zam yapmayacaklarını söyledi. Hâlihazırda ekonomik krizi en derinden hisseden dar gelirli emekçilerin maaşına zam yapılmaması kabul edilebilir değil. Bu yanlış karardan acilen dönülmesi gerektiğine dikkat çekiyor, alın terinden tasarruf olmaz diyor.

Saygılarımla.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – İkinci bölüm üzerinde Saadet Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Mesut Doğan konuşacaktır.

Buyurun Sayın Doğan. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hepinizin malumu, özellikle son on beş yirmi gündür psikolojik açıdan çok da sağlıklı olmayan bir ortamda çalışma yürütmeye çalışıyoruz. Bunun sonucu olarak da Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığına zarar verecek görüntüler vermiş oluyoruz. Bazen gerçekten, düşünüyorum, bu görüntüleri biz çocuklarımıza izlettikten sonra, insanımıza izzettikten sonra, tüm dünya kamuoyuna izlettikten sonra 5 paket çıksa ne olur, 50 paket çıksa ne olur! Unutmayalım ki hep beraber öncelikli olarak görevimiz Türkiye Büyük Millet Meclisinin tılsımını, gizemini, heybetini ve saygınlığını korumaktır. Elbette ki burada bu görüntüleri vermemize vesile olan nedenlerden biri de gelen paketler. Paketler gerçekten ciddi manada özensiz, çözümden uzak ve büyük sorunlar içeriyor. Düşünün, “Öğretmenlik Meslek Kanunu paketi” diye bir paket geliyor; merkezinde, bir toplum, bir ülke için en stratejik meslek olan öğretmenliğin itibarsızlığı var, değersizleştirilmesi var. Veya vergi paketi geliyor; bir ülkede ekonominin motoru olan esnafın başına, tabiri caizse jandarma maliyecileri dikmek var. Veya Hayvanları Koruma Kanunu geliyor; maalesef, merkezinde, onları öldürmek var. İyi niyetli düşündüğümüz zaman, yoğunluktan veya yorgunluktan bu paketlerin içerisindeki eksiklikler görülmeyebilir, sorunlar görülmeyebilir ama maalesef paketlerin içerisinde var olan sorun, sıkıntı ve eksiklikler muhalefet tarafından dile getirildiği hâlde iktidar maalesef dinlemiyor veya duymak istemiyor, “Dediğim dedik.” bir mantıkla yol almaya çaba sarf ediyor. Ama ben hatırlatmak isterim ki siyasette en değerli şey dinlemektir, dinlemek bir insan için en önemli özelliktir ve dinlemek, cesur insanların işidir; dinlemek, özgüveni olan insanların karakteridir ve en önemli silahlarıdır. Bakın, yıl 1994, Türkiye’nin her yerinde Refah Partisi rüzgârı var ve toplumun her kesiminin de Refah Partisine ilgisi var. Bunun birçok nedeni vardı fakat o dönemde Refah Partisine olan ilginin ana nedeni Refah Partisinin toplumun bütün kesimlerini dinlemesi -yetmedi- kendine olan özgüveniydi. Peki, ben bunu niye söylüyorum? Şunun için: 1994 yılında Türkiye’nin her yerinde yerel seçimlere Refah Partisi olarak giriyoruz, gözükmüyor ki Ankara’yı alacağız, Kayseri’yi alacağız, Malatya’yı alacağız, İstanbul’u alacağız. İstanbul’daki adayımız kim? İstanbul adayımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan. Büyük bir heyecanla kapı kapı seçim çalışması yürütüyor, kahvehanelerde konuşmalar yapıyor, televizyonlarda konuşmalar yapıyor, mitingler gerçekleştiriyor ve insanlarımıza o gün vaatlerini ulaştırma çabası içerisinde hareketli bir seçim kampanyası yürütüyor. O seçimde Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın en dikkat çekici

vaadi neydi biliyor musunuz arkadaşlar? Diyordu ki: “Benim seçimi kazandığımda ilk yapacağım şey, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı makam odası yanına iki makam odası daha yaptıracam. O makam odaları benim makam odamdan daha büyük ve daha güzel olacaklar.” “Peki, ne yapacaksınız o makam odalarını?” “Birini Sayın Nurettin Sözen’e, diğerini de Sayın Bedrettin Dalan’a tahsis edeceğim.” Kim bunlar? Biri SHP’den İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığını yapmış, diğeri ise Anavatanın Belediye Başkanlığını yapmış bir siyasetçi. Soruyorlardı kendisine, diyorlardı ki: “İyi de Başkanım, bunların Refah Partisiyle ilgisi yok ki. Neden böyle bir adım atıyorsun?” Diyordu ki: “Biz Refah Partiliyiz, bizden olup olmadığı önemli değil. Biz her kesimi dinleriz ve İstanbul üzerine tecrübesi olan herkesten faydalanmayı da mutlaka ama mutlaka bir görev biliriz.” Bunu niye anlattım? Otuz yıl önce bu anlayıştan sıyrılıp da bugün kendini bile dinlemeyen bir siyasetçi profili izliyoruz hep beraber. Evet, anladık, görüyoruz, yaşıyoruz; iktidar, muhalefeti dinlemiyor ama bunun yanında yine görüyoruz ki iktidar milletvekillerini de Sayın Cumhurbaşkanı dinlemiyor. Öyleyse Sayın Cumhurbaşkanıyla görüşebilme imkânı olan AK PARTİ’li milletvekili arkadaşlara şunu hassaten söylemek isterim ki Sayın Cumhurbaşkanını bir gün ziyaret ettiklerinde, Saadet Partisinin bir teklifi olarak ifade etsinler ki eğer kimseyi dinlemiyorsa bari kendini dinlesin, geçmişte söylediklerini dinlesin; eğer kendi sözünün de kendi üzerinde tesiri yoksa... Şunu altını çize söylüyorum: Kendine sözü geçmeyen başkasına asla ve asla sözü geçmez.

Bugün hayvan haklarıyla ilgili getirilen paketi konuşuyoruz ama bütün muhalefet partileri tabiri caizse bağıırıyorlar, haykırıyorlar, sesleniyorlar, diyorlar ki: “Bunun çözüme yönelik hiçbir yanı yok. Bir sürü eksiklik var, bir sürü fazlalık var, bizi dinlemek zorundasınız.” ama dinlemiyorlar. Ben bu noktada sadece üç şey söylemek isterim. Bakın, -bütün partiler de ifade etti, ben de tekrarlıyorum- 2004 yılında hayvan haklarıyla ilgili bir kanun çıkardınız. Eğer o gün bu kanun maddelerini uygulamış olsaydınız bugün bu sorunu konuşmuyor olacaktık. Bunu niye söylüyorum? Şunun için: Eğer 2004 yılında çıkarılan kanunlar uygulanmış olsaydı bugün bu sorunları konuşmuyor olacaktıysak bu süre içerisinde yaşanan hadiselerin sorumlusu kim? Köpek saldırısıyla hayatını kaybeden veya yaralanan çocukların sorumlusu kim? Biz miyiz yoksa iktidar partisi mi?

İkinci olarak ise eğer bu sorunu çözmek istiyor isek ve bu sorunu uyutmadan, ötanaziye başvurmadan halletme ihtimali milyonda 1 bile var iken uyutmayı, ölümü konuşuyor isek bu, insani değildir, vicdani değildir, ahlaki değildir. İnanın, bu süreç içerisinde ölümü o kadar çok konuştuk ki iktidarın olsun muhalefetin olsun makul tekliflerini düşünemedik bile, konuşamadık bile, hepsi kuru gürültüye gitmiş oldular. Ama biz bunları söylerken iktidar partisi bazen diyor ki: “Siz teklif getirmiyorsunuz, sadece konuşmak için konuşuyorsunuz.” El insaf! 4 tane partinin bu sorunun çözümüyle ilgili kanun teklifleri var, hiçbirine iktidar partisi bakmadı. Bakmadığını nereden anlıyoruz? Getirdikleri tekliften. Ama buna rağmen, yine, son umut olarak, o getirmiş olduğunuz paketeki eksiklikleri ifade etmek için düşüncelerimi söylemek isterim. Bu kanun teklifinin daha makul, çözüm üretmeye yakın, tartışmaları en az seviyeye indirmesi için eksiklikleri şu şekilde ifade etmek gerekir:

1) Öncelikle sorunun çözümü için dört sacayağından oluşan bir mekanizma kurulmalı ve sorumluluk paylaşımı yapılmalıdır. Bu dört sacayağı; bir, merkezî yönetim; iki, yerel yönetimler; üç, sivil toplum kuruluşları; dört, veteriner hekimlerden oluşmalıdır ve bu dört sacayağının da sorumlulukları netleştirilmelidir.

2) Sahipli ve sahipsiz hayvan tanımı gözden geçirilerek mahalle sakinlerinin ve esnafımızın baktığı zararsız, tehlike arz etmeyen sokak köpekleriyle ilgili yeniden bir değerlendirme yapılmalı ve bu köpeklerin toplanması mutlaka engellenmelidir.

3) Doğal ortamların tahsis edildiği yaşam alanları mutlaka kurulmalı, barınak ve yaşam alanlarının şartlarını iyileştirecek hükümler kanuna eklenmelidir yani yaşam alanları 7/24 esasıyla kesintisiz şekilde

canlı izlenebilmeli, yaşam alanlarında çalışan personele eğitim zorunluluğu getirilmeli, gönüllülerin yaşam alanlarında görev alması ve yaşam alanlarını ziyaret etmesi mutlaka kolaylaştırılmalıdır.

4) Bizce en önemli eksiklerden biri olan sivil toplumla ilgili bir düzenleme getirilmeli, örneklerini Almanya ve Fransa’da gördüğümüz gibi, hayvansever derneklere ve ilgili sivil toplum kuruluşlarına barınak kurma, yaşam alanı yükümlülüğü mutlaka getirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MESUT DOĞAN (Devamla) – 5) Kimliklendirme süreçlerinin daha hızlı ve ulaşılabilir olması için serbest veteriner hekimlerin de kimliklendirme yapabilmesinin önü açılmalıdır.

6) Hayvanlara yönelik kötü muamele, satış, üretim, yasaklı ırkların üretimi ve reklamı gibi konularda cezalar mutlaka arttırılmalıdır.

7) Kedi köpek gibi hayvanların internetten satışını engelleyecek bir düzenleme mutlaka yer almalıdır.

8) Yasaklı ırkların kapsamı genişletilmeli, kamuya açık alanlarda ağızlıksız dolaştırmalara yönelik cezalar getirilmeli, bu köpeklerin saldırılarından sahipleri sorumlu tutulmalıdır.

Son söz; öyleyse yapılması gereken, bu kanun teklifini inada bindirip bir an önce Genel Kuruldan geçirmek değil, akıl ve vicdan süzgecinden geçirerek yeniden değerlendirmektir. Temmuz sıcaklığında işi oldubittiye getirmek yerine, ekim ayında serinkanlı bir şekilde, olması gerektiği gibi, daha makul çözümler bulabilmek için bu teklifin geri çekilmesi gerektiğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Uğur Poyraz.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA UĞUR POYRAZ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifi üzüler ve utanarak ifade etmeliyim ki çatısı altında bulunduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisinin asli görevi olan yasama faaliyetinin nasıl umarsızca yapıldığının ve iktidarın, devlet aklı ve ahlakından yoksunluğunun en çarpıcı örneklerinden biridir. Artık alışageldiğimiz üzere, sarayda hazırlanıp aynen geçirilmesi emriyle postalanen bu metin, sanki bir yasama süreci varmış gibi usulen komisyona gönderilip devamında önümüze konuldu. AK PARTİ’nin Sayın Grup Başkanı, Başkan Vekilleri, Komisyon üyeleri, yasaya imza koyan milletvekillerinden biri de çıkıp demedi ki “Bir dakika yahu, ben bu milletin vekiliyim. Tak, gönder; şak, oylat; böyle bir düzen olmaz. Biz burada milletten vazifeliyiz, öyle hariçten yazılıp emirle dayatılan metinlerle yasa yapamayız, yapmayız.” diye. Eğer yapabilseydiniz bu haklı itiraz öz saygınızdı, oturduğunuz koltuklara saygıydı, millete ve onun emanetine saygıydı ancak sizler bu saygıyı, bırakın milleti ve bizi, kendinize gösteremediniz. Ama diyeceksiniz ki: “Ne saygısı?” Dün gece bu kürsüden milletin vekillerine hadsizce işaret edilerek sarf edilen sözler aslında karşı karşıya olduğumuz zihniyetin açık göstergesi olarak tarihe geçti. Buradan iktidar milletvekillerine sesleniyorum: Saraydan zaten televizyonlara çıkmanız yasak, röportaj vermeniz izne bağlı, seçim bölgemizdeki meseleler haricinde hiçbir konuda konuşmak şöyle dursun, saraydakilerin fikrinden başka bir fikre sahip olma hakkınız dahi yok, işte size bugün bir fırsat: Bir kerelik olsun, vazifeli olduğunuz işi sureta değil, hakikaten yapın, yapın ki bizler de milletimiz de bir bilelim; fonksiyonsuz hâle getirilen, sadece noter kâtibine çevrilen milletvekilleri aslında kimdir, necidir. Burada görüyorum, içinizde hâlâ bu yasaları gönülsüzce, göz devirerek oylayıp imza verenler olduğunu. Sizler de çok iyi biliyorsunuz ki böyle yasa yapılmaz; sadece, bilmiyormuş, duymuyormuş, görmüyormuş gibi davranıyorsunuz.

Bu hayvan hakları yasası da vakayıadiyeden sayılan gündem değiştirme manevralarınızdan bir tanesi. Bugün değiştirmek istediğiniz 5199 sayılı Kanun’u 2004 yılında yine siz çıkardınız, yirmi yılda köpekler zombi virüsüyle delirmediklerine göre işi en başından siz yanlış yaptınız. Evet, sokaklarda başıboş, tek

ve sürü hâlinde gezen köpekler bir sorun. Sevne “Neden seviyorsun?” denilemeyeceği gibi korkana da “Neden korkuyorsun?” denilemez, sadece korku bile yeterlidir. O zaman, devlet aklı devreye girecek ve kalıcı çözüm tüm paydaşlarla inşa edilecek. Peki, nerede paydaşlar? İktidar, demokrasinin kendini değersiz, süreçlerini de ayak bağı gördüğü için onun lügatinde paydaşlık yok, sadece ve sadece yandaşlık var. Halbuki hayvanseverlerin büyük çoğunluğu, tüm medya gücünüzle onları şeytanlaştırmaya gayret ettiğimiz hâlde hem bireysel hem de örgütlü olarak çözüm ve inisiyatif almaya hazırlar; kriterleri de belli, haklı ve basit. Şöyle ki: Barınak denilen izbelerde hiçbir hayvanın yaşaması mümkün değil. Sokaklarda hayvan avına çıkıp toplu katliama girişmek akla da izana da insanlığa da sığacak bir iş değil. Kuduz riski varsa, kamu sağlığına tehdit varsa tabii ki gereği yapılmalıdır ve yapılır. Nitekim, mevcut kanunlarda bu zemin var fakat Peygamber Efendimiz’in hadisîşerifini size anımsatmak isterim: “Siz yerde olanlara acıyın ki göktekiler de sizlere acısın.” Zannediyorum ki 2004’ten bu yana kendi eliyle palazlandığı mama mafyalarıyla, barınak baronlarıyla, sosyal medya istismarcılarıyla kâr ortaklığı sona erenler, şimdi bu itlaf işinden başka bir servet kazanmanın ve kazandırmanın peşindeler. Malum çevre en iyi bildiği işi yapıyor, bir rantı tüketip diğerini yaratıyor; herhâlde yepyeni vergilerin, balı ihalelerin hesabı yapılıyor. Aslına bakarsanız çözüm çok basit ve gözlerimizin önünde öylece duruyor: Sahipsiz sokak hayvanlarını eziyet etmeden toplama ve yaşayabilecekleri barınaklara götürme, bu barınakları işletme, barınaklarda sürgün belediye işçilerinin değil gönüllülerin insan kaynağı oluşturmaları, hayvanseverlerin kurdukları STK’lerde -hayvanseverler tarafından işletilen barınaklarda veteriner ve köpek eğitmeni istihdamı yerel yönetimlerde. Seçimlerden önce ve sonra dünya kadar personel istihdam ediyorlar, onun kayını, bunun yeğeni- bu sefer belediyeler ellerini taşın altına koyup veteriner ve köpek eğitmeni istihdam edecek. Devlet hayvanseverlerle birlikte tip barınak projesi yaratacak, barınak yerlerinin tahsisi ve inşasından sorumlu olacak; barınaklar izbe, kuytu alanlar değil, tip projelere bağlı işletmeler olacak, sahipsiz hayvanlar burada yaş, ırk, cinsiyet ve agresyon olarak tasnif edilecek, uzmanlar tarafından rehabilite edilecek. Kısırlaştırılıp tedavileri ve aşıları kontrol altında tutulacak, hayvan üretimi sınırlandırılıp sahiplenme seferberliğiyle barınaklar adres olacak. Evcil hayvan sahipleri de bu barınaklardan hem veterinerlik hem eğitim hem de otel ve pansiyon hizmetleri alabilecekler yani hayvanseverlerin işlettiği bu barınaklar insan sirkülasyonu ile sahipsiz kalmayacak, bizzat hayvan sahipleri tarafından da denetlenecek. Zira, barınakların fiziki koşulları, barınakların uzak mesafe olması oradaki hayvanları izole ederken vahşileştirip bu hayvanların bu sosyalleşme sürecine ket vurmaktadır. Hayvanların barınırken sosyalleşmesi, eğitilmesi ve sahiplenilmeye uygun hâle gelmesi de bu çözümün bir parçasıdır.

Veteriner Hizmetleri Kanunu’nun meşhur 9’uncu maddesinin içeriğine gelecek olursak, hâlihazırda yürürlükteki bu kanun maddesi iktidarın niyeti çerçevesinde hayvanseverler için büyük bir endişe alanı. O zaman, bunu bir veteriner değil, bir veteriner kurulunun raporuna bağlamak ve barınağı işleten STK’lerin de onay şartını koymak yeterli olacak. Zira, davranışları insan ve hayvanların hayatı ve sağlığı için tehlike teşkil eden ve olumsuz davranışları kontrol edilemeyen durumlarda bahse konu hayvanın insan ve diğer hayvanlardan izole edilmesi ve rehabilitasyonu öncelik olmalıdır. Mevcut durumda sokaktaki hayvanı barındırmayanların bir hayvan için “izolasyon” “rehabilitasyon” kavramlarını gündemlerine almayacakları aşikârdır. Bu önerilerimiz aklınıza gelmemiş olamaz, olsa olsa işinize gelmemiştir. Uzlaş kültürünün ve duyarlılığın siz gelince terk ettiği bu topraklarda, sularda, göklerde yaşayan her canlı Allah’ın bize emanetidir. Bizler bu emanete ihanetten imtina ederiz; sizleri de doğruya, iyiye, güzele davet ederiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyigit.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bir katliam yasasını görüşüyoruz ve bir katliam yasasını neredeyse temmuzun sonunda, yaz ortasında, Türkiye halklarının dünya kadar sorununun olduğu bir atmosferde görüşüyoruz. Asgari ücret 17.002 TL, en düşük emekli maaşına 2.500 TL tamamlama ücreti yaptınız, seyyanen zam yaptınız. Milyonlarca emekli ay sonunu nasıl getireceğini düşünüyor. Sağlık sorunlarına rağmen, ilerlemiş, kocamış yaşlarına rağmen ay sonunu getiremediği için o yaşlı insanlarımız gidip çalışmak zorunda kalıyorlar. Bu ülkede milyonlarca çocuk okul terki yaptı. Milyonlarca genç okula kaydını yapamadı, üniversite kayıtlarını yapamadı; çoğu yurt bulamıyor, çoğu yurt bulamadığı için okula gidemiyor, üniversiteye gidemiyor, part-time çalışmak zorunda kalıyor. Bu ülkede her yıl yüzlerce işçi iş kazalarında yaşamını yitiriyor. Bu ülkede kadınlar güvenli bir şekilde sokaklarda yürüyemiyor, güvenli bir şekilde yaşayamıyorlar, erkekler tarafından her gün katlediliyorlar. Bu ülkede halklar kendini ifade edemiyor, ana dilini konuşamıyor, ana dilinde eğitim alamıyor. Bu ülkede Aleviler kendi inançlarını, ibadetlerini özgürce yerine getiremiyor. Hâlâ cemevleri ibadethane statüsünde değil.

Bu ülkede dış politika nedeniyle her gün ama her gün ülkenin itibarı yerle bir oluyor. Kâh Mısır’a kâh Suudi Arabistan’a çatıyorsunuz ama günün sonunda tekrardan çark edip onlarla el sıkışıyorsunuz ve bütün bu politik atmosferin içerisinde gerçekten bu ülkenin sanki böyle büyük bir sokak köpeği sorunu varmış gibi bir yasa taslağını hazırladınız, aldınız, getirdiniz. Peki, kime sordunuz? Gerçekten bu yasa taslağını hazırlarken, bu yasa teklifini hazırlarken ilgili kurumlara sordunuz mu, hayvan hakları savunucularına sordunuz mu? Biz muhalefet milletvekillerine sordunuz mu? Hayır, hiçbirine sormadınız. Neden? Çünkü siz her şeyi çok iyi biliyorsunuz. Ne yaparsa AKP yapar, neyi berbat yaparsa AKP berbat yapar dersek sanırım yanlış olmaz.

Şimdi, çok açık ve net -dün de söyledim- siz yaşamın merkezine insanı koyuyorsunuz. İnsanı bütün canlı türlerinin efendisi olarak gören ve her şeyin, bütün canlıların, bütün kâinatın, bütün evrenin bütün ekosistemiyle insana hizmet etmesi gerektiğini düşünen bir anlayıştan besleniyorsunuz. Oysaki -dün de söyledim- insan, bu ekosistemin içerisinde yeryüzünde sadece bir canlı türü, sadece. Hani arkadaşlarım da bunu dün uzun uzun anlattılar. O anlamıyla, tahakküm ilişkisi kurmak, insanı merkeze koyup diğer bütün canlıları ve doğayı yok saymanın kendisi aslında iktidarcı bir akıldan, tekçi bir akıldan, faşizan bir akıldan, türcü bir akıldan, militarist, cinsiyetçi bir akıldan besleniyor ve siz bütün bunları tek tek yapan, uygulayan bir yerdesiniz. Steril bir hayat yaratmak istiyorsunuz; evet, steril. Sokakları köpeklerden arındırmak istiyorsunuz. Yetmiyor, sokakları engellilerden arındırdınız, hiçbir engellinin yaşamını kolaylaştıracak uygulama yapmadınız. Engellileri eve hapsedtiniz, bakım emeğini, bakım yükünü kadınların sırtına yüklediniz ve şimdi sokakta kadın görmek istemiyorsunuz, engelli görmek istemiyorsunuz, yaşlı görmek istemiyorsunuz, köpek görmek istemiyorsunuz. Aslında yarattığınız hakikati görmek istemiyorsunuz çünkü bu tabloyu siz yaratınız.

Demin söylendi, bir hatip söyledi, dedi ki: “Türkiye’de sokakta kalan insan sayısı çok fazla artmış durumda.” Neden? Çünkü insanlar kiralarnı ödeyemiyorlar. Kiralarnı ödeyemedikleri için aileler parçalanıyor. Düşünün, yaşam kuran, kendi ayakları üzerinde duran gençler bugün geçinemediği için tekrar anne babalarının yanına taşınmak zorunda kalıyor ya da emekli olanlar yıllarca kendi kurdukları yaşam alanlarını, evlerini terk edip çocuklarının yanına taşınmak zorunda kalıyor ama bu da sizin umurunuzda değil çünkü siz bunların hiçbirıyla ilgilenmiyorsunuz.

Şimdi, hayvanları barınağa kapatmak istiyorsunuz. Peki, mevcut barınaklara baktınız mı? Sabah akşam ATV, A Haber oralardan Türkiye’nin ne lüks barınakları varmış diye canlı yayın yapıyor. Ya, bu ülkedeki hastanelerin, bakımevlerinin, çocuk esirgeme kurumlarının ve birçok kamu kurumunun

hâlihazırda durumu ortadayken siz nasıl olur da barınakları böyle beş yıldızlı otelmış gibi allayıp pullayıp anlatıyorsunuz? O barınaklarda köpekler ölüyor. O barınaklarda zaten travmatize olan hayvanlar birbirini öldürüyor; çok yakın, dar ortamlarda yaşadıkları için birbirlerini etkiliyorlar. Stres altında olan hayvanlar bu strese dayanamıyorlar. Bütün hastalıklar, virütik hastalıklar hızlı bir şekilde bulaşıyor. Doğal yaşam alanları değil.

Biz insanlar nasıl doğal yaşam alanlarımızda mutluysak ve yaşamak istiyorsak köpekler ve diğer bütün canlıların da doğal yaşam alanlarında olması gerekir. Dün ben burada konuşurken biri sataştı “Sokaklar köpeklerin yaşam alanı mıdır?” diye, ben bilmiyorum yani köpekler nerede yaşıyorlar normalde? İnsanlar kentlere taşındı, kentleşme büyüdü, apartmanlar, kentler genişledi. Peki, bu köpekler nereye gitsinler? Nerede yaşasınlar? Binlerce yıldır insanlar ve köpekler iç içe yaşıyorlar, insanlar ve köpekler aynı yaşam alanını paylaşıyorlar ve bunda hiçbir beis yoktu, ne zaman sorun oldu? Sizin o türcü anlayışınız yerleştiği zaman sorunu oldu.

Bakın, elimizde bir yasa var, 5199 sayılı Yasa, niye etkin uygulamıyorsunuz? İktidarsınız, yirmi yıllık bir iktidarınız var. 2014’ten beri yasa çıkmış durumda. Kim tuttu elinizi? Kim sizi engelledi? Meşhur deyişle “Ce-Ha-Pe” yönetimi mi? Buradan sataşmış olayım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yapmışsızdır, yapmışsızdır(!)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Ya da DEM Parti Grubu mu sizi etkiledi, sizi engelledi? Gidip o barınakları kontrol etmenizi, yeni barınaklar yapıp rehabilite edilmesi ve hasta olan hayvanların oraya alınmasını kim engelledi? Kim kısırlaştırmanızı engelledi? Köpek popülasyonunun yükselmesi önünde nasıl bir engel vardı? Bütün bunları yapmayan sizsiniz, sorunun kaynağı sizsiniz. Şimdi, sorunu gidermek yerine, gerçekten yasayı etkin uygulamak yerine siz toptan bir çözüm buluyorsunuz. “Ne yapalım?” diyorsunuz. “Hepsini öldürelim.” E, şimdi, burada nasıl oluyor? Bunu Hitler yaptığı zaman insanlık bunu lanetlemişti. Hitler’in de yasaları vardı, Hitler’in de kendine göre doğruları vardı değil mi? Hatta bir toplumsal meşruiyeti de vardı, Almanlar arkasında sıralandılar, alkış tuttular. Peki, doğru muydu yaptığı katliam? Doğru muydu Holokost? Şimdi bütün insanlık Hitler’i lanetliyor, Yahudi soykırımını lanetliyor değil mi? Bugün hangimiz “Hayırsız Ada”yı hayırla hatırlıyoruz? Orada binlerce köpeğin itlaf edilmesi ve o hayvanların birbirini açlıktan yiyerek, acılar çekerek ölmesine kim bugün iyi diyebilir ki? Ya da 96 yılında İstanbul’da katledilmeye çalışılan köpek gerçeğine kim doğru diyebilir? Sanırım gerçekten birazcık insan kalbi, vicdanı taşıyan hiç kimse buna iyi diyemez. İşte, bugün siz bunu yapmaya çalışıyorsunuz. İzole ederek barınaklar yani aslında hayvan cezaevleri inşa etmeye çalışıyorsunuz. Nasıl muhalifleri cezaevine kapatıyorsanız, nasıl muhalifleri gözaltına alıp tutukluyorsanız, yaşanan politikadan, mücadeleden uzaklaştırmaya çalışıyorsanız ve onlar için bir bakış açınız varsa, muhalefetten arındırılmış bir ülke kurmak istiyorsanız bugün aynı şeyi aslında sokak hayvanları için de yapmaya çalışıyorsunuz. Onlara da barınaklar inşa ederek orada ölüme gönderiyorsunuz ve siz de bunu gayet iyi biliyorsunuz.

Şimdi, ben bir hemşireyim, yıllarca sağlık alanında çalıştım. Komisyon da anlattım, kuduzun nasıl bir hastalık olduğunu bizzat görmüş biriyim. Evet, önlem alınmalı, insan yaşamı korunmalı, insan sağlığı korunmalı, bunun için en etkin önlemler alınmalı ama bugün tek bir insan kuduzdan yaşamını yitiriyorsa bunun sorumluluğu iktidardadır; bunun sorumlusu köpek değildir, bunun sorumlusu yerel yönetim değildir. Evet, paydaşıdır yerel yönetim ama en büyük sorumluluk iktidardadır denetim yapmadığı için, önlem almadığı için ama bunu da manipüle ediyorsunuz, kuduz vakaları düşmüş olmasına rağmen sanki çok fazla kuduz vakası varmış gibi algı yaratıyorsunuz, manipülasyon yapıyorsunuz.

Şimdi, bu türkü anlayışın sonu nereye varacak? Bu bir şiddet döngüsü. Bu bir şiddet döngüsü; köpekten başlayacak, insana uzanacak bir şiddet döngüsünü başlattınız. Bakın, bu şiddet döngüsünün nasıl sonuçlara yol açacağını hiç kimse kestiremez, tıpkı Hitler Almanyasında ilk önce orada Hitler'i destekleyenlerin aslında kestiremediği gibi. Bugün köpeği katleden anlayış, yarın mülteciyi yük görecektir ki zaten görüyor, onu da öldürmek isteyecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Yarın her muhalife, her aykırı düşünceye, sizi rahatsız eden, sizin için rahatsızlık ifade eden her düşünceye sahip olan kişinin itlaf edilmesi, yok edilmesi, kapatılması yönünde adım atmaya çalışacaksınız; zaten şu anda yapmaya çalıştığınız budur. Biz bu kürsülerde söz kurduğumuzda, biz sizin istemediğiniz cümleleri sarf ettiğimizde, biz bu kürsüyü hakikatin kürsüsü, halkın kürsüsü, dilsizlerin kürsüsü yapmaya çalıştığımızda bize nasıl saldırıyorsanız bu Mecliste, işte yarın bu şiddet döngüsüyle sokakta da herkese saldırarak ve her muhalifi yok etme yönünde adım atacaksınız. Yasasını çıkarıyorsunuz ama asla meşru değil, asla doğru değil.

Buradan bütün kamuoyuna çağrı yapmak istiyorum: Yasa çıkmış olabilir ama mücadele yeni başlıyor, bunu sokakta kazanacağız.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Mullaoglu...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

67.- *Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu'nun, aynı tarihte işlenmiş aynı suçun, aynı infaz rejimine tabi olması gerektiğine ilişkin açıklaması*

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Halk arasında “31 Temmuz Covid yasası” olarak bilinen 5275 sayılı Yasa'ya 7456 sayılı Yasa'nın 15'inci maddesiyle eklenen geçici 10'uncu maddeyle 31 Temmuz 2023 tarihinden önce kesin olarak hükümlü statüsüne kavuşan kişilerin cezalarının infazında iyileştirme yapılmaktadır.

Aynı tarihte, aynı suçu işlemiş ve aynı cezayı almış olan 2 ayrı kişinin dosyalarının incelenmeleri süreçleri birbirinden farklı olması durumunda birinin dosyası erken incelendiği için infazda ciddi bir indirimden yararlandırılmıştır. Diğlerinin ise dosyası geç incelendiği için cezaevinde kalmaya devam etmiştir. Bu haksız durum Anayasa'nın 10'uncu maddesinde ifade edilen eşitlik ilkesine açıkça aykırı bir durumdur. Aynı tarihte işlenmiş, aynı suçun aynı infaz rejimine tabi olması gerekmektedir. Aksi düşüncenin kabulü, Anayasa'ya ve ceza hukukunun temel ruhuna aykırıdır. Anayasa'nın 10'uncu maddesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanhan...

68.- *Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, TUS ilkbahar dönemi sonuçlarına göre ayrılışların hâlâ yapılmadığına ve Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin kaldığı yurtların fiyatlarına ilişkin açıklaması*

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tıpta Uzmanlık Sınavı'nın ilkbahar dönemi sonuçları geçtiğimiz haftalarda, aylarda açıklandı ama henüz ayrılışları yapılmıyor. Dolayısıyla bu durum Tıpta Uzmanlık Sınavı'nı kazanan hekimlerimizi mağdur ediyor. Bu mağduriyetin giderilmesi için Meclisin söz almasını, söz kurmasını talep ediyoruz.

Bir de Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin kaldığı yurtlar 1.500 liradan 6 bin TL'ye çıkarıldı. Bu da öğrencilerimizi zor durumda bırakıyor. Bu hususta da Meclisin sorumluluk almasını istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tahtasız...

69.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'un sağlık sorunlarına ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Sayın Başkan, Sağlık Bakanlığına ve iktidara sesleniyorum: Çorum'da her gün farklı bir ilçemizde yaşanan ambulans ve sağlık sorunu dün Oğuzlar ilçemizde bir vatandaşımızın başına geldi. Kendi söylemiyle bahsedeceğim: “Hasan dayım düştü, kalçası kırıldı. Ambulansı 9'u 16 geçe aradım; üç dakika sonra 112'den beni aradılar. Ambulans Çorum'a gitmiş. ‘İskilip'ten mi, Dodurga'dan mı gönderelim, neresi yakın?’ dediler. Dodurga'dan istedim ve ambulans otuz yedi dakika sonra geldi.” Hastanın kanaması olsa veya kriz geçiriyor olsa ne olacaktı? Oğuzlar, Dodurga, Lâçin ve birçok ilçemizde sadece 1 ambulans var. Sayın Bakan, Çorum'un 13 ilçesinde ve merkezde ambulans yetersiz, uzman hekim yetersiz, hastalar ilçe hastanesine yetiştirilebilecek uzman hekim olmadığı için Çorum merkeze sevk ediliyor. Bir dakika bile çok kıymetliken vatandaşlarımızın evlerinde ya da sedyede yaşam mücadelesi vermesine göz mü yumacaksınız? Vatandaş soruyor: Bizim Sağlık Bakanımız ve sayın milletvekillerimiz ne işle meşgul oluyorlar da Çorum'un sağlık sorunlarına sessiz kalıyorlar? Bize bunları layık görenleri şiddetle kınıyorum. İtibardan olur ama sağlıktan tasarruf olmaz.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen Göl.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÖKÇE GÖKÇEN GÖL (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hayvanları katletme yasaının ikinci bölümü üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım.

Saygıdeğer milletvekilleri, Komisyonunda uzun süreler tartıştık demek isterdim fakat pek de tartışmadık. Biz her madde üzerinde konuştuk, iktidar ve ortakları sessiz kaldılar, “Sadece teknik itirazlarınızı söyleyin.” dediler. Teknik sorunlar üzerinde de konuştuk, bu yasanın nasıl uygulanamayacağını anlattık, maddelerin yürürlüğe girme tarihlerinin bile çelişkili olduğundan bahsettik, öyle sadece şikâyetle göre köpeklerin topluca öldürülemeyeceğinden bahsettik, bu kanunun nasıl çocukların canlarını da korumayacağından bahsettik, sokak hayvanlarının popülasyonunun nasıl toplu katletmeyle kontrol altına alınamayacağından ve bilimsel verilerden bahsettik ve karşımızda büyük bir sessizlik gördük.

Başkasının adına utanmak diye bir söz var. Kanuna imza atan milletvekillerinin bir kısmı Komisyona hiç gelmediler, hiç söz almadılar, bazıları zaten hayvan hakları kanunu sözü veren, daha önceki kanun sebebiyle tüm partilere teşekkür eden milletvekilleri idi. Komisyonunda görevli milletvekilleri ise neredeyse hiç konuşmadılar, bir talimat beklediler çünkü o talimat gelene kadar tutanaklara “hayvan katili” olarak geçmek istemediler, tarihe böyle bir not düşülsün istemediler, istemediniz. Bazı vatandaşlarımız merak ediyor olabilirler “Neden ikna olmadılar?” diye çünkü hiç dinlemediler, sadece bizim değil, veteriner hekimlerin uyarılarını da dinlemediler, diğer ülkelerdeki örnekleri de dinlemediler, sayısal verileri hiç umursamadılar, sayısal verileri çıkarmaya çalışmadılar, bu ülkedeki sınırsız hayvan sayısını bile söyleyemediler. O talimat geldi, iki gündür bambaşka bir hikâye anlatıyorlar. Başta “Çocuk mu, hayvan mı?” diye kampanya yapanlar, bugün hayvanları da katletmeyeceklerini anlatmaya çalışıyorlar. İşin özü şu: Bir, bu kanunla hayvanlar katledilecek. İki, bu kanunla çocuklar da korunmayacak. Üç, bu kanunla muhalefet belediyelerinde cadı avı yapılacaktır.

Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin uyarılarına göre “kanuni ve tıbbi” ifadesi getirildiğinde hayvanları öldürmek veteriner hekimlerin iradesi dışına çıkarılıyor. Ülkemizdeki hayvan sayısı bilinmiyor, köpek popülasyonunu azaltmak için itlaf yeni bilimsel çalışmalara göre yeterli değil. Yakalanabilen hayvanlar genellikle toplumla uyumlu ve aşıları hayvanlar olacak; yakalanamayan hayvanlar güçlü, saldırgan, daha fazla kuduzlu, aşısız hayvanlar olacak. Dünya Sağlık Örgütüne göre köpeklerin itlafı kuduz sorununu da çözüyor. 2019 yılında AKP milletvekillerinin de dâhil olduğu bütün partilerden milletvekillerinin ortak çalışmasıyla ortaya çıkan bir rapor var, bu rapor Meclisin nadiren ortaklaşa yaptığı, iyi ve çözüm odaklı çalışmalarından biriydi, aynı İstanbul Sözleşmesi’nde olduğu gibi, ortaklaşa, uzlaşa içinde ve gururla imzalanan bu rapordan yalnızca birkaç yıl içinde 180 derece geri adım atılıyor. 31 Martın intikamı için can katletmeyi göze alanların bu motivasyonunu anlamak mümkün değil. Ve bu raporda şu ifadeler yer alıyor: Sahipsiz hayvan popülasyonunun kontrol altına alınmasında en etkili ve tek yöntem üremenin engellenmesi, bir başka ifadeyle kısırlaştırma.

Sayın milletvekilleri, ben burada sadece görev olduğu için değil, çözüm olsun diye söz alıyorum. Biz, bu ülkede hiçbir hayvan boş yere öldürülmesin, her çocuk güvende olsun diye mücadele ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Belediyeler ve merkezî Hükümet iş birliği içinde bu sorunu çözün diye uğraşıyoruz. Siz, bu kanunla, belediyeler ile vatandaşları karşı karşıya getirmeyi amaçlıyorsunuz, 31 Mart seçimlerinin sonuçlarını hazmedemediğinizi gösteriyorsunuz. Muhalefet milletvekillerine “sahipsiz köpekler” diyerek hakaret ettiğinizi düşünüyorsunuz. Çocuk istismarına “Bir kereden bir şey olmaz.” derken çocukların canlarını toplu cinayetle koruyacağınıza inanmamızı bekliyorsunuz. Köpeklerin dövüle dövüle öldürüldüğü bir ülkede bunları izleyen çocukların nasıl bir mantıkla büyüyeceğini dert eden herhâlde sadece biziz. Komisyon görüşmelerinin kapısındaki ekranı bile kaldırarak yasanın gerçekliğini saklayabileceğinizi düşünüyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, bugün kalkan eller siz ne kadar inkâr etseniz de kanlı ellerdir. Bugün, belediyeler 31 Martta Cumhuriyet Halk Partisine geçti diye düşünerek intikam duygusuyla yaklaştığınız o şehirler hepimizin şehirleri; o çocuklar, o hayvanlar hepimizin hakkını savunduğu çocuklar ve hayvanlardır.

Sayın milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partili belediyeler, sizin 2019 yılına kadar yaptığınızdan katbekat fazla kısırlaştırma ve aşılama yaptılar. Adalet ve Kalkınma Partili belediyeler sorumluluktan kaçtılar. Belediyeler 2019 yılında hâlen AKP’deyken, AKP’li milletvekilleri kendileri bir itirafta bulundular “Barınaklar çok yetersiz, veteriner yok, hayvanlar burada yaşayamaz.” dediler, bunun altına imzalarını attılar. Siz bu imzaları atan vekillerinizi tekrar aday göstermediniz, aday gösterilenler de bu yeni yasanın altına imzalarını atıp ortadan kayboldular ve tek kelime bile edemediler. Onların çalıştığı Komisyonu da raporunu da dikkate almadınız tam tersine, kısırlaştırma ve aşılama kanunun maddesinden çıkardınız. Bu işi kontrol altına alması gereken Tarım Bakanını Komisyonun Başkanı yaptınız. O eski Tarım Bakanı muhalefet milletvekillerinin sözlerini kısıtladı. Yıllardır sorunu gündeme getiren insanları Komisyona almadınız, ailesi hayvan besledi diye katledilenleri Komisyona almadınız, kapının önünde bekledi bu insanların aileleri. Bilim insanlarının sözlerine müdahale ettiniz, onlar yine verilerle konuştu, siz konuşmadınız. Bu ülkede sahipsiz hayvan sayısı kaçıtır, söyleyemediniz. Bu rapordan neden ve hangi akılla vazgeçildi, söyleyemediniz. Neden kuduz sayısını artıracak bir iş yapıyorsunuz, cevap veremediniz. Neden saldırgan hayvan sayısını artıracak bir iş yapıyorsunuz, hiçbir açıklama yapamadınız ve hiçbir sorunu çözmeyecek bu katliamı neden önümüze getirdiniz, hiçbir cevap veremediniz. Sadece son günlerde bile büyük bir dezenformasyon kampanyasına milyonlarca lira harcadınız. “CHP’liler ‘Çocuklar okula yaya mı gidiyor mu?’ demiş” diye düpedüz bir yalan ortaya attınız. Milletvekillerimize hakaret ettiniz, ettirdiniz. Size bağırın bir milletvekili acılı bir anneye bağırır gibi yine düpedüz yalanlar ürettiniz, bu yalanları söylerken hiç utanmadınız. Bu yalanları söylerken dışarıdaki katliam hazırlıkçılarından hiç

rahatsız olmadınız. Komisyona gelirken Türkiye Belediyeler Birliğine de Cumhuriyet Halk Partili bir tane belediyeye de bir soru sorma zahmetine girişmediniz. Komisyona bir Belediye Başkanının selamıyla geldiniz, selamını getirdiniz, o da üyeleri Belediye barınağına davet eden Düzce Belediye Başkanıydı ama o Düzce Belediye Başkanınız Komisyon çalışmalarını bitirince ne söyledi? Aynen şunları söyledi sizin Belediye Başkanınız: “Milyonlarca hayvanı barınaklara sığdıramazsın, mevcut yasa çözüm için yeterli, uygulama üzerinde yoğunlaşılmalı. Kimseye zararı olmayan sevimli bir hayvanı neden barınakta tutalım, bunun bir mantığı var mı?” dedi. Sizin bu Komisyona katkı vermiş olan tek Belediye Başkanınızın sözleri bunlar. Sizin yapmak istediği belli: 31 Martta alamadığınız belediyelerden intikam alalım istiyorsunuz. İnsanımızın Türkiye Büyük Millet Meclisindeki müzakerelere, tartışma ortamına olan inancının son damlasını da kurutalım istiyorsunuz. Kısırlaştırma ve aşılama gibi doğru yöntemlere başvuran veterinerleri bile hapse atalım istiyorsunuz. Öyle bir kanun yapmışsınız ki şunu da gösteriyorsunuz: Bugün sizinle olan, bugün buralarda el kaldıranlar yarın sizin için en kötü, en büyük hainliklerin ortağı olurlar. Bir müzakere, bir teknik itiraz, bir yürürlük sorunu, bir uygulanamazlık problemi sizin için yoktur. Yarın tekrar aday göstermezsiniz, yolunuza devam edersiniz, en azından sizler böyle düşünüyorsunuz.

Mesele canlar değil, mesele insan değil, mesele çocuk da değil sizin için. Mesele ne biliyor musunuz? İntikam. Halktan intikam almak istiyorsunuz ve son sözüm: İstanbul’da seçim sonuçlarına saygı duymadığınızı, nasıl seçimi iptal ettirdiğinizi, Belediye Başkanımızı nasıl yargıladığınızı gördük. Kayyum siyasetinizi, halkın tercihinine karşı nasıl yerel yönetimleri gasbettiğinizi, nasıl halk için harcanması gereken bütçeleri o makam odalarınıza harcadığınızı, o belediyeleri nasıl borçlandırdığınızı gördük. Borca batmış belediyeleri devraldığımızda halkın kent lokantasına bile nasıl çökmeye çalıştığınızı gördük. Halkın gündeminden ne kadar uzaklaştığınızı, bir emekliye insanca yaşamı çok gördüğünüzü, bir de üstüne suçu muhalefete attığınızı, TÜİK’i nasıl halkı yoksullaştırma kurumu olarak kullandığınızı hepimiz gördük ama cevabını sizler de 31 Martta gördünüz. Belediyelerimizi istediğiniz kadar engellemeye çalışın, artık “Yasayı geri çek.” demenin ve herhangi bir açıklamanın hiçbir şekilde oraya ulaşmadığının da farkındayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GÖKÇE GÖKÇEN GÖL (Devamla) – Direneceğiz; istediğiniz kadar, istediğiniz kadar katliam yasası çıkarın, biz de hiçbir belediyemiz de bu katliama ortak olmayacağız. İnsan için, tüm canlılar için, yoksullukla mücadele için, şiddetin bu topraklarda hüküm sürmemesi için, insan hakları için, hayvan hakları için tüm gücümüzle Mecliste ve sokakta yurttaşlarımızla mücadele etmeye devam edeceğiz ve o kanun teklifine tarih diye koyduğunuz “2028”de bu kanunu değiştirmek, bu soruna gerçek çözümü getirmek de ilk işimiz olacak. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Havva Sibel Söylemez.

Buyurun Sayın Söylemez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, Gazze kasabı Netanyahu’nun tetikçisi İsrail Dışişleri Bakanının insani değerleri ve barışı savunan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ı hedef alan alçak sözlerini kınıyorum. Hiçbir tehdit Türkiye’yi yolundan döndüremez, hiç kimse Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanını tehdit edemez.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ama hayvanları öldürebilir. Tehdit edemez ama hayvanları öldürebilir.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Bugün burada kalplerimizi derinden yaralayan ve hepimizin vicdanını sızlatan başıboş sokak köpekleri meselesi üzerine konuşmak için toplanmış bulunuyoruz. Belki bu yasa maddeleriyle dolu klasörler sizlere

bir şey ifade etmeyecek ve muhalefet yapmak adına görevinizi yapacaksınız. Lütfen, siyasi bir birey olarak değil de insani duygularınızla düşünmenizi rica ediyorum. Bugün sizlere ve aziz milletimizin kalplerine seslenmek istiyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İnsani duygunuz var mı sizin?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Gazi Meclisimizin çatısı altında bir anne, bir vatandaş olarak sizlere sesleniyorum. Kalbini ve vicdanını siyasi kaygı adına kapatanlara seslenmek istiyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kalbi olmayan sizsiniz ya, kalbi olmayan sizsiniz. Hayvanları ölüme terk eden sizsiniz. Hayvanları öldürecek olan sizsiniz. Bir de kalpten, duygulardan bahsediyorsunuz, hadi oradan ya! Sizin kalbiniz var mı?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Sadece adında “hayvanları koruma” geçen derneklere seslenmek istiyorum. Dijital dünya da algı yönetme çabasında olan sözde hak savunucularına seslenmek istiyorum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Trollere ne kadar harcadınız?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Ankara’da 8 yaşındaki Tunahan Yılmaz okula giderken...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Saat kaçta okula gidiyordu? Hava aydınlık mıydı?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – ...Muş’ta 55 yaşındaki Sefer Kül sabah namazı kılmak için camiye giderken...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – O çocuk karanlıkta neden okula gidiyordu?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – ...Edirne’de 74 yaşındaki Zehra teyzemiz apartmanın bahçesinde otururken...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Hayvanları kısırlaştırmazken, barınak yapmazken...

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – ...İstanbul’da 25 yaşındaki Hatice Ağır işe giderken sokak köpeklerinin saldırısına uğrayanlardan birkaçı.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Utanmıyorsun, savunuyorsun. Ölümü savunuyorsun, ölümü!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Neden gereğini yapmadınız? Neden bunca zaman engellemediniz?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Antalya’da 9 yaşındaki Mahra Melin Pınar’ı hatırlayın lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ölümü savunuyorsun, ölümü.

PERİHAN KOCA (Mersin) – Hâlâ çocukları istismar ediyorlar ya!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Sokak köpeklerinden kaçmak isterken kamyon çarpması sonucu feci şekilde hayatını kaybetmişti.

PERİHAN KOCA (Mersin) – İstismarı bırakın, çocukları istismar etmeyi bırakın! Çocukları istismar etmeyi bırakın!

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ölümü savunuyorsun, ölümü.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Yine, Bitlis Adilcevaz’da 10 yaşındaki Mustafa Erçetin köpek saldırısı sonrası kuduzdan hastanede acı içinde vefat etti.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yirmi yıldır kim iktidar? Neden kısırlaştırmadınız?

PERİHAN KOCA (Mersin) – Kim, sorumlusu kim onların? Onların sorumlusu kim?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Bu isimlere yüzlercesi eklenebilir. Buradan bizi dinleyen tüm annelere sesleniyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Hadi oradan!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Kendi evladınızın başına böyle bir felaket gelseydi ne yapardınız?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sana yazıklar olsun! Sana yazıklar olsun!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Bu acıyı yaşayan annelerin sesini duymayacak mıyız?

PERİHAN KOCA (Mersin) – Siz ne yaptınız o arada, siz ne yaptınız siz? Siz ne yaptınız, onları istismar etmekten başka?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Evladını kaybeden bir annenin yaşadığı acıyı kelimelerle tarif etmek imkânsız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Senin anneliğinden utandım ya, utandım!

PERİHAN KOCA (Mersin) - Onları istismar etmekten başka, onların acılarını kullanmaktan başka ne yaptınız?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sana yazıklar olsun! Ölümü savunuyorsun, ölümü.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Onun yüreğindeki acıyı, evladının mezarı başında döktüğü gözyaşlarını düşünün.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ölümü savunuyorsun, ölümü.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Binlerce anne evladını kaybetti, binlerce çocuk istismar edildi, gıkınız çıkmadı.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Hiçbir anne, hiçbir baba bir daha böyle acı yaşamamalı.

PERİHAN KOCA (Mersin) – Çocukları istismar etmeyi bırakın!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Bütün acılar sizin iktidarınızda oldu.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ölümü savunan bir annesin sen, ölümü savunan!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Bu annelerin gözyaşlarına, yürek parçalayan çılgınlıklarına kayıtsız kalamayız.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Açlıkla süründürdüğünüz insanlar, güvenliksiz bıraktığımız insanlar, depremle öldürdüğünüz insanlar, istismarla yalnız bıraktığımız insanlar...

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Başboş sokak köpekleri başta çocuklar...

PERİHAN KOCA (Mersin) – Bize bir de merhametten bahsediyorlar ya!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – İktidarınızda olan acıları başkasına atmayın.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ölümü savunuyorsun, ölümü savunan bir annesin.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - ...yaşlılar, engelliler ve kadınlar olmak üzere tüm insanlarımızın günlük hayatlarını kısıtlamakta olup acilen çözülmesi gereken sosyal bir sorun hâline gelmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Herkesi yalnız bıraktınız.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Lütfen, bırakın artık her şeye muhalif olma çabanızı.

PERİHAN KOCA (Mersin) – Hadi oradan!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Gençler asansörde öldü, gençler kurslarda yandı, gençlere tarikat yuvalarında tecavüz edildi.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Milletimizin bu sorununa duyarsız olmaktan vazgeçin.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Gençler elektrikle öldü.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Yalan ağzınıza yuva yapmış, yalan!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Bu arada Komisyon görüşmelerinde Gazi Meclisimizde milletvekillerine “katil” diyen terör örgütü savunucularına sesleniyorum.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Bunların hepsi sizin iktidarınızda oldu.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – “Terör” sizsiniz, “terörist” sizsiniz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Katilsiniz, katilsiniz!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Bir gün olsun çocuk, kadın, yaşlı, asker, polis, binlerce canımızı haince katleden terör örgütüne “katil” diyebildiniz mi? Diyemezsiniz çünkü oradan talimat alıyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Başka lafın var mı?

PERİHAN KOCA (Mersin) – Esas terörist sizsiniz! Terörist sizsiniz! Katliam fermanına imza atanlar olarak tarihe geçtiniz be!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Evet, kıymetli milletvekilleri, insan hayatı en değerli varlığımız.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Terörü konuşmadan konuşabiliyor musun “terör” demeden konuşabiliyor musun? Yazılı metin olmadan konuşabiliyor musun sen? Yazılı metin olmadan konuşabiliyor musun?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) – Ya, bir susun da dinleyelim hatibi be!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Sakin, sakin, sakin...

Şimdi muhalif vicdanlara sesleniyorum: Bitlis’te sokak köpeği ısırması sonrasında kuduz olup acılar içinde vefat eden 10 yaşındaki Mustafa evladımızı getirin gözlerinizin önüne, Tunahan yavrumuzu getirin gözlerinizin önüne.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Onlar bizim acımız ama onlara siz sebep oldunuz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – “Terör” demeden konuşabiliyor musun? Çocukları istismar etmeden konuşabiliyor musun?

PERİHAN KOCA (Mersin) – İstismar etmeyi bırak! Bırak artık istismarı!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Biraz utanman olsun! Şu kadarcık utanman olsa konuşamazsın!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Mustafa, Tunahan sizin evladınız olsaydı, sokak köpeklerinin saldırısında canı yanan siz olsaydınız o zaman da bu çocuklarımızın annelerinin feryadına bu kadar sağır ve tepkisiz kalabilir miydiniz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – O çocuklar bizim çocuklarımız. Siz görevinizi yapsaydınız o çocuklara hiçbir şey olmazdı.

PERİHAN KOCA (Mersin) – Utanmadan yalan söylüyorsunuz ya!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Rantınız olmayan neyi dert ettiniz? Rant elde edemediğiniz neyi dert ettiniz? Para kazanmadığınız neyi dert ettiniz?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Daha bir ay önce seçim bölgem Mersin’de Perihan Çiğdem annemiz kullandığı aracın önüne çıkan köpeğe çarpmamak için direksiyonu kırıp kaza yaptı ve araçta bulunan 12 yaşındaki minik Ceylin vefat etti. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Çok güzel, duyguyu alkışlayın!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Siz, köpek hayvanlarını aşılasaydınız, onlara kısırlaştırma yapsaydınız o çocuklar ölmezdi.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Biz yasayı hazırlarken toplumun tüm kesimlerini dinledik, acılarını paylaştık ve herkesin güvenliği için en iyi düzenlemeyi yapmaya çalıştık.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Yalan, yalan, yalan!

PERİHAN KOCA (Mersin) – Kimi dinlediniz? Hepsi yalan!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – 2004 yılında bir yasa var, uygulamadınız.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Bu düzenlemenin amacı hem insanlarımızı hem de hayvanlarımızı korumaktır. Her canlının güvenliği bizim önceliğimizdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ne koruması, öldürüyorsunuz ya!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Gizli çalıştaylar yaptınız, gizli. Çalıştayı gizli yaptınız. Çalıştay sonuçlarını sakladınız. Resmen MİT’le yapmışsınız. Bakanlık mı, MİT mi bu?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanımızın bir konuşmasını buradan ifade etmek istiyorum. “Her bir insan yaratılış itibarıyla değerlidir ve bu değer hiçbir şeyle ölçülemez. Bizler insan onurunu ve haysiyetini her şeyin üstünde tutan bir milletiz.”

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Bakanlık neden çalıştay yaptığını gizledi iki yıl önce?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Elleriniz kanlı, elleriniz! Elleriniz kanlı, kanlı! Köpekleri öldüreceksiniz! Elleriniz kanlı!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – “Her bir vatandaşımız kimliği, inancı, etnik kökeni ne olursa olsun bu ülkenin eşit ve kıymetli bir ferdidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İnsanlık bir merhamet ve adalet üzerine inşa edilmiştir. Bizim kültürümüzde ve inancımızda ‘İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.’ anlayışı vardır.”

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Herkes eşittir, AKP’liler daha eşittir!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – “Bu topraklarda yaşayan her bireyin huzur ve refahı bizim en büyük önceliğimizdir.”

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Bu topraklarda yaşayan herkes sizin sömüreceğiniz insanlardır! Sömürmekten başka bir şey bilmezsiniz

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – “Hiç kimsenin kendini yalnız, dışlanmış veya değersiz hissetmesine izin vermemeliyiz.”

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Birbirinize çok değer verirsiniz, evet! Birbirinize çok değer verirsiniz ama iki yıl sonra “Kandırıldık.” diyeceksiniz.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – “Her bir vatandaşımız bizim için bir değer ve zenginliktir.”

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Atanmayan öğretmenler inşaatta ölürken neredeydiniz? 15 yaşında çalışmak zorunda kalan çocuklar ölürken neredeydiniz?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – “Unutmayalım ki bizler aynı gökyüzü altında, aynı umutları paylaşan, aynı geleceği arzulayan bir milletiz. Bizler güçlü, birlikte huzurlu ve birlikte mutlu bir toplum olmak için birbirimize daha sarılmalı, daha çok destek olmalıyız.”

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Şu konuşmanın birazına inan, birazına!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – “Her bir insanın onuruna saygı göstermek bizim en temel insani görevimizdir.”

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Halk da inanmıyor, kendin de inanmıyorsun! Kimseyi kandıramıyorsunuz!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – İnsanlar onurlu olduğu için, insanlar iş bulamadığı için intihar ederken neredesiniz?

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – “Sizler bizim için çok kıymetlisiniz; sizin mutluluğunuz bizim mutluluğumuzdur; sizin huzurunuz bizim huzurumuzdur; sizin başarınız bizim başarıımızdır; sizin acınız bizim acımızdır.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Yalan, yalan!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – “Hep birlikte daha güzel yarınlara ulaşacağız, birlikte daha güçlü olacağız.” demiştir.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Tüm acılar ortaktır.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Bizlerin bu kanunda durduğumuz yer işte tam da burasıdır. Gazi Meclisimizin çatısı altında yemin ettiğimiz metinde bulunan toplumun huzur ve refah kısmını sizlere tekrar hatırlatmak isterim. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Evet, Anayasa’ya sadakatle bağlı kalacağımıza namusumuz ve şerefimiz üzerine yemin ettik ama Anayasa’ya sadakatle bağlı kalmadınız, Anayasa Mahkemesinin verdiği kararı yırttınız.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Toplumun refahını siz yediniz, huzurunu siz yediniz; toplumun huzuru da refahı da yok!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Bizim amacımız...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Katletmek, sadece katletmek.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – ...sokaklarda sağlıksız koşullarda yaşayan, çoğu zaman açlık ve soğukla pençeleşen, kazalara neden olup yaralanan hayvanları rehabilite edip sokaklardan kurtarmaktır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Rehabiliteden anladığınız katletmek. Bütün icraatlerinizi biliyoruz, toplum yararına hiçbir şey yapmadınız.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Belediyelerin daha fazla sorumluluk almasını sağlayarak yapacakları bakımevlerinin imkân ve kapasitesini artırmaktır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Siz bu halkın yararına hiçbir şey yapmadınız. Siz kaos istiyorsunuz, kan istiyorsunuz!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Sahipsiz sokak hayvanları bu bakımevlerinde tutulacak, sahiplenilmeleri için kampanyalar yapılacak, sahiplenilen hayvanlar kısırlaştırılacak, aşılanacak ve çip takılarak sahibine teslim edilecektir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Sahiplenilmeyenler ne olacak? Onu anlatın hadi! Sahiplenilmeyenleri öldüreceksiniz, açık açık diyorsunuz.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Daha sonra da çok sıkı takip edilerek sokaklara atılmamaları sağlanacaktır.

Bu doğrultuda, hazırlanan kanun teklifimizle sahipsiz hayvan popülasyonunun kontrol altına alınması sağlanarak insan, hayvan ve çevre sağlığı açısından oluşan riskleri ortadan kaldırmayı amaçlıyoruz.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Toplumun yüzde 85'i bu kanuna karşı.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Katliam hiçbir zaman çözüm olmadı, katliam hiçbir zaman çözüm olmadı.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Bu yasa toplumumuzun geleceği için büyük bir önem teşkil etmektedir. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Çünkü bu yasa toplumun geleceğine atılmış bir dinamittir. Bu yasayla geleceği dinamitliyorsunuz.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Kıymetli milletvekilleri, bu kanun tasarısını desteklemek hepimizin insani bir görevidir, çocuklarımıza daha güvenli ve huzurlu bir Türkiye bırakmak için bu adımları atmalıyız.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Geleceği yok etme adımlarınızdan biri bu.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – Bu vesileyle, evladını kaybeden tüm annelerimize sabır ve metanet diliyorum. Yeni Mahralar, yeni Tunahanlar olmasın...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Sizin iktidarınızda olur, sizin iktidarınız bunları yeniden yaşatır.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) – ...Türkiye Yüzyılı'nda kuduzdan vefat eden yeni Mustafalar olmasın diye gelin, hep birlikte bu sorunu çözelim, hep birlikte yasaya “evet” diyelim diyorum ve saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Bravo, bravo! Bu kadar inanarak yalan söylediğiniz için bravo!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Yalan söylediğine inanıyor, doğru ama doğruları söylemediğini kendi de biliyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şimdi Grup Başkan Vekili Sayın Koçyiğit, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

70.- *Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Mersin Milletvekili Havva Sibel Söylemez'in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, burada hamaset dolu bir konuşma dinledik. Biz kürsüden çokça ifade ettik, bütün muhalefet milletvekilleri, grubumuzda olan milletvekili arkadaşlarımız; iş cinayetlerinde yaşamını yitiren çocukların bilançosunu sundular, son yıllarda istismara uğrayan çocukların sayısını sundular, bu ülkede katledilen çocukların tek tek hikâyelerini anlattılar ama onların hiçbirini söylemeyip gelip burada bir hayvan katliam yasasını çocuklar üzerinden anlatmak, çocukları bu katliam yasasına paravan yapmak, acıları istismar etmek asla ama asla kabul edilemez. Evet, sokakta yaşayan köpeklerin çocuklara saldırdığı doğrudur ama bunun sorumlusu köpekler değildir, bunun sorumlusu önlem almayan iktidardır, bunun sorumlusu yasayı uygulamayan iktidardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – O nedenle, gelip burada insanların acısının üzerinde tepinerek, insanların acısını istismar ederek, hele hele de hiç önemsemedikleri, asla dönüp bakmadıkları çocukları istismar ederek bir katliam yasasını bize anlatmasınlar. Buyursunlar, yasayı uygulasınlar, çocuklar güvenle sokaklarda gezsin.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

**XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)*

BAŞKAN – Siyasi parti grupları adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahsı adına ilk söz, İstanbul Milletvekili Sera Kadıgil'e aittir.

Buyurun. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(AK PARTİ milletvekillerinin Genel Kurul Salonu'nu terk etmesi; CHP ve DEM PARTİ sıralarından “Nereye gidiyorsunuz, nereye?” sesleri)

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Gitmeden görün, gitmeden! Gitmeden görün, gitmeden! Size ne anlatsak boş zaten! Güle güle! (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(CHP ve DEM PARTİ sıralarından “Kaçın, kaçın!” sesleri)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, bir kızcağızdan bu kadar korkmanın anlamı ne?

BAŞKAN – Bir dakika, bir dakika...

Buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL (Devamla) – Genel Kurulu ve AKP sıralarında bulunan 3 milletvekilini saygıyla selamlıyorum. (CHP, DEM PARTİ, Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Şu anda milyonlarca insanın gözü kulağı burada. İnsanlar harçlıklarından, asgari ücretlerinden, yetim aylıklarından ayırıp AKP'nin yirmi yıldır yapmadığı işi yaptıkları için gözyaşları içinde bu yasa teklifini izliyorlar ama AKP sıralarında 3 milletvekili var çünkü ne desek boş, çünkü talimatı aldılar, çünkü vicdanları ile saray arasına sıkıştıklarında hep sarayı seçtiler ve yine aynı şey olacak.

Bakın arkadaşlar, bundan tam iki ay önce ben yine bu kürsüdeydim -sadece iki ay oldu- ortada daha bir tasarı yoktu, “Uyutma teklifi yolda.” diye haberleri sunmuşlardı, nabız yoklamaya çalışıyorlardı. Çıktım ne dedim biliyor musunuz? “Uyutacağız.” diyorsunuz ama niyetiniz bu değil, tepkiler üzerine “Tamam, tamam, barınaklara koyacağız.” diyeceksiniz, ölümü gösterip sıtmaya razı etmeye çalışacaksınız. Peki, bu son iki ayda ne oldu? Kanun teklifinde “uyutma” yerine “ötanazi” olarak geldi, sonra “Bunu çektik.” dediler, ki çekmediler, şimdi de çıkmış diyorlar ki: “Tamam, tamam, ötanaziyi kaldırdık ama toplayıp barınaklara alacağız.” Niye döndüler biliyor musunuz yine böyle fırıl fırıl? Onu da anlatayım. Çünkü görev suçları yüzünden zarar gören insanların acılarını kullanarak milyonlarca suçsuz köpeği öldürmenin meşru bir zemini kalmadı bu ülkede. O yüzden daha geçen hafta ölüm teklifini buraya getirenler dünden beri, maşallah, çıkmışlar ne anlatıyorlar? “Ya, biz de hayvanları çok seviyoruz aslında. Ölsün istemiyoruz, barınaklara koyacağız.” diyorlar bize değil mi? Niye biliyor musunuz? Çünkü oyunları tutmadı arkadaşlar çünkü o atanamamış Goebbels var ya atanamamış Goebbels, onun trolleri yetmedi, halk tepki gösterdi, şimdi yeni bir meşru zemin inşa etmeye çalışıyorlar kendilerine, “Barınaklarda yaşatacağız.” diyorlar. Bu bir yalan değilse -ki yalan- toplu bir halüsinasyon olabilir ancak, böyle bir şey olabilir ancak. Türkiye’de kaç hayvan yaşadığını bilen yok. Vahit Bey de bilmiyor, AKP Grup Başkan Vekili de bilmiyor, Tarım Bakanı da bilmiyor, Tayyip Bey de bilmiyor, bu soruyu, bu sorunun cevabını kimse bilmiyor ama “4 milyon hayvan var.” yazmışlar bu teklife. Şuna inanmanızı bekliyorlar, bizim de bizi izleyen yurttaşların da şuna inanmasını bekliyorlar ya: Geçtiğimiz yirmi yılda 200 barınak açmaktan aciz bir saray rejimi, önümüzdeki dört yılda 4 bin adet barınak açacakmış, burada da köpekleri mutlu mutlu yaşatacakmış. Buna köpekler bile inanmaz. Bakın, biz değil, buna köpekler bile inanmaz arkadaşlar. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Hadi bunları yaptın, hadi inandık ya, vallahi, hadi inandık, Tayyip Bey’in bir tane uçağını sattın, bütün bu barınakları yaptın -parası yetiyor- kılına zarar gelmeden bütün köpekleri topladın, koydun. Yüzlerine bakın, bakmanızı istiyorum gerçekten, müebbet hapse bu hayvanları koymaya kimin ne hakkı var ya? Şu çaresizliğe bakın, şu üzüntüye bakın. Kimsenin kılına bir zarar vermemiş köpekleri katletme peşindeler. Bir de utanmadan ne diyorlar biliyor musunuz? “Sahiplendireceğiz.” diyorlar. Aha teklif sahiplerinin yüzü burada, Komisyon burada, kardeşim sen üretimi yasaklıyor musun? Sen ticareti yasaklıyor musun? Sen kaçakçılıkla ilgili bir şey yapıyor musun? Hani “yoksullar” deyip duruyorsun ya sen “pet shop”larda bin dolara hayvan satılmasına ses çıkarıyor musun ki gelip burada bana “Sahiplendireceğim.” diyorsunuz? Biraz dürüst olun, dürüst, birazcık dürüst olun.

Ne diyor uzmanlar? “Köpeklerin mezarı olacak bu hapishanelere milyarlar harcayacağımız yerde bunun onda 1’i fiyatına kısırlaştırma yapabiliriz ve bu sorunu iki sene içinde çözebiliriz.” diyorlar ama siz bunu seçmiyorsunuz, siz yaşatmayı değil, siz öldürmeyi seçiyorsunuz. Dahası, siz şu anda aşılı, mahallesine alışı köpekleri toplayıp yerine gelecek yaban hayatı sayesinde daha çok çocuğun yaralanmasına yol açacak bir şey yapıyorsunuz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Tam da burada bir şey söyleyeceğim, Sayın MHP Grup Başkan Vekiline söyleyeceğim bunu, Filiz Hoca, daha on beş gün önce şöyle dediniz: “Mahallenin maskotu olan uysal hayvanlar bulundukları yerde yaşamaya devam edecekler.”

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Evet, evet.

SALİHA SERA KADIGİL (Devamla) – Sosyal medya hesabınızda duruyor bu, Hocam ve bu teklife MHP Grubu olarak “Evet.” dediğiniz anda en başta bu hayvanları toplayacaklar. Bu doğru bir bilgi değil, en azından o paylaşımı silmeniz gerekiyor sizin.

Şimdi şunu da söyleyeceğim, kendinizi şöyle rahatlatmaya çalışıyorsunuz, AKP vekillerinde de görüyorum, MHP vekillerinde de görüyorum ben bunu: “Ya, öldürmeyeceğiz, öldürmeyeceğiz, vallahi, öldürmeyeceğiz, siz bize güvenmiyor musunuz?” Bir şey diyeyim mi: Siz bu akıl ve bilim dışı teklife “Evet.” dediğiniz anda binlerce köpeği öldürdünüz, öldürdünüz. Örneklerini vereyim, daha sadece son üç günde yaşadığımız örnekleri anlatayım mı ben size? Gökova’da onlarca köpeği zehirlediler, Ankara’da bir inşaatta 8’i yavru, 13 köpeğin cesedi bulundu, Urfa’da bir masum köpeği dün gece siz burada bu yasayı geçirmeye çalışırken boğazını keserek katlettiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL (Devamla) – Sağ olun Başkan.

Daha dün Bartın’da köşeye sıkıştırdıkları sokak köpeklerini tüfekte kurşuna dizdiler. Siz yaptınız, siz azmettirdiniz, siz cesaretlendirdiniz bunları. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Buca’da bir sokak köpeğinin kafasına vura vura kör bir hayvanı katletmeye kalktılar ya, sizden aldılar bu cesareti bunlar; o yüzden, kendinizi hiç böyle rahatlatmayın. “Bizim bir suçumuz yok, biz öldürmeyeceğiz.” diyemeyeceksiniz ve diyemeyeceğiniz bir noktadasınız. Bakın, geçiyorum milyonlarca hayvanı, sadece bu bir kör köpek var ya, onun bile ahi iki cihanda sizin yakanızı bırakmayacak arkadaşlar, bırakmayacak. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi Tunahan’dan bahsetti sayın vekil, gitmeseydi gösterecektim. Tunahan nerede yaralandı? Keçiören’de. Keçiören’i ben mi yönetiyorum? Yirmi yıldır siz yönetiyorsunuz. Doğru düzgün kısırlaştırma yapmamış, aşılama yapmamış, saldırgan köpekleri toplamamış; ondan sonra “Tunahan yaralandı.” Siz ne yaptınız buna bu kadar üzülen AKP Grubu? Aldınız o Belediye Başkanını, Ankara Büyükşehir Belediyesine aday yaptınız. Bu kadar mı umurunuzda sizin Tunahan, soruyorum hepinize ya! (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHA SERA KADIGİL (Devamla) – Başkanım, bir dakika daha alabilir miyim? On saniye?

BAŞKAN – Maalesef.

SALİHA SERA KADIGİL (Devamla) – Peki, Başkanım, teşekkür ederim.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

71.- Bilecik Milletvekili Halil Eldemir’in, İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil’in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Sayın Başkanım, hatibin tüm sözlerini kendisine iade ediyoruz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Kanun teklifiyle ilgili de eleştirilerinin hiçbirine katılmıyoruz. Köpeklerin saldırısına uğrayan çocukların anne ve babalarına Komisyondaki davranışlarından dolayı AK PARTİ Grubu olarak kendisini dinleme nezaketi göstermedik. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ne kadar nezaketli bir grupsunuz siz ya, ne kadar nezaketli bir grupsunuz! Ne kadar iyi bir grupsunuz, hayvanlara ne kadar nezaketlisiniz böyle ya! Nezaketi sizden mi öğreneceğiz?

**XL- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz, İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu’da aittir.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Başkanım, satışmadan söz talebim var.

BAŞKAN – Satışma yok, satışma yok; satışmadı, bir şey söylemedi.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Bence satıştı Başkanım ya!

BAŞKAN – Yerinizden vereyim.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Ondan sonra söz alayım, tamam.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Rızvanoğlu.

EVİRİM RIZVANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ortada bir gerçek var şüphesiz, sokaklar sahipsiz hayvanlarla dolmuş taşıyor, insanlar evlerine, çocuklar okullarına tedirginlikle gidiyor. Çok trajik ölümler yaşandı, çocuklarımız yaşamını yitirdi, bir daha bu acıları hiçbir ailenin yaşamasını hiçbirimiz istemeyiz. Peki, ne oldu da biz bugünlere geldik? Bu sorunun temelinde yıllardır süregelen ihmal ve plansızlık yatıyor. İktidar yirmi yıldır sorunu çözmek için gerekli adımları atmadığı gibi, belediyelere yeterli desteği de sağlamadı, denetim mekanizmalarını işletmedi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tamam, atacağız, atıyoruz...

EVİRİM RIZVANOĞLU (Devamla) - Aynen öyle Sayın Vekilim.

Oysa kaynak ve denetim bu işin olmazsa olmazı. Başka ne oldu? Bu Meclisin 2004’te yaptığı ve 2021 yılında revize ettiği kanuna da uymadı. Peki, başka ne yaptı? 2019 yılında hazırlanan Meclis araştırma raporunda yazan önerileri de yerine getirmede. Yani bu ne demek? İktidar altına imza attığı kanunları yok saydı demek, elindeki bütün reçeteleri görmezden geldi demek. Sonuç ne oldu? Sahipsiz sokak hayvanları meselesi büyüdü de büyüdü ve biz bugünlere geldik.

Değerli milletvekilleri, buradaki tüm siyasi partiler hemfikir ki bu sorun çözülmeli ama çözümün niteliği konusunda hâkim kişilerle bir türlü tartışamadık, ne burada ne Komisyonunda. Bunun için de bir bilim kurulu oluşturulmalıydı. Uzmanlar için konuyu bilenlerin, bilim ışığında tartışması gereken ortamlar yaratılmalıydı, veriler ortaya konmalıydı, ilgili tüm taraflar tartışmalıydı; akademisyenler, meslek örgütleri, STK’ler ve yerel yönetimler, bunların hiçbiri yapılmadı. Peki, ne yapıldı? Bu kanun teklifinin paydaşları olan belediyeler ve veteriner hekimler “Bu kanunu uygulamayacağız.” dedikçe iş kuru inada bindi, toplum kutuplaştı, bugün sokak hayvanları meselesi konusu bu hâle geldi.

Ben buradan herkesi sorumlu olmaya davet ediyorum. Şimdi, öncelikle iktidarı sorumlu olmaya çağırıyorum. İyi bakılırsa bir köpeğin ömrü ortalama on sene yani yirmi iki yıllık AK PARTİ iktidarına iki köpek ömrü ancak sığıyor ama bu sorunu çözmediler, ertelediler, biriktirdiler ve bugünlere taşıdılar. Şimdi, çıkmış, yıldırım hızıyla, vicdanımızı ve insanlığımızı bir kenara bırakarak sorunu çözmeye çalışıyorlar. Tüm topluma bu travmayı bir daha yaşatmayın. İktidar olarak; merdiven altı üretimleri, sarı sayfalara düşen denetimsiz ticari satışları, yurt dışından gelen kaçak girişleri acilen durdurun, bunlara uymayanlara ağır ve caydırıcı cezalar getirin, veteriner hekimlerin istihdamını artırın, genel müdürlük düzeyinde teşkilatlanmalarını sağlayın, modern bakımevleri için hazine den belediyelere arazi tahsisi sağlayın, sahipli hayvanını sokağa bırakanlara ağır cezalar getirin, öyle tek seferlik 60 bin lira da değil. Hayvanları sokağa bırakanlar, o hayvanın ömür boyu bakımı için nafaka ödemekle yükümlü olmalı. Buradan tahsil edilecek para, 2019 yılında hazırlanan Meclis araştırma raporunda önerilen hayvan hakları fonu için

kaynak olabilir. Şimdi, elinizde net veri yok. Yerli üretilecek yapay zekâ destekli çiplerle takip ve envanter oluşturun. Elinizde barınak da yok. Hadi, yasa bugün çıktı diyelim, 2028'e kadar ne olacak? Bu süre içinde toplanmasını istediğiniz hayvanların durumuyla ilgili muammayı acil olarak ortadan kaldırın.

İkinci olarak, hayvanseverleri sorumluluğa davet ediyorum. Para verip cins kedi, köpek alanlara daha fazla itiraz edelim; köpekleri, kedileri cinslerine göre ayırıp bir statü sembolü olarak kullananlara da itiraz edelim. Geçici hislerle hayvan edinip sokağa bırakanlara da itiraz edelim.

Üçüncü olarak, belediyeleri sorumlu davranmaya davet ediyorum. Elinizdeki imkânları kullanarak ve gönüllülerinizi organize ederek çok pratik çözümler getiren ve uygulayın. Merkezî hükûmetle birlikte kısırlaştırma ve sahiplendirme seferberliği başlatın ve sahipsiz hayvanları sahiplendirme için sistematik bir sistem kurun.

Hükûmete “Bu meseleyi çözün.” diyoruz, “Belediyelere karşı intikam aracına dönüştürün.” demiyoruz. Topu ve sorumluluğu sadece belediyelere yükleyip evinize öyle dönemezsiniz. Belediyeye omuz vermeli ve onların yükünü hafifletmelisiniz. Bu işi merkezî hükûmetten bütçe ayırarak çözmelisiniz. Faize 1 trilyon 254 milyar TL ayırdınız, gerektiğinde kur korumalı mevduat için 800 milyar TL de buldunuz, sıkıştığınızda Merkez Bankasından para da bastınız; bence bu işe bütçe de bulabilirsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EVİRİM RIZVANOĞLU (Devamla) – Hemen bitiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

EVİRİM RIZVANOĞLU (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Biz, bir yirmi yılı kaybettik. Siz bu sürede hiçbir kararı uygulamadınız, şimdi, bilime dayanmayan yöntemlerle ve radikal uygulamalarınızla çözüm bulacağınıza inanıyorsunuz. Bu işi çözecekseniz böyle ne olduğu belirsiz bir teklifle değil, dört koldan her yöntemi eş zamanlı uygulayarak çözmek zorundasınız. Siz bunların hiçbirini yapmadan bizden vicdanımızı ve insanlığımızı bir kenara bırakarak teklife olumlu oy vermemizi beklemeyin.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kılıç.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

72.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Az önce konuşan Sayın Milletvekilimiz Sera Hanım'ın sosyal medyadan beni takip etmesine öncelikle çok teşekkür ediyorum. Ben ifadelerimin arkasındayım. Şuna da karşı olduğumu ifade etmek istiyorum: Hayvanları sevmek, hayvan haklarını savunmak sadece belli siyasi görüşün tekelindeymiş gibi hareket edilmesine de karşı çıktığımı, buna katılmadığımı da ifade etmek istiyorum.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Gereğini yapın o zaman, gereğini yapın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Hassaten şunu da belirtmek istiyorum: Yıllarca, dokuz yıl boyunca rektörlük yaptım, dokuz yıl boyunca da üniversitemizin başta ana yerleşkesi olmak üzere bütün kampüslerde yüzlerce sokak hayvanına bakan bir rektör olarak konuşuyorum. Neden? Çünkü yasada belediyeler -ki Nevşehir'deki belediyelerimizin büyük bir çoğunluğunda barınak vardı, başta merkezde olmak üzere-sokak hayvanlarını topladıktan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Bitiriyorum.

...sonra belli bir süre barınakta tutuyorsunuz, ondan sonra kanun gereği tekrar sokağa salmak durumundasınız. Bu sebeple, belediyeler de biz üniversite rektörlüğü olarak iyi baktığımızı düşündükleri için araçlarla getirip kampüse bırakıyorlardı. Yıllarca bunun mücadelesini vermiş, bu hayvanların barınaklarda en iyi koşullarda barındırılması gerektiğini savunan biri olarak tekrar sözlerimin arkasında olduğumu ifade etmek istiyorum. Sokaklarda maskot olabilecek veya maskot olan köpeklerin de barınaklara alınmayacağını da arkasında olduğumu, bunun da kanunda var olduğunu belirterek tekrar Sera Hanıma çok teşekkür ediyorum beni takip ettiği için.

Yasanın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kadıgil, yerinizden söz vereceğim.

Ya, bir sataşma yok.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Ama iki dakika Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Siz bir dakikaya bir sürü şeyi sığdırırsınız.

Buyurun.

73.- *İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, Bilecik Milletvekili Halil Eldemir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Şimdi Sayın Başkan, trolleri hemen haberlere de girmiş çünkü şu söylediklerim duyulsun istemiyor, o yüzden dışarı çıkıyorlar. Az önce bir hatip çıktı... Sadece köpekleri öldürmüyorlar, görevlerini yapmayarak insanların da zarar görmesine sebep oluyorlar. Bir de hiç utanmadan Komisyonda kaldırıp yaralı çocukların fotoğraflarıyla ajitasyon yapmaya kalkıyorlar. Biz buna tepki gösterince de biz çocuk düşmanı oluyoruz, bunlar en büyük çocuk dostu oluyorlar. Mesela sayın hatibin az önce bahsettiği örneklerin yüzde 90'ı sahipli köpekler tarafından gerçekleştirilen saldırılar. Bununla ilgili getirdiğiniz teklifin içinde en küçük bir şey zaten geçmiyor.

Ve Tunahan'dan bahsettiler, buradan ben bahsedeceğim: Tunahan'ın yaralandığı yer Pursaklar ile Keçiören Belediyesinin tam arasında bir nokta. Neden bu çocuk burada yaralanıyor peki? Yeterince kısırlaştırma yapmadı sizin yirmi yıl buraları yöneten belediye başkanınız, saldırgan köpekleri tespit edip rehabilite etmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – İki dakika dedik Sayın Başkan.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – “Çocukların üstüne kızgın yağ dökeyim mi?” diye “tweet” attınız.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Sayın Başkan, anlaştık, iki dakika dedik.

BAŞKAN – Anlattınız, emin olun siz meramınızı anlattınız.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Hayır, anlatmadım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Başkan.

74.- *Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Manisa'nın Akhisar ilçesinde sokak köpeklerinin kendisini kovalaması sonucu yaralanan 2010 doğumlu Mehmet Can Kocabayık'a ilişkin açıklaması*

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Değerli Başkanım, ben şimdi yeni bir haber aldım.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Aynı ajitasyonu sürekli olarak yapıyorlar. Aldılar adamı büyükşehir belediye başkan adayı yaptılar, ondan sonra “Tunahan” da “Tunahan.” Madem bu kadar kıymetliydi bu çocuk sizin için, ona zarar veren belediye başkanını siz niye büyükşehire aday yaptınız kardeşim? Çok net bir soru soruyorum ya! Cevap verin ya bana!

ZAFER SIRAKAYA (İstanbul) – Dırdır, dırdır... Bir sus ya! Bir sus! Sabahtan beri herkes sizi mi dinleyecek ya! Saygılı ol ya! Nezaketten yoksunuz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – 29/7/2024 günü saat 20.30’da yani bugün benim Milletvekili olduğum Manisa’nın Akhisar ilçesi -benim doğduğum ilçedir Akhisar- Seyit Ahmet Mahallesi 756’ncı Sokak üzerinde Mehmet Can Kocabayık -2010 doğumlu bir evladımız, küçük bir çocuk- sokak köpeklerinin kendini kovalaması sonucu duvara tırmanırken 2,5 metre yükseklikten sırtüstü düştü, sağ bacak kısmına demir girdi. Yaralanarak ailesi tarafından Akhisar Devlet Hastanesine intikal ettirildi. Düşmesi sonucu soluk borusu zarar gördüğünden hayatı tehlikesi olduğu için Manisa Celal Bayar Hastanesine hemen sevk edildi. Kendisine geçmiş olsun diyorum. Bir köpek saldırısı yine.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Sizin yüzünüzden! Siz işinizi yapmadığınız için yaralanıyor bütün çocuklar ya! Ama bakın ya, siz bu işi yapmadığınız için oluyor bunlar, niye utanmadan bunları söylüyorsunuz ya siz! Hiç cevap yok, Komisyonda da yok, burada da yok, sonra kahkahalarla fotoğraf paylaşın ya!

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Türkiye’de yılda 700-800 insan öldürülüyor. Bütün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını öldürelim mi yani! Böyle bir şey olur mu!

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Emir.

75.- Ankara Milletvekili Murat Emir’in, Muğla’nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Konu biraz değişecek ama son derece önemli bir konuyu Meclisimizin gündemine bir kez daha getiriyor olmaktan büyük üzüntü duyduğumuzu ifade etmek isterim. Yine bir sağlıkta şiddet olayı oldu. Muğla’nın Bodrum ilçesinde Ortakent’te bir aile sağlığı merkezinde çalışan doktora hasta yakınları tarafından saldırıldı ve aldığımız habere göre de doktorumuz yaşamını yitirdi. Biz bu olayın son olmasını arzu ediyoruz. Meclisimiz sağlıkta şiddeti önlemek üzere kimi önlemler aldı ama yetmediği anlaşıyor. Önümüzdeki yasama yıllarında umuyorum ki daha etkili önlemler alırsınız ve birçok yönü olan, toplumsal, siyasal, psikolojik, ekonomik yönleri olan sağlıkta şiddeti bütünüyle ele alıp bütünüyle sonlandıracağımız bir süreci başlatırsınız.

Doktorumuza Allah’tan rahmet diliyorum.

BAŞKAN - Allah rahmet etsin, gerçekten büyük üzüntü duydum. İnşallah bir daha aynı şey tekrar etmez.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Soru-cevap kısmına geçiyoruz.

Sayın Kâya Ösen...

SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) – Teşekkür ederim.

Komisyonda detaylıca çalışılmadan, Adalet, İçişleri, Çevre ve Sağlık Komisyonlarında incelenmeden apar topar Genel Kurula sahipsiz sokak hayvanları konusunun gelmesinin sebebi nedir? Açlık sınırının neredeyse yarısında yaşayan emekliler, aç okula giden çocuklar, her gün katledilen kadınlar varken gündeminizin bir numarasının bu masum canlar olmasının sebebinin öğrenebilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Elli saat Komisyonunda, iki gündür burada diyoruz ki: Bu yasa sahaya uygun değil, hiçbir kanunda ölüm olmamalı, köpekler Meclisin tapulu malı değil, Allah'ın yarattığı kanlı canlı, duyguları olan canlılar. E, ne değişti? Konuştuk, konuştuk, bütün muhalefet konuştuk da bir tane yasa değişti mi? Yok. Konuşmamız anlamsızsa diyorum ki: Cesur olun, sineyimillete gidelim ya! Hiçbir şeyi değiştiremiyoruz, gidelim sineyimillete de değiştirelim bir şeyleri artık!

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Çan...

MURAT ÇAN (Samsun) – Hayatını kaybeden meslektaşına Allah'tan rahmet diliyorum. Sağlıkta şiddeti engelleyemeyenleri de kınıyorum.

Sokak hayvanları için 27'nci Dönemde araştırma komisyonu kurulmuş, çalışmış, emek harcamış ve tüm partilerin ortaklaşmasıyla rapor hazırlanmış; bugün getirdiğiniz teklifte o rapordan eser yok, Meclisin o dönemki emeğini yok sayıyorsunuz. Aslında, dört yıl önceki raporu teklif olarak getirseniz insanlığa daha yakın olacaksınız. Hayvan refahından bahseden rapordan ötanaziyi, katliamı kanunlaştırmaya sizi mecbur eden sebepler nelerdir?

BAŞKAN – Sayın Ekmen...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Sayın Başkan, öyle anlaşıyor ki bütün itirazlara rağmen teklif bu gece yasalaşacaktır. Bu mesele o kadar önemsendi ki yargı paketi, tüketici hakları yasası, hatta öğretmenlik meslek kanunu dahi ekim ayına ötelendi.

İki sorum var; birinci sorum, yerel yönetimlerin yetkilerini her geçen gün kısıtlayan iktidar, bu kadar önemsenen bir yasada neden herhangi bir merkezî hükümet birimine sorumluluk vermekten kaçınmıştır? Çevre, tarım ve orman il müdürlükleri, valilik ve kaymakamlıkların görevlendirilmesi ve sorumluluk almasından özenle kaçınılmasının sebebi nedir?

İkinci sorum Sayın Başkan, bu yasanın maddelerine baktığımızda en önemli maddelerden biri olan barınakların inşasına dair yürürlük tarihinin 2028 yılına ertelendiğini görüyoruz. Merakım şudur: Bu yasa bu gece buradan geçirildikten sonra önümüzdeki üç ay, altı ay ve bir yıl için projeksiyonlar yapılmış mıdır? Bu yasanın yürürlüğe girmesiyle sorun hangi takvimde çözülecektir?

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Bu kanunla önce hayvanları toplama kampına, sonra da onları soykırıma uğratacaksınız.

Köpeğini kaybeden Nazım Hikmet'in duygularıyla size hayvanlar ve insanlar arasındaki duyguyu bir kez daha hatırlatmak istiyorum: “Kaç sabahtır uyuyamıyorum, dinliyorum ortalığı/Kapımı tırmalayan yok./Ağlamak geliyor içimden./Ağlayamadığım için utanıyorum./İnsan gibiydi./Hayvanların çoğu insan gibidir, hem de iyi insan gibi./Kalın boynu kıldan inceydi dostluğun buyruğunda.”

İşte, siz alacağınız bu kararlar sadece hayvanları değil, insanlığı ve insanların dostlarını soykırıma uğratacaksınız.

BAŞKAN – Sayın Arslan...

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu yasa kendi içinde ve Hükümetin uygulamalarıyla çok derin çelişkiler içermektedir. Bu gerekçe içerisinde sunulan bazı verilerde mevcut 322 tane barınağın kapasitesinin 105 bin olduğu, diğer yandan da yaklaşık 4 milyon hayvandan söz edilmekte. Yine yasada nüfusu 25 bin ve üzeri olan belediyelere 2028 yılı sonuna kadar barınak yapma, bu hayvanları toplama ve sahiplendirilinceye kadar da orada barındırma sorumluluğu yüklenmekte ama öte yandan, tasarruf tedbirleri gereğince de üç yıl boyunca belediyelerin personel alımından taşıt alımına, araç gereç alımından bina yapımına kadar da

kısıtlamalar getirildiği çok açık. Böyle olunca dört yıl barınakların yapımı için süre veriliyor, tasarruf genelgesinde üç yıl kısıtlama getiriliyor. Bu anlamda, Sayın Başkanım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Esen...

ELİF ESEN (İstanbul) – Bu teklif, ülkemizin sahipsiz sokak hayvanları sorununu çözmekten ziyade ülkemize bir yirmi yıl daha kaybettirme tehlikesi barındırmaktadır çünkü bu teklif iktidar tarafından yeterli veri ve sağlam plan olmadan hazırlanmıştır. Bu hâliyle topluma sunduğu çözümler yetersiz ve geçicidir. Teklifte “yakala-kısırlaştır-bırak” metodu terk edilip yerine “yakala-kısırlaştır-tut-sahiplendir” metoduna geçilmektedir. Mevcut 322 hayvan bakımevinin yaklaşık 105 bin kapasiteyle yetersiz olduğu açıktır. Bu durumda 3-4 milyon sahipsiz köpek için nitelikli yaşam alanı sağlanmasının mümkün olduğunu nasıl garanti ediyorsunuz? Belediyelere barınak yapımı için 2028’e kadar süre verilmesine karşın mevcut barınak sayısı göz önünde bulundurulduğunda bu tarihe kadar 4 milyon köpeğin nereye konulacağı belirsizdir. Ne yapılacak? Etkili bir denetim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yıldırım Kara...

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yurttaşlarımız Antakya-İskenderun güzergâhında özellikle Antakya Jandarma, Volvo Kavşağı ve Serinyol noktalarında trafik ışıklarının gece gündüz fark etmeksizin sık sık arızalanmasından şikâyetçiler. Bireysel araçların yanı sıra ağır yük taşıyan kamyonların ve ağır iş makinelerinin de yoğun olduğu bu rotada trafik akışının kesintisiz olması hayati önem taşıyor. Fakat ne yazık ki trafik ışıklarının gündüz saatlerinde dahi sık sık arızalanıyor olması can ve mal güvenliğini tehdit eden ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Yurttaşlarımız bu teknik sorunla ilgili olarak CİMER’e şikâyetlerini iletmelerine rağmen henüz bir sağlıklı cevap alamıyorlar. Bu sorunun çözüme kavuşabilmesi için tüm yetkili makamlar için buradan çağrıda bulunuyorum: Bu sorunları dikkate alınız.

BAŞKAN – Sayın Kanko...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, Bodrum’da saldırıda hayatını kaybeden meslektaşına Allah’tan rahmet diliyorum. AK PARTİ hükümetleri her şeyde olduğu gibi maalesef sağlıkta şiddet yasasını da ellerine ayaklarına bulaştırmışlardır.

Kısırlaştır, aşılat, yerinde yaşat. Doğurganlıkta yüzde 20,41 azalış serbest dolaşan köpek popülasyonunu yüzde 36 oranında azaltıyor. Sahipsiz hayvanların ömürlerinin de ortalama beş yıl olduğu düşünüldüğünde bilimsel ve insancıl yöntemlerle popülasyon azaltılabilir. Bu nedenle diyoruz ki, yeniden tekrarlıyoruz: Kısırlaştır, aşılat, yerinde yaşat. Bu yasayı geri çekin.

BAŞKAN – Sayın Ateş...

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Teşekkürler Sayın Başkan.

2014 yılında temeli atılan ve 2024 yılında su tutması planlanan Tekke Barajı projesi ödenek yetersizliği ve fondaki kesintiler nedeniyle tamamlanamıyor. Projede yüzde 75 ilerleme kaydedilmesine rağmen ek 250 milyon liralık ödeneğin bu yıl gelmemesi ve mevcut 150 milyon liralık ödenekte kesintiye gidilmesi büyük bir skandalı arkasında getiriyor. İktidarın beceriksizliği yüzünden Gerede, Dörtdivan ve Yeniçağa ilçelerimiz içme ve sulama suyu sıkıntısı çekmeye devam edecek. Tarım arazisi susuz kalacak, bölge ekonomisi de zarar görecek. 9 bakan değişti ancak baraj inşaatı bir türlü bitmiyor. Barajın tamamlanmasıyla 148.350 dekar tarım arazisi sulanacaktır. Gerede deri ihtisas sanayisi de su ihtiyacını karşılayacak ve bölge ekonomisi büyük bir ivme kazanacaktır. Bolu halkının...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, soru işlemi tamamlanmış, bitmiştir.

Komisyonla söz veriyorum.

Buyurun.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞCİ (Kahramanmaraş)

– Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum. Soru soran bütün milletvekillerimize de teşekkür ediyorum.

“Neden tali komisyonlarda görüşülmedi?” Değerli arkadaşlar, Meclisin kendi çalışma şekli itibarıyla esas komisyon olarak bize, tali komisyon olarak da o zikretmiş olduğunuz diğer komisyonlara gönderildi ama o komisyonlar bu süre zarfında kendi çalışmalarını yapamayacaklarını gerekçe göstererek bu sadece bizim tarafımızdan görüşülebileceği bir biçime dönüşmüş oldu. Bunu bu şekilde ifade etmiş olalım.

Meclisin 2019 yılında araştırma komisyonu marifetiyle yürütmüş olduğu çalışmalardan bu yasa teklifinin hazırlanmasında gerçekten belirli düzeylerde yararlanıldığını ama tabii ki bire bir yansıtılıp yansıtılmadığı hususu... Bu konuyu herkes kendi zaviyesinden değerlendirebilir fakat gerek barınaklar gerekse de barınakların standartlarıyla ilgili konular ve sahiplendirme çabaları bence çok çok önemli. Bu da hayvan refahı adına gerekli olan, önemli olan hususlardı.

Yine, bir hatibimiz, milletvekili arkadaşımız gündeme getirdi, “Burada büyükşehirler veya 25 binin üzerindeki belediyelere sorumluluk yüklenirken merkezî yönetime herhangi bir sorumluluk yoktur.” denildi.

Değerli arkadaşlar, her ilde oluşturulan il hayvanları koruma kurulunda zaten oradaki bütün merkezî yönetimin yereldeki temsilcileri yer almaktadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bugüne kadar ne yaptılar da bundan sonra ne yapacaklar?

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Böyle bir kurul yok Sayın Başkan ya!

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞCİ (Kahramanmaraş)

– Dolayısıyla, bu, bir katılımcılık veyahut da sorumluluğu paylaşma adına önemlidir.

Bir diğer konu: Tarım ve Orman Bakanlığımız, özellikle barınak yapımı da dâhil olmak üzere, yüzde 40 nispetinde bu destekleri bu zamana kadar sağlamıştır. Kaldı ki yeni teklifte kapsam biraz daha genişletiliyor. Burada da ilgili Bakanlığımız buradaki sorumluluklarını daha fazla gerçekleştirmiş olacaktır.

Değerli arkadaşlar, burada sıklıkla dile getiriliyor. Bunu gerçekten izah etmemizde çok büyük yarar görüyorum, o da şudur: “2028 yılına kadar sanki bir yerel yönetim bekleyecek, 31 Aralık 2028 olduğunda bu barınağı yapıp yapmadığı sorgulanacakmış.” gibi bir ifade kullanılıyor veya öyle anlaşıyor; bu doğru değil. Zira, bu kanun yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girmiş olacak ve bu belediyelerin kesinleşen bütçe gelirlerinin, sıklıkla da dile getirildiği için bir kez daha dile getireceğim, nüfusu 25 binden büyük olan belediyeler için bu kesinleşen bütçe gelirlerinin binde 5’i ve diğer büyükşehir belediyelerinde de binde 3’ü bu iş için tahsis edilecek ve 2028’e gelene kadar dört dönem hâlinde bu barınakla ilgili barınak yapım çalışmaları da eksiksiz, aksaksız devam edecek değerli arkadaşlar.

Bir de şu ifade edildi: “Evet, ya, belediyelere siz bu yükü yüklüyorsunuz ve belediyeler bütçe gelirlerinden bu iş için bir tahsisat yapacak ama siz bir taraftan da tasarruf tedbirlerini gündeme getiriyorsunuz.” deniliyor.

Değerli arkadaşlar, tasarruf tedbirleri ile bütçe gelirlerinin bu bahsedilen oranlardaki tahsisatı birbirinden farklı şeylerdir. Yani burada tahsis edilenlere herhangi bir şekilde bir tasarruf genelgesi, tasarruf tedbirleri uygulaması çerçevesinde herhangi bir bunu yavaşlatıcı veyahut da bu tür yatırımları önleyici bir adım atılmamış olacak.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) – Tasarruf genelgelerinde bu hüküm çok açık Sayın Başkan.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞCİ (Kahramanmaraş) - Değerli arkadaşlar, bu mevcut teklif, takdir edersiniz ki 2004'te kanunlaşmış olan, AK PARTİ hükümetleri döneminde kanunlaşmış olan ve ilk olan bir kanunun süreç içerisindeki eksikliklerinin gözlemlenmesi ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik. Çünkü 1'inci kanunda sorumluluk veriliyor ve bu sorumlulukla ilgili yerine getirilmediği takdirde burada yapılacak iş ve işlemler konusu yetersizdi veya hiç yoktu veya sahipli bir hayvanı sahibi sokağa bıraktığında -ki iktidar, muhalefet, tüm milletvekili arkadaşlar bu örnekleri verdiler- özellikle tatil dönemlerinde çocuklarının o hevesleri için bir hayvanı sahiplenip daha sonra tatil bittiğinde o tatil beldesine bırakıp tekrar kendi memleketlerine dönenlerin bu uygulamaları artık gerçekleşmemiş olacak çünkü böyle bir uygulama karşısında birtakım cezai uygulamalar da gündeme gelmiş olacak. Dolayısıyla önceki kanunun gerçekten eksikliklerinin olduğu bu yirmi yıllık sürede görüldü. Bu kanun teklifiyle de murat edilen bu eksikliklerin giderilmesi ve gerçekten hepimizin mutlu olacağı ve birbirimize de yeniden teşekkür edeceğimiz bir düzenlemeyi inşallah mevzuatımıza kazandırmış olacağız diyorum.

Tekrar, soru soran bütün milletvekillerimize katkılarından, sorularından dolayı da şükranlarımı sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - İkinci bölüm üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeler varsa o maddeler üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

10'uncu madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım. Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan	Ömer Faruk Hülakü	Salihe Aydeniz
Mersin	Bingöl	Mardin
Öznur Bartın	Gülderen Varlı	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Hakkâri	Van	Siirt
	Dilan Kunt Ayan	
	Şanlıurfa	
Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahipleri:		
Ersin Beyaz	Burhanettin Kocamaz	Turan Yıldır
İstanbul	Mersin	Aksaray
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Rıdvan Uz	Lütfü Türkkan
İstanbul	Çanakkale	Kocaeli
Aynı mahiyetteki 3'üncü önergenin imza sahipleri:		
İsa Mesih Şahin	Mehmet Atmaca	Sema Silkin Ün
İstanbul	Bursa	Denizli
Hasan Ekici		Şerafettin Kılıç
Konya		Antalya

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teklif Meclise sunulduğundan beri hayvan katliamına “hayır” diyen milyonlarca hayvan ve doğa dostu halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Hayvan hakları savunucuları, sivil toplum örgütleri, barolar günlerdir Meclise, bizlere mektuplar yollayarak açık açık şunu ifade ediyor: “Yasa teklifini geri çekin.” diyor. Bunu sizler de çok iyi biliyorsunuz ama her zamanki gibi halktan uzak, dediğim dedik tavrınızla kulağınızın üzerine yatıp bugün bu yasayı getirdiniz önümüze.

Üzerine konuşacağım 10’uncu madde, sözde hayvanlara yönelik kötü muameleleri önlemek amacıyla getirilen idari para cezaları miktarını artırıyor; her zamanki AKP zihniyeti tekrardan burada da devrede. Nedir bu zihniyet? Para cezalarını artırıp kendi sorumluluğunda olan bakma ve koruma yükümlülüğünün faturasını başkalarına yüklemek. Para cezasını yükseltmek derde çözüm olsaydı bugüne kadar hiçbir sorun kalmayacaktı. Yirmi iki yıldır öğrenemediniz, biz tekrardan söyleyelim: Cumhurbaşkanı Erdoğan, bakanlar, vekiller “Ne yaparsanız yapın, bu işi bitireceğiz, katliam yasasını getireceğiz.” dedikçe, değil 60 bin, 600 bin de ceza kesseniz bu sorunu çözemezsiniz. Bunun sebebi sizsiniz, sizin riyakârlığınız ve hamasi söylemlerinizi. Hadi diyelim ki görünürde bu cezaların caydırıcı olması bu suçları engelleyecek fakat açıklayalım size: Bugüne kadar yüzlerce örnek gördük, sivil toplum örgütleri her yerde söyledi; mesele cezanın az olması değil, mesele bununla ilgili, gözlem kurullarıyla ilgili yapmadığınız işlemlerdir.

Bakın, nedir mesele? En basitinden, Konya’da başına kürek vurulup katledilen köpeklerle ilgili herhangi bir yargılamaya yapılmaması, failinin ceza almaması; yine, “Eros” adlı kedinin dakikalarca tekmelenerek katledilmesi ve bunu katleden kişinin de hiçbir ceza almamasıdır. Bununla ilgili olarak sizler eğer farkındalık çalışmaları yapmazsanız, insan, hayvan ve çevre ilişkisini ekolojik çevrede, ekolojik anlamda değerlendirmezseniz bu işe bir çözüm bulamazsınız. Bir yandan hayvanları katledecek yasayı geçiriyorsunuz, diğer yandan da para cezasını artırıyorsunuz. Bu parayla ancak ve ancak kendi cebinize kaynak oluştursunuz, bu da sizin en iyi bildiğiniz şey zaten.

Bu kanun metnindeki en önemli mesele de şu, bakın, diyor ki iktidarınız... Ali Cengiz oyunlarırla zaten her maddenin içerisine bir şey sıkıştırıyorsunuz, sanıyorsunuz ki fark etmeyeceğiz fakat biz fark da ederiz, teşhir de ederiz. Bakın, 10’uncu maddede çok önemli bir şeyi içine eklemiştiniz. Nedir o? Diyorsunuz ki belediyeler topladıkları hayvanları barınak dışı bir yere bırakırsa hayvan başına 50 bin TL idari para cezası ödeyecekmiş. Yahu daha 2019’da bir rapor verildi ve bu raporda sizin vekillerinizin de bununla ilgili bir söylemi var, diyor ki: “Hayvanlar ömürlerini barınaklarda geçirmemeli, doğal yaşam alanlarında bırakılmalı.” Fakat bunu söylemenize rağmen şu an böylesi bir katliam yasasıyla karşımıza geliyorsunuz.

Hadi bunu da bir yana bırakalım, yirmi iki yıldır ya, yirmi iki yıldır, 2024 seçimlerinden bu yana kadar büyükşehir ve ilçe belediyelerini yönetme sayısı en yüksek parti sizken, bu ülkede belediyelerin kısırlaştırma ve aşılama sorumluluğu yirmi yıldır kanunla varken “Siz ne yaptınız?” diye sorarlar size. Koca bir hiç. 2021’den bu yana bakımevi açmak için belediyelere görev ve sorumluluk verildi. Belediyeler 2023 sonu ve 2025 sonuna kadar bu sürelerin hiçbirinde bir işlem yapmadı. Bakıyoruz, bugün 1.391 ilçeden 1.200’ünde bakımevi yok. Belediyelere ödenek veren siz, Hazine ve Maliye Bakanı siz, Tarım ve Orman Bakanı siz ama ne ilginçtir ki bakımevi açmayan yine siz. Fatma Şahin o dönem Türkiye Belediyeler Birliği Başkanıydı ve 2021’de tüm belediyelerin barınak açmak için bütçeden destek alacağını açıkladı. Evet, kısmen bazı belediyeler bunu yaptı. Bunlardan biri, Van Büyükşehir Belediyesi Kayyumu. 29 milyon TL’ye bir Sahipsiz Hayvanları Koruma Birimi açtı fakat bununla ilgili bir işlem yaptı mı? Yapmadı. Ne

yaptı bu parayı? İndiragandi, attı yine cebe. Hayvanlarla ilgili Van'dan binlerce görüntü geldi ya. Bunu şu an burada göstermekten bile, açıp bakmaktan bile utanıyoruz ya. Hiçbir bakım yapılmadı bu hayvanlara, hayvanlar sokakta açlıktan can verdi ama siz ne yaptınız her zamanki gibi? Bu bütçelerden kendi rantınızı devşirdiniz. Şimdi ise ne yapmaya çalışıyorsunuz? Belediyelerde sayıca üstünlüğü kaybedince belediyeyi sıkıştırmanın yollarını arıyorsunuz. Gelin, AKP'li belediyelerden başlayın buna.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) - Böylesi bir durum varsa gelin, başta AKP'li belediyelerden başlayın, atamış olduğunuz o kayyumların yolsuzluklarından başlayın. Bakalım kim, ne yapmış, kaç barınak açmış, kaç hayvanı aşılamış, yerleştirmiş. Ama yok, sizin işinize geldiğinde yasayı önümüze koyarsanız, gelmediğinde de arkanızda bir yerlere saklayıp durursunuz ama unutmayın ama unutmayın bu halk sizin derdinizin ne olduğunu çok iyi biliyor. Bizim bu oyunlara, yalanlara karnımız tok; talimat gelse de “Asla taviz yok.” dense de biz de milyonlarca canı korumak için taviz vermeden muhalefet edeceğimizi, sokakta sesi çıkmayan dostlarımız için sesimizi yükselteceğimizi beyan ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

76.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Başta sağlık sektöründe çalışanlara ve öğretmenlerimize olmak üzere insana, hayvana, bitkiye, hatta eşyaya uygulanan her türlü şiddete karşı olduğumuzu beyan ediyor, bugün Bodrum'da uygulanan şiddet neticesinde vefat eden doktorumuza Allah'tan rahmet, kederli ailesine başsağlığı diliyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Koçyiğit, buyurun.

77.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Demin de mevkidaşımız ifade etti, Muğla'nın Bodrum ilçesinde 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekim arkadaşımız ne yazık ki hasta yakınlarının saldırısı sonucu yaşamını yitirmiş. Ben kendisine Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı dileklerimi iletmek istiyorum.

Çok uzun süredir sağlıkta şiddet meselesini konuşuyoruz. Bu konuda özellikle Türk Tabipleri Birliğinin ve bu alandaki sendikaların hazırlıkları da var. Sağlıkta şiddet bir temel sorun, bu soruna gerçekçi çözümler, kalıcı çözümler bulmak zorundayız. Bu şiddetin son bulması için Meclisin de sorumluluk alması gerektiğini ifade ediyor, tekrar üzüntülerimi belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başarır.

78.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Biz de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Bodrum'da yaşanan üzücü hadiseyi kınıyoruz. Doktorumuza Allah'tan rahmet diliyoruz, ailesine sabır diliyoruz ama bir türlü sağlıkta şiddet bitmiyor. Türkiye'nin her yerinden sağlık çalışanlarına, doktorlarımıza yönelik şiddet, cinayet haberleri geliyor. Bunla ilgili Meclis köklü adımlar atmalı, çalışmalar yapmalı, bunu Meclis

olarak çözmeliyiz; sendikaları, Türk Tabipleri Birliğini dinleyip ortak bir karar almalıyız. Üzüntülüyoruz çünkü bir doktor kolay yetişmiyor, tüm ülke onlara muhtaç.

Kınıyoruz efendim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İktidar sorumluluğunu yerine getirsin Başkan.

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Efendim, ben söz aldım ama sözümü değerli hekimimiz Halit Bey’e veriyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yerebakan.

79.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması

HALİT YEREBAKAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün sağlık tesislerimizin koridorlarında insanlara umut ve şifa dağıtan bir meslektaşımızı, bir doktor arkadaşımızı daha şiddetin karanlık gölgesinde kaybettik. Hayatını kaybeden meslektaşımız yalnızca ailesini değil, tüm sağlık camiasını ve ülkemizi derin bir yasa boğmuştur. Şiddetin gölgesinde yaşamak insanlık onurunu yaralamaktadır, hepimizin onurunu yaralıyor. Sağlıkta şiddet, yalnızca sağlık çalışanlarını değil, tüm toplumumuza hedef alan bir tehdit hâline gelmiştir. Bir doktorun, bir meslektaşımızın, bir çalışma arkadaşımızın canı bir milletin vicdanıdır ve bu vicdanını korumak hepimizin ortak sorumluluğundadır. Bu elim olay bizlere şunu bir kez daha hatırlatıyor: Doktorlar, hemşireler, sağlık personeli, her biri bir kutsal görevi yerine getiriyor. Onların güvenliği bizim sağlığımız için güvencedir. Sağlık çalışanı hayattır diyorum bir kez daha, hayatımıza birlikte sahip çıkalım.

Hayatını kaybeden meslektaşımıza Allah'tan rahmet, ailesine, yakınlarına ve tüm sağlık camiamıza sabır diliyorum. Hepimizin başı sağ olsun.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

80.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de bu üzücü olayı kınadığımı ifade ediyor, hayatını kaybeden doktorumuza Allah'tan rahmet diliyorum, ailesine sabır ve başsağlığı diliyorum.

Tabii ki bir doktor eşi olarak doktorlarımızın ne kadar zor şartlar altında yaşadığının yakinen şahidiyim. Bu anlamda, bu konu, doktora karşı şiddet konusu bir türlü çözemediğimiz bir konu. Toplumun bilinçlenmesi ve eğitilmesine ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum, bu konuda adımlar atmamız gerektiğine inanıyorum. Hem bu konudaki adımların atılması hem de doktorlarımızın çalışma koşullarının ve özlük haklarının iyileştirilmesi konusunda da adımlar atılması gerektiğine inanıyorum.

Tekrar, kaybettiğimiz doktorumuza Allah'tan rahmet diliyorum, ailesine ve mesai arkadaşlarına sabır ve başsağlığı diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Çömez, buyurun.

81.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Muğla'nın Bodrum ilçesi 12 Nolu Ortakent Aile Sağlığı Merkezinde bir hekimin hasta yakınlarının saldırısına uğradığına ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uzun yıllar acilde nöbet tutmuş, sağlık hizmeti vermiş, gece yarları ameliyat yapmış bir hekim olarak söylüyorum, hakikaten bütün meslekler kutsal ama hekimlik gerçekten kutsal bir meslek. Meslektaşlarımızın yıllardır haksız bir şekilde sözlü, fiziksel saldırıya maruz kalmaları asla ve asla kabul edilemez ve maalesef bu travmalar, bu saldırılar bazen hayatlarına da mal oluyor. Derin bir üzüntü içerisindeyim, meslektaşımıza Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve bütün Türk milletine başsağlığı diliyorum.

Bununla ilgili yıllardır uyarılarımızı yapıyoruz. Mutlaka ve mutlaka önlem alınması lazım. Toplumsal bilinçlendirme şart, sorumluluk sahiplerinin yüksek perdeden gerekeni yapması ve toplumu uyarması şart. Özellikle sağlık çalışanlarına dönük bu tür saldırılarının asla ve asla cezası ertelenmemeli ve indirimden yararlanmamalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Öte yandan herhangi bir şekilde sözlü veya fiziksel bir saldırı gerçekleştirene mutlaka ve mutlaka Avrupa’da olduğu gibi “kırmızı kart” uygulaması yapılmalı ve söz konusu aynı hastaneden bir daha sağlık hizmeti almamalı; bununla beraber mutlaka o hastane, çalışanın güvenliğinden sorumlu olduğu için tazminat ödemeli.

Tekrar büyük bir üzüntü içerisinde olduğumu ifade ediyor; merhuma Allah’tan rahmet ve meslektaşımızın kederli ailesine ve aziz Türk milletine başsağlığı diliyorum.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Sayın Başkanım...

HALİT YEREBAKAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir söz talebi rica edebilir miyim?

BAŞKAN – Evet, değişik bir haber geldi.

HALİT YEREBAKAN (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Tam bilgi aldınız mı iyi diye?

HALİT YEREBAKAN (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yerebakan.

82.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan’ın, Sağlık Bakanlığından aldığı bilgiye göre, şiddete uğrayan doktora gerekli müdahaleler yapıldığına ve müşahede altında olduğuna ilişkin açıklaması

HALİT YEREBAKAN (İstanbul) – Kıymetli Başkanım, değerli milletvekilleri; az önce Sağlık Bakanlığımızla da görüştüm. Doktorumuz bir sözlü şiddete maruz kalıyor ve bunun sonrasında da aslında kendisi bir kalp krizi geçiriyor. Anjiyo yapılıyor, ileri evrede damar tıkanıklığı var; kendisi şu anda müşahede altında, gerekli müdahaleler yapılmış, hayatta. Doktorumuzu kaybetmedik çok şükür ki ve şiddete yani sözlü tartışmaya vesile olan herkes gözaltına alınmış durumda. Bu arada güvenlik güçlerimize de hızlı aksiyonu için de teşekkür ederiz.

Bir yanlış bilgi oldu ama ne olursa olsun, şiddetin hep birlikte karşısında durmamız gerçekten çok önemli. Bununla birlikte hep beraber mücadele etmemiz gerekiyor.

Herkesi tekrar saygılarımı sunuyorum, hayırlı akşamlar.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan’ın, Divan olarak, doktora Allah’tan şifa dilediklerine ve sağlık çalışanlarına şiddeti hiçbir şekilde kabul etmediklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biz de Divan olarak saygıdeğer doktorumuza Allah’tan şifa diliyoruz. Sağlık çalışanlarına şiddeti hiçbir şekilde kabul etmiyoruz; Meclisimiz bu konuda düzenlemeler yapmaktadır, biz de konuyu yakinen takip ediyoruz. Gözümüz aydın diyelim yaşadığı için.

Sayın Aygun...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

83.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun’un, Batı Trakya Türklerinin yalnız bırakıldığına ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – 24 Temmuz 2024 tarihinde Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel’in görevlendirmesiyle Batı Trakya’nın ölümsüz lideri Doktor Sadık Ahmet’i anma programına gittim. Burada gördüm ki Batı Trakya Türkleri yalnız bırakılmış; Lozan Anlaşması’ndan kaynaklı haklarını kullanamıyorlar; bunlar Türk diasporasıdır ancak yalnızdır. Türk kimliği Yunan devletince inkâr

edilmektedir. Yunanlılar “Türk Batı Trakya” denilmesinin Türkiye’nin yayılmacı amacından kaynaklandığı ileri sürmektedir; tabelalar kaldırılmıştır.

Batı Trakya Türk azınlığına ait vakıfların özerkliğini tanımıyorlar, vakıf mallarını eritiyorlar. Batı Trakya Türklerine ait azınlık okulları kapatılmaktadır. Azınlık ilköğretim okulları sayısı 2023 yılında kapatılmadan önce 231, şimdi ise 86 tane; çift dilli azınlık anaokulu açılmasına da izin verilmiyor. Biri Gümölcine, diğeri İskeçe’de olmak üzere sadece 2 azınlık ortaokul-lise mevcuttur; bu okulların fiziki koşulları ihtiyaca cevap vermemektedir. 2 Ağustos 2022 tarihinde müftülerin atanmasına dair yeni bir yazı yürürlüğe girmiştir. Müftülerin Batı Trakya Türk azınlığı tarafından seçilmesine izin verilmemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz aldım.

Toplum ciddi bir infial hâlinde, Meclis sabahlara kadar çalışıyor. Kanun, Hayvanları Koruma Kanunu, eyvallah. Hayvanları koruyor muyuz? Hayır. Hayvanların nasıl öldürürüzle ilgili bir kanun yapıyorsunuz şimdi. Uyutarak mı öldürsek, öldükten sonra yaksak mı, gömsük mi; bunları tartışıyoruz. Yahu, Türkiye’nin bunca meselesi varken bu kanun niye önümüze geldi? Merak ediyorum ya.

Burada bulunan milletvekillerinin önemli bir kısmı köyde, kasabada yetişmiş insanlar. En kıymetli hazineniz, o ahırdaki davarı bile teslim ettiğiniz köpeği “Nasıl öldürürüz?” diye onu tartışıyorsunuz. Davarı teslim ettiniz, canınızı teslim ettiniz, şimdi “Nasıl öldürürüz?” diye onu tartışıyorsunuz. Vallahi billahi bu azap size yeter, yemin ediyorum yeter. Köye gittiğinizde köydeki büyüklere bile size diyecek ki: “Ya, utanmadınız mı ‘Bu köpekleri nasıl öldüreceğiz?’ diye tartışıyorsunuz.”

Bu memleketin bunca sorunu varken, emekli 10 bin lira... 10 bin lira diyorum, dikkat edin, özellikle çünkü 3,6 milyon emekliden sadece 1,8 milyonu 12.500 alıyor, yarısı 10 bin almaya devam ediyor. Emekliye “Para yok.” diyorsunuz, “33 milyar daha para harcayacağız.” diyorsunuz. Ya, bu barınakların kurulması, bir sene içinde maması, aşısı, bakımı derken 176 milyar lira para tutuyor. Siz bu 176 milyar lirayı emekliye verseniz, hepsi asgari ücret üzerinden para alır. Ama sebep ne biliyor musunuz? Bu 176 milyar lira üzerinden birilerinin cebine para aktarmak, başka da hiçbir şey değil. Hayvan öldürerek, köpekleri öldürerek yandaşlara para aktarmanın peşindesiniz.

Türkiye’nin başka meselesi yok mu? Doğu Akdeniz petrolü diye bir meselemiz vardı bizim, Doğu Akdeniz doğal gazı diye bir meselemiz vardı. Doğu Akdeniz’i terk ettik. Kime terk ettik? İsrail’e terk ettik, Birleşik Arap Emirlikleri’ne terk ettik, Filistin’e terk ettik. Yunanistan var o masa da biz yokuz. İsrail’e terk ettiğimiz Doğu Akdeniz petrolünü biz gittik, orada petrol araştıran Abdülhamid Han Gemisi vardı, o gemiyi nereye götürdük biliyor musunuz? İsrail’e terk ettiğimiz o Doğu Akdeniz’den aldık, İsrail’i tehdit ettiğimiz Rize’de petrol aramaya gönderdik. Ne kadar garip değil mi? Ne yaptığımızın hiç farkında mıyız ya? Bu millet bizi yarın yargılayacak. Türkiye’nin bu kadar önemli meseleleri varken, Türkiye’nin bu

kadar büyük sorunları varken, Türkiye'nin "sığınmacı" diye çok önemli, demografik yapımızı değiştiren, beka meselesi hâline gelen bir meselesi varken biz şu anda Türkiye'de "Köpekleri nasıl öldürürüz?"ü tartışıyoruz. Ben milletimiz adına utaniyorum, yemin ediyorum utaniyorum. Vicdanlı olmak bir kere yeterli bu kanun teklifini görüşmemek için. Hiç kanun bilmeye, Meclisi devam ettirmeye gerek yok, vicdanlı olmak yeterli. Vicdanınızı bu kadar kaybettiniz mi arkadaşlar? Gözünüzü seveyim, yirmi iki senedir iktidardasınız, her şeyi yapmaya muktedir oldunuz. Gele, gele, gele "Köpekleri nasıl öldürürüz?" meselesine geldiniz. Bu kadar meseleyi terk ettiniz. Geldiniz, "Biz, Türkiye'yi nasıl kalkındırırız, Türkiye'yi nasıl ileriye götürürüz?"den çıkardınız, "Köpekleri nasıl öldürürüz?" meselesine geldiniz. Buradan hep söylüyorum, çok başarılıydınız, 2002-2007 arası Türkiye'ye bu iktidar çok ciddi hizmetler etti, 2007'den sonra endazesini kaybetti. Niye kaybetti biliyor musunuz? Parayla tanıştı o yüzden kaybetti, parayı tanıdı o yüzden kaybetti, paranın esiri oldu. O yüzden bu kadar saçmalığa burada tanıklık ediyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

84.- *Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Cumhuriyet Halk Partisi olarak halkın sesine kulak verdiklerine ve cinayetten hiçbir farkı olmayan bu kanun teklifini reddettiklerine ilişkin açıklaması*

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sokak hayvanları düzenlemesi konusunda toplumun sesini kulak ardı edenler, canlarımızı katletme düşüncesinden derhâl vazgeçmeli ve yasa teklifi bir an önce geri çekilmelidir. Merkezî yönetim, yerel yönetim ve hayvanseverleri karşı karşıya getirecek ve toplumsal barışa dahi zarar verecek bu yasa tasarısına karşı sessiz canlarımızın sesi olmaya devam edeceğiz.

Hayvansever milyonlarca vatandaşımızın verdiği vergilerden oluşturulan kamu kaynakları hayvanları hapsedmek ya da öldürmek için değil tam tersine onları yaşatmak, yaşam haklarını korumak, aşılamak, kısırlaştırmak ve onlara sağlıklı ortamlar sunabilmek için kullanılmalıdır. Bu kanun teklifi açıkça hayvanların yaşam hakkını korumayı amaçlayan 5199 sayılı Kanun'a aykırıdır.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak halkımızın sesine kulak veriyor ve cinayetten hiçbir farkı olmayan bu kanun teklifini reddediyoruz. Elini masum canların kanına bulaşmasını istemeyen her milletvekilini bu yasa teklifini reddetmeye davet ediyoruz.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)*

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün.

Buyurun Sayın Ün. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanuna geçmeden önce bir dizimizden bir bölüm paylaşmak istiyorum. AK PARTİ Grup Başkan Vekili Sayın Yenişehirlioğlu'nun bir şapkası daha var biliyorsunuz, kendisi Payitaht Abdülhamid dizisinde oyuncuydu. Sultanın başkâtibi Tahsin Paşa rolüyle oynadığı dizide konumuzla alakalı şöyle bir sahne vardı. Sultana bir gün payitahtta gezerken bir adamın sokakta dolaşan çeşitli hayvanları bir bahçeye kapadığını, aç bıraktığını iletiyorlar. Sultan da ilgili mahale giderek "Allah zelil etsin." tepkisini vererek şöyle ekliyor: "‘Kenarı Dicle'de bir kurt kapsa koyunu, gelir de adliilahi sorar Ömer'den onu.' diyen bir halifenin makamını işgal eden

bizlere yuh olsun!” Efendimiz, Üsâme bin Zeyd’e “Üsâme, senin mesuliyetinde olan hayvanlar hakkında dikkatli ol yoksa kıyamet gününde onlar tarafından Allah’a şikâyet edileceksin. Kendini bunlardan üstün mü görürsün ki ‘Bunların koruyucuları yok.’ dersin.” Hayvanları işaret ederek ekler: “Bundan böyle bunların koruyucusu benim, dervişlerin vazifesi de payitaht sokaklarında aç ve susuz hayvan bırakmamak olacak, masrafları da benim cebimden karşılanacak.” Cennetmekân Abdülhamit Han’ın bu vicdani ve cömert yaklaşımı belki Sayın Cumhurbaşkanımıza da ilham olur ve iki gündür konuştuğumuz bu bütçenin temininde de bir işaret olur. Sonuçta, devlet televizyonundaki dizilerin iktidarın siyasi muarızlarına mesaj göndermekten öte işlevleri de var; bu mesajlardan bir tanesi de bu işlevlerden bir tanesi de bu olsun.

Değerli milletvekilleri, 160 sıra sayılı -iyi niyetimi koruyarak söylüyorum- Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında konuşuyoruz. İyi niyetimi 2004 yılında hayvan hakları konusunda devrim niteliğinde bir kanuna imza atmış bir iktidar olduğunuz için koruyorum. Yirmi yıldır o kanun uygulanmış olsa, uygulatılmış olsa bugün kıyametler kopmayacaktı inanın ama nasıl devlet hazinemizin yedek akçelerine kadar tüketilmesinin hesabını soramıyorsak bu kanunun da uygulanmayışının, sorunun devleşmesinin hesabını da soramıyoruz.

İki gündür burada konuşmaları dinliyoruz, sorunun varlığını inkâr eden “Çözüm bulunmasın.” diyen yok, herkes taşın altına elini koymaya hazır. Ben bir yıldır milletvekiliyim, inanın, ilk kez muhalefetin bu kadar fazla çözüm önerisi sunduğu bir kanun teklifi görüyorum ama nafîle, karşılık bulamıyor. Evladını kaybeden annelerin acısını hepimiz birlikte hissediyoruz. Bu nasıl ayrışma konusu olabilir aramızda?

Şimdi, bu meselenin çözümünde dört ayak var, hepsi de aynı anda işlemeli: Üretim, kısırlaştırma, sahiplendirme ve eğitim. Teklif kısırlaştırma ve sahiplendirmeyi ele alıyor ama en önemli ayak olan üretimi ve eğitimi ele almıyor. Ülkemizde bir merdiven altı köpek üretim sorunu var; bu, özellikle kırsalda ve işin kaynağı buradan geliyor. Yerli genetik ırklarımız dışındaki ırkların üretimini yapan, satan kişilere kısıtlama getirmiyor, yasaklı ırkların üretimini tamamen yasaklamıyor; bunun önüne geçecek bir düzenlemeyi görmüyoruz. Üretimin önüne geçemedikten sonra isterseniz 10 milyon kapasiteli barınak yapın, sorun ortadan kalkabilemez. Yasanın imzacıları mama lobisinden bahsetti, doğru, biz de bunu söylüyoruz ama yasa itlaf yoksa -ki yok- mama lobisini canlı tutacak nitelikte. Özellikle kırsalda üretimi kesmeye yönelik çalışma yapmazsanız o lobi çalışmaya devam eder.

Şimdi, cevabı olmayan bazı sorular da var: Bu kanun teklifi hazırlanırken acaba bir etki analizi yapıldı mı yani sokaklarımızın, şehirlerimizin, tabiatın gerekliliği olarak hangi türlerden ve ne kadar hayvana ihtiyacı var? Bunun cevabı yok. Yarın başka sorunlar, başka hayati sorunlar ortaya çıkmayacak mı? Yasa yürürlüğe girince hayvanların toplatılma işlemi hemen başlayacak. Peki, barınakların kurulması için tanınan süre dört yıl sonra, şimdi toplanılan hayvanlar nereye konulacak? Cevabı yok. Şimdi, yasada itlaf yok, evet, maddelerden çıkarıldı, doğru. Peki, bu cevabı olmayan soruların insanların zihninde işin oraya gideceği hissini uyandırması normal değil mi? Cevabı olmayan daha nice sorular var arkadaşlar.

Son olarak, konunun elitler-varoşlar çatışmasına indirgenmesi, inanın, çok yakışsınız. Vallahi, o sosyolojik taban karşıtlıklarının altından çok sular aktı sevgili dostlarım. Ahmet Kaya’nın şarkısında “Ne sen Leyla’sın ne de ben Mecnun.” dediği gibi, artık ne iktidar varoşların temsilcisi ne de muhalefet elitlerin. Vatandaşlarımızın can yakıcı bir mesele için bizden çözüm beklerken siyasi hoyratlık yapmak hiçbirimize, milletin vekillerine yakışmıyor. Bu işin sonu da şarkının sonu gibi bitecek gibi gözüküyor “Hep sonradan gelir aklımız başımıza, hep sonradan.” (Saadet Partisi ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin "5199 sayılı Kanun'un 28'inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde yer alan 'ikinci' ibaresi 'dördüncü' şeklinde, (j) bendinde yer alan 'hayvan başına iki bin' ibaresi 'hayvan başına altmış bin' şeklinde ve aynı bentte yer alan 'idarî para cezası' ibaresi '(o) bendine aykırı davrananlara hayvan başına elli bin Türk lirası idarî para cezası' şeklinde yeniden düzenlenmiş, ikinci fıkrasında yer alan 'hayvan koruma gönüllüsü' ibaresi madde metninden çıkarılmıştır." şeklinde değiştirilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut	Ömer Fethi Gürer	İlhami Özcan Aygun
Adana	Niğde	Tekirdağ
Sibel Suiçmez	Barış Karadeniz	Ali Gökçek
Trabzon	Sinop	İstanbul
Bekir Başevirgen		Kadim Durmaz
Manisa		Tokat

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Ali Gökçek. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlarken en başında söyleyeyim, Türkiye’de bir sokak hayvanları sorunu var mıdır? Evet vardır ancak bu sorunu bu hâle getiren yirmi iki yıldır hiçbir tedbir almayıp kendi koyduğu kanunu çalıştırmayan sizlersiniz. Şimdi de bir katliam yasasıyla karşımızdasınız ve kendi yasanıza karşı çıkan herkesi de çözüme karşı olmakla itham ediyorsunuz. “4 milyon köpeği 100 bin kapasiteli barınaklara koyacağız.” diyorsunuz, bunun olmayacağını siz de biliyorsunuz; aslında siz elinizi kana bulamadan bu hayvanları öldürmek istiyorsunuz ama kusura bakmayın, bu yasa çıktığı zaman o elleriniz o kana bulanacak.

Değerli milletvekilleri, hayvanları öldürmeden de sokakları güvenli hâle getirebiliriz. Bunun için getirdiğimiz öneri de yeni bir öneri değil. 2019’da sizin milletvekillerinizin de “Doğru çözüm budur.” diye onayladığı öneriden bahsediyorum. Gelin, bu işi yapmak için bir fon kuralım, kaynak oluşturalım çünkü mevcut kaynaklarla bu hayvanların toplanıp, rehabilite edilip, kısırlaştırılıp, barınaklarda tutulması mümkün değil. Bu fonu da Millî Piyango, at yarışı, Spor Toto gibi şans oyunlarına uygulayacağımız ek bir vergiyle yapalım diyoruz ama siz bu makul teklifi bile şiddetle karşı çıkıyorsunuz çünkü bir derdiniz var; siz, muhalefet partileri yerel yönetimde başarısız olsun, millete hizmet gitmesin istiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) İşte, bir haftadır burada tartıştığımız belediyelerin SGK borcu meselesinin yıllar sonra birden aklınıza gelmesinin sebebi de bu. Mesela soruyorum, şans oyunlarına uygulanacak ek bir vergiyle bu fonu oluşturulmasına niye karşı çıkıyorsunuz? Şans oyunu oynayan vatandaşlarımızın hakkını savunmak için mi karşı çıkıyorsunuz? Tabii ki hayır. Sizin bütün meseleniz yükü belediyelere yükleyip işi çözümsüzlüğe itmek. Çözüm önerilerimizi size sunduğumuzda da ne yazık ki konuya sadece oy kaygısıyla bakıyorsunuz. Düşünün ki Komisyon da bize “Köpeklerden mi oy alacaksınız?” diyen milletvekili dahi oldu ne yazık ki.

Bakın, siyaseten bunun hesabını verirsiniz, ilk seçimde millet hesabını sorar ama vicdani olarak bu işin hesabını bir ömür veremezsiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu çıkardığınız yasa yüzünden yarın ortaya çıkacak görüntüleri izlerken “Ah be keşke bunu böyle geçirmeseydik, bu hayvanlara bu zulmü

yapmasaydık.” diyeceksiniz ama nafile, bir kere elinize o kan bulaştı. Anlayın artık, bu, vergi değil; bu, harçlara zam da değil; bu, geri dönüşü olmayan, telifisi olmayan bir karar; bu, canlara sebep olacak bir karar ve bu vebal, bu kararı alanların yani sizlerin bir ömür üzerinde olacak bir karar. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, “Topluca katledilsin.” dediğiniz bu hayvanlar yüzyıllardır bizimle beraber yaşıyor. Yeri geliyor canımızı, yeri geliyor malımızı koruyor, yeri geliyor da deprem felaketlerinde gelip bizleri kurtarıyor.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Yeri geliyor çocuğumuzu alıyor.

ALİ GÖKÇEK (Devamla) – Tabii, tabii!

Hiç düşündünüz mü acaba “Bu hayvanları bugün öldürmemizi isteyenler yarın acaba bizden neler isteyecekler?” diye. İşte, bugün dik durma günüdür.

Bakın, burada kim var, size göstereyim: Meksika’dan gelen arama kurtarma ekibinin can yoldaşı Proteo, hatırladınız mı? O gün herkes paylaşıyordu fotoğrafını.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Yine paylaşıyoruz.

ALİ GÖKÇEK (Devamla) – 6 Şubat depremindeki kahramanlıklarını hatırladınız mı? Onun gibi nicesini...

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Ali Bey, kaç köpek sahipleneceksiniz kanunlaşınca?

ALİ GÖKÇEK (Devamla) – Bugün bu “Öldürelim.” dediğiniz hayvanlar, daha geçen sene “kahramanlarımız” diye bahsettiğiniz hayvanlar. Peki, bu hayvanlar onların ırkı, soyu, arkadaşı, soydaşı değil mi? İnsanoğlu bu kadar ikiyüzlü, bu kadar nankör değil. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ALİ GÖKÇEK (Devamla) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, gelin, bu işi halka soralım; Türk halkı şefkatlidir, vicdanlıdır, sağduyuludur, hiçbir canın öldürülmesini istemez, hele ki yüzyıllardır dost bildiği köpeklerin öldürülmesini asla istemez. Bir siyasi rant uğruna bütün kamuoyunun vicdanını zedeleyecek bu işi yapmayın.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Ali, şu resmi de göster, bu resmi de göster.

ALİ GÖKÇEK (Devamla) – Size altında imzanız olan kanun teklifine “ret” verin de demiyoruz; gelin, çekin bunu, çalışalım, vicdanları zedelemeyecek bir çözümü hep beraber Meclise getirelim, biz de gönül rahatlığıyla ve oy birliğiyle sizi destekleyelim.

Tekraren, son sözüm: Yarın çocuğunuzun çocuğunuzun yüzüne bakamayacağınız bir vebale ne olur sebep olmayın diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alıp okutacağım.

İlk 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Mersin

Bingöl

Mardin

Öznur Bartin

Gülderen Varlı

Sabahat Erdoğan Sarıtaz

Hakkâri

Van

Siirt

Nejla Demir

Ağrı

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ersin Beyaz	Şenol Sunat	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul	Manisa	İstanbul
Burhanettin Kocamaz	Rıdvan Uz	Turan Yaldır
Mersin	Çanakkale	Aksaray

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Ağrı Milletvekili Nejla Demir.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

NEJLA DEMİR (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama günlerdir bu kanlı tasarıya karşı sokaklarda direnen, işkenceyle gözüaltına alınan hak savunucularının direnişlerini selamlayarak başlamak istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, kamuoyunun bu kadar yakından takip ettiği bu tasarı, sarayın talimatı doğrultusunda âdeta yangından mal kaçırırçasına sabahlara kadar, kırk beş saat süren son derece sağlıksız koşullarda Komisyonunda görülmüş, halkın tüm itirazlarına rağmen Genel Kurula getirilmiştir. Tasarının görüldüğü Komisyonun üyesi olarak sadece Komisyonunda yaşanan hukuksuzlukları dile getirmeye kalksam inanın günler yetmeyecektir. Kısaca birkaç örnek vermek istiyorum. Hayvan katlini destekleyen yanlı kuruluşlar görüşmeye çok rahat bir şekilde katılırken muhalefet tarafından davet edilen hiçbir kurum Komisyona alınmamıştı. Sizler halkın yükselen itirazlarına kulak vermek yerine onlara şiddet uygulayarak, yaka paça, işkenceyle gözüaltılar yaparak bir AKP ritüelini daha gözler önüne serdiniz. Gerçekten, dünyanın hiçbir yerinde AKP iktidarı kadar gerçekleri bu kadar çarpıtıp manipüle eden, iktidardayken muhalefet gibi davranan başka bir iktidar var mıdır, ben bilmiyorum. Çünkü yirmi yıldır aşılama yapmayan, kısırlaştırma yapmayan, tedavi yapmayan, denetim yapmayan sanki kendi iktidarınız değilmiş gibi sokak köpeklerini ve hak savunucularını hedef gösteriyorsunuz. Oysaki bizler saatlerce, sabahlara kadar katliamın çözüm olmadığını, dünyanın birçok yerinde denenmiş ve sonuç alınmış yaşatmaya dair yöntemlerin uygulanması gerektiğini bilimsel dayanaklarla anlattık, “Gelin, yeni bir insanlık utancına imza atmayın.” dedik “Katliamdan vazgeçin.” diyerek direndik. Bu yüzden, bizim vicdanımız rahat ama siz Hayırsızada örneğindeki bürokratlar gibi tarihe kara bir leke olarak geçmeyi, lanetlenmeyi tercih ettiniz. Tercihleriniz açıkçası bizi şaşırtmadı. Ancak bu faşizan yöntemlerle aslında tam da kendinize yakışanı bir kez daha yaptınız.

Sayın milletvekilleri, AKP’nin yasa yapma biçimine baktığımızda söz konusu yasa yapım süreçlerinin toplumsal ihtiyaçlardan son derece uzak, antidemokratik olmasının yanında bir taraftan da gündem çarpıtma, hakikatleri manipüle etme argümanı olarak örgütlendiğinin altını çizmek gerekiyor. Ülkede çözüm bekleyen yığınla toplumsal sorun dururken hayvanları toplayıp katletmekle, hak savunucularına ve Kürtçe halay çeken gençlere saldırmakla ülkedeki yoksulluğu, işsizliği, yarattığınız kaosların tek sorumlusu olduğunuzu unutturacağınızı mı zannediyorsunuz? Kafanızı kuma gömmüşsünüz, kimse de sizi görmüyor zannediyorsunuz.

Bakınız, bu ülkede son on yılda işçileştirilen çocukların sayısı 1 milyona yaklaşmış, son on bir yılda ise en az 695 çocuk çalışırken yaşamını yitirmiş, son on yılda kadın cinayetleri yüzde 1.400 artarak 5 bine yaklaşmış, son on yılda 1.379’u kadın olmak üzere 20 binden fazla işçi iş cinayetlerinde katledilmiş, iktidarınızın uzaya astronot bile gönderdiği son on yılda bu ülkeden umudunu kesip yurt dışına göç eden ve çoğunluğu gençlerden oluşanların sayısı 1 milyona yaklaşmış, refah düzeyini arşa çıkardığınızı iddia ettiğiniz son on yılda en az 6 bin hekim göç etmiş, sadece saraydan baktığınız ülkede son on yılda çoğunluğu gençlerden oluşan yaklaşık 20.000 kişi intihar etmiş.

Tarımı bitirmeye âdetâ ant içtiğiniz tarım ülkesinde son on yılda çiftçilerin yarısı “Dayanacak gücümüz kalmadı.” diyerek tarımı bırakmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NEJLA DEMİR (Devamla) - Şimdi sormak istiyorum, bu tablo sizi hiç mi utandırmıyor? Gelin, hayvanları katletmek için değil, halkın sorunlarına çözüm bulmak için yasa yapalım.

Bakınız, son on yılın bu utanç tablosuna ilişkin çözüm bulmak için size sayısız kez çağrı yaptık, soru önergesi verdik, araştırma önergesi verdik, kanun teklifleri sunduk, hiçbirine cevap vermediniz çünkü bizim sunduğumuz yasama çalışmalarında halkın sorunlarına çözüm bulmak var, gençlerin, kadınların, çocukların ortak çıkarları ve geleceği var; sizin getirdiğiniz tasarımlarda ise katliam, daha fazla kâr, daha fazla yolsuzluk, yandaşa kıyak, halka daha fazla vergi yükü var. O yüzden tarih sizi de yazacak, bizi de.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NEJLA DEMİR (Devamla) - Bizler burada direnerek ezilenlerin, ötekileştirilenlerin tarihini yazarken sizler rantın, yoksulluğun, katliamların tarihini yazıyorsunuz ama bu gidişatı değiştireceğimizden hiç kimsenin de kuşkusu olmasın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurunuz Sayın Sunat. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, genel görüşümüzü İYİ Parti olarak hem geneli üzerinde hem de bölüm üzerinde konuşan ve maddeler üzerinde konuşan arkadaşlarımız ifade ettiler. Bu yasa teklifinin çekilmesinde çok büyük fayda var ama gördüğümüz kadarıyla bu konu üzerinde hassasiyetiniz maalesef yok. O yüzden, bir türlü uzlaşma sağlayamadığımız... Ki demokratik sistemler de uzlaşma sanatıdır; bir araya gelinerek memleketin önemli meseleleri üzerinde bu şekilde müzakere edilir ve uygun olan, vicdana uygun olan değerlendirmeler yapılarak ortak bir sıkıntı olan bu meselenin çözümü için birlikte hareket edilir. Maalesef bu uzlaşma kültürünü asla başaramadınız yirmi iki yıldır.

Sayın milletvekilleri, bu maddeyle yapılan değişiklikler -ki 11'inci madde üzerinde duruyoruz şu anda- kanun teklifinin genel ruhunu yansıtmakta ve hayvan hakları konusunda ciddi endişeler uyandırmaktadır. Özellikle “hayvan koruma gönüllüsü” ibaresinin madde metninden çıkarılması toplumun hayvan haklarına olan duyarlılığını ve katılımını göz ardı eden bir yaklaşımı temsil etmektedir. Hayvan koruma gönüllüleri bugüne kadar sahipsiz hayvanların korunması, bakımı ve rehabilitasyonu konusunda çok önemli görevler üstlenmişlerdir. Bu gönüllülerin katkılarını yok saymak hayvan hakları mücadelesine vurulan büyük bir darbedir. Gönüllülerin sahadan uzaklaştırılması hayvanların yaşam koşullarının denetlenmesini zorlaştıracak ve olası kötü muamelelerin tespitini engelleyecektir.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifiyle yapılmak istenilen değişikliklerin uzun vadeli sonuçlarını da düşünmek zorundayız. Hayvan koruma gönüllülerinin sistem dışına itilmesi sadece bugünü değil geleceğimizi de etkileyecek bir karardır. Gönüllüler yıllardır sahada çalışarak hem hayvanların refahını gözetmiş hem de toplumun bilinçlenmesine katkıda bulunmuşlardır. Onların deneyimlerini ve bilgi birikimlerini göz ardı etmek bu alanda yaşanacak büyük bir kayıptır.

Ayrıca maddenin gerekçesinde belirtilen “uyum düzenlemeleri” ifadesi kanun teklifinin genelinde gördüğümüz endişe verici yaklaşımı pekiştirmektedir. Bu uyum ne yazık ki hayvanların sokaktan toplanıp bakımevlerine kapatılması yani barınaklara kapatılması ve sahiplendirilmeyen hayvanların akıbetinin belirsizliğe sürüklenmesi anlamına da gelmektedir.

Bizler İYİ Parti olarak hayvanların yaşam hakkını her şeyin üstünde tutuyoruz. Sokak hayvanlarının rehabilitasyonu ve popülasyon kontrolü için kısırlaştırma, aşılama ve sahiplendirme gibi insani ve bilimsel yöntemlerin uygulanmasını savunuyoruz. Hayvanların sokaktan toplanıp belirsiz bir geleceğe mahkûm edilmesi yerine onların doğal yaşam alanlarında insan toplumuyla uyum içinde yaşamalarını sağlayacak politikaların geliştirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu madde ve genel olarak kanun teklifi, hayvan haklarında geriye gidişi temsil etmektedir. Hayvan koruma gönüllülerinin sistem dışına itilmesi, denetimsiz ve kapalı kapılar ardında uygulanabilecek insanlık dışı muamelelerin önünü açma riski taşımaktadır. Ayrıca, bu teklif, hayvanların doğal yaşam alanlarından koparılarak barınaklara kapatılmasını öngörürken bu barınakların altyapısı ve kapasitesi hakkında hiçbir somut plan sunmamaktadır. Mevcut barınakların durumu ortadayken binlerce hayvanın bu mekânlara kapatılması yeni sorunları da beraberinde getirecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, ayrıca hijyen sorunları, salgın hastalıklar ve hayvanların psikolojik sağlığı gibi konular, maalesef, bu teklifte göz ardı edilmiştir. Unutmayalım ki sokak hayvanları bizim kültürümüzün, tarihimizin bir parçasıdır; onlar, şehirlerimizin ruhunu oluşturan unsurlardır. Bu canlıları yaşam alanlarından koparıp kapalı mekânlara hapsedmek sadece onlara değil, toplumumuzun dokusuna da zarar verecektir.

Sonuç olarak değerli milletvekilleri, İYİ Parti Grubu olarak bu maddeye ve kanun teklifinin geneline karşı olduğumuzu bir kez daha vurguluyor, hayvan hakları konusunda daha insani, bilimsel ve katılımcı bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini savunuyoruz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum...

IV.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, yoklama...

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Sayın Koçyiğit, Sayın Oluç, Sayın Çandar, Sayın Çubuk, Sayın Koca, Sayın Sarıtaş, Sayın Demir, Sayın Tanhan, Sayın Türkoğlu, Sayın Düşünmez, Sayın Fırat, Sayın Konukçu, Sayın Bozan, Sayın Aslan, Sayın Doğan, Sayın Tiryaki, Sayın Kunt Ayan, Sayın Şenyaşar, Sayın Hülakü, Sayın Gergerlioğlu.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2275) esas numaralı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 11- 5199 Sayılı Kanunun 28/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “beş yıldan on yıla” ibaresi “yedi yıldan on beş yıla” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “altı aydan dört yıla” ibaresi “dört

yıldan on yıla” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “altı aydan üç yıla kadar hapis ve yüz günden az olmamak üzere” ibaresi “beş yıldan on beş yıla kadar hapis ve iki yüz günden az olmamak üzere” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “altı aydan üç yıla” ibaresi “üç yıldan beş yıla” şeklinde değiştirilmiştir.

İsa Mesih Şahin

İstanbul

Mustafa Kaya

İstanbul

Sema Silkin Ün

Denizli

Mehmet Atmaca

Bursa

Şerafettin Kılıç

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmelerini yapmakta olduğumuz kanun teklifinin 11’inci maddesi üzerinde grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde birçok sorun çözüm beklemektedir, bu sorunların çözüme kavuşturulacağı merci ise bu Gazi Meclistir. Bu Meclis çatısı altında toplumun faydasına olacak, sorunları kalıcı olarak çözecek düzenlemelerin yapılabilmesinin ilk şartı uzlaşıya açık olmak, çatışmayı değil diyalog yöntemini tercih etmektir. Toplumu ilgilendiren yasalar yapılırken bütün paydaşların sürece dâhil edilmesi, sivil toplum kuruluşlarının kanaatlerinin alınması, grubu olsun veya olmasın Meclisteki bütün siyasi partilerle istişarelerin yapılması her açıdan faydalı olacaktır. Ancak bazı siyasi hesaplar gözetilerek torba yasa yöntemiyle getirilen düzenlemeler çözüm üretmek yerine ne yazık ki çatışma üretiyor ve toplumu kutuplaştırıyor. Yukarıdan gelen talimatlar ve buradaki tutumun sebep olduğu kampaşma ortamında sağlıklı bir müzakere yapılmasına imkân tanınmıyor. Günlerdir üzerinde görüşmeler yaptığımız bu kanun teklifiyle çözüm aradığımız sahipsiz sokak hayvanları konusu da çözüm bekleyen sorunlardan biridir. Biraz önce tüm paydaşlarının sürece dâhil edilmesinin öneminden bahsettim. Bu kanun teklifiyle neredeyse bütün sorumlulukların yüklendiği belediyeler bu teklif hazırlanırken sürece dâhil edilmemiştir. Bu teklifte, en az, merkezî yönetim kadar yerel yönetimler de yasaya belirleyici olmalıydı. Böyle olsaydı emin olun ki hem daha uygulanabilir olacaktı hem de bu konu çatışma unsuru hâline gelmemiş olacaktı. Sadece belediyeler değil aynı zamanda sivil toplum kuruluşları, hayvansever kuruluşlar ve Veteriner Hekimleri Birliği de bu teklif oluşturulurken dinlenilmeliydi, sonraki Komisyon sürecinde aktif yer almalıydı. Ancak bütün bunlar yapılmamışken, şimdi diyorsunuz ki: “Biz bu yasayı çıkaracağız, siz de uyacaksınız.” Usule erkâna uymamış birisinin bu ifadesi güçten aldığı kibrin yansımasından başka bir şey değildir. Ancak unutulmamalıdır ki güç ve çoğunluk geçicidir ve bunlar asla hak sebebi değildir. Güç geçer gider ancak eğer ardınızda bir hoş seda bıraktıysanız kıymetli olan ve hatırlanacak olan o hoş sedadır.

Değerli milletvekilleri, Saadet Partisi olarak sahipsiz sokak hayvanları konusuna dair teklifimizi burada ifade etmiştim, tekrar etmeyeceğim. Kanun teklifimiz ve oluşturduğumuz rapor kayıtlarda mevcuttur, dileyen arkadaşlarımıza bunları ulaştırabilirim. Komisyon süreci ve buradaki görüşmelerde özetle şunu ifade ettik: Toplumun vicdanını yaralamayacak ve bütün kesimlerce kabul edilebilir makul çözümün mümkün olduğunu düşünüyoruz. Biz, bu konunun kısır tartışmalarla çözümsüzlüğe itilmesini, yerel yönetimler üzerinde bir baskı unsuruna dönüştürülmesini doğru bulmuyoruz. Getirdiğiniz kanun teklifi eksiktir ve muğlak birçok tarafı vardır. “Bakanlık, yerel yönetimlere, uygun gördüğüm miktarda mali destek sağlayacak.” diyorsunuz. Bakanlığın çiftçilerimiz için uygun gördüğü destek miktarı hâlihazırda çiftçilerimizin ihtiyaçlarını karşılamıyorken, sahipsiz hayvanlar için belediyelere verilmesini uygun gördüğü miktarın ihtiyacı karşılayıp karşılayamayacağını sizlerin takdirine bırakıyorum.

Kanunda muğlaklık olmamalı, çerçevesi belirlenmeli, sınırları çizilmelidir ancak sınırları çizilmiş kanununa da uymuyorsunuz ki. Çiftçi desteklerinin hangi miktarda olacağı kanunda belirtilmişken, 2006 yılında çıkardığınız bu kanunun gereği olan destekleri hiçbir zaman yapmadınız. Buradan hareketle “Sahipsiz sokak hayvanları sorununu çözelim.” derken, hayvanların toplatıldığı barınak ve bakımevlerinde çok ciddi sorunların ortaya çıkacağını tahmin etmek zor değil. Ancak biz ne dedik? Hayvansever dernekler, sivil toplum kuruluşları hâlihazırda zaten bağış topluyorlar; bunlar barınak ve bakımevi kurmakla yükümlü olsun ve yardımseverler buraları istedikleri zaman ziyaret edebilsinler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Böylece hem merkezî yönetim hem de belediyeler üzerindeki yük paylaştırılmış olacaktı hem de teklifiniz uygulanabilir bir teklif olacaktı. İlgili maddede hayvana yönelik kötü muameleye ve işkenceye yönelik cezalar artırılıyor ancak bunlar caydırıcı değil, mutlaka daha caydırıcı olacak şekilde belirlenmelidir. Hayvan sahiplendirme esas alınmalı, sahiplendirme teşvik edilmeli, sahipli hayvanın sokağa terkini önleyecek yaptırımlar caydırıcı olacak şekilde yeniden belirlenmelidir.

Bu doğrultuda maddenin yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.(Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Arpacı, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

85.- *Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, sokak hayvanları sorununun çözümüne ilişkin açıklaması*

ŞEREF ARPACI (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu kanun teklifiyle sokak hayvanlarının öldürülmesini kanunlaştırmak insanlık değerlerimizle bağdaşmayan, vicdanımızı sızlatan bir girişimdir. Sokak hayvanları da bu dünyanın bir parçası ve onların yaşam haklarına saygı duymak zorundayız. Kısırlaştırma, barınakların iyileştirilmesi ve sahiplendirme gibi insancıl çözümler varken sokak hayvanlarının öldürülmesi asla kabul edilemez. Onları öldürmek çok büyük vicdani yaralar açacaktır. Sorunun çözümü için hep birlikte daha iyi, daha insancıl çözümler üretmek zorundayız. Bunun için barınakların sayısı artmalı, üretim ve ticaret yasaklanmalı, kısırlaştırma yaygınlaştırılmalı, sahiplendirmeyi desteklemeliyiz. Her canlının yaşama hakkı vardır ve bu hakkı korumak hepimizin sorumluluğudur. Unutmayalım ki sokak hayvanlarının yaşam hakkını savunmak insanlığımızı savunmaktır.

BAŞKAN – Kadim Bey önemli bir öneri getireceğini söyleyerek söz talebinde bulundu.

Buyurun Sayın Durmaz.

86.- *Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, sokak hayvanlarının yaşamlarının tehlikeye atıldığına ilişkin açıklaması*

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, yüce Meclisin değerli üyeleri; birkaç gündür, gecenin geç vaktine kadar, birbirimizi anlayamadan, sokaktaki hayvanların -sanki ayrı bir dünyada yaşıyormuşçasına- yaşamlarını tehlikeye atıyoruz. Gelin, bu yasayı yılbaşına kadar bırakalım. Ne yapalım bu arada? Deprem bölgesindeki 11 ilimizi TOKİ konutlarını yapan müteahhitlerle ve belediyelerle görüşerek, ülkemizin diğer kentlerinin merkezî bütçeden -2025 yılı bütçesinde- belli bir ödeneğini ortak bir anlayışla ayırarak, diğerlerini belediye imkânlarıyla ve belediye hudutları içerisinde bulunan Millî Emlak arsalarından uygun yerleri belirleyerek toplumun bütün kesimlerinden bir felaket anında katkı sunan iş insanları, sosyal sorumluluk sahibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

XL- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin, "5199 sayılı Kanunun 28/A maddesinin ikinci fıkrasına "birinci" ibaresinden sonra gelmek üzere ", ikinci ve üçüncü" ibaresi ilave edilmiş ve yedinci fıkrasında yer alan "hayvan koruma gönüllüsü," ibaresi madde metninden çıkarılmıştır." şeklinde değiştirilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut	Bekir Başevirgen	Ömer Fethi Gürer
Adana	Manisa	Niğde
İlhami Özcan Aygun	Sibel Suiçmez	Barış Karadeniz
Tekirdağ	Trabzon	Sinop
Kadim Durmaz		Mustafa Sezgin Tanriku
Tokat		Diyarbakır

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, üç gündür hatta daha önceki süre de dâhil edilirse uzun zamandır bu yasayı konuşuyoruz. Yani ben şunu anlayamıyorum gerçekten: Yüzyıllarca beraber yaşadığımız, hâlen beraber yaşadığımız can dostlarımızla ilgili olarak, canlılarla ilgili olarak onların toplu katliamına zemin hazırlayan bir yasa nasıl bu kadar rahat görüşülür, gerçekten bu hangi vicdandır, hangi ruh hâlidir, bunu anlamak mümkün değil. Ancak şu şekilde de anlamaya çalışıyorum: Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde insanlar bakımından ölüm sıradanlaştırıldı yani işçi cinayetleri, kadın cinayetleri, çocuk cinayetleri, faili meçhul cinayetler, kayıplar, o kadar çok ölüm olayına bu toplum alıştırıldı ki şimdi böyle bir katliam yasası geldiği zaman da sorgulanmadan, konuşulmadan, ne olduğu bilinmeden, doğrudan doğruya el kaldırarak bir şeyler yapılmaya çalışılıyor. Bu, gerçekten, yasama faaliyeti bakımından çok ama çok kötü bir şey ve bunu burada yapıyoruz ve hep de el kaldırıyorsunuz neye kaldırdığınızı bilmeden. Bir kere şunu söyleyeyim: Ya, yasama faaliyeti böyle yapılmaz değerli arkadaşlar yani burada deneme-yanılma yöntemiyle yasama faaliyeti yapılmaz.

Şimdi, sizin döneminizde, tamamen size ait olan -2004 yılında- bir yasa yapmışsınız, 2004 yılında, sonra, 2021 yılında bir daha yasa yapmışsınız. 2019 yılında burada bir komisyon kurulmuş, gerçekten 6 siyasi partinin önergeleriyle kurulmuş, Cumhuriyet Halk Partisi adına 1'inci imza sahibi benim olduğum önergeyle birleştirilmiş. Burada çok değerli bir çalışma yapılmış, bakın, burada değerli arkadaşlar. Yeni milletvekili olmuş arkadaşlarıma öneriyorum, gerçekten bunu bir okuyun; burada çok değerli fikirler var, çok değerli görüşler var, çok değerli araştırmalar var. Neden 2019'dan şimdiye kadar buradaki öneriler

dikkate alınmamış, neden? Bunu dikkate alacak olan biz değiliz; bu devleti siz yönetiyorsunuz Hükûmet olarak, devletin kurumlarına siz sahipsiniz. Dolayısıyla, bunlar yerel yönetimler tarafından, diğer kurumlar tarafından neden dikkate alınmamış? Bu, sizin sorgulamanız gereken bir şey. Bu kadar çok deneyim ve zaman harcanmasından sonra böyle bir belge var elimizde, bunu hiç dikkate almıyorsunuz; şimdi yine deneme-yanılma yöntemiyle başka bir yasayı önümüze getiriyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bakın, yasama faaliyetleri genel, objektif, geleceğe dönük yapılır. İnsanların canının acıdığı yerden yasa yapılmaz, dikkate alınır o acılar ama onların canının acıdığı yerden yasa yapılmaz, yasama faaliyeti böyle olmaz, olmamalı, yapılmamalı. Ne oluyor şimdi? Bir canı çıkıyor, bir canlıya zarar veriyor, “Hayda, bu ceza az, hadi yeni bir yasa yapalım.” veya gerçekten tehlikeli bir hayvan bir saldırı yapıyor, “Bu böyle olmaz, yasa yapalım.” Böyle olmaz değerli arkadaşlar.

Şimdi, bizim açımızdan, insanlar açısından bile öngörülebilir bir hukuk düzeni yok, öngörülebilir hukuk düzeni yok, hayvanlar için ise hiç yok. Gerçekten, köpekler ya da diğer canlılar şimdi şöyle düşünüyor: “Ya, doğru dürüst yasa yapın, uyalım. İkide bir yasa değiştiriyorsunuz, neye uyacağımızı, uymayacağımızı bilmiyoruz.” Köpekler bile böyle düşünür. Bu kadar çok yasama faaliyetinin canlılar için yapıldığı başka bir dönem olmamıştır, sadece sizin döneminizde olmuştur. Bakın, karşılaştıralım, diğer parlamentolarla karşılaştıralım. Bu kadar çok yasanın yapıldığı, bu kadar çok yasanın değiştiği hangi parlamento var? Benzer ülkeler bakımından söylüyorum. İşimiz gücümüz burada sizin deneme-yanılma yöntemiyle yaptığınız yasaları düzeltmek, yapmak, yeniden yapmak; böyle olmaz değerli arkadaşlar, olmamalı fakat yapıyorsunuz.

Şimdi, bu yasa zorunlu hangi toplumsal ihtiyacı karşılıyor, hangi zorunlu toplumsal ihtiyacı? Yasa var, ikincil mevzuat var -genelgeler ve yönetmelikler- onlarda bir boşluk yok, istenirse tamamen uyulur ama uyulmamış, denetim görevleri yapılmamış. Şimdi, tam da bu dönemde, toplumsal kutuplaşma, başka algılar nedeniyle yerel yönetimler değişmiş, başka bir siyasi mühendislikle böyle bir yasayı gündeme getiriyorsunuz. Bütün bunlar doğru değil; Türkiye bakımından doğru değil, Türkiye’nin geleceği ve çıkarları bakımından doğru değil.

Bakın, dış basına bakıyor musunuz, bilmiyorum. Dış basında bu yasayla ilgili ne söyleniyor? 1 lira para için, 1 dolar için ülke ülke geziyor Bakanlar ama bu yasayla ilgili olarak yurt dışında çok acayip kampanyalar yapılıyor, etkili kampanyalar yapılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Niçin yapılıyor? “Türkiye’de bir katliam yasası var; oraya gitmeyin, turizm bakımından gitmeyin, iptal edin.” falan diye kampanyalar yapılıyor. Bakın, bunları ölçmeden önümüze getiriyorsunuz.

En kötüsü de bu birikimi, bu Parlamentonun birikimini dikkate almıyorsunuz. Bu Parlamentoda en az sizin gruplar kadar bu konularda deneyimli milletvekilleri var, deneyimli uzmanlar var; onlarla görüşmüyorsunuz, sivil toplum örgütlerinden görüş almıyorsunuz. Size yakın, sizden yana olan insanların ya da kurumların görüşünü alıyorsunuz, diğerlerini yok sayıyorsunuz ama hiç olmazsa canlılar konusunda -bakın, canlılar konusunda- uzlaşabiliriz burada ya. En azından bu topluluğun yarısının evinde veya yakınlarının yanında bir canlı yaşıyor veya onunla büyümüştür. Ortaklaşabiliriz bu konuda ama bunu bile burada beceremedik ve bir kutuplaşmaya, bir ayrışmaya neden olduk.

Ben vicdanımla hareket ederek, yine, evimde beslediğim dostlarımla hatırıma, Haydut ile Cango’nun hatırıma bu yasaya hayır diyeceğim.

Hepinize iyi akşamlar diliyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

IV.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) – Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunmadan, yoklama talebi var.

Sayın Emir, Sayın Tezcan, Sayın Türeli, Sayın Akdoğan, Sayın Özer, Sayın Güneşhan, Sayın Arslan, Sayın Gökçen Göl, Sayın Özçağdaş, Sayın Dinçer, Sayın Timisi Ersever, Sayın Karaoba, Sayın Yıldız, Sayın Özcan, Sayın Gürer, Sayın Tanal, Sayın Çan, Sayın Kanko, Sayın Taşkın, Sayın İlhan.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır.

Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Mersin

Bingöl

Mardin

Öznur Bartın

Gülderen Varlı

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Hakkâri

Van

Siirt

Kezban Konukçu

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Metin Ergun

Ersin Beyaz

Burhanettin Kocamaz

Muğla

İstanbul

Mersin

Turan Yaldır

Rıdvan Uz

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Aksaray

Çanakkale

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İsa Mesih Şahin

Mahmut Arıkan

Mustafa Kaya

İstanbul

Kayseri

İstanbul

Şerafettin Kılıç

Mustafa Bilici

Antalya

İzmir

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) –

Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Değerli halklarımız, özellikle de günlerdir yaşam hakkını savunan, nöbetler tutan değerli yaşam hakkı savunucuları, hayvanseverler; ben sözümü daha çok sizlere söyleyeceğim çünkü saraydan talimat almış, aklını ve vicdanını esir etmiş olanlara artık diyecek sözümüz kalmadı.

Günlerdir tartışıyoruz, söylüyoruz, anlatıyoruz ancak işin rengi belli oldu. Bir kamuoyu araştırması yapıldı biliyorsunuz, toplumun yüzde 85'i bu kanunun karşısında. Ben, o yüzde 15'e belki bazı manipülasyonlara gelmişlerdir diye birkaç şey söylemek istiyorum: Bakın “Çocukların yaşam hakkını savunuyoruz.” diyorlar ama MESEM’lerde onlarca çocuk hayatını kaybediyor; tamamen güvencesiz ortamlarda, hiçbir güvenliğin alınmadığı ortamlarda, tamamen iş gücü olarak sömürülen çocuklar bu ülkede katlediliyor. Bu ülkede her gün en az 5-6 kadın, bazen 8 kadın katlediliyor erkek şiddeti tarafından ve 2023’te en az 403 kadın; AKP’li yıllarda 8 binden fazla kadın katledildi. İşçiler iş cinayetlerinde katlediliyorlar, 2024’ün ilk altı ayında 878 işçi, AKP’li yıllarda 32 bin işçi hayatını iş cinayetlerinde taammüden öldürülerek kaybettiler yani her gün en az 5-6 işçi hayatını kaybediyor. Kadın katillerini, çocuk katillerini, işçi katillerini toplamayanlar, bilerek, isteyerek toplamayanlar, onları ortaya salanlar tamamen masum olan hayvanları toplamaktan bahsediyorlar. İnsanları yıllarca uyuttular, yıllarca uyuttular ama şu an insanlar aklıktan uyuyamıyorlar. Aklıktan uyuyamayan insanları da mı toplayacaksınız, gerçekten çok merak ediyorum.

Şimdi, peki, biz böyle gerçekten kafa yormaya çalışıyoruz. Toplumun yüzde 85'i bu yasaya karşı iken neden ısrar ediliyor, neden ısrarla bu yasa geçirilmeye çalışılıyor? Çünkü o kadar alıştılar ki toplumu kutuplaştırmaya, kutuplaştırmalar üzerinden yönetmeye; olmadı, katletmeye, katliamcılar kışkırtmaya ve ortalığa salmaya o kadar alıştılar ki bu şekilde yönetebileceklerini ve böyle devam edebileceklerini düşünüyorlar ama çok yanıılıyorlar. Bakın, ben bir örnek vermek istiyorum: Hani hayvanların canı bizimki kadar, insanlarınki kadar değerli değil ya, öyle görüyorlar ya, o çok kınadığınız, sürekli aslında ticari anlaşma yaptığınız ve Filistin halkını katleden o siyonist İsrail de Filistinliler için “maymunumsu” diyor ve onları katlederken bu kavram üzerinden hayvana benzeterek o katliamları meşrulaştırmaya çalışıyor; aynı zihniyettesiniz, hiçbir farkınız yok o zihniyetten. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) “Maymunumsu” diyerek orada Filistin halkını katletmeye çalışanlarla nasıl benzerlikleriniz var? İşte, hayvanları katletme hakkı görenler, onların yaşam hakkını elinden alma hakkı görenler yarın öbür gün kimleri katlederler diye düşünüyoruz. Yaşam hakkımız yok değerli halklarımız; sadece sokakta yaşayan hayvanların değil, bu ülkede hiç kimsenin yaşam hakkı yok. Eğer bu yasa teklifi geçerse -ki büyük olasılıkla işin rengi belli oldu, geçecek- uygulanamayacak. Bunu çok açık bir şekilde buradan ifade etmek istiyorum.

Bakın, şimdi ne yapıyorlar? Gündem de saptırıyorlar yanı sıra bu yasa teklifi üzerinden. İnsanların bir öfkesi var, sürekli öfkeli bir hâlde çünkü geçinmiyor, yaşayamıyor, bir gelecek kaygısı var. Bu öfkeyi farklı noktalara yöneltmeye çalışıyorlar ve gerçekten tamamen masum olan, bilinci olmayan o hayvanlara yöneltiyorlar. Bu yasa teklifi daha görüşülürken pek çok vaka oldu, bunlar anlatıldı. Urfa’da sokakta uyuyan bir köpek katledildi; Bursa’da hayvanları besleyen insanlar, kadınlar darbedildi. Bu öfkeyi bu şekilde yöneltmek kendinizden uzaklaştırmaya çalışıyorsunuz ama bu çabalar boşuna, nafile çabalar bunlar. Çünkü vicdanlar ölmedi ama bu iktidarın sonu çoktan geldi. Bu iktidarın sonu çoktan geldiği için, sadece uzatmalara oynamak için böyle yasalarla insanların öfkesini farklı noktalara yöneltmeye çalışıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) – Ben buradan tekrar bütün canseverlere, yaşam hakkı savunucularına seslenmek istiyorum: Bu yasa teklifi geçse de sakın umutsuzluğa kapılmayın. Vicdanınıza ve dayanışmanıza güvenin, bize güvenin, biz varız ve yaşam hakkını sonuna kadar savunacağız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bir adım geri atmayacağız, bir tek sokak hayvanının dahi katledilmesine izin vermeyeceğiz. Gerekirse sokak sokak örgütleneceğiz ve bu katliamın önüne geçeceğiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Muğla Milletvekili Metin Ergun. Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Resmini al, resmini.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Kalsın, ne güzel. Biraz böyle masum hayvanları görürseniz belki aklınıza bir şeyler gelir.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Al, al onu.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Nefret mi ediyorsun köpeklerden? Köpeklerden bile nefret ediyorlar, dayanamadı resmine.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – O senin olsun.

METİN ERGUN (Muğla) – Görüşülmekte olan teklifin 12’nci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, bu teklif son derece yüksek toplumsal gerilim yaratan bir teklif olarak karşımızda durmaktadır. Hâl böyle olmasına rağmen teklifin müzakereleri herkese açık ve tarafların birbirini dinleyip uzlaşa sağladıkları olgun bir tartışma ortamında gerçekleşmemiştir. Dayatmacı bir anlayışla kaleme alınmış ve dayatmacı bir anlayışla Komisyondan geçirilmiştir. Teklif metni baştan sona bilimsel dayanağı olmayan, verilerle desteklenmeyen gerekçelerle temellendirilmeye çalışılmıştır. İktidar her zaman yaptığı gibi yine farklı görüşlere kulaklarını tıkamış ve sayısal üstünlüğüne güvenerek kendi anlayışını zorla kabul ettirme yolunu seçmiştir. Bu yasa teklifi uzmanların görüş ve önerileri alınmadan sadece sokak hayvanı karşıtlarının asılsız iddiaları doğrultusunda hazırlanmış gayriadiil, gayrivicdani, gayriinsani bir tekliftir. Aslında çözüm oldukça basit idi fakat iktidar bu durumu yine bir kutuplaşma atmosferi yaratmak ve toplumsal karşıtlıkları beslemek için kullanmıştır. Kutuplaşma ve gerilimden siyasi avantaj sağlamak isteyen iktidar bu problemin çözümünü zorlaştırmaya başlamıştır. Elbette bizim önceliğimiz insanı yaşatmaktır lakin insanı yaşatırken diğer canlıları toplu şekilde öldürmek bir çözüm değildir, olamaz da.

Muhterem milletvekilleri, bu teklif iktidarın yıllardır görmezden geldiği, çözmek için hiçbir adım atmadığı ve giderek kangren hâlini almış bir sorunla ilgilidir. Kabul etmek gerekir ki sayısı yıllardan bu yana katlanarak artan ve çeşitli problemlere sebep olan sahipsiz sokak hayvanları meselesi ülkemizin ciddi bir sorunu hâline gelmiştir lakin iktidar her konuda olduğu gibi yeni bir problem, yeni bir gerilim yaratmadan problemi çözme yolunu tercih etmemiştir. Hayvan popülasyonunu toplu katliam yapmadan azaltmayı ve sokakları herkes için güvenli hâle getirmeyi bir seçenek olarak dahi sunmamıştır.

Bu konuda Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü hayvan nüfusunun kontrol altına alınması için kısırlaştırmayı, hayvan sahiplerinin eğitilmesini ve mikroçip uygulanmasını en geçerli yöntem olarak kabul etmiştir. Yani herkesin kabul edebileceği en makul çözüm şudur: Öncelikle saldırgan hâle gelmiş köpekler tespit edilerek rehabilite edilebilecekleri merkezlere alınmalıdır, ardından derhâl kısırlaştırılmalı ve rehabilite edilmelidir. Sokak hayvanlarının ömrü kısa olduğundan dolayı birkaç yıl içinde bu hayvan popülasyonu zaten doğal olarak azalacaktır. Diğer yandan, saldırganlık göstermeyen sokak hayvanları ise sadece kısırlaştırılmalı ve bulaşıcı hastalıkların yayılma riskine karşı aşılanmalıdır. Hayvanlara da müreffeh bir yaşam sunmak ve elim hadiselerin tekrarlanmasını önlemek bizim sorumluluğumuzdadır. Biz yaratılanı Yaradan’dan

ötürü seven bir medeniyetin anlayışına sahibiz. Bu teklif, mevcut hâliyle ne medeniyet tasavvurumuzla ne de kültürel kodlarımızla bağdaşmamaktadır. Türk milleti olarak bize yakışan, öldürmek değil, müreffeh bir şekilde yaşatmaktır. Bu sebeplerle, teklifin behemahâl geri çekilmesi ve 5199 sayılı Kanun'un etkili bir şekilde uygulanarak sokak hayvanı nüfusunun insani ve bilimsel yöntemlerle kontrol altına alınması gerekmektedir. Dolayısıyla, İYİ Parti olarak ne medeniyet anlayışımızla ne insani ve kültürel değerlerimizle bağdaşmayan bu teklifi desteklememiz mümkün değildir. Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son veriyorum.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tanal, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

87.- *Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, masalarının üzerine konulan ekranda yer alan Türkçe olmayan bir kelimeye ilişkin açıklaması*

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Şimdi, bu masalarımızın üzerine konulan bir ekran var. Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, konuştuğumuz dil Türkçe. Bakıyorsunuz şurada ekranda, "...(*)" diyor; bu "...(*)" ne anlama geliyor? Ve orada "1'inci kat" "2'nci kat" "3'üncü kat..." Yani Meclisin... Allah rızası için... Yapmış olduğunuz bu sistemde "...(*)" nedir; Türkçe midir, Arapça mıdır, Kürtçe midir, Fransızca mıdır? "1'inci kat" "2'nci kat" "3'üncü kat" yazılmış. Bu hangi işte kullanılacak? Yani burada Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkilileri Meclisi bir bilgilendirsin. Yazık günahdır. Yani bu, programa niçin verildi? Bu hangi işe yarıyor? Bu, gerçekten, kamu kaynaklarının nasıl israf edildiğinin bir göstergesi şimdi. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)*

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı İzmir Milletvekili Sayın Mustafa Bilici.

Buyurun Sayın Bilici. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, ülkemizde uzun yıllardır artarak süregelen başıboş köpeklerin ana unsurunu oluşturduğu bir sokak hayvanı sorunu bulunmaktadır. 2004 yılında çıkarılan 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu geçen yirmi yıla rağmen etkili bir şekilde uygulamaya konulamamıştır. Ne merkezî yönetim ne de yerel yönetimler yıllar geçmesine rağmen kanunun getirdiği yükümlülükleri yerine getirmemiş, iktidar "Gerekli denetim mekanizmalarını tesis edemedik." diyerek bu durumu itiraf etmiştir. Bugün getirilen düzenleme de tıpkı yirmi yıl önceki kanun gibi içinde birçok boşluk barındırmakta ve sorunu çözmekten ziyade yeni sorunlar yaratmaya uygun hükümler ihtiva etmektedir. Bugüne kadar yaşanan olumsuz vakaların sorumlusunu yerel yönetimler olarak belirlemek adil bir yaklaşım olmadığı gibi, bundan sonra yaşanacak olayların sorumluluğunu peşinen yerel yönetimlere yüklemek de adil değildir. İktidar, sokak hayvanları hususunda sorumluluk almaktan kaçınmamalı, yerel yönetimlerle koordineli olarak üzerine düşeni yapmalıdır.

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

Değerli arkadaşlar, başıboş köpek sorunu bir günde ortaya çıkmamış ve bir günde çözüme kavuşmayacaktır. Sokaktan alınan her köpeğin uyutulması ne dinimizle ne de insanlıkla bağdaşmaz. Birçok Avrupa ülkesi kendilerine has usuller çerçevesinde uzun vadede bu sorunu çözüme kavuşturmuştur. Birkaç istisna ülke dışında uyutma prosedürünü radikal bir şekilde uygulayan ülke bulunmamaktadır. Bu sebeple, radikal bir ötanazi politikasını benimsemek sorunun çözümü açısından insancıl olamaz. İzlenmesi gereken yöntem barınağa alınan köpeklerin kısırlaştırılıp yeniden sokağa bırakılmamasıdır. Toplatılan hayvanlar uygun yaşam koşulları çerçevesinde barınaklarda kalmaya devam etmelidir. Merkezî yönetim barınakları denetlemekle sınırlı kalmamalı, gerekirse bu barınakların yapımını da üstlenmelidir. Aksi takdirde, sahipsiz sokak hayvanı popülasyonu ile mücadele etmek mümkün olmadığından üzücü olayların tekrarlanması olası hâle gelecektir.

Değerli arkadaşlar, iktidarın popülist politikalarından bir diğeri olarak önümüze getirilen bu kanun teklifi sorunu çözme hedeflememekte, bundan sonra yaşanacak olaylarda faili teke indirme amacı gütmektedir. Kanun teklifi birçok hususta noksanlıklar içermektedir. Bu hususlardan bir tanesi de kontrolsüz bağış kampanyaları mevzusu. Mevcut kanun teklifi güncel şekliyle bu hususta bir düzenlemeye yer vermemiştir. Basında, sosyal medyada sıklıkla yer alan bir husus var ki kampanyalar aracılığıyla toplanan yardımların yerine ulaştığı hususu ciddi bir tartışma konusudur. Hayvanseverlerin yapmış olduğu bağışların denetimi elzemdir. İktidar, teklif gerekçesinde bu sorundan bahsetmesine rağmen konuyla alakalı bir düzenleme getirmemiştir. Yapılması gereken, bağışların bireylere değil de belediyelere ve konuyla alakalı faaliyet yürüten tüzel kişilere yapılması zorunlu kılınan bir düzenleme olmasıydı fakat ne yazık ki kanun teklifinde bunu görememekteyiz.

Sayın milletvekilleri, her yıl, tartışmakta olduğumuz sorun sebebiyle üzücü olaylara şahitlik ediyoruz. Birçok vatandaşımız bu olaylar sonucunda yaralanıyor, hayatını kaybediyor, acılı aileler isyan ediyor, şikâyet ediyor fakat sonuç alamıyor. Gönül isterdi ki getirilen kanun teklifi vatandaşlarımızın yüzleştiği bu problemi insancıl bir şekilde çözsün fakat görülmektedir ki geçmişte çıkarılan kanunlar gibi bu kanun da dertlere derman olamayacak, düzen aynı tas aynı hamam olarak devam edecek diyor, bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerileri...

IV.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkanım, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerileri oylamadan önce yoklama talebi var.

Sayın Kılıç Koçyiğit, Sayın Parlak, Sayın Koca, Sayın Erdoğan Sarıtaş, Sayın Demir, Sayın Çelenk, Sayın Kaya, Sayın Düşünmez, Sayın Türkoğlu, Sayın Olan, Sayın Konukçu, Sayın Kunt Ayan, Sayın Kordu, Sayın Hülakü, Sayın Bartın, Sayın Otlı, Sayın Fırat, Sayın Şenyaşar, Sayın Uçar, Sayın Güneş Altın.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin "5199 sayılı Kanunun 31 inci maddesinde yer alan "3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu, 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu" ibaresi "5996 sayılı Kanun" biçiminde değiştirilmiştir." şeklinde değiştirilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ömer Fethi Güler

Ayhan Barut

Bekir Başevirgen

Niğde

Adana

Manisa

İlhami Özcan Aygun

Barış Karadeniz

Sibel Suiçmez

Tekirdağ

Sinop

Trabzon

Kadim Durmaz

Umut Akdoğan

Tokat

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Umut Akdoğan.

Buyurun Sayın Akdoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; gerçekten bu görüşmelerin sonuna geliyoruz ama kafamdan bir soru işareti gitmiyor. Köpek sevmezsiniz, kedi sevmezsiniz, börtü sevmezsiniz, böcek sevmezsiniz, ağaç sevmezsiniz.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Nereden biliyorsun?

NAZIM ELMAS (Giresun) – Hepsini severiz.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) – Orman sevmezsiniz, emekliyi sevmezsiniz, emekçiyi sevmezsiniz, yazarı sevmezsiniz, sanatçıyı sevmezsiniz.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Onlar senin iddian.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) – Sizin Tayyip Erdoğan dışında sevdiğiniz bir canlı yok mu ya? Yok mu Allah aşkına, yok mu? (CHP sıralarından alkışlar)

VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Seni sevmiyoruz. Bak, bak, var.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) – Bakın, madem durum öyle, bu kadar konuştuk, bu işin üzerinde bir vicdan, bir merhamet etmeniz lazım.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Bak, Fethan seni seviyormuş.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) – Zaten siz köpeği, börtüyü böceği sevmiyorsanız beni hiç sevmeyin ya. Emekliyi, emekçiyi sevmiyorsanız beni hiç sevmeyin.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Fethan seviyor.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) – Ağacı, ormanı sevmiyorsanız beni hiç sevmeyin. (CHP sıralarından alkışlar) Ağacı katleden sizsiniz, ormanları kesen sizsiniz, insanları perişan eden sizsiniz; her şeyi bitirdiniz, sıra geldi köpekleri öldürmeye.

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) – Hepsini severiz, seni de severiz.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) – Biz buna, buradan bu yasayı geçerseniz de müsaade etmeyeceğiz, müsaade etmeyeceğiz, müsaade etmeyeceğiz; bunu bilin. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bu işi kısa vadede çözmek vicdansızlıktır.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Kaç tane sokak köpeği sahiplendin, onu söyle.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) – Bakın, bu işi kısa vadede çözmek vicdansızlıktır, bu işi uzun vadeye bırakmak umursamazlıktır, bu işi orta vadede çözmek akılcılıktır, akılcılık.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Biz de dört yıl dedik ya.

UMUT AKDOĞAN (Devamlı) – Sizin kendinize örnek aldığınız dönem 1910’lu dönemlerdir. Ne oluyor 1910’da? Çok konuşuldu bu kürsüde; Sivriada’ya köpekleri topluyorlar, götürüyorlar, onlar da sizin gibi alelacele bir anda bu işi çözmek istiyorlar. Ne oluyor biliyor musunuz? 1912’de Doktor Cemil Paşa İstanbul Belediye Başkanı oluyor ve hatıratında şunlar yazıyor, diyor ki: “İki sene sonra göreve geldim, İstanbul sokaklarında 30 bin köpek vardı.” Yani biz kabul ettik, siz de elinizi kana buladınız, bu köpekleri topladınız, öldürdünüz; sokakta kalan tek tük köpeklerden yine bu popülasyonun artacağına emin olun, dolayısıyla sonuç alamayacaksınız. Kiminiz diyor ki: “Ben rektördüm, köpek besledim.” Kimi bana köpek fotoğrafı gösteriyor, kimi “Ben çocuktum, köyde köpek besledim...” (CHP sıralarından alkışlar) Ya, arkadaşlar, bir problem var, siz bu köpekleri beslediyseniz, bu kadar hayvan seviyorsanız ve buna rağmen bu yasayı getiriyorsanız bu çok büyük bir problem, değil mi? Ha, içinde zerrece hayvan sevgisi yoksa, bunu da istismar ediyorsanız bu da bir problem.

Değerli milletvekilleri, kısırlaştırmanın bu işin bir çözümü olduğunu söyledik. Kısırlaştırma yapılabilir mi? Yapılabilir. Veterinerler diyor ki: “Biz bu köpeklerin yüzde 70’ini altı ay içerisinde, tamamını bir yıl içerisinde kısırlaştırırız.” nokta. Veterinerler diyor ki: “Biz doğanı öldürmeyiz, biz doğmasını engelleriz. Bunu yapabilecekken niye yaptırmıyorsunuz?” Bu işi yapacak para var mı? Bu işi sizin bulduğunuz yöntemin yarı parasına hem de hiç elinizi kana bulatmadan yapma imkânı var. Bir yasa var mı? Var. Bu mevcut yasa yeterli mi? İşini bilene yeterli, sizin gibi iş bilmezlere yetersiz ama yine de “Eksik var.” diyorsunuz gelin, bu yasadaki eksikliği tamamlayalım ama böyle değil. (CHP sıralarından alkışlar)

İnatla bu yasayı uygulayabilir misiniz?

1) Belediyelerimiz bu yasayı uygulamaz.

2) Belediyelerimiz uygulasa -ki olmaz- veterinerler yapmaz.

3) Veterinerler yapmayı kabul etse sokakta hayvanseverler bu işe müsaade etmez. Dolayısıyla bunun uygulanabilir yanı yok.

Diğer bir sorum: Ya, siz hiç evde çocuğunuzla, torununuzla, karınızla, eşinizle dostunuzla konuşmuyor musunuz?

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Konuşuyoruz.

UMUT AKDOĞAN (Devamlı) – Hangisi buna onay veriyor? Eğer çocuklarımız, çocuklarınız bu kadar meseleye rağmen bu olaylardan habersizse bir sorun; haberliyse, duyarsızsa bu bir sorun; duyarlı ve size söylemelerine rağmen, siz umursamazsanız bu başlı başına diğer bir sorun.

Değerli milletvekilleri, bu konuya çok çalıştık, bu konuyla ilgili incelemelerimizi yaptık ve sonuçta, bu sorunun çözümü olduğunu bulduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

UMUT AKDOĞAN (Devamlı) – Bakın, bu reçeteyi şimdi Grup Başkan Vekilimize vereceğim, 10 madde yazıyor burada.

1) Bütçe ayırmak zorundayız.

2) Aşılama yapmak zorundayız.

3) Kısırlaştırma seferberliği yapmak zorundayız; bakın, kısırlaştırma değil, seferberliğini yapmak zorundayız.

4) Çiçleme yapmak zorundayız.

5) Terk eden zalimlere caydırıcı ceza vermek zorundayız.

6) Sahiplendirmeyi çok büyük bir kampanya hâline getirmek zorundayız.

7) Barınaklar değil, bakımevleri yapmak zorundayız.

8) İthalata yasak koymak zorundayız.

9) Kontrolsüz satışı yasaklamak durumundayız.

10) Üretim çiftliklerini çok sıkı denetlemek durumundayız ve mutlaka gönüllülerle iş birliği yapmak zorundayız; bunu yapalım, üç sene içerisinde bu sorun bitecek, kimsenin eli kana bulanmayacak.

Çok teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Biz de bunu yapıyoruz zaten.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Yasadan iyi kopya çekmişsin, aynısı yazıyor zaten.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.51

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 01.13****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Sibel SUİÇMEZ (Trabzon), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

13’üncü madde üzerinde 3’ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağız.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan	Ömer Faruk Hülakü	Salihe Aydeniz
Mersin	Bingöl	Mardin
Sabahat Erdoğan Sarıtaş	Gülderen Varlı	Öznur Bartin
Siirt	Van	Hakkâri
	Adalet Kaya	
	Diyarbakır	
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
Hasan Toktaş	Ersin Beyaz	Burhanettin Kocamaz
Bursa	İstanbul	Mersin
Turan Yaldir	Rıdvan Uz	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
Aksaray	Çanakkale	İstanbul
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
İsa Mesih Şahin	Necmettin Çalışkan	Mustafa Kaya
İstanbul	Hatay	İstanbul
Mahmut Arıkan		Şerafettin Kılıç
Kayseri		Antalya

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya. Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ADALET KAYA (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu katliam yasasının geçmemesi için günlerdir mücadele eden, pek çoğu hayatında belki ilk kez Genel Kurul görüşmelerini izlemiş olan yurttaşları sevgiyle selamlıyorum.

Ne yazık ki bugün bu yasanın Meclisten geçmesine engel olamayacağımız görünüyor. Burada tam şunu söylemek gerekiyor: İngiliz tarihçi ve politikacı John Dalberg Acton’ın “Güç yozlaştırır, mutlak güç mutlak yozlaştırır.” sözü sizler için sıkça kullanıldı sayın AKP’liler. Bugün tam da bir kere daha hatırlatmak gerekiyor bunu çünkü toplumun sesine, taleplerine, duygularına, ihtiyaçlarına kulaklarınızı

tıkadınız; yıllardır, yirmi iki yıldır bunu yapıyorsunuz hatta bugün kendi vicdanınıza da sırtınızı dönmüş durumdasınız. Bu katliam yasasına “Evet.” diyerek vicdanınızın sesini nasıl susturacaksınız diye sormak istiyorum ama bunu yine “Çoğunluk bizde, güç bizde.” diye yapacaksınız. “Biz yapıyoruz, olur.” diye de ifade ediyorsunuz ama olmuyor sayın vekiller. Yaptıklarınız akla, bilime, vicdana, mantığa sığmıyor.

Görüşüğümüz madde sokak köpeklerini müebbet hapse mahkûm etmeyi planlayan bir madde. Bu bir işkencedir, eziyettir. Yerel yönetimleri de bu suça ortak etmeyi ve uymayanları cezalandırmayı hesaplıyorsunuz. Vekili olduğum Diyarbakır Büyükşehir Belediyesiyle görüşüm bugün, oradan gelen bilgileri paylaşmak istiyorum sizlerle: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin izleyeceği temel politika burada da günlerdir söylediğimiz ve temel önerimiz olan kısırlaştırma, aşılama, tedavisinin ardından da yerinde yaşatmak olacak. Büyükşehir Belediyesi, DEM PARTİ’li ya da AKP’li fark etmeksizin bütün ilçe belediyeleriyle koordineli çalışmak için hemen harekete geçmiş ama bununla ilgili olarak da özellikle AKP’li Çermik Belediyesi, Büyükşehir Belediyesinin görüşme talebini bile reddetmiş.

Şimdi, biz 5199 sayılı Yasa’nın uygulanmadığını biliyoruz. Bu yasa yeterli mi? Yeterli. Eksikleri var mı? Evet, var. Ama ben bölgedeki belediyelerle ilgili birkaç bir şey söylemek istiyorum. Bölgedeki kayyumlar, tabii, belediyeleri hortumlamakla meşgul oldukları için muhtemelen diğer canlıları görmediler bile çünkü birçok belediyenin kısırlaştırma ve aşılama gibi işlemleri yapabilecekleri, hayvanların götürüleceği bir veterinerlik merkezi dahi yok. Belediyenin veterinerlik kadroları bile başka mevkilerde görevlendirilmiş vaziyette şu anda. Yalnız şunu da sormak gerekiyor: Bütün bu hayvanların tamamını hapsedeceğiniz büyüklükte toplama kamplarını nasıl inşa ettireceksiniz?

Toplunun onca sorunu varken önümüze getirdiğiniz bu mesele nedir, anlamak mümkün değil gerçekten. Ya, bugün yoksulluğu, işsizliği, yaşanan bütün bu toplumsal krizleri konuşmamız gerekirken neden bunu konuşuyoruz? Çünkü Diyarbakır’dan gelen bilgiye göre toplumun gündeminde bu konu yok. Diğer yandan, köpek popülasyonunun olduğu sadece birkaç mahalle var.

Bir diğer mesele de belediyenin veterinerlik hizmetlerinde çalışan personel. Bütün bunlar özellikle kayyumlar tarafından... Yani sekiz yıldır kayyumlar, işten atamadıkları ya da attıktan sonra dönen çalışanların hepsini barınağa sürgün etmişler -evet, sürgün- yani barınak, bölgedeki bütün belediyelerde sürgün yeri olarak işlev görmüş sekiz yıl boyunca. Türkiye’nin dört bir yanından barınaklardan gelen bilgilere, haberlere bakıyoruz. Barınak sınırları içinde, bizzat barınak yetkilileri tarafından icra edilen zehirlleme, öldürme, işkence, taciz ya da yanlış tedavi, bakımsızlık, ihmal, bayat ilaç uygulaması, bozuk yemek artığıyla besleme, aç bırakma sonucu katliam haberleriyle her gün nerdeyse karşılaşyoruz.

Bir diğer mesele, tabii, servis edilen haberler. Özellikle de “lüks barınak” haberleri ya da “sıcak bir yuva” tabiriyle güzellmeler dizilen barınaklar gerçeği yansıtmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ADALET KAYA (Devamla) – Bitiriyorum.

Her yıl binlerce hayvanın barınaklara kapatılarak hiçbir kaydı tutulmadan, keyfi gerekçelerle öldürüldüğünü gizlemek için servis edilen haberler bunlar. Barınaklar iktidarın ve devletin kapatarak kontrol altına alma mantığıyla inşa edilmiş, hayvanların doğal ortamından, yaşamından uzaklaştırıldığı, insan ilişkisinden koparılıp tecrit edilmesini hedefleyen mekânsal düzenlemelerdir. Tabii ki DEM PARTİ olarak bunun karşısında olduğumuzu söylüyoruz ve diyoruz ki: Asla kabul etmiyoruz bunu, tüm canlılar için özgür, eş yaşamda ısrarımız sürecektir.

Sokağımızda, mahallemizde yaşayan köpekleri bulundukları yerlerde yaşatmak için mücadeleyi sürdüreceğiz.

Halkımızı selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Bursa Milletvekili Hasan Toktaş. Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; ülke gündemini uzun süredir meşgul eden, milletimizi ve siyaseti olabildiğince kutuplaştıran, sözüm ona Hayvanları Koruma Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni burada görüşüyoruz. Değerli milletvekilleri, sokak hayvanlarının popülasyonunun artmasının tek gerekçesi sorumluluğunu yerine getirmeyen belediyeler ve iktidardır. Görevinizi yerine getirmeyen siz, bu sorumluluğunuzu üstlenmek yerine çıkmış burada Mustafa evladımız, Tunahan evladımız yani acı çeken çocuklarımız ve aileleri üzerinden suiistimalin kralını yapıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, 2004 yılında çıkarılmış olan kanun ile bugün burada görüşmüş olduğumuz kanun arasında benim görebildiğim kadarıyla temel bir fark var, bu fark da şu: Topla-aşıla-kısırlaştır-bırak. Şimdi ne diyoruz? Topla-aşıla-kısırlaştır-barınağa bırak. Şimdi, ufak bir hesap yapmak gerekirse, kaç tane hayvan var; iktidar, yetkililer bunu tam anlamıyla ifade edemiyorlar. Bu memlekette kaç sığınmacı olduğunu bilemeyen bir iktidarın da yaklaşık olarak ne kadar sokak hayvanı olduğunu tespit etmesinin, anlatabilmesinin mümkün olmadığını zaten biliyoruz ama söyledikleri rakamın doğru olduğunu kabul edelim, 4 milyon civarında olduğunu düşünelim, bunların hepsi toplanıp barınaklarda yaşatılacak ise şayet yaklaşık 4 bin civarında barınak yapılması gerekiyor. Şu ana kadar 320 civarında yetersiz düzeyde barınak yapıldığını düşünürsek, 4 bin barınağın yapılması... Ki az önce bu işi yapan bir arkadaşımla gördüğüm bir belediyenin, bir büyükşehir belediyesinin bu şekilde bir barınak işini almış -yaklaşık bin hayvan kapasiteli- buradaki ameliyathaneleriyle, çeşitli yapılarıyla, binalarıyla bu ihalenin yaklaşık 70 milyon lira ile -fiyat artışlarıyla beraber- 100 milyon lira bandında olabileceğini söylüyor. Allah aşkına, 4 bin barınak, çarptığımız zaman bizim karşımıza 300-400 milyar lira gibi bir rakam çıkıyor. Yani bu hayvanları öldürmediğinizi, katliam yapmadığınızı, yapmayacağınızı ifade ettiğiniz gibi kabul etsek bile buradan anlaşılan bunu yapmanız mümkün değil. Bakın, iktidara sesleniyorum: Milletimizle ve Meclisle, aklımızla, Allah aşkına, alay etmeyin, milleti bugüne kadar olduğu gibi aldatmayın ve kandırmayın. Açık açık bu sokak hayvanlarını katledeceksiniz, açık açık bu sokak hayvanlarını öldüreceksiniz. Bunun aksini akla uygun bir şekilde izah edebileniz mümkün değildir. Bunu izaha kalktığınız takdirde aklımızla alay edeceksiniz.

Muhterem milletvekilleri, Allah aşkına, sizin “Ülkenin aslında temel meseleleri konuşulmasın da bu ve benzeri konular konuşulsun.” diye bu kutuplaştırma politikanızın önümüzdeki süreçte nerelere varacağını hiç düşünüyor musunuz? Sürekli bir gerginlik, sürekli vatandaş ile devlet, vatandaş ile belediyeler karşı karşıya gelmek suretiyle belki de siz aslında birçok şeyi bu sebeple örtmeyi düşünüyorsunuz. Allah aşkına, muhalefete neden kulak vermiyorsunuz? Bakın, burada, biz, İYİ Parti olarak söylüyorum, bir muhalefet partisi olarak, milletin muhalefet etme görevi verdiği bir parti olarak söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

HASAN TOKTAŞ (Devamla) – Biz, bu memleketin temel meselelerinde, dış politikasında, askeri konularında gerekirse iktidarla hassasiyetlerimiz üzerinden iş birliği yapabiliyoruz. Bu konuda muhalefetin tamamı bir araya gelmiş ve diyor ki: “Allah aşkına, ‘Bu kanunu çıkarmayalım.’ demiyoruz, ‘Bu meselemiz yoktur.’ demiyoruz ama bu meseleyi daha akılcı, daha bilimsel, işin muhataplarıyla bir araya gelerek yeniden hazırlayalım, çözelim.” Ama siz saraydan aldığınız talimatla “Katliam yapalım.” diyorsunuz. Biz bunu şiddetle reddediyoruz.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tatile çıkılacak bu günde hayvanları koruma yasa teklifini görüşüyoruz. 14’üncü madde bütçe. AK PARTİ iktidarlarının en iyi olduğu alan algı yönetimi, en başarısız olduğu alan ise bütçe yönetimi. Böyle bütçe yönetimi olduğundan, bütçe imkânları kısıtlı olduğundan ne asgari ücretliye ne emekliye düzgün maaş verilemedi. TÜİK’in ayak oyunlarıyla memura göstermelik zam yapıldı, diğer kurumların hiçbirisini saymıyorum. Tabii, olmayan bir bütçenin neticesinde acaba bu Hayvanları Koruma Kanunu’nda hangi bütçe nasıl aktarılacak; doğrusu merak ediyorum. Hangi bütçeyle barınak sağlanacak, aşılama yapılacak, kısırlaştırmaya ödenek ayrılacak? Belli ki hedef çözüm değil, hedef yarayı tedavi etmek değil.

Değerli milletvekilleri bir yasama yılının sonundayız. Şöyle vicdanımıza elimizi koyup düşünelim. Bir yıldan beri burada hangi yasaları görüştük? Orman Kanunu’nu, Maden Yasası’nı, SPK Kanunu’nu, Turizm Yasası’nı, Sivil Havacılık Yasası’nı, vergi kanunlarını, Kripto Yasası’nı. Gördüğünüz gibi, buraya getirilen bütün kanunlar patronların, baronların talepleri, dayatmaları. “Bu milletin lehine biz şu bir yıldan beri dar gelirli insanları rahatlatmak üzere şu yasayı getirdik.” diyeceğimiz hiçbir şey yok. “Vergi artıracamız, zam yapacağımız, cezaları keseceğiz.” Tek çözümünüz maalesef ki bu. Bakın, işçi ölümleri, maden faciaları, ücretli öğretmenler, fahri Kur’an kursu hocaları, engelliler, depremzedeler, taşeron işçiler, yardımcı hizmetler sınıfında çalışanlar, et süt üreticileri, narenciye üreticileri, çiftçiler, bunların hiçbir yarasına parmak basılmadı; bunların hiçbirisi gündeme gelmedi ama baronların, patronların işleri gündeme geldi.

Dokuz aydan beri Gazze’de soykırım uygulanıyor. Sadece kınadık, sadece polemik konusu yapmayı çok iyi becerdi arkadaşlar.

Memleket kriz yeri, ateş yeri. İnsanlar inim inim feryat ediyor. Yaz tatili geldi, sılayırahim, aile bağları kesildi, insanlar bir şehirden başka bir şehre gitmeye cesaret edemiyor ama fildişi kulelerde oturduğunuz için de halkın sesini duymuyorsunuz. Eylem yapanları fişlemek, konuşanları yumruklamak -bu da yeni âdet oldu- protesto edenleri de coplamak, literatüre her gün bunlar giriyor.

Değerli milletvekilleri, bu yasa niçin çıkıyor? Bu yasa da şunun için çıkıyor: Hani “Gri listeden çıktık.” deniyor ya, Avrupa Birliğinden gelecek turistlere “Türkiye güvenli bir ülkedir.” diyebilmek için işte biz bu yasayı görüşüyoruz. Gönül isterdi ki bir defa da şu millete hizmet edenler listesine girmek için gayret edilsin. Bu yok, hep birilerine şirin görünme çabası. Ve maalesef ki burada gündelerdir büyük bir dirençle, değişik kesimlerden insanlar, farklı dünya görüşlerine mensup olsa da olaya, sürece katkı sağlamak üzere ifadelerde bulunuyor; hepsini kökten reddediyorsunuz. Ya, ben merak ediyorum, siz ne ara bu hâle geldiniz? Bakın, İstanbul Milletvekilimiz Mustafa Kaya tutanaklardan çıkardı -24 Haziran 2004- CHP Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan buradaki konuşmasında diyor ki: “İçişleri Komisyonu Başkanlığına, Çevre Komisyonu Başkanlığına teşekkür ediyorum. Değerli iktidar milletvekilleri, katkılarınızla çok önemli bir sorun çözülüyor. Biz, CHP Grubu olarak bu yasayı destekliyoruz.” diyor. Demek ki bu oluyormuş, her şeye muhalefet edilmiyormuş. (CHP sıralarından alkışlar) Ama siz ne oldu da ne ara bunu savaş sebebi hâline getirdiniz, anlamak mümkün değil.

Bakın, bu yasalar görüşüldü, cezaevlerinde binlerce insan suçsuz yere yatıyor, Anayasa Mahkemesi yargı paketini iptal etti. İnsanlar muallakta, sebepsiz yatıyor, yargı paketini getirmediniz çünkü önceliğiniz değil. Ne zaman? Ekimden sonra. Madem önemliydi, onu da getirecektiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Yargı paketi ertelendi, Öğretmenlik Meslek Kanunu ertelendi, Tüketici Kanunu ertelendi çünkü bunların arkasında baronlar yok, bunların arkasında güç odakları yok ama işinize gelen kanunlar için sabahlara kadar mücadele etmeyi biliyorsunuz. Ve çok üzülererek ifade etmeliyim ki bir yılın sonunda, burada, onlarca konu getirdik, asla tartışılmasına müsaade etmediniz, konuşturmadınız, bütün önergelerimizi reddettiniz; hem kel hem fodel hesabı.

Şimdi, seçim bölgelerinize gideceksiniz, ne yüzle milletin karşısına çıkacaksınız? “Ey aziz milletim, ben seni temsil etmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine gittim, şunları şunları yaptım.” diye nasıl diyeceksiniz, çok merak ediyorum. Ben peşinen söylüyorum, güç odaklarının dayattığı bütün yasaları çıkardınız, her konuyu istismar etmesini bildiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Ama gerçek anlamda milletin sorununu çözemediniz. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, son bir dakika daha...

BAŞKAN – Vermiyoruz, kimseye vermedim. Bir dakika verdim size.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Mikrofonsuz konuşmamda bir sakınca var mı?

BAŞKAN – Hayır...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. İyi tatiller diliyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

IV.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylamadan önce yoklama talebi vardır.

Sayın Koçyiğit, Sayın Parlak, Sayın Aydeniz, Sayın Çubuk, Sayın Düşünmez, Sayın Sarıtaş, Sayın Kunt Ayan, Sayın Çandar, Sayın Türkoğlu, Sayın Güneş Altın, Sayın Bozan, Sayın Koca, Sayın Konukçu, Sayın Aslan, Sayın Hülakü, Sayın Şenyaşar, Sayın Fırat, Sayın Varlı, Sayın Bartin, Sayın Olan.

Yoklama işlemini başlatıyorum, üç dakika süre veriyorum.

Buyurun.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1. - Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin 5199 sayılı Kanun'un ek 1'inci maddesinin başlığı “Yerel yönetimlerin sorumluluğu” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasında yer alan “büyükşehir ilçe belediyeleri ile diğer” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya “korunması ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “sahiplendirilinceye kadar” ibaresi, ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “olmayan belediyeler”

ibaresinden sonra gelmek üzere “ile il özel idareleri” ibaresi eklenmiş ve fıkranın üçüncü ve dördüncü cümleleri ile üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Bakımevlerine alınan hayvanlar Bakanlık veri sistemine kaydedilir. Rehabilit edilen köpekler sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevlerinde barındırılır.”

Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler bakımından, geçici 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kaynağı ayırmayan belediye başkanı ve meclis üyeleri ile ayrılan kaynağı hayvan bakımevi kurmak, sahihsiz hayvanları toplamak, rehabilit etmek veya sahiplendirilinceye kadar bakmak için sarf etmeyen ya da bu kaynağı başka amaçlar için sarf eden belediye başkanı ve belediye yetkililerine altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.” şeklinde değiştirilmesini arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut

Adana

Sibel Suiçmez

Trabzon

Kadim Durmaz

Tokat

Ömer Fethi Gürer

Niğde

Barış Karadeniz

Sinop

İlhami Özcan Aygun

Tekirdağ

Süleyman Bülbül

Aydın

Bekir Başevirgen

Manisa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. AKP tarafından önümüze getirilen katliam yasa teklifinin 13’üncü maddesi üzerine söz aldım.

Biraz geriye gidelim. Arkadaşlar, Komisyon görüşmeleri başladığında Mecliste polisler talimat vererek 6 tane barikat kurdurdunuz. Bakıyorum, Sayın Komisyon Başkanı burada yok. Yalan mı Sayın Komisyon Başkanım? Burada da yok galiba, nerede olduğu belli değil.

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Burada, burada.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Devamla) – Komisyona ulaşmak için...

Başkanım, buyurun, buyurun, şöyle geçin, buyurun, buyurun.

VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş) – Burası daha yakın, burası daha yakın, daha iyi görüyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Devamla) – Komisyona ulaşmak için 6 barikattan geçmedik mi? İç Tüzük gereği böyle bir yetkiniz olmamasına rağmen polisler talimat vermediniz mi? Verdiniz. Daha sonra “Ben böyle bir talimat vermedim.” demediniz mi? Dediniz. Komisyon üyelerinin ve katılan milletvekillerinin konuşma sürelerini sınırlamadınız mı? Sınırladınız. Böyle bir komisyon çalışması, böyle bir nitelikli yasama olabilir mi? Olur, AK PARTİ iktidarında olur. (CHP sıralarından alkışlar)

Basın emekçilerini, STK’leri, Türk Veteriner Hekimleri Birliği Başkanını, hayvan hakları savunucularını, Barolar Birliği temsilcilerini Komisyona almadınız. Bırakın almayı, hemen ardından Meclisi tamamen ziyarete kapattınız. Yine, Meclisin içi ve çevresini polis barikatıyla kapattınız, hayvanseverlerin barışçıl eylem hakkını kullanmasını engellediniz, engellemeye devam ediyorsunuz; şu anda dışarıda polisler tarafından kurulmuş birçok barikat var.

Bu endişenizi, bu telaşınızı, bu çekinmenizi anlıyoruz arkadaşlar. Neden anlıyoruz? Mecliste görüşülen baro yasasında avukatları Ankara’ya sokmayan, baro başkanlarını, eğitim sendikalarını ve STK’leri Meclise almayan, OHAL koşullarında seçimi, referandumu yapan zihniyet bugün de Mecliste OHAL ilan etti; hepsini görüyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu konuda talimat verenlere yazıklar olsun, talimata uyanlara da yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, değerli arkadaşlar, ülkede daha büyük sorunları görmezden gelmeyin. Yapılan araştırmalarda ülkenin en büyük sorunları ekonomi, hayat pahalılığı, adaletsizlik, işsizlik. Toplumun acil çözüm bekleyen sorunlarını yok saymak, halkın en büyük kanayan yaralarını saklamak değil midir, nedir? Bakın, araştırmada sokak hayvanlarını sorun görenlerin oranı yüzde 0,5, toplumun yüzde 85'i sokak hayvanlarının katledilmesine karşı.

Gelin, ülkede sorunları koyalım, hep beraber çözüm bulalım. En büyük sorunlar geçinemeyen emekli, barınamayan öğrenci, üretemeyen çiftçi, iş bulamayan gençler, siftah yapmadan kepenk kapatan esnaf, adalet arayan yurttaş, kadına yönelik şiddet; hadi gelin, yüreğiniz varsa önce bunlara bir çözüm bulalım, var mısınız diye soracağım ama elbette yoksunuz çünkü size saraydan böyle bir talimat gelmedi, gelmiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, Erdoğan'ın "CHP'li belediyeler SGK borçlarını ödesin. Öyle 25 kuruşa simit yok." konuşması aslında her şeyi anlatıyor. 31 Martta kaybettiniz. Önce Erdoğan'ın SGK üzerinden yaptığı tehditle, ardından bu katliam yasasıyla belediye başkanlarımızı köşeye sıkıştırmak istiyorsunuz. 13'üncü madde değişikliğiyle, sahipsiz hayvanları toplamayan belediye başkanı ve belediye yetkililerine altı aydan iki yıla kadar hapis cezası getiriyorsunuz. Sokak hayvanı sayısının 4 milyon olduğunu söylüyorsunuz, buna karşın, mevcut barınakların kapasitesinin 105 bin olduğunu biliyoruz. Belediyelere barınak kurmaları için 2028 sonuna kadar süre veriliyor ama kanun yayımı tarihinde yürürlüğe giriyor. Peki, yasa yürürlüğe girdiğinde toplanan hayvanlar nereye konulacak? Yani siz diyorsunuz ki: "Olmayan barınaklardaki ve dışarıdaki hayvanları öldürün, yoksa sizi hapse atarım." Peki, o zaman size soruyorum: TCK'nin 20'nci maddesi, cezaların şahsiliği: "Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz." ile yirmi iki yıldır sahipsiz hayvanları kısırlaştırmayarak, bakımevi kurmayarak sorunu buraya taşıyan önceki dönem AKP'li belediye başkanı ve belediyelerini denetlemeyen Tarım Bakanlığı yetkililerine de hapis cezası verecek misiniz, soruşturma açacak mısınız, yoksa "İktidar olarak benim amacım, muhalefet belediye başkanlarını sopalamak." mı diyeceksiniz? Böyle bir ceza düzenlemesindeki amacınız belli, hayvanları korumak değil, AKP'li olmayan belediyelere karşı bu yasayı silah gibi kullanmak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Evet, doğru söylüyor.

BAŞKAN – Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Devamla) – Görüldüğü gibi, 13'üncü madde ve teklifin tüm maddeleri tutarsız. Altyapısı olmayan, hayvanların acımasızca ölümüne yollanması amacıyla hazırlanan bu teklifin geri çekilmesi gerekmektedir.

Sayın milletvekilleri, Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel'in dediği gibi, çıkarmak istediğiniz bu kanunu CHP'li belediyeler uygulamayacak, sokak hayvanları katledilmeyecek, sizin suç ortağınız CHP'li belediyeler olmayacak, CHP'li belediye başkanlarımız da Meclis üyelerimiz de sizin bu cezaevi tehdidinize boyun eğmeyecek. (CHP sıralarından alkışlar) Şunu iyi bilin ki tüm bu baskılarınıza, engellemelerinize rağmen CHP'li belediyeler sizin hor gördüğünüz vatandaşımıza hizmet edecek, hiç merak etmeyin sizden kalan o borçları da ödeyecek ve halka hizmet götürmeye devam edecek.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14'üncü madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır.

Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Mersin

Bingöl

Mardin

Öznur Bartin

Gülderen Varlı

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Hakkâri

Van

Siirt

Heval Bozdağ

Ağrı

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Dursun Atas

Turan Yaldir

Ersin Beyaz

Kayseri

Aksaray

İstanbul

Burhanettin Kocamaz

Rıdvan Uz

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Mersin

Çanakkale

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Değerli Genel Kurul, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Muğla Bodrum Ortakent'te sözlü şiddete maruz kalarak kalp rahatsızlığı geçiren meslektaşına, hekim arkadaşına geçmiş olsun diliyorum. Sağlıkta şiddet bir gerçek, hakikat; bunu defalarca dile getirdik. Maalesef, piyasacı sağlık sisteminin bir sonucu, neoliberal politikaların bir sonucu hekim ve hasta karşı karşıya getiriliyor ve sağlıkta şiddet olarak yansıyor. Bunun önlemi açık, Türk Tabipleri Birliğinin “sağlıkta şiddet yasası” virgülüne dahi dokunulmadan kabul edilmelidir. Tekrar, arkadaşımıza geçmiş olsun diyorum.

Sayın vekiller, günümüz kapitalist kentleşmesi sermaye ve rant odaklı, bu ortada. İşçiye, emekçiye sömürü odaklı bir anlayış var. Diğer canlılara, doğaya da yaşam hakkı tanınmıyor. İnsanlara sağlık, eğitim, barınma, beslenme gibi temel haklar çok görülüyor. Bugün sokak hayvanlarının da yaşam hakkı elinden alınmaya çalışılıyor. Sokak hayvanları bir tehdit unsuru olarak hedef yapıp topluma servis edilerek bu yasa meşrulaştırılmaya, toplumsallaştırılmaya çalışılıyor. Bu mesnetsiz yaklaşımlardan biri de Sağlık Bakanlığı verileri ışığında yüksek olan kuduz riskli temas sayısı. 2018-22 yılları arasında 267 bin iken 2023 yılında bu sayı 437 bine ulaşmış. Bu veri çokça dillendiriliyor ve her temas sonrası kuduz vakaları yaşanmış gibi bir algı yaratılıyor. Evet, Türkiye’de kuduz endemik fakat Sağlık Bakanlığı verileri aynı zamanda şunu da diyor: Yılda ortalama 1-2 kuduz bildirilmekte. İnsanlarda farkındalığın gelişmesi, maalesef hayvanlara karşı şiddet dilinin giderek artması, hayvanlar tarafından her temasın kuduz yönünden şüpheli olarak kabul edilmesine neden olmakta. Isırılan hayvan kuduza karşı aşıları dahi olsa ya da bir basit yalama, sahipli bir kediden sıyrık veya cilt bütünlüğünü bozmamış bir temas, oyun oynarken veya hayvanı kışkırtan ve saldırmaya neden olan herhangi bir temas da riskli olarak kabul edilebilmekte. Fare, sincap, tavşan ısırığı için bile riskli temas kabul edilip aşılama takvimi oluşturulabilmekte. Hem toplumsal sağlık bilgisi hem de sağlık emekçilerinin bu konuda bilgi eksikliği bu rakamların bu kadar yüksek olmasına neden olmaktadır. Ülkemizde kuduza yakalanma ihtimali olan hayvanlar sadece köpekler değildir; kedi, sığır, keçi, at, eşek gibi evcil hayvanlarla birlikte kurt, tilki, çakal, domuz, kocarca gibi hayvanlar da var. KONDA’nın en son, Toplumun Sokak Hayvanları Düzenlemesine Bakışı anketinde kırsalda yaşayanlarda

evcil hayvan oranı yüzde 51, evinde köpek besleyen oranı yüzde 20. Köpekler yok olduğunda, yarın diğer evcil hayvanlara kuduz bulaştığında ve bunlar artmaya başladığında onları da yok edecek miyiz? Bu durum anlaşılır gibi değil.

Yaşamın kendisine ait paylaşımcı, demokratik, özgür bir ekolojisi var. Doğaya, diğer canlılara, yaban hayatına müdahale ettiğimizde başımıza neler geldiğinin en yakın örneğini 6 milyon insanın yaşamını kaybettiği Covid-19 pandemisinde gördük. Bakın, yine KONDA'nın bir araştırması: Toplumun yüzde 85'i bu yasa teklifine "hayır" diyor ve defalarca dile getirildi. Bir şey atlandı, geri kalan yüzde 15. Onlar da diyorlar ki: "Gerektiğinde uyutulabilir." Bu da toplumun bu yasa teklifine yüzde 100 karşı olduğunu gösteriyor. Topluma rağmen hatta asıl önemlisi konunun öznesi olan sokak hayvanlarına rağmen yasa yapılıyor, bu yasadán kimse memnun değil.

2017-2022 yılları arasında kedi, köpek aşılama sayısı her yıl 600 bin civarında. Evcil hayvanlarda kuduz sayısı ise 2018'de 437, 2023'te ise 86. Aşılamayla önlem alınabiliyor. Yabani hayvanlarda ise bu oran 16'dan 5'e düşmüş, yaban hayatın aşılanmasından da yine oranların düştüğünü görüyoruz. Herkesin hemfikir olduğu yöntem: Kısırlaştır, aşılat, yerinde yaşat. Kendi çıkarı için doğayı ve doğada yaşamını sürdüren bütün canlıları sömüren, kendi dışındaki her canlıya karşı şiddeti ve ekokırımı meşru gören anlayışınıza karşı duracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Bu ülkede derin bir yoksulluk yaşanırken, emekçi kesimler açlık sınırı altında ücretlerle yaşamaya mahkûm edilmişken sokak hayvanlarını düşmanlaştırma ısrarınız iktidarınıza yönelmiş öfkeyi manipüle etme çabasından başka bir şey değildir. Sermayeye, yandaşlara her türlü kaynak yaratan iktidarınız yaşam alanlarının yok edildiği, maruz kaldığı zulüm karşısında kendini savunamayan hayvanlara ise kaynak yaratamıyor; bulduğunuz çözüm ise tam bir insanlık utancı: Hastalık, kuduz, tehlike unsurları üzerinden stigmatize ederek hayvanları toplu bir şekilde öldürmek. Gelecek nesiller bu katliamı insanlığa karşı işlenen suçlar gibi kategorize edecek ve failler asla unutulmayacak. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Yirmi yıldır aşı yapmayan, kısırlaştırma yapmayan, kaynak yaratmayan iktidarınızdır; faturayı, nefreti ve şiddeti körükleyerek sokak köpeklerine kesemezsiniz. Sokakta yaşayan köpekler de toplumsallığımızın ezileni, ötekisidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Onlar için, onlarla birlikte mücadele edeceğiz; yaşamı ve özgürlükleri savunmaya devam edeceğiz. Yasa teklifiniz yok hükmündedir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Kayseri Milletvekili Dursun Ataş.

Buyurun Sayın Ataş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, teklifin görüşülen maddesinin önerdiği değişikliklerle büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu 25 bini aşan belediyeler 31 Aralık 2028 tarihine kadar hayvan bakımevleri kurmak, mevcut bakımevlerinin de koşullarını iyileştirmekle yükümlü hâle getirilmektedir. Ancak bundan daha üç yıl önce, 2021 yılında getirilen mevcut düzenlemeye de büyükşehir belediyelerine, il belediyelerine ve nüfusu 75 bini aşan belediyelere hayvan bakımevi kurmak için verilen süre 31 Aralık 2022 olarak belirlenmişti, diğer belediyeler içinse 31 Aralık 2024 tarihi öngörülmüştü. Şimdi bu süre dört yıl daha uzatılmak istenmektedir. Kanunu getirirken uygulanabilir olup olmadığına bakmayan, üç yıl boyunca getirdiği kanunun uygulanıp uygulanmadığını denetlemeyen iktidar aynı düzenlemeyi kopyalayıp süresini uzatıp geri getirmiştir.

Bugün 1.391 ilçe ve beldenin 1.200'ünde bakımevi bulunmamaktadır. Olan bakımevlerinin de çoğu ise bakımsızlıktan dökülmektedir. Üç yıl boyunca uygulanmayan kanun gelecek dört yılda nasıl uygulanacaktır? Üç yıl boyunca hiç denetlenmeyen kanunun bugün uygulanmasını kim denetleyecektir? “Bu kanunla köpekler bakımevine alınacak.” deyip, bakımevi kurma zorunluluğunu 2028 yılı sonuna kadar uzatmak nasıl bir çelişkidir? İlgili bakanlık daha önce bu konuda tek bir denetleme yapmış mıdır?

Değerli milletvekilleri, teklifin gerekçesinde yerel yönetimlerin bu konuda altyapısının ne düzeyde olduğuna ilişkin bir bilgi yoktur. Ne büyüklükte bir alan gerektiğiyle ilgili bilgi yoktur. Ne kadar personel ihtiyacı olduğuyla ilgili bilgi yoktur. Ne kadarlık bir yatırım gerektiğiyle ilgili hiçbir veri yoktur. Üstelik barınak yapıp köpekleri bu barınaklara koymakla da iş bitmemektedir. Mama, ilaç, tedavi, salgınla mücadele, veteriner ve personel gibi daha pek çok barınak işletme gideri de bulunmaktadır. Ancak teklif sadece “Kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin il ve ilçelerde binde 5'i, büyükşehirlerde ise binde 3 oranında kaynak ayırır.” demektedir. Bu ibarenin aynısı eski kanunda da vardı ancak yeni düzenlemede bu hususta hiçbir değişiklik yapılmadığı görülmektedir. Hatta bu fıkra uyarınca “Ayrılan ödenekler başka bir amaç için kullanılamaz.” denilmekteydi. Bu bahislerden bütçe ayrıldı mı? Ayrıldı. Hayvan bakımevi yapıldı mı? Yapılmadı. Üç yıl önce getirilen kanunda da belirtilenin dışında ek bir bütçe verildi mi? Verilmedi. Belediyelere bu iş için ekstra personel istihdam edebileceği ek personel kadrosu verildi mi? Verilmedi. Ek veteriner kadrosu verildi mi? Verilmedi. Dün uygulanmayan maddenin aynısını tekrar getirmenin nasıl bir yararı olacaktır? Gerekçede bu açıklandı mı? O da açıklanmadı. Ama tüm bunlara rağmen Tarım ve Orman Bakanlığı başta olmak üzere merkezî yönetimin hiç elini taşın altına sokmadığı, kâğıt üzerinde bütün sorumluluğun sadece yerel yönetimlere bırakıldığı bir kanun teklifi hazırlanmıştır. Nitekim, belediyeler kendilerindeyken kanunun uygulanmamasına göz yuman, denetim yapmayan AKP iktidarı, daha geçtiğimiz günlerde SGK borçları üzerinden muhalif belediyelere aba altından sopa gösterdiği gibi şimdi de burada kaybettiği belediyeleri cezalandırmaya çalışmaktadır, toplumu kutuplaştırıp vatandaş ile belediyeleri karşı karşıya bırakmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bu kanunun bu bütçelerle uygulanamayacağı açıktır. Bu yüzden sadece bu kanunda kullanılmak üzere belediyelere İller Bankasından gelen payları dışında bir fon oluşturulmalı ve bu paranın denetimi sıkı bir şekilde sağlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN ATAŞ (Devamla) - Barınakların hayvanlar için yaşanılabilir olduğunun denetimi yapılmalı, tüm sorumluluk yerel yönetimlere bırakılmamalı, merkezî yönetim ve Bakanlık sorumluluk almalıdır. Bu şekilde önce yeterli kapasitede ve hayvan refahına uygun barınak inşa edilmeli, daha sonra sahipsiz hayvanların toplanması gerekmektedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin 5199 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4: Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler 31/12/2028 tarihine kadar ek 1 inci maddeden birinci fıkrasında belirtilen hayvan bakımevlerini kurmakla

ve mevcut bakımevlerinin koşullarını iyileştirmekle yükümlüdür. Belediyeler 31/12/2028 tarihine kadar birinci fıkra gereğince hayvan bakımevleri kurmak, rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek ve sahipsiz hayvanlara sahiplendirilinceye kadar bakmak için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayırır. Bu oran büyükşehir belediyelerinde binde üç olarak uygulanır. Bu fıkra uyarınca ayrılan ödenekler başka bir amaç için kullanılamaz. Kedi ve köpek sahipleri, hayvanlarını en geç 31/12/2025 tarihine kadar dijital kimliklendirme yöntemleriyle kayıt altına aldirmek zorundadır.” şeklinde değiştirilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ömer Fethi Gürer

Ayhan Barut

Bekir Başevirgen

Niğde

Adana

Manisa

İlhami Özcan Aygun

Sibel Suiçmez

Barış Karadeniz

Tekirdağ

Trabzon

Sinop

Yaşar Tüzün

Kadim Durmaz

Bilecik

Tokat

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Sayın Başkan, Başkanlık Divanımızın değerli üyeleri, sevgili milletvekili arkadaşlarım; gecenin bu ilerleyen saatlerinde hepinizi saygıyla selamlıyorum.

14’üncü maddede Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bir önerge verdik. Önergemizin içeriği, bu teklifte belediyelerin mali durumunu düzelterek ve belediyelere ayrılan payın daha da artırılabilmesi konusunda gerek Komisyonunda gerekse Genel Kurulda defalarca konuştuk ve söyledik “Bu bütçeyle, bu imkânla, bu kanun yürürlüğe giremez. Bu kanun yürürlüğe girse bile uygulama yapılamaz.” dedik ama dinlemediniz; gerek Komisyonunda gerekse Genel Kurulda yüzlerce arkadaşımız konuşma yaptı, önerge verdik ama dinlemediniz, kulağınızın birinden girdi, birinden çıktı. Şimdi ise son dakika golü atma çabasıyla bir önerge verdiniz, önerge de “Hazine ve Maliye Bakanlığınca bir ek ödenek sağlanır.” şeklinde. Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçesinden mi, ek ödeneğinden mi, yine belli değil, yine muğlak bir önerge.

Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, bu noktada, bu kanunun uygulanma şansının olmadığını hepiniz biliyorsunuz. Türkiye’nin sivil toplum örgütleriyle, meslek odalarıyla, yerel yönetimlerle birlikte daha güzel bir kanun çıkarabilirdik. Türkiye’de ve dünyada böyle bir sorun var mı? Var ama bu sorunun çözümü noktasındaki teklif bu değildir, bu yasa değildir. Zaten 17 maddelik bir yasayı temel yasa olarak getiriyorsunuz. Arkadaşlar, tamamı 17 madde, 17 maddelik bir yasanın temel yasa olarak gelmesinin hem yasaya hem de Anayasa’ya aykırı olduğunu hepiniz biliyorsunuz.

Sevgili arkadaşlar, Türkiye’nin son yapılan yerel yönetim seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi 1’inci parti olmuştur. Bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde “muhalafet partisi” “iktidar partisi” diye bir kavram yoktur. Seçim yapılır ve bu sistemde 1’inci parti vardır, 2’nci parti vardır, 3’üncü parti vardır, 4’üncü parti vardır. Türkiye’nin yerel yönetimde toplam nüfusunun yüzde 70’e yakını Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz yönetiyoruz ama bu teklifin hazırlanmasında Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin, birliklerin, yerel yönetimlerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi grubunun hiçbir önerisinin dikkate alınmadığını da ifade etmek istiyorum. Sevgili arkadaşlar, bırakın... Türkiye’nin 1’inci partisi Türkiye’nin yüzde 70 nüfusunu yönetiyor, siz ancak ve ancak Adalet ve Kalkınma Partisi olarak bu Genel Kurulu yönetiyorsunuz. Çoğunluğunuz burada...

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Nereden çıkarıyorsunuz? Kanun burada yapılıyor, belediyelerde değil!

YAŞAR TÜZÜN (Devamla) – Çoğunluk Türkiye’de Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin yönetiminde.

Değerli arkadaşlarım, bir sözü hatırlatmadan geçemeyeceğim, bir uyarı yapmak niteliğinde de söylüyorum. Konfüçyüs’ün bir sözüne atıfta bulunmak istiyorum. Ne diyor? “Küçük cisimlerin gölgesi büyük olur.” Eğer küçük cisimlerin gölgesi büyük olursa güneş batmaktadır; batıyorsunuz, gidiyorsunuz, toplumun size olan inancı kalmadı, sevgisi kalmadı, ilgisi kalmadı, oy desteği kalmadı. En azından kendinizden nefret ettirmeyin arkadaşlar; bu teklif doğru bir teklif değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu ülkede yaşanan, var olan sorunu görmezden gelmek istemiyoruz, elbette böyle bir sorun vardır ama bu sorunun çözümü bu teklif değildir, bu maddeler değildir. Tekrara düşmek istemiyorum, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Türkiye nüfusunun yüzde 70’ini yönetiyoruz ve bu toplumun, bu milletin istemediği bu teklifi Cumhuriyet Halk Partili belediyeler olarak biz uy-gu-la-ma-ya-ca-ğız; bunu bilmenizi istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesiyle 5199 sayılı Kanun’un değiştirilen geçici 4’üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Belediyelerce bu maddenin ikinci fıkrasında belirlenen oranların üzerinde yapılan harcamaların yüzde 40’ı, tevsik edilmesi kaydıyla ilgili belediyeye Hazine ve Maliye Bakanlığınca aktarılır. Ancak, aktarılacak tutar hiçbir şekilde ikinci fıkrada belirlenen oranların yüzde 40’ını geçemez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

Ali Özkaya	Leyla Şahin Usta	Fatih Dönmez
Afyonkarahisar	Ankara	Eskişehir
Atay Uslu	Emre Çalışkan	Tuba Köksal
Antalya	Nevşehir	Kahramanmaraş
Havva Sibel Söylemez	Özlem Zengin	Selman Özboyacı
Mersin	İstanbul	Konya
	Harun Mertoğlu	
	Rize	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

Önerge üzerinde söz isteyen yok.

Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, hayvan bakımevlerinin kurulması, rehabilitasyon işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve sahipsiz hayvanlara sahiplendirilinceye kadar bakılması amacıyla ikinci fıkrada belirlenen oranların üzerinde yapılan harcamaların yüzde 40’ının Hazine ve Maliye Bakanlığınca bu faaliyetleri yürütecek olan belediyelere aktarılmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Mersin

Bingöl

Mardin

Öznur Bartın

Gülderen Varlı

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Hakkâri

Van

Siirt

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ersin Beyaz

Burhanettin Kocamaz

Turan Yaldir

İstanbul

Mersin

Aksaray

Rıdvan Uz

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Çanakkale

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerindeki ilk konuşmacı Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidarın geçtiğimiz yıllarda muhalefette olduğu yanlısıyla hazırlanmış bir katliam yasasıyla karşı karşıyayız. 2004 yılında 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nu siz çıkardınız. Bu kanunda hayvanların korunması, yaşam şartlarının iyileştirilmesi amaçlanmıştır. Yine bu kanunda hayvanlara kötü muamele, acı çekirme ve öldürme yasaklanmıştır. Yirmi yıldır bu kanunu ne tam anlamıyla uyguladınız ne de kanundaki eksikleri gidermek için bir adım attınız. Sosyal medyada hayvanlara yapılan işkenceleri görmezden gelerek hem kanunu fiilen kadük hâlde bıraktınız hem de hayvanlara yönelik şiddeti cezasızlık politikalarıyla normalleştirdiniz. Dolayısıyla, burada esasen bir kanun yapım süreci işlemiyor. Eğer gerçekten bir kanun yapımı, mevcut kanunu genişletme, düzenleme amacı olsaydı dönüp 2019 yılında hazırlanan Meclis araştırması raporuna bakardınız. 2019 yılında Mecliste bir araştırma komisyonu kurulmasına giden süreç neydi, hatırlayalım. Her gün sosyal medyada bir hayvanın işkenceyle öldürülmesi görüntüleriyle karşılaşılıyorduk, her gün bir hayvanın acı çığlıklarıyla karşı karşıya kalıyorduk. Tüm bu yaşananlara rağmen, tüm ısrarlarımıza rağmen gerekli cezalandırma düzenlemeleri yapılmadı, Meclis çatısı altında kurulan araştırma komisyonu raporu kanunlaştırılmadı. Açıkça soruyorum: Bu kanun teklifinin altında imzası bulunan hangi vekil bu raporu açıp okudu? İddia ediyorum ki hiçbirisi okumamıştır.

Değerli milletvekilleri, hem toplumun hem Meclisin hafızasını yok sayıp siyasi menfaatleriniz gereği kanun yapamazsınız. 2004 yılından bu yana Türkiye'deki belediyelerin yüzde 50'sinden fazlasını yöneten AKP iktidardır yani barınaklara gerekli bütçe ve desteği sağlaması gereken sizdiniz, hayvanların yaşam koşullarını iyileştirmesi gereken, sağlıklı ve güvenli bir şekilde toplumla iç içe yaşamalarını sağlaması gereken sizdiniz. Yirmi yıldır hayvanlar canlarını, evlerini size emanet etti ama hiçbir şey yapmadınız; hayvanlara yapılan kötü muameleye, işkenceye, öldürmeye karşı adım atmadınız; kısacası, hiçbir şekilde üzerinize düşeni yapmadınız; şimdi hayvanları öldürmek için mücadele ediyorsunuz. Önce,

sorumluluğunuzu kabul edip hayatını kaybeden, yaralanan çocukların, gençlerin hesabını verin, suçu hayvanlara atarak, burada yasayla katliamı onaylayarak bu sorumluluktan kurtulamazsınız. Tarih “hayırsız ada”yı yazdı, sizi de yazacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu yasadan vazgeçmek için hâlâ geç olmadığını belirtmek istiyoruz. İktidar kendi seçmenlerinin dahi karşı olduğu bu yasayı geçirmekten çekinmiyorsa Türkiye’de birlikte hareket ederek çözüm olma iradesi maalesef ortadan kalkacaktır. Bu yasa Türkiye’nin geleceğini de ciddi şekilde etkileyecek, değiştirecek bir yasama pratiğinin işaret fişeği niteliğindedir; geniş toplumsal uzlaşmayı yok edecek bir etkiye ve güce sahiptir. O yüzden, geç olmadan Meclisi âdeti tecrit altına alarak yasa yapımı usulüne son verilmelidir; on binlerce canlının yaşamına kastedecek uygulamadan vazgeçilmelidir; sivil toplum kuruluşlarının taleplerine, demokratik protesto haklarını kullanarak sokakta olan on binlerce yurttaşın sesine kulak verilmelidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi sokağa sırtını dönerek, sokağın sesini duymazdan gelerek kendi kuruluş ilkesine karşı gelmektedir. Bu hukuksuzluğa derhâl son verilmelidir.

Tüm bu uyarılara rağmen, adım atmayacak iktidara söyleyecek tek sözümüz şudur: DEM PARTİ olarak bizler bu yasaya hiçbir şekilde onay vermeyeceğiz, yaşamı, bir arada yaşamayı, toplumsal barışı savunmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(CHP Genel Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel’in Genel Kurul Salonu’nu teşrifi sırasında CHP sıralarından ayakta alkışlar)

(İYİ Parti Genel Başkanı İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun Genel Kurul Salonu’nu teşrifi sırasında İYİ Parti sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz. Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ERSİN BEYAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu’nda yapılması önerilen değişikliklerin hem kanunun amacına hem de hayvan haklarına ciddi bir şekilde zarar verebileceğini vurgulamak istiyorum. Bu değişiklikler, hayvanların korunması yerine onların yaşamlarını tehlikeye atacak bir yaklaşımı getiriyor. İktidarın sunduğu kanun teklifiyle kanunun amacı ve tanımları belirsiz hâle getirilmiştir. Mevcut düzenlemelerde hayvanların korunması açıkça ifade edilirken bu yeni düzenlemeyle hayvanların korunma amacı belirsizleştirilmiştir. Teklifin önceki maddeleriyle sahipsiz hayvanların yalnızca bakımevlerinde rehabilite edileceği ve sahiplendirilmelerini bekleyeceği öngörülmüştür. Bu değişiklik, sahipsiz hayvanların yaşam hakkını tehlikeye atmakta ve uzun vadede ötanazi uygulamalarının yolunu açmaktadır. Hayvanların yaşam hakkı sadece sahiplenme temeline dayanmamalıdır. Sokak hayvanlarının temel yaşam hakkı korunmalıdır. Ayrıca, sahipsiz hayvanların doğal yaşam alanlarına bırakılması uygulaması sona erdirilmekte ve yalnızca bakımevlerinde barındırılmaları öngörülmektedir. Ancak mevcut barınakların çoğu kapasite ve hijyen açısından yetersizdir. Bu uygulama barınaklarda aşırı yoğunluk ve sağlık sorunlarına yol açarak hayvanların toplu ölümlerine neden olabilecektir.

Değerli milletvekilleri, ötanazi genellikle alternatif çözümlerin yetersizliği ve uygulanmaması durumunda başvuru bir yöntemdir. Kısırlaştırma, eğitim, sahiplendirme ve barınaklarda rehabilite etme gibi insancıl ve sürdürülebilir yöntemler sahipsiz hayvan popülasyonunun kontrol altına alınmasında daha etkili ve etik bir yaklaşımdır. Yerel hayvan koruma gönüllülerinin kanundan çıkartılması toplumsal bilincin ve yerel gönüllülerin hayvan koruma çalışmalarına katkısını azaltacaktır. Hayvan hakları savunuculuğu toplumsal katılım ve gönüllülük temelinde ilerler ve bu değişiklik bu temelleri zayıflatmaktadır. Ayrıca

düzenleme yerel yönetimler tarafından toplanan sahipsiz hayvanların bakımevi dışında bir yere terk edilmesini veya bakımevinde barındırılan köpeklerin bakımevi dışında bir yere bırakılmasını yasaklamayı amaçlamaktadır. Düzenleme gerekçesinde “Sahipsiz hayvanların güvenli ve kontrollü ortamlarda barındırılmasını sağlamak ve onların sokaklarda başıboş bırakılmasını engellemek amacı taşımaktadır.” denilse de pratikte ortaya çıkaracağı sorunlar mutlaka dikkatle takip edilmeli ve bu doğrultuda önlemler alınmalıdır. Bakımevlerinde uzun süre barındırılan köpekler stres, sosyal izolasyon ve yetersiz bakım nedeniyle fiziksel ve psikolojik sorunlar yaşayacaklardır. Bu durum köpeklerin sağlığını olumsuz etkileyecek ve salgın hastalık riski ortaya çıkaracaktır. Devamında da salgın hastalık riski toplu ölümlere ya da ötanazi uygulaması yoluyla köpeklerin toplu bir şekilde kıymına sebep olacaktır. Çözüm yolu bellidir; merkezi yönetim, yerel yönetim, sivil toplum örgütleri ve hayvan gönüllüleri arasında koordinasyon sağlanmalıdır. “Topla, kısırlaştır, aşıla ve koru” temel prensibimiz olmalıdır. Son derece kötü durumda olan barınakların şartları hayvanların sağlıklı ve huzur içinde yaşayabilmesi için derhâl iyileştirilmeli ve bu barınakların kapasitesinin artırılması gerekmektedir. Bütün ilçelerimizde hayvanların sağlıklı yaşayabileceği barınaklar inşa edilmelidir. Barınakların yöneticileri gönüllü insanlardan oluşmalıdır, evcil hayvan ticareti derhâl yasaklanmalı ve bu ticareti yapanlara caydırıcı cezalar getirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak bu değişiklikler hayvanların yaşam hakkını ve refahını ciddi şekilde tehdit etmekte, ötanazi ve belirsizlikler yoluyla onların kaderini belirsizleştirmektedir. Bizler, hayvanların korunması ve refahı için daha insancıl ve bilimsel temellere dayanan çözümler getirilmesini talep ediyoruz. Bizler, çadırının önünde köpeğiyle, döşeginde kedisiyle yaşayan aziz Türk milletiyiz. Bizler, yaratılanı yaratandan ötürü seven bir milletiz. Bu yasa bize yakışmaz. Bu yasa örfümüze, dinimize, inandığımız değerlere aykırı hareket etmektir. İktidarı bu konuda bir kez daha uyarıyor, herkesi memnun edecek makul sonuçları ortaya koymanın mümkün olduğunu düşünüyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin “5199 sayılı Kanunun; a) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya ona bakan” ibaresi, dördüncü fıkrasında yer alan “ve kontrollü hayvanları bulundurma ve” ibaresi ile 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ev hayvanları ile” ibaresi metinden çıkarılmış,

b) Üçüncü Kısım İkinci Bölüm başlığında yer alan “ve Hayvan Koruma Gönüllüleri” ibaresi kanun metninden çıkarılmış ve 18 inci maddesi ilga edilmiştir.” şeklinde değiştirilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ömer Fethi Gürer	Bekir Başevirgen	Ayhan Barut
Niğde	Manisa	Adana
İlhami Özcan Aygun	Barış Karadeniz	Kayıhan Pala
Tekirdağ	Sinop	Bursa
Kadim Durmaz		Sibel Suiçmez
Tokat		Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Kayıhan Pala.

Buyurun Sayın Pala. (CHP sıralarından alkışlar)

KAYIHAN PALA (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun teklifi üzerinde konuşmaya başlamadan önce dün Bodrum’da yine bir meslektaşımızın karşı karşıya kaldığı şiddet konusunda birkaç şey söylemek isterim. Şu anda bir tıp doktoru, bir aile sağlığı merkezinde görevini yapan bir meslektaşımız yaşam ile ölüm arasında bir mücadele içerisinde, yoğun bakımda. Bir beş saniye hepimiz düşünelim lütfen. Artık kaç doktor ölecek, kaç sağlık çalışanı ölecek? Maalesef, Adalet ve Kalkınma Partisinin sağlık politikaları yüzünden bugüne kadar çok sayıda meslektaşımızı kaybettik. (AK PARTİ sıralarından “Ne alakası var?” sesleri, gürültüler) Ne alakası var; bunu size anlatırız, hiç merak etmeyin. Lütfen, bir an, bu insanlar neden ölüyorlar, neden sağlıkta şiddetle karşı karşıya kalıyorlar, biraz bunu hissedelim ve ekimde bu Meclis açıldığı zaman, hep önergelerimizi reddediyorsunuz ama hiç olmazsa bu kez, sağlıkta şiddet niye var, kök nedeni nedir, bunu nasıl çözeriz diye hep birlikte, lütfen, çözüm üretelim. Ben bir meslektaşımın daha hayatını yitirme haberiyle karşı karşıya kalmak istemiyorum, sizler de sanırım istemiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Evet, kimse istemez, o yüzden birlikte çalışalım; bütün önergeleri reddediyorsunuz. Madem benim iddiama itiraz ediyorsunuz; buyurun, gelin, birlikte araştıralım, bakalım bu şiddetin kök nedeni neymiş? Neden yirmi yıl önce bu kadar şiddet yokken şimdi, her gün bir şiddet vakasıyla, maalesef, her gün şiddetle karşı karşıya kalma tehdidiyle meslektaşlarımız mesleklerini yapmak zorunda kalıyorlar?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Önerge verdiniz mi?

KAYIHAN PALA (Devamla) – Önerge verdik, evet, hep reddedildi. Sağlık Komisyonunda da gündeme getirdik; Komisyonunda olan arkadaşlarımız var burada.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinde -adı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi biliyorsunuz- bir gerçekçe var, deniyor ki: “Yaşam hakkını tehdit ve toplum sağlığı nedeniyle böyle bir teklif getiriyoruz.” Gerçekten de önce şu saptamayı yapmamız gerekir: Serbest dolaşan hayvan nüfusunun bilimsel yöntemlerle mutlaka kontrol altına alınması lazım ancak burada şöyle bir problem var: Bakın, 5199 sayılı Yasa var. Zaman darlığı nedeniyle ayrıntılarına girmiyorum ama soru şu: Yirmi yıl önce çıkarılmış bu yasa neden uygulanmadı, neden denetlenmedi? Benzer bir yasa çıkarılıp yine uygulanmayacaksa, yine denetlenmeyecekse amacımız nedir, gerçekten bu sorunun yanıtı havada kalıyor.

Bir başka önemli şey söyleyeyim: Bakın, yasa teklifinde diyorsunuz ki: “Sağlık gerekçeleriyle biz bunu gündeme getiriyoruz.” Peki, o zaman neden Sağlık Komisyonunda görüşülmesini sağlamadınız? Biz Sağlık Komisyonu üyeleri olarak, bu, hiç olmazsa tali komisyon olarak Sağlık Komisyonunda görüşülsün istedik, neden reddettiniz? Değerli milletvekilleri, Mecliste bir tane veteriner hekim yok. Biz bu Komisyonunda Dünya Sağlık Örgütünün ve Dünya Hayvan Sağlığı Örgütünün kabul ettiği tek sağlık yaklaşımıyla yani insan sağlığını, hayvan sağlığını, çevreyi bir arada ele alan bir yaklaşımla görüşülsün istedik ama maalesef kabul etmediniz.

Çok daha önemli bir şey söyleyeyim: Komisyon görüşmeleri sırasında veteriner hekimlerin görüşlerini alabilmek için biz de onları buraya davet ederek yoğun bir çaba gösterdik, Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin Başkanı geldi, Veteriner Hekimler Derneğinin Başkanı geldi ve Veteriner Hekimler Derneğinin Başkanı konuşma yaptığı için şimdi Meclise girmesi yasaklı; bu, gerçekten kabul edilemez bir şey.

Şimdi, geçtiğimiz yıllarda 400 binin üzerinde kuduz riskli temas öyküsü var ama bunun kuduzla ilgisinin olmadığını burada birçok meslektaşımız söyledi çünkü Türkiye’de kuduz yılda bir ya da iki insan vakası şeklinde karşımıza çıkıyor, burada kuduz kontrolünün... Bakın, bilimsel makalelerin ortaya koyduğu bir şey var -bilmiyorum, içinizde bu konuda bu makaleleri okuyan oldu mu hiç- hepsinin söylediği bir şey var: Kuduz kontrolü için kitlesel aşılamaya ihtiyaç var. Hayvanları öldürerek kuduzu kontrol altına alamazsınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Başka bir şey söyleyeyim: Ülkeyi Adalet ve Kalkınma Partisi yönetiyor; 81 ilin valisini siz atadınız. Valilerden alınan sonuca inanmıyorsunuz, diyorsunuz ki: “‘2 milyon’ dediler ama 2 milyon değil.” Lütfen, böyle bir kanun teklifi getirirken hiç olmazsa bu verilerin biraz daha güvenilir, biraz da veri aralığının dar tutulmasına özen göstermek gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

KAYIHAN PALA (Devamla) - Bir başka önemli sorun “Kısırlaştırma için hayvandan izin aldınız mı?” diye sordunuz. Gerçekten bu soru çok önemli. Ben de size şunu sorayım: Peki, hayvanları öldürmek için hayvanlardan izin aldınız mı? (CHP sıralarından alkışlar) Bu olmaz, gerçekten kabul edilebilecek bir şey değil.

Yeri gelmişken ötanazi konusunda da bir şey söyleyeyim: Ötanazi irade bildirir, Latince kökenine bakacak olursanız “iyi ölüm” demektir. Eğer tıp literatüründeki anlamına bakacak olursanız “ümitsiz vakalarda kişinin kendi ölme hakkı” kavramı anlamına gelir dolayısıyla irade bildirir. Siz, sahibi olmayan hayvanlar için irade bildiren bir kavramı gündeme getiremezsiniz.

Bakın, serbest dolaşan köpek popülasyonunu azaltmak için doğurganlığın kontrolü, sorumlu sahiplik müdahaleleri, rehabilitasyon birimleri ve hayvan üretim ve ticaretinin yasaklanması gerekir. Büyük insanlık öldürmekle değil, yaşatmakla uğraşır, insan olan öldürmekle değil, yaşatmakla uğraşır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16’ncı madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri ayıklılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 16’ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Mersin

Bingöl

Mardin

Öznur Bartın

Gülderen Varlı

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Hakkâri

Van

Kocaeli

Sabahat Erdoğan Sarıtış

Siirt

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Değerli halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Ve Amerikan Kongresinde 58 kez katil Netanyahu alkışlanırken onurlu bir ses yükseldi; Demokrat Parti Kongre üyesi Raşide Tlaib, tek bir kişiydi ve “Sen savaş suçlususun katil Netanyahu!” dedi. Çok onurlu bir duruş sergiledi, onu alnından öpüyorum, alnından öpüyorum; soykırıma karşı durdu, alnından öpüyorum. Ama burada, günlerdir, sabahlara kadar hayvan soykırımına, katliamına karşı direnen tüm muhalefet milletvekillerinin, ayırım olmaksızın hepsinin de alnından öpüyorum, çok onurlu bir duruş sergilediler. Şimdi, bakın, arkadaşlar, şu hayvanları öldürmeye niyetlendiniz sanırım. Şu hayvanlar, masum hayvanlar; onlar bize Allah’ın emaneti. Biz bu dünyayı yönetiyoruz ve onlar bize Allah’ın emaneti.

Biz onları korumakla mükellefiz, onlar içgüdüleriyle davranıyorlar, suçlayamayız. Şimdi, bakın, bazen sokakta köpekleri görüyorum, onlara yaklaşıyorum, köpekler de bana sevgiyle yaklaşıyor. Bir an göz göze geliyoruz ve diyorum ki onlara: Ya, biz Mecliste sizin için sabahlara kadar uğraşıyoruz ama AK PARTİ ve MHP'liler sizin idam fermanınızı hazırlıyor, idam fermanınızı. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Çünkü bakın, aslında, şunu da söyleyeyim: AK PARTİ, MHP vekillerine söylüyorum, sizin de mutlaka kedi, köpekleriniz vardır.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Genel Kurula hitap et, Genel Kurula.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Mutlaka vicdanınız sızlıyor; büyük bir katliam olacak ve vicdanınız sızlıyor. Neden “kabul” oyu vermeyi düşünüyorsunuz? Ama bu, köprüden önceki son çıkış. Elinizi vicdanınıza koyun ve biraz düşünün. Yani elinizi vicdanınıza mı koyacaksınız, cüzdanınıza mı koyacaksınız; bilemiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Kimin sözünü dinleyeceksiniz; vicdanınızın sözünü dinleyeceksiniz, Bahçeli'nin sözünü mü dinleyeceksiniz, Erdoğan'ın mı sözünü dinleyeceksiniz? Vallahi, bakın, bu dünyada bu hesaplardan kurtulabilirsiniz ama o öte dünyada o milyonlarca hayvan yakanıza yapışır. Bu vebali sizden sorar arkadaşlar, sorar vallahi billahi sorar ya! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bakın, şimdi, ben konuyu araştırıyorum, biliyorum, insan hakları savunucusuyum, hayvanların da hakkını savunurum. Hayvan hakkı savunurken insanın hakkının ihlal edilmesine de karşı çıkarım ama bilin ki arkadaşlar, barınaklar artık bir ölüm merkezidir. Hayvanları tutup barınağa götürüyorsunuz ve orada salgın hastalıklar ve diğer nedenlerden dolayı hayvanlar ölüyorlar. Ya, insanlara yaptığımız yetmedi, hapishanelere doldurdunuz, şimdi de “barınak” adı altında hayvan hapishaneleri kuruyorsunuz. Milyonlarca hayvan hapishane gibi o barınaklara dolduruldu mu ölür arkadaşlar, ölür. Ben hekimim, babam da veteriner hekimdi. Benim hayatım bu hayvanların arasında geçti, gördük, hayvanların sağlığını gördük. O hayvanlar buna tahammül edemez. Onlar sevimli varlıklar, sevgi istiyorlar. Onları alıp tutup demir parmaklıklar ardına attığımızda onlar kahroluyorlar.

Ve bakın, kiminiz çıkıp burada diyor ki: “Mama lobisi.” Ya, mama lobisi diyorsan “pet shop”ları kaldırı arkadaş. “Pet shop”lar açık. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) 2019’da da ben buradaydım. “Pet shop”lar niye kaldırılmıyor ey AK PARTİ'liler diye soruyordum, çıtınız çıkmıyordu. Geldik 2024’e. Burada “Mama lobisi.” demeyi çok iyi biliyorsunuz ama “pet shop” burada, kapatılmıyor bu yasa. O “pet shop”lar nedir biliyor musunuz? Köle pazarıdır, köle. O hayvancıklar orada ölüme gidiyorlar ve bakın, size bir bölüm okuyacağım. Barınak görevlilerini tanıyorum, biliyorum. Bakın, bana bir ölüm sahnesi anlattılar. Diyor ki: “Ötanazi...” Bakın, adını andınız, hani “uyutma” diyorsunuz ya, böyle şirin bir kelime. Bakın, o nasıl oluyormuş ben size bir anlatayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Diyor ki: “Barınağa alınan köpeğiniz önce bağlanacak, ne kadar güçlü olduğuna bağlı olarak 1 ya da 2 veteriner teknisyeni tarafından sıkıca tutulacak, sonra ötanazi teknisyeni ya da veteriner işleme başlayacak, ön ayakta bir toplardamar bulacak ve öldürücü dozda bir pembe sıvıyı damara enjekte edecek. Umarım köpeğiniz bağlı olduğu için panikleyip aniden bacağına çekmez, ani hareketlerde bacağı delip geçen iğneler gördüm ben. Fışkıran kandan kıpkırmızıya boyanan duvarlar gördüm. Kulakları sağır edecek çaresiz çılgınlık duyduğum. Hepsisi hemen oracıkta tatlı bir uykuya dalmaz. Bazen bir süre kasılırlar ve solukları kesilir, nefes almaya çalışırlar ve kendi üzerlerine dışkılarlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Her şey sona erdiğinde, köpeğinizin cesedi barınağın arkasında çöp gibi toplanmayı bekleyen diğer köpeklerin cesetleri üzerine istiflenir tıpkı yakacak odunlar gibi.” Siz buna mı “evet” diyeceksiniz arkadaşlar, buna mı kabul diyeceksiniz?(DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sen konuyu anlamamışsın, anlamamışsın! Vallahi anlamamışsın.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Onlar ne anlar yahu, ne anlar insanı, doğayı, hayvanları katletmek dışında.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Sen de gülüyorsun değil mi? Ne kadar vicdansız adamsın var ya!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ne vicdansız be?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Şu sahneyi anlatıyoruz ama sen oradan gülüyorsun.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sakin ol, hasta olacaksın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Hasan Çilez, ya, senin hiç mi vicdanın yok ya? İki saattir size anlatıyorum, oradan gülüyorsun. Ne biçim insansın sen Hasan Çilez ya? Senin kadar vicdansız birini görmedim.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sende vicdan yok, sende de oğlunda da sizde vicdan yok. Sen ipini başka yerlere bağlatmışsın. Sende vicdan yok.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinde yer alan "yayımlı tarihinde" ibaresinin "yayımlandığı tarihte" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Burak Akburak

İstanbul

Şenol Sunat

Manisa

Mehmet Salih Uzun

İzmir

Yavuz Aydın

Trabzon

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin)– Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun.

Buyurun Sayın Uzun. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

MEHMET SALİH UZUN (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kanun üzerinde, kanunla ilgili söylenebilecek hemen her şey söylendi. Ben, müsaade ederseniz, samimi bir muhafazakârlık eleştirisi üzerinden konuya gelmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, sanırım Parlamento tarihimizin en muhafazakâr dönemlerinden biri bu dönemdir, araştırmadım ama barındırdığı muhafazakâr sayısı bakımından en muhafazakâr olmasa bile onlardan biri bu dönemdir herhâlde. Burada, rahmetli Erbakan'ın talebeleri, arkada -şimdi var mı bilmiyorum ama- rahmetli Erbakan'ın oğlu ve talebeleri, burada rahmetli Erbakan'ın partisi, arkada benim de dâhil olduğum rahmetli Özal'ın ve rahmetli Demirel'in kurduğu partilerin mensupları, burada, rahmetli Türkeş'in partisi, yine, burada, rahmetli Türkeş'in kızının da olduğu partinin mensupları; bütün bu liderlerden bağımsız olarak bütün partilerde milliyetçi muhafazakâr, liberal muhafazakâr, sadece muhafazakâr, muhafazakâr Türk, muhafazakâr Kürt yani herkes, hepsi var. Muhafazakârların varlığında, sayısında hiçbir problem yok ama şahit olduğumuz muhafazakârlık uygulamalarında ciddi problemler var. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bütün muhafazakârlık tanımlarının, klasiğinden, efendime söyleyeyim, modernine, bütün tanımların ortak özelliği muhafazakârlık aksiyon temelli bir ideoloji değildir; daha çok bir tavır, bir tutum, bir düşünce biçimi, bir yaşam biçimidir, temelinde de muhafaza etmek var. Neyi muhafaza edeceğiz? Değerleri, tarihin süzgecinden geçmiş, zamanın sınavasından geçmiş değerleri.

Başka? Toplumu. Başka? Toplumun içinde bulunduğu doğal çevreyi yani tabiatı, tabiatı oluşturan bütün canlıları, onların florasını faunasını, onlara hayat veren her şeyi; havayı, suyu, ormanı, denizi, dereyi, yaylayı; kurdu, kuşu, kediye, köpeği. Bunlar olmazsa muhafazakârlık olur mu? Tabiatı önemsemeyen muhafazakârlık olur mu? (CHP sıralarından alkışlar) Bakın son yıllara şimdi, bütün bu muhafazakâr camiaları töhmet altında bırakacak uygulamalar var. Tabiatı tahrip eden, ormanı tahrip eden ne kadar proje varsa son yirmi iki yılda bu muhafazakâr kadroların aklına gelmiş. Dereleri kurutan, yaylaları kurutan ne kadar proje varsa son yirmi iki yılda bu muhafazakâr kadroların aklına gelmiş. Toprağın altını üstüne getiren ne kadar iş varsa, Ordu'nun yüzde 74'ünü, Giresun dağlarının neredeyse tamamını maden sahası ilan etmek bu muhafazakâr kadroların aklına gelmiş. (CHP sıralarından alkışlar) Düşünebiliyor musunuz, Kanal İstanbul gibi bir projeyi yani tabiata müdahale etmede, tabiata tecavüz etmede zirve olacak bir projeyi, milyarlarca ton toprağı kazmayı, milyarlarca ton hafriyatı çıkarmayı gerektiren bir projeyi -yani bir kanal kazıp yeni bir boğaz gibi- sadece bu çağda yaşayanları değil kıyamete kadar, kainat var oldukça kim yaşayacaksa hepsini etkileyecek bir projeyi bu muhafazakâr kadro akıl etti. Bunda bir tuhafılık yok mu? (CHP sıralarından alkışlar) Bu muhafazakârlıkta bir gariplik yok mu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yok, yok; olmaz, olmaz.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Ya, sen CHP listesinden çıkmadın mı?

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – Şimdi, gelelim bugünkü konuya.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – CHP listesinden İzmir Milletvekili...

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – Köpekler çocuklara saldırıyor, köpekler insanlara saldırıyor. E, o zaman ne yapalım? Köpekleri öldürelim. Geçen, Sayın Dervişoğlu harika sordu: “Çocukları mı öldürelim, köpekleri mi?” Biz bu iki ölümden birini tercihe mecbur muyuz? Başka yol yok mu? Makul bir çözüm yok mu?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yasa ikisini de yaşıyor.

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – E, var canım, var, düşünsek var, var.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yasa ikisini de yaşıyor.

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, bu muhafazakâr retorikte sürekli kullandığımız “İnsanoğlu eşrefimahlukattır, yaratılmışların en şerefelisidir.”

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Vekil, yasa ikisini de yaşıyor.

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – Bir saniye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – Sürekli kullanırız, amenna. Gerçi, bu kavramın kendisi tam olarak dinî kaynaklarda yoktur ama ahsenitakvim Kur'an'da vardır: “Biz, insanı ahsenitakvim üzere yani en güzel kıvamda yaratık.” Kıvam, kıvam yani denge. İnsanoğlu varlıklar âleminde dengeyi kurma kapasitesine sahip olduğu için, makulü arama ve makulü bulma kapasitesine sahip olduğu için yaratılmışların en şerefelisidir. Yoksa, makulden uzaklaşmışsanız, vicdanla irtibatınızı koparmışsanız niye yaratılmışların en şerefeli olursunuz ki?

Değerli arkadaşlar, sonuç olarak size, bize, hepimize vicdani muhafazakârlık öneriyorum, vicdani muhafazakârlık. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – İyi de bu yasada var, yaşatma var.

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – Muhafazakârlığımızı vicdanla buluşturmayı öneriyorum.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yasada o var.

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – O zaman bütün makul çözümleri buluruz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yasada yaşatma var.

BAŞKAN – Ya, söz atmayın, bitirsin konuşmasını ya.

Buyurun.

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – Bitti mi?

BAŞKAN – Bitti.

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – Teşekkürler. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Menderes’in kemikleri sızladı!

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 16’ncı maddesinin “Bu yasa yayımı tarihinde yürürlüğe girer.” şeklinde değiştirilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ömer Fethi Gürer

Bekir Başevirgen

Ayhan Barut

Niğde

Manisa

Adana

Sibel Suiçmez

Barış Karadeniz

Kadim Durmaz

Trabzon

Sinop

Tokat

Seyit Torun

İlhami Özcan Aygün

Ordu

Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Ordu Milletvekili Seyit Torun.

Buyurun Sayın Torun. (CHP sıralarından alkışlar)

SEYİT TORUN (Ordu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sokak hayvanları konusu yıllardır tartışılan ve çözüm bekleyen bir konu ancak şu anda görüştüğümüz katliam kanun teklifi çözüm öngörmüyor ne yazık ki, cinayet öngörüyor. Zannedersiniz ki sokak hayvanları sorunu daha yeni ortaya çıktı. Hâlbuki yirmi iki yıldır iktidarsınız. 2004 yılında Hayvanları Koruma Kanunu çıkarıldı. 2021 yılında bu kanun üzerinde değişiklikler yapılarak çip uygulaması başlatıldı. 2021 yılından bu yana ne değişti ki şimdi yeni düzenlemeler getirmeye çalışıyorsunuz? Çünkü yine kendi çıkardığınız yasaları uygulamadınız, tamamen bundan kaynaklanıyor. Gerçi, Anayasa’ya dahi uymayan bu iktidardan yasalara uymasını beklemek bizlerin naifliği.

Hani diyorsunuz ya “Dünya bizi kısıyor.” ya, dünya bunu çözmüş. Hollanda aslında daha dramatik bir süreç yaşamış ama şimdi bir program uygulamış ve bu program “Topla, Kısırlaştır, Aşıla ve Aldığın Yere Bırak” adını taşıyor. Programın sonucu olarak artık ülke sokaklarında sokak köpeği bulunmuyor. Ayrıca, Hollanda polisi bünyesinde, sadece hayvanlara karşı işlenen suçları takip eden de bir birim bulunuyor.

Bakın, İspanya, başıboş köpeklerin yarattığı sorunları çözmüş. Her yıl 200 bin köpek sokağa terk edilmesine rağmen -maalesef yani- bunların tamamı ortadan kaldırılmış. Bakın, nasıl kaldırılmış? Çip kullanımıyla, eğitim ve yasaların uygulanmasıyla. Fransa bununla ilgili ciddi bir cezai müeyyide getirmiş ve hayvanı sokağa bırakanlara bir müeyyide uygulamış. Önümüzde böyle başarılı uygulamalar varken dayattığınız katliam kanununa gelirse, getirdiğiniz kanun değişiklikleriyle, sokak hayvanlarına sahip çıkan, beslenmeleri ve aşılanmalarıyla ilgilenen gönüllülerin yasal dayanağı ortadan kaldırılıyor. Sizin amacınız sorunu çözmek değil aslında sorunu büyütme ve maalesef vicdanları yaralamak. Bakın, sorunlu

alanı toplamak yerine başka konularda yaptığınız gibi kolaycılığa kaçıyorsunuz yani işi belediyelerin üstüne yıkıp ondan sonra belli müeyyideleri uygulayıp diyorsunuz ki “Çözün.” Peki, bunun kaynağı nerede? Belediyeye sürekli kaynak uyguluyorsunuz...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Var, var.

SEYİT TORUN (Devamla) – O kaynaklarla çözülmez kardeşim, yirmi iki yıldır çözememişsin, yirmi iki yıldır çözememişsin, şimdi diyorsun ki “2028’e kadar bunu çözeceksin.” O kaynaklarla çözülme şansı da yok.

Bakın, amacınız; hayvanları katledin, insanları birbirine düşürün, dilsiz canlar üzerinden toplumu ayırıştırın... Nasıl bir akıl bu ya? Hepinizin vicdanları bu kadar mı kurudu yani dayattığınız düzenlemenin olası sonuçlarını göremeyecek kadar kör mü oldunuz?

Değerli arkadaşlar, sokaklarda yaşayan hayvan popülasyonunu kayıt altına almak, kısırlaştırma seferberliği başlatmak, barınak kapasitelerini artırmak, barınakları hayvanların konforlu yaşayabileceği alanlar hâline getirmek sizin cinayet önerinizi uygulamaktan daha pahalı ve zor değil.

Bakın, bugün belki yerel yönetimler hep sorumlu tutuluyor burada; elbette ki yerel yönetimler birçok konudan sorumlu ama bunun asıl sorumlusu yirmi iki yıldır bu sorunu çözmeyen iktidarınız, buna duyarız kalan iktidarınızdır. (CHP sıralarından alkışlar) Bunu açıkça söylüyoruz: Bizim belediyelerimiz bunları asla ve asla uygulamayacak, bu cinayete asla ortak olmayacak; bunu buradan tekrar deklare ediyoruz. Bu teklifi kabul etmemiz de mümkün değil.

Bakın, çok büyük vebal altına girersiniz. Gelin, kalıcı çözümler üzerinde uzlaşalım. Akıl varsa, vicdan varsa biz de destek veriz. Görüşülen teklifin kanunlaşması sonrasında yaşanacaklardan sorumlu olursunuz, nesiller boyunca “katliamcı” olarak anılırsınız. Çocuklarınıza bu yasaı nasıl anlatacaksınız? Yarın, torunlarınızın yüzüne nasıl bakacaksınız? Elbette ki bir hayvanı evinize aldığınızda veya yahut da bir hayvanı sevdiğinizde, ona baktığınızda vicdanınız hiç sızlamayacak mı? Katliam yasasını geri çekin; akıl ve bilim çerçevesinde biz bu sorunu çözmeye hazırız, ortak akılla bu sorunu çözelim.

Bakın, iki gün Komisyonunda, iki gün de burada sabahlara kadar çalıştık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SEYİT TORUN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Aslında ortak akılı ortaya koysak; bilimsel yöntemleri, akılcı yöntemleri ortaya koysak sorun çözülemez değil. Ama her zamanki anlayışınız: “Ben bilirim. Ben yaparım. Ben söylediysem, elimi kaldırırsam, çoğunluğum varsa sorunu çözerim.” Bu sorunu çoğunlukla çözemezsiniz; ortak akılla çözersiniz, bilimle çözerseniz, sevgiyle çözersiniz ve anlayışla çözersiniz ama maalesef bu da sizde yok.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum ve bu kanunu asla ve asla kabul etmiyoruz. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17’nci madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk 2 önerge aynı mahiyettedir, önergeleri birlikte işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde 17- Bu kanun hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülür.”

Hasan Toktaş	Ersin Beyaz	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
Bursa	İstanbul	İstanbul
Burhanettin Kocamaz	Turan Yaldir	Rıdvan Uz
Mersin	Aksaray	Çanakkale

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Bozan	Ömer Faruk Hülakü	Salihe Aydeniz
Mersin	Bingöl	Mardin
Öznur Bartin	Gülderen Varli	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Hakkâri	Van	Siirt

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Bursa Milletvekili Hasan Toktaş. Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; an itibarıyla, sabahın bu vaktinde ve bir yasama yılının sonunda, karara bağlamak üzere geceler boyu uğraştığımız bu konu milletimizin öncelik sıralamasında nerede acaba, biliyor musunuz? Muhalefetin samimi uzlaşma çabasına rağmen, saraydan gelen talimat doğrultusunda milleti kutuplaştıran, sizin sorumsuzluğunuzla sorun hâline gelen bu konu milletimizin temel meselelerinden midir? Elbette hayır.

Muhterem milletvekilleri, biz Meclis olarak iktidarıyla muhalefetiyle gecenin bu vaktinde keşke bu köpek katliamını konuşmuyor olsaydık, yolsuzluğu konuşabilseydik keşke; üç-beş maaş alanları, uyuşturucu baronlarını, ihale baronlarını, çeteleri, hırsızları, arsızları konuşabilseydik keşke. Keşke, siyasetçinin siyasete başladığı zaman ile bıraktığı zaman arasındaki servet farkını, ayakkabı kutularını, sıfırlamayı bile beceremediğiniz öbek öbek paraları konuşabilseydik keşke. Keşke, bu köpek katliamını değil de cezaevlerine tıktığınız Türk ordusunun şerefli subaylarını, hukuksuzluğu, Türk milliyetçiliğini suç sayan arızalı zihniyetleri konuşabilseydik keşke. Keşke, bu köpek katliamını değil de torununa dahi harçlık veremez hâle getirdiğiniz emekliyi konuşabilseydik, çoluğu çocuğu gıda ve beslenme sorunu yaşayan asgari ücretliyi konuşabilseydik keşke. Keşke, bu köpek katliamını değil de ülkemiz ve milletimiz için gerçek bir beka sorunu olan, sayısını bile bilmediğiniz, âdeta sivil istilacıya dönüşen ve demografik yapımızı bozan Büyük Orta Doğu Projesi Eş Başkanlığıyla aldığınız görev sonucu ülkemizin başına bela ettiğiniz milyonlarca sığınmacıyı konuşabilseydik keşke. Keşke, bu köpek katliamını değil de üzerinden bir buçuk yıl geçmiş olmasına rağmen hâlâ açıkta olan milyonlarca depremzedeyi konuşabilseydik keşke. Keşke, bu köpek katliamını değil de tam bir ucubeye dönen, bizi gittikçe Orta Doğululaştıran bu tek adam rejiminden nasıl kurtulacağımızı, güçlendirilmiş parlamenter sisteme nasıl geçebileceğimizi konuşabilseydik keşke. Keşke, bu köpek katliamını değil de karar vermek için karar bekleyen yargı sistemini konuşabilseydik keşke.

Ezcümle: Keşke, bu gaddarlıktan vazgeçseniz; keşke, bu katliama rıza göstermeseniz, vicdana gelseniz keşke. Sokak hayvanları meselesini -muhalefetle- bilimle, akılla ortaklaşa çözebilsek keşke.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Mersin Milletvekili Ali Bozan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ BOZAN (Mersin) – Değerli halkımız, yemin töreni dışında Meclisin en kalabalık günü; peki, ne için? Yaradan’ın yarattıklarının, yaratılanların katline “Evet.” demek için ama biz DEM PARTİ Grubu olarak bugün Yaradan’ın yarattıklarının katline “Evet.” demeyeceğiz, “hayır” oyu kullanacağız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli halkımız, DEM PARTİ Grubu olarak bizler bir senelik yasama yılı boyunca Meclise onlarca araştırma önergesi ve kanun teklifi verdik. “Emeklilerin, memurların, esnafın, işçilerin yaşam ve ücret koşullarının düzeltilmesi için çalışma yürütelim.” dedik, “Hayır.” dediler. “Engelli yurttaşların yaşadıkları sorunların çözümü ve hayatlarının kolaylaştırılması için çalışma yürütelim.” dedik, “Hayır.” dediler. “Kadına şiddetin önlenmesi için, çocuk işçiliğini bitirmek için çalışma yürütelim.” dedik, “Hayır.” dediler. “Çiftçilerin sorunlarını çözmek için çalışalım.” dedik, “Hayır.” dediler. “Kira zamlarına karşı halkın çektiği çileyi halkın omuzlarından alalım.” dedik, “Hayır.” dediler. “Kayyım hukuksuzluktur ve kayyımların halktan çaldıklarını araştıralım, hesabını birlikte soralım.” dedik, “Hayır.” dediler. “Uyuşturucuya karşı etkin bir mücadele yürütülmesi lazım.” dedik, “Hayır.” dediler. “Depremzedelere kulak verelim. Büyük bir enkaz yaşandı. Onlara çözüm bulmak bu Meclisin asli sorumluluğudur.” dedik, “Hayır.” dediler. “Cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri için çalışma yürütelim.” dedik, “Hayır.” dediler. “Öğrenciler ekonomik kriz yüzünden yurt köşelerinde intihara sürüklendi, öğrencilerimize destek olalım.” dedik, “Hayır.” dediler. Bunların hepsini ve daha fazlasını bu Meclise taşıdık, konuştuk. En çok da barışta, bu ülkenin en fazla ihtiyaç duyduğu çözüm sürecinde ısrar ettik ama bir sene boyunca AKP-MHP iktidarı halka nefes aldırarak bu çalışmalara karşı hep “Hayır.” dedi.

Peki, ne yaptılar? Çocuklar cemaat yurtlarında istismara uğrarken, bu korkunçluğun üzerine gitmektense ÇEDES gibi saçma projelerle Millî Eğitim Bakanlığının kapılarını cemaatlere açtılar. Halk yoksulluktan kıvranırken yandaş şirketlere vergi affı getirdiler, tasarruf adı altında yoksul halktan aldıkları vergiyi arturdılar. Her şeye zam gelirken asgari ücretliye “Aylık 17 bin liraya sene sonuna kadar yaşamaya devam et.” dediler. Emekliyi aylık 12.500 liraya mahkûm ettiler.

Değerli halkımız, bu iktidar bir trol iktidarı. Oysaki en büyük güç siz değerli halkımızdır. İktidara “Durl!” diyecek güç de sizlersiniz. Diline, kültürüne, halayına kadar zorbaca el uzatılan onurlu Kürt halkı; zulme itiraz et. Düşüncesi ve inancı ötekileştirilen yurttaşlarımız; ötekileştirilmeye itiraz et. Yıllarca çalışıp emekli olan yurttaşımız; emeğinin hakkı için itiraz et! Sefalet ücretlerine mahkûm edilen işçi; alın terinin karşılığını almak için itiraz et. Genç kardeşlerim; çalınan geleceğin için itiraz et. Değerli halkımız; doğanın, hayvanların, dilsiz canlıların yaşaması için itiraz et. Değerli halkımız; insanca yaşanabilir bir hayat senin hakkın; hakkın için korkma, itiraz et. Bu Mecliste senin hayrına bir el kalkmadı, bu gidişle de kalkmayacak; hakkı için elini sen kaldır, sen itiraz et.

Tüm halkımızı sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Biz bu Meclisten itiraz etmeye devam edeceğiz, siz de itiraz edin. Mücadeleye devam, direnmeye devam. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin "Bu yasa hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür." şeklinde değiştirilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Ömer Fethi Güner	Bekir Başevirgen	Ayhan Barut
Niğde	Manisa	Adana
İlhami Özcan Aygun	Barış Karadeniz	Aliye Timisi Ersever
Tekirdağ	Sinop	Ankara
Sibel Suiçmez		Bülent Tezcan
Trabzon		Aydın

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Aydın Milletvekili Sayın Bülent Tezcan.

Buyurun Sayın Tezcan. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin son maddesine geldik. Şu ana kadar bu taraf "kabul" dedi, oylandı. Kanunun adı "Hayvanları Koruma Kanunu" ama "kabul" diyenler bile çok iyi biliyor ki aslında bu kanun bir öldürme kanunu. "Hayvanları nasıl öldürürüz, hangi şekilde öldürürüz? Öldürmenin bütçesini nereye yıkarsınız? Ne yaparsınız?" hesabı üzerine kurgulanmış.

Değerli arkadaşlar, burada, bu Mecliste 2005 yılında Çocuk Koruma Kanunu çıktı, 2012 yılında Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun çıktı ama ne yazık ki Çocukları Koruma Kanunu çıktıktan sonra bugüne kadar çocuk istismarı, taciz, tecavüz ve şiddet artarak devam etti; kadın cinayetleri o günden bu yana artarak devam etti. Şimdi, ben buna baktığım zaman diyorum ki: Allah cümle mahlukatı sizlerin korumasından korur inşallah, sizlerin korumasından korur inşallah. (CHP sıralarından alkışlar) Bu nasıl koruma arkadaşlar? Bir şeyi merak ediyorum -gecenin bu saatinde, sabaha karşı saat üç oldu- öldürme hakkını nereden alıyorsunuz, nereden alıyorsunuz? Bu hayvanları, masum hayvanları öldürme hakkını nereden alıyorsunuz? Hadi soruyu değiştireyim: Nereden alıyoruz insanlar olarak, yönetenler olarak nereden alıyoruz? Ben biliyorum. Nereden alıyorsunuz? Çünkü güçlüsünüz, güçlüyüz; insanız ya, bütün kâinatın sahibiyiz, hayvanların sahibiyiz, ormanın sahibiyiz, suyun sahibiyiz, her şeyin sahibiyiz; onun için kendi dışımızdaki her şeyi yok etme, her şeyi öldürme hakkına da sahibiz! Bakış açınız bu. (CHP sıralarından alkışlar) Peki, vicdanınıza bir soru soracağım, cevap verin: Bu bakış açısının yıllardan bu yana Orta Doğu'da, dünyanın çeşitli yerlerinde mazlum milletlerin ve mazlum çocukların kafasına, tepesine bomba yağdıran anlayıştan farklı bir ruh hali var mı? Nasıl bir farkı var? Güçlünün güçsüzü bu kadar ezbildiği bir anlayışı kanun çıkardığınızda masumlaştırabileceğinizi mi sanıyorsunuz?

Değerli arkadaşlar, Gazze'ye bakın, Gazze'ye; aynı ruh hâli, aynı ruh hâli. Peki, bu öldürmenin meşruiyet zeminine... Tabii, öldürme kanunu çıkarıyorsunuz ya, bir meşruiyet zemini bulmak zorundasınız, bulmuşsunuz: "Başiboş hayvanların zarar verebilme potansiyeli; sahipsiz hayvanların, başiboş hayvanların zarar verebilme potansiyeli..." Peki, başiboş insanların, doyumsuz insanlığın zarar verebilme potansiyelini hiç düşündünüz mü? Başiboş insanlığın çevreye, doğaya nasıl zarar verdiğini hiç düşündünüz mü? Hayvanları öldürebilen, toprağı zehirleyen, toprağı kirleten, suyu kirleten, dünyayı açlığa mahkûm eden ve dünyanın bütün varlıklarına el koyabilmek için kendi dışındaki her şeyi yok eden başiboş insanlığın zarar verebilme kapasitesini hiç düşündünüz mü?

Değerli arkadaşlar, solucanlar toprağı kurutmaz, kuşlar havayı kirlilemez, balıklar suyu zehirlemez ama o “başiboş insanlık” dediğimiz hesapsızlığın jeotermal santrallerle, fabrikalarla, tesislerle çevreyi her gün ne kadar katlettiğini düşündünüz mü? Buna ilişkin bir hesabınız, buna ilişkin bir bütçeniz var mı? Biliyorum, yok. Niye yok? Öldürmek için bütçeden başka bütçeniz var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, tabii ki şunu biliyoruz: Sahipsiz köpeklerin saldırılarıyla ölen, yaralanan insanlarımız var, bundan acı duymamak, bundan rahatsız olmamak mümkün değil ama bunun yolu toplu katliam da değil, bunun yolu “toplucu öldürmek” dediğimiz en gayriinsani ve gayrivicdani yöntem de değil.

Bakın, başiboş köpeklerin sistematik olarak insanları öldürme kapasitesi yoktur ama başiboş insanlığın böylesi kanunlar yaparak dönüp köpekleri sistematik olarak öldürme gücü, kudreti vardır; bu kudretle zehirlenmeyin kendinizi, bu kudretle zehirlenmeyin. (CHP sıralarından alkışlar)

Onun için, bu kanuna “Hayır.” diyoruz, “Hayır.” diyeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

17’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi teklifin tümünü oylamadan önce İç Tüzük’ün 86’ncı maddesi gereğince oyunun rengini belli etmek üzere 2 sayın milletvekiline söz vereceğim.

İlk söz, lehte olmak üzere Sivas Milletvekili Abdullah Güler’e ait.

Buyurun Sayın Güler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi gecenin bu ilerleyen saatlerinde sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Maalesef, biraz önce çok talihsiz bir konuşma oldu. Katil İsrail ile onların zalim eşkıyaları, Netanyahu liderliğindeki bu azgın, bütün dünyayı kana bulayan bu eşkıyaları önce kınamadan, onların terörist anlayışını reddetmeden, hiç anmadan, tuhaf bir benzetmeyle buradan konuşmalarını kınıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Önce zalim İsrail’i bir kına!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Uluslararası Ceza Mahkemesine başvurdunuz mu? Nerede...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ticari ilişkilerinize bakın!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Bu alçakları, 40 bin insanı, 20 bin çocuğı, evladı şehit etmişleri bir kına! Bu zalimleri, bu ikiyüzlü insanları bir kına!

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) – Ticaret yap ondan sonra!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Anca hamaset yapıyorsunuz, boş boş hamaset!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Gerçeğı böyle çarpıtamazsınız!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Değerli milletvekilleri, arkadaşlar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Evrensel yargı ilkesine bile uymuyorsunuz!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Sakin... Sakin...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Netanyahu hakkındaki suç duyurusuna Adalet Bakanı onay vermiyor!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Dinle! Dinle! Dinle! Bak, biraz sonra ne anlatacağım, bak, dinle! Şimdi, değerli arkadaşlar, bazı kanun görüşmelerini yaparken değerli hatipler buraya çıkarlar, şöyle konuşurlar: “Efendim, medeni dünya, bilimsel görüş...” Değil mi?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Bilim düşmanısınız, bilim!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – “Medeni dünya, bilimsel görüş...” Tamam, şimdi, bir kanun görüşüyoruz, medeni dünyadan biraz önce örnek verdiler ama garip bir örnek verdiler, dediler ki: “İspanya’da 200 bin köpek vardı, sahipleri tarafından sokağa atıldı, bir anda kaybettiler...” gibi tuhaf bir cümle kullanıldı. Allah Allah! Ne olduğunu anlayamadık.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Abdullah Bey, sen o kadar anlıyorsun işte, öyle demedi de sen o kadar anlıyorsun!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Bakın, arkadaşlar, “medeni dünya” diyorsunuz ya, bakın, ABD’de bir hafta sokakta yaşayan köpek alınır, sahiplenilmezse ötanaziyle öldürülür.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Ötanazi iradi bir meseledir, hâlâ aynı şeyi yapıyorsunuz!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Bakın, arkadaşlar, İngiltere’de bir hafta alınır, eğer sahiplendirilmezse ötanazi yoluyla öldürülür. Birçok Avrupa ülkesi var.

AYHAN BARUT (Adana) – Köpek, kedi olmadığı için New York’u fareler bastı Sayın Güler!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Ustanız Amerika zaten, ustanız Amerika emperyalizmi zaten!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Hâlâ aynı şeyleri söylüyorsunuz!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Bakın, yalanların en büyüğü şudur arkadaşlar: Bu kanunun hazırlanmasında bizzat ben başkanlık ettim. Yalanların en büyüğü şuydu: “Bu kanun katliam kanunu...” yalan!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Neresi yalan?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bu, katliam değil ötanazi!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Bu kanunda asla öldürme yok; bu kanunda sahiplendirme var, güçlü bir kısırlaştırma var ve tespit var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlar, bakın, 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerini tamamlıyoruz, toplam önerge sayısı...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Üretimini yasaklarsın, ticaretini yasaklarsın! Yok!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Niye ötanaziyi çıkardınız o zaman?

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Sahipleneceksiniz!

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Milletvekilim, bir dakika...

Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekili Kılıç Koçyiğit dönüyor, sizi sessizliğe davet ediyor. Bir milletvekiline “Bağırma.” demek ayıp benim adıma. Bırakın dinleyelim; bakın, Sayın Koçyiğit not alıyor, biraz sonra söz vereceğim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – İftira atıyor ama, iftira atmasın.

BAŞKAN – Biraz evvel AK PARTİ Grubundaki arkadaşlara da aynı şeyi söyledim yani laf atmayın dedim. Dedim mi biraz evvel Salih Bey konuşurken?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Hiç adil değilsiniz, sizi daha adil davranmaya davet ediyorum!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, kanun hazırlığı yapıyoruz. 17 maddelik kanun teklifimize verilen toplam önerge sayısı 59, maddenin metinden çıkarılmasına dair verilen önerge sayısı 39; 6 tanesi ““değiştirilmiştir” ibaresi ‘yeniden düzenlenmiştir’” şeklinde; 4’ü ““şeklinde” ibaresi ‘biçiminde’” şeklinde; 2’si ““eklenmiştir” ibaresi ““ilave edilmiştir”” şeklinde; 1’i ““yayımlı tarihinde” ibaresinin ‘yayımlandığı tarihte’” 2’si “kanun ibaresinin ‘yasa’ şeklinde değiştirilmesine” şeklinde...

MURAT EMİR (Ankara) – Kendi kanununu savunmak yerine bize saldırıyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bu konuşmalardan hiç not almadın mı? O kadar konuşma yaptık, yaptığın değerlendirmeye bak ya!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – En ilginci ne biliyor musunuz arkadaşlar? Bu kanun teklifinin 5’inci maddesine, Veterinerlik Kanunu’nun, 5996 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin (3)’üncü fıkrasının yer aldığı kanun maddesine Cumhuriyet Halk Partisi “Evet.” dedi. Şöyle “Evet.” dedi, önerge verdi, “Biz bu maddeyi uygun görüyoruz ancak şunu uygun görmüyoruz: Teklifin 5’inci maddesinde yer alan ‘şeklinde’ ibaresinin ‘biçiminde’ olarak değiştirilmesini öneriyoruz, diğer madde tamam.” dedi. Allah Allah! Biz de şaşırдық. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Abdullah Bey, gerçekten ayıp ya! Oraya çıkıp bunu mu konuşacaksın ya! Bütün entelektüel kapasiten bundan mı ibaret senin ya! Yazık, yazık, yazık! Bir tek şey söyle kanunla ilgili ya! Doksan saat konuştuk, bu mudur kardeşim ya! Yazık, gerçekten yazık! Yazık ya!

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bilimsel görüş... Dünya Sağlık Örgütünün tüm raporlarını okuduk; Tarım Bakanlığımızın, Sağlık Bakanlığımızın tüm raporlarını okuduk. Bahadır Yenişehirlioğlu Bey’in başkanlığında sivil toplum örgütlerini, gazetecileri, akademisyenleri, sanatçıları, duyarlı kesimleri, hayvanseverleri, vatandaşlarımızı, mağdur aileleri, evladı, kızı vefat edenleri; herkesi dinledik...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Yandaşlarınızı dinlediniz, yandaşlarınızı!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – ...ve bu ölçüler ışığında bu kanun teklifimizi hazırladık. Ben bu kanun teklifimizin ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini diliyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Aynı zamanda, belediye başkanlarımıza çok güçlü bir destek veriyoruz Hazine ve Maliye Bakanlığımız tarafından.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Yirmi yıl niye vermedin, yirmi yıl?

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Lütfen barınakları kurun, ciddi bir kısırlaştırma seferberliği yapalım, aynı zamanda aşılayalım.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Siz iktidar değil misiniz?

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Bakın, arkadaşlar, şunu unutmayın... Bakın, vicdanlarınıza sesleniyorum... (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Son bir dakika...

BAŞKAN – Maalesef...

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Bakın, bu kanun yürürlükteyken her yıl 650 bin-700 bin aralığında sağlıklı köpek ölüyor. Sizin vicdanınıza sesleniyorum.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Emir...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

88.- Ankara Milletvekili Murat Emir’in, Sivas Milletvekili Abdullah Güler’in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

AKP Grup Başkanı Sayın Güler'in hazırladığı yasa teklifini savunmaktan ne kadar âciz olduğunu apaçık gördük. (CHP sıralarından alkışlar) Kendi hazırladığı kanun teklifini savunmak yerine, ayrıntılandırmak yerine, anlatmak, açıklamak yerine muhalefete saldırmayı tercih etti ama en yapmaması gereken yerden saldırdı bize. Bakınız, açın İç Tüzük 91'i, temel kanunu tarifliyor. "Temel kanun" bu Tüzük'e "900 maddelik kanunları Meclis birkaç ayda yapabilsin." diye konuldu, "30'ar 30'ar bölün, Türk Ticaret Kanunu'nu, Borçlar Kanunu'nu, diğer büyük kanunları yapın." diye kondu.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Bitti onlar, bitti.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – O iş bitti.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Atı alan Üsküdar'ı geçti mi? Gene mi öyle oldu?

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Siz dersinize çalışmamışsınız.

MURAT EMİR (Ankara) - Siz 17 maddelik kanunu Meclisten kaçırın, tartıştırmayın, alan açmayın, televizyondan kaçırın, halktan kaçırın, alelacele sabaha doğru geçirin diye konmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Dolayısıyla burada sen muhalefeti önergeleri eksik ve kısa vermekle suçlayacağına dönüp kendine bakacaksın. Bu kanun temel kanun olarak görüşülmemeliydi. Bu kanun temel kanun olamaz, İç Tüzük çiğnenmiştir ve muhalefet de mecburen kendine bir alan açabilmek için -her zaman yapmak zorunda kaldığımız gibi- bunu tercih etmek zorunda kalmıştır. Bu Meclisi çalıştırmayan, bu Mecliste bu tartışmalara değer vermeyen, muhalefetin sesini kısmak isteyen iktidar partisinin ta kendisidir. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Koçyiğit.

89.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Sivas Milletvekili Abdullah Güler'in 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, insan, bir grubun grup başkanı konuşunca ve yasanın da son konuşması olunca ve o yasanın da lehine bir konuşma olunca gerçekten bir içerik bekliyor ama karşımızda günlerdir kamuoyunun tartıştığı, iki gün sabahlara kadar Komisyonun tartıştığı, iki gündür de burada bizlerin sabahın üç buçuğuna kadar mesai yapıp tartıştığımız ve eleştirilerimizi, önerilerimizi sunduğumuz kanununa ilişkin ne yazık ki tek bir cümle duyamadık. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Onun yerine, yaptığı kanun teklifini savunmak, niçin getirdiğini anlatmak yerine muhalefetin önergelerini eleştirmeyi tercih etti. Biz söyleyelim -tam da mevkidaşının söylediği gibi- bu kanunu temel kanun olarak getirmeseydiniz böyle görüşülmezdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Zaten bu kanunun teknik olarak da temel kanun olarak gelmemesi gerekirdi.

İkincisi, bütün değişiklik önergelerimizi tekliften çıkarılması üzerine verdik, gerekçesini de ortaya koyduk çünkü bu teklifin tümüne karşıyız ve şunu ifade edeyim: Bir katliam yasası bu, Sayın Grup Başkanı katliam yasası olmadığını iddia etti, bir öldürme yasası, türcü bir yasa, yaşamı tamamen yok etmeyi hedef alan bir yasa. Bu yasaya karşıyız. Bugün burada, yarın sokakta bu yasaya muhalefet etmeye ve uygulatmamaya devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun.

90.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne "hayır" oyu vereceklerine, bir yıldır burada milletin derdine derman olmaya çalıştıklarına ve bütün siyasi partilere ara dönemde çalışmalarında başarılar dilediklerine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Türkiye'nin önemli bir sorununu konuştuk, tartıştık. Gönül, akliselimde buluşmayı arzu ederdi. Bunu söylerken Orhan Veli'nin dizeleri aklıma geliyor, "Uyuşamayız, yollarımız ayrı/Sen çiğercinin kedisi, ben sokak kedisi/Senin yiyeceğin kalaylı kapta/Benimki aslanın ağzında." diyor Orhan Veli. Evet, yiyeceği kalaylı kapta olanlar, yiyeceği aslanın ağzında olanlarla aynı yolda uyuşabilseydik keşke bu önemli sorunda. Keşke ortak akılla makul bir yol bulabilseydik diyorum. Bize düşen, sokakları güvenli hâle getirmektir, can dostlarımıza, değerlerimize yakışır bir şekilde bir yaşam alanı sunabilmektir, olması gereken etkin kısırlaştırmayı, özel yaşam alanları oluşturmayı, merkezi yönetim-yerel yönetim-gönüllülerin iş birliğini koordineli bir şekilde ortaya koymaktır, gerçekçi bir çözüm sunmaktır ama şimdilik olmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – "Gerçekçi bir bütçe oluşturun, kısırlaştır, aşıla ve yaşat." diyoruz, "Üretimi durdur, ticareti yasakla." diyoruz. Sahipsiz sokak hayvanları sorununu çözmek hepimizin ortak arzusu ama bunun için gerçekçi, uygulanabilir bir kanun teklifi ortaya koymak gerekirdi ama bunu biz göremedik, tatmin edici bir genel gerekçe göremedik kanunda, arkadaşlar, gerçekçi bir maliyet analizi yapılmamış, belirsiz alanlar var, teşvikler yetersiz, bu yasa uygulanabilir değil, en büyük endişemiz bu, sorunu çözmek için yeterli değil bu yasa dolayısıyla tercihimiz "Hayır." yönünde olacaktır. Gerçekçi, uygulanabilir, vicdani bir yasa gelirse de destek vermeye hazırız, bunu da özellikle ifade etmek istiyorum.

Başkanım, son olarak... Bir yıldır burada, baki kalan bu kubbeye, Gazi Mecliste hoş bir sada bırakmaya çalıştık, Parlamentonun çoğunluğun değil, çoğulculuğun sesi olduğunu hissettirmeye çalıştık, milletimizin derdine derman olmaya çalıştık. Ne kadar başarılı olabildiysek o kadar mutluyuz diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Çok kısa Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – İnşallah, biz bu misyonumuzu ortaya koymaya devam edeceğiz diyor, Anadolu'daki bir deyimle "Gidip de dönmek, gelip de görmemek var; Allah gidip de dönenlerden, gelip de görenlerden eylesin." diyor bütün siyasi partilerimize ara dönemde çalışmalarında başarılar diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, buyurun.

91.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Türk milletinin lehine olacak, sorunlarına çözüm getirecek kanunların çıkması, devletin kurum ve kuruluşlarının daha etkin çalışabilmesi için ellerinden gelenin fazlasını yapmaya çalıştıklarına ve bu süreçte emeği geçenlere ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Meclisimizin emektarları ve yüce Türk milleti; aylardır Gazi Meclisimizde her şeyin en iyisini hak eden vatandaşlarımızın, Türk milletinin lehine olacak, sorunlarına çözüm getirecek kanunların çıkması, devletimizin kurum ve kuruluşlarının daha etkin çalışabilmesi için Sayın Genel Başkanımızın liderliğinde elimizden gelenin fazlasını yapmaya çalıştık. Bu süreçte, emeği geçen başta grubumuz milletvekilleri olmak üzere Gazi Meclisimizde görev alan sayın milletvekillerimize, Meclisimizin emektarlarına, ziyaretleri, mesajları, telefonlarıyla bu süreçte yanımızda olan, bizleri her zaman destekleyen aziz Türk milletimize, ülkudaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Vatandaşlarımızla, yüce Türk milletimizle daha fazla bir araya gelebilmek, sorunlarını yüz yüze dinleyebilmek için 1 Ekime kadar Genel Kurulumuz fiili olarak çalışmayacaktır, vekillerimiz sahalarda olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – 1 Ekimde bütün siyasi temsilcilerimizle, vekillerimizle Gazi Meclisimizde sağlıklı buluşmak dileğiyle.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çömez, buyurun.

92.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi görüşmelerine, ikinci yasama yılında yaşananlara ve yaz dönemini halkla bir arada verimli geçirmeyi arzu ettiklerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; uzunca bir süredir devam eden, zaman zaman yüksek tartışmalarla süren bir yasa görüşmesinin son kulvarına geldik ve biraz sonra oylama yapılacak. Maalesef, birçok alanda olduğu gibi bu yasa görüşmelerinde toplum yine 2 kampa ayrıldı; bunu destekleyenler ve buna karşı çıkanlar. Oysa biz, önce sorunun nedenini tespit edebildik, sonra da çözüm için ortak bir alan oluşturabilirdik çünkü buna ihtiyacı var Türkiye'nin. Evet, ortada bir sorun var, bu sorunun olduğunu hemen hemen hepimiz kabul ediyoruz ama çözüm konusunda maalesef ortak bir alan oluşturamadık. Tam yirmi iki yıldır iktidarda olan AK PARTİ, bu sorunu zamanında öngörmek ve çözmek yerine halının altına süpürmeyi ve yok farz etmeyi tercih etti ve bugün de bu akşam da yok ederek sorundan kurtulmayı benimsedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Biz bunun insani, vicdani, bilimsel, ahlaki ve toplumun tamamının onay verebileceği, uygun görebileceği bir çözümle hallolmasını benimsedik, tercih ederdik; olmadı. Tabiatıyla biz önerilerimizi ortaya koyduk, “Çözüm bilimsel olsun, insani olsun, vicdani olsun, içinde ölüm olmasın, medeniyet olsun, insanlık olsun, çevre olsun, hayvan hakları olsun, huzur olsun.” dedik ve şu ana kadar geldik. Bu yasayı kabul etmemiz, onaylamamız mümkün değil. Yaşananlar toplumun gözü önünde yaşandı ve inanıyorum ki bu süreçten, bu yaşananlardan toplum bir ders çıkaracak ve hakkıyla ve layıkıyla karar verecektir.

Evet, bugün aynı zamanda bu yasama yılının son günü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Geçtiğimiz dönemde heyecanlı zamanlarımız, hüznü anlarımız oldu. Zaman zaman yüksek perdeden tartıştık, zaman zaman da uzlaşabildik ama burada yaşanan her şey, konuşulan her kelime, her cümle aziz Türk milleti içindi ve Türk milletinin şehadetiyle onun gözü önünde yaşandı. Şüphesiz takdir ve karar yine aziz Türk milletinin olacaktır.

Tabii -bahsetmeden geçemeyeceğim- geçtiğimiz dönemde bir milletvekili arkadaşımızı kaybettik. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun. İdealleri uğruna burada heyecanlı bir konuşmanın ardından hayata veda etti. Ben hem bir milletvekili hem de müdahale etmiş bir hekim olarak siyasi hayatımda unutamayacağım, hüznü dolu anlardan bir tanesi olarak onu yâd ediyorum.

Yaz dönemini milletle, halkla bir arada geçirmeyi, verimli geçirmeyi, milletin sorunlarıyla hemhâl olmayı ve bu duygularla yeniden 1 Ekimde tekrar huzurunuzda buluşabilmeyi ve memlekete, millete, yüce Türk milletine hizmet edebilmeyi samimi dilekle arzu ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ali Öztunç, seni unuttuk, bak, haberin olsun yani.

MURAT EMİR (Ankara) – Son söz milletvekilinindir Sayın Başkan.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – İkinci söz, aleyhte olmak üzere Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç’a ait.

Buyurun Ali Bey. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Evet, son söz milletvekilinindir Sayın Başkan.

Kanun teklifinin aleyhinde söz almış bulunmaktayım, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Günlerce konuşuldu; günlerdir, saatlerdir konuşuluyor. Artık sona geldik, az sonra hep beraber oylarımızı kullanacağız. Ya Allah’ın verdiği canı alma yönünde oy kullanılacak ki siz öyle yapacaksınız ya da yaşatma doğrultusunda oy kullanacak ki biz de yaşatmak için oylarımızı kullanacağız. (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye’de sokak hayvanları sorunu var mı? Var. Çözülmeli mi? Evet, çözülmeli ama bu kanunla, bu yöntemle değil.

Değerli arkadaşlar, yıllardır ben Mecliste pek çok görevde bulundum; gazeteci olarak bulundum, bürokrat olarak bulundum, şu anda siyasetçi olarak bulunuyorum. Yirmi beş yıldır neredeyse bu Parlamentodayım. Bu Parlamentonun kulislerinden komisyonlarına, Genel Kurulundan bahçesine kadar, bugüne kadar hiç bu kadar çok ölümün, öldürmenin konuşulduğu başka bir kanun teklifi görmedim, duymadım; yoktur, olmamıştır bu kadar çok öldürmek.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yaparsa AK PARTİ yapar!

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Kanun teklifi gündeme geldiği günden bu yana bu kürsiye gelen AK PARTİ milletvekilleri, değerli milletvekilleri hep şunu söylüyorlar: “Can dostlarımızı seviyoruz.” Can dostlar edebiyatı... Herhâlde dünyada başka yoktur ki can dostlarını öldürmek isteyen insanlar olsun. (CHP sıralarından alkışlar) Değerli arkadaşlar, lafa gelince can dost, eyleme gelince can düşman! Tarih, insanları, siyasetçileri verdikleri kararlarla, aldıkları tavırlarla anacaktır, hatırlayacaktır. Değerli arkadaşlar, gün gelecek Türkiye’de milyonlarca hayvanı katleden, öldüren kanuna oy verenler olarak anılacaksınız; bakın, çok net.

Siyaset yaşatmak için vardır, öldürmek için değil; insan yaşatmak için vardır, vicdan yaşatmak için vardır. Değerli arkadaşlar, kutsal kitabımız da yaşatmayı öğütler, emreder. Bakın, tarih 29 Ocak 2021, sizin iktidarınız, sizin iktidarınızda 2021’de cuma hutbesi, cuma hutbesi... Ne demiş cuma hutbesinde? Hani siz her fırsatta siyasi çıkarınız için dini kullanıyorsunuz ya, bir dinleyin bakalım, cuma hutbesinde ne denmiş? Diyor ki: “Bir gün Peygamber Efendimiz çölde susuz kalan bir...”

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Sen onu sözcüne sor, sözcüne! Sözcüne sor bakalım, cuma hutbesinde okunan ayetlere “saçmalık” diyen sözcüne sor!

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Cuma hutbesinden niye rahatsız oluyorsunuz?

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Senin sözcün öyle diyor, sözcün. Parti sözcünüz öyle diyor, ayetlere “saçmalık” diyor.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Siz ne ara bu hâle geldiniz de hutbeden rahatsız oluyorsunuz ya, bir dinleyin! (CHP sıralarından alkışlar)

“Bir gün Peygamber efendimiz, çölde susuz kalan bir köpeğe kuyudan ayakkabısına su doldurup içiren bir adamın Allah’ın rızasını kazandığını ve günahlarının bağışlandığını anlatmıştı. Ashabıkıramın

‘Ey Allah’ın Resulü, hayvanlara yaptığımız iyilikler için de mi sevap var?’ sorusuna Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş: ‘Her canlıya yapılan iyiliğe sevap vardır.’”

Bir başka gün, Peygamber’imiz, bir kediye kızıp onu hapseden ve açlıktan ölmesine göz yuman bir kadının Allah’ın gazabını hak ettiğini anlatmıştır. Size soruyorum: Siz kendinizin bu gazaptan mahrum olduğunuzu mu sanıyorsunuz? Bakın, hutbeden okuyorum: “İslam, hayvanlara zulüm ve işkence anlamına gelen, onları yaratılış amacına aykırı biçimde zorlayan her türlü davranışı yasaklar. Hiçbir kimse yoktur ki bir serçeyi yahut ondan daha büyük bir canlıyı haksız yere öldürsün de yüce Allah bunun hesabını sormasın.” Siz sizden hesap sorulamayacağını mı zannediyorsunuz? Allah aşkına, İslam dini yasaklıyor “günah” diyor. Allah’tan korkmuyor musunuz ya, Allah’tan korkmuyor musunuz? Tayyip Erdoğan’dan korktuğunuz kadar Allah’tan korkun yahu! Bu nedir ya! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Efendim, neymiş? Kuduz riski varmış. Bahane bu. Türkiye, Afrika ve Asya ülkeleri arasında...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Yahu sakın...

Sayın Başkanım, süreme ilave edersiniz.

BAŞKAN – Ali Bey, siz buyurun, devam edin.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Sayın Başkanım, sükûnet yok.

BAŞKAN – Devam edin, devam edin.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Efendim, kuduz riski varmış.

Türkiye kuduz riski konusunda Afrika ve Asya ülkeleriyle aynı kategoride biliyor musunuz? Ne zamandan beri? Yirmi iki yıldır. Yirmi iki yıllık hükûmetiniz boyunca sokak hayvanlarını hem uyuz ettiniz hem kuduz ettiniz ya!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – 1932’yi hatırlat.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Ben 1932’yi hatırlatmıyorum, ben yakın tarihi, 2002’den 2024’e kadar olan süreyi hatırlatıyorum, sizin döneminizi hatırlatıyorum. Efendim “Biz ötanaziyi kaldırdık.” diyorlar. Cezaevine adamı atıyorsun, idam cezası olmadığı için idam edemiyorsun ama mahpus damında yemek vermiyorsun, su vermiyorsun, yemeğin içerisine fare zehiri koyuyorsun, dönüyorsun, adamı ölüme mahkûm ediyorsun, kanser ediyorsun, verem ediyorsun, ondan sonra “İdam etmedim.” diyorsun. (CHP sıralarından alkışlar) Aynı hesap değerli arkadaşlar.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Hayal görüyorsunuz, hayal.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu yasaya “hayır” oyu vereceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak insanı da yaşatacağız, her canlıyı yaşatacağız. Siz de varın, öldürün, o utançla yaşayın. (CHP sıralarından alkışlar)

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) – Yalancı!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Aynaya bak, yalancı kim görürsün sen. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) – Namaza da bekleriz, namaza.

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

93.- *Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’nun, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin ülkeye ve millete hayırlı olmasını dilediklerine ve Fazıl Hüsnü Dağlarca’nın bir şiiriyle veda etmek istediğine ilişkin açıklaması*

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Arkadaşlar, sakın lütfen; arkadaşlar, lütfen sakın...

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yasama yılının son birleşimini tamamlamak üzereyiz. Hayvanları Koruma Kanunu'na dair kanun teklifimizin görüşmelerini de tamamlamış bulunuyoruz. Milletimizi ve milletimizin can güvenliğini doğrudan etkileyen sahipsiz köpek sorunuyla alakalı değişiklikler içeren kanunla önemli düzenlemeleri devreye sokmayı düşünüyoruz. Gözümüzün nuru biricik evlatlarımızın parklarda başıboş sokak köpeklerinin saldırılarına maruz kalması, insanlarımızın yolda yürüyemez hâle gelmesi, uluslararası örgütlerin Türkiye'yi kuduz riskli bölge ilan etmesi, 2024 yılında hâlen Türkiye'de kimi yerleşim yerlerinin kuduz sebebiyle karantinaya alınması, en önemlisi de yine başıboş sokak köpeklerinin saldırıları sebebiyle bir anne ve babanın evlat acısıyla imtihan edilmesi 2024 Türkiye'sine yakışmamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Benim çocuğum bina okur, döner döner bir daha okur.

BAŞKAN – Buyurun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Milletimizin sesine kulak vererek yıllardır kronikleşmiş bu sorunun çözümü yönünde irade ortaya koyan başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, kanun teklifinin hazırlanmasında çalışmalarımıza katkı sunan değerli milletvekillerimize, emeği geçen Tarım ve Orman Bakanlığımıza ve tüm paydaşlara teşekkür ediyor, kanun teklifimizin ülkemiz, milletimiz için bir kez daha hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; zaman zaman gerilimler yaşanmış olsa da burada milletimizin menfaatleri için geç saatlere kadar çalıştık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Linç girişimleriniz gibi mi?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Notlarınızı biraz hızlı okuyuverin.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – O sebeple sunulan her katkı, paylaşılan her görüş, ifade edilen her fikir önemli ve kıymetliydi. Bu duygularla sözlerimi tamamlarken sanatın yara saran yönüne ithafen Fazıl Hüsnü Dağlarca'dan bir şiirle veda ediyorum izninizle. “Hani geçen sene kopan uçurtmamız/Kim bilir şimdi nereye gitti/Uykular ve güller arkasından/Oyunlar ki Allah'ın selameti/Siz dünyanın bütün çocukları gelin/ Rüyadan ve şarkıdan bir halka.” Başta Mahra ve Tunahan olmak üzere tüm evlatlarımıza gönderiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Güler, isterseniz...

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Bir sataşma... Düzeltme yapacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Başkanım, bir şiir de ben okuyuvereyim.

94.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler'in, Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin aleyhinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Şimdi, değerli hatip, biraz önce maalesef -bizim inancımızda- karşı tarafa inanç değerleri üzerinden bir uyarıda bulunurken kendi değerlerini, kendi niyetini de açıkladı.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – E siz yapıyorsunuz sürekli. Siz yaparken oluyor da başka biri yaptığında olmuyor mu?

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Biz Rabb'imizin âciz kullarıyız, bizler mahcuzuz. Şimdi, ben bir ayetikerime okuyacağım ama arkadaşlar, maalesef, bu konularda bir susarlarsa...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – O kadar şey yapıyorlarsa... AK PARTİ'lilerin hepsi konuşsunlar tek tek.

BAŞKAN – Ya, isterseniz siz susun, bağırın arkadaş kalksın konuşsun ya!

Buyurun ya, buyurun.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Bir insanı... Bir insanı...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – AK PARTİ'li diğer Grup Başkan Vekilleri de onlar da konuşsunlar.

BAŞKAN – Ben size bağırmanın demek istemiyorum, kim bağırıyorsa çıksın konuşsun.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Bu yasayı geri çeksinler, ben konuşurum.

BAŞKAN – Bırakın dinleyelim Grup Başkanını. Sayın Koçyiğit not alıyor, Sayın Emir söz istedi. Bekleyin Grup Başkan Vekillerinizi, savunsun grubunuzu.

Buyurun Sayın Güler.

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Bizler inançlı insanlarız. Rabb'imizden korkarız ve Rabb'imizin rızası için de hem hayatımız hem de toplum hayatı içerisinde bir duruş sergileriz ama Ali Bey'in bir özür borcu var. İnançlı insanlara karşı, eğer o insanın kalbine, aklına hâkim değilseniz lütfen aşağılayıcı, tahkir edici -sadece Rabb'imden korkacak insanlara- böyle bir cümle kullanmayın. Ben sizin için kullanmam. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Rahatsız mı oldun? Peygamber'imizin sözünü söyledi. Ne var bunda? Rahatsız mı oldun, vicdanın mı sızladı?

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – “Onlar Rab'lerinin rızası için Rab'lerinden korkarlar ve hayırlı hizmetler yolunda da ömürlerini sürdürürler.” Biz, bu ayeti iman etmiş insanlarız ama sizin niyetiniz başka ise başka niyetleyse o da sizin bileceğiniz iştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Örnekler yanlış mı? Hutbedeki örnekler yanlış mı?

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Bunu da bu şekilde beraber bir özre davet ediyorum.

BAŞKAN – Bir de ayrıca, bağırın milletvekillerini halkımız duymuyor, sadece konuşmacıları veriyor, dolayısıyla bağırmanın ya!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – İktidar da duymuyor. Kulağının dibinde bağırıyoruz duymuyor, anlatıyoruz anlatıyoruz anlamıyor. Halkımız bütün sesi duyuyor.

BAŞKAN – Sayın Emir, buyurun.

95.- *Ankara Milletvekili Murat Emir'in, son derece talihsiz bir yasa teklifinin birazdan oylanacağına, kanun teklifinin görüşmelerinde emeği geçenlere ve Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yasama yılının son gününde, sabaha doğru birkaç saat kalmışken maalesef, son derece talihsiz bir yasa tasarısını birazdan oylayacağız. Ben, öncelikle internetlerinin başında, bilgisayarlarının başında, yürekleri Mecliste, Genel Kurulda olan, buradan çıkacak kararı bekleyen milyonlarca hayvanseveri tebrik etmek istiyorum. Gerçekten onlar aylardır büyük bir mücadele veriyorlar ve bu bizim buradaki mücadelemize güç katıyorlar, sağ olsunlar, var olsunlar. Bu kanun görüşmeleri sırasında emek veren, yorgun düşmek pahasına sabahlara kadar çalışan çok değerli milletvekillerimize ve teknik arkadaşlarımıza teşekkürü bir borç biliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Emir, tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Yine, bu kanunun önemine binaen Genel Kurulumuzu onurlandıran Sayın Genel Başkanlar ve Eş Başkana da teşekkür ederim, bu çok değerli bir katkıdır bizim için.

Değerli arkadaşlar, kanun konuşuldu, içeriğine girmeyeceğim ama şunu ifade etmek isterim: En azından hâlâ yürekleri açık, kulakları açık, kalpleri kararmamış, vicdanları betonlaşmamış arkadaşlar açısından şunu ifade etmek istiyorum: Kanun ilk geldiğinde “ötanazi” kavramı vardı, sonra çıkardınız “Öldürmeyeceğiz.” dediniz ama şu sorunun cevabı hâlâ ortada yok: Henüz 105 barınak var ama en az 1.600 barınağa ihtiyacımız var, bunun altyapısı yok, zamanı yok, finansmanı yok, insan kaynağı yok. Biz, bir kanun yapıyoruz, bu kanunla hiçbir şeyi çözemeyeceğiz ama hayvanları maalesef...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Aynı şeyleri çok söyledik.

Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Ama maalesef bir katliam yasasına onay vereceğiz veya vermeyeceğiz.

Değerli arkadaşlar, yapmayın, etmeyin, kendinize de bu kötülüğü yapmayın, çocuklarınıza, torunlarınıza böylesine kanlı bir mirası bırakmayın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Ve özellikle Sayın Yenişehirlioğlu’na hatırlatmak isterim ki hazırladığı teşekkür konuşmasını, kanun geçtikten sonra yapacağı, yapması gereken konuşmayı daha kanun geçmeden yaptı, bu da aslında kendi grubuna, kendi grubunun iradesine, her bir milletvekilinin tek tek iradesine saygı duymadığının açık delilidir. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Hepinizi vicdanlı olmaya davet ediyorum, bu kana, bu lekeye elinizi sürmeyin. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, bir sataşmaya meydan vermeden, buyurun.

96.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, bu yasama yılını böyle talihsiz bir yasa teklifiyle kapattıklarına, bu yoğun mesaide emeği geçenlere ve DEM PARTİ olarak bu iki aylık süreçte yerelde halklarıyla buluşacaklarına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir yasama yılının son anlarındayız, yasama yılını kapatacağız. Biz, bu kürsüden halk için, hakikat için çok cümle kurduk, çok saatler harcadık, birlikte mesai yaptık; çok önergeler verdik Meclis araştırma komisyonları kurulması için, toplumun sorunlarının araştırılması için, reddedildi; çok kanun teklifleri verdik halkın sorunları çözülsün diye, maalesef işleme alınmadı ve ne yazık ki bu yasama yılını böyle talihsiz, kötü bir yasayla kapatıyoruz.

Ben, özellikle son on gündür çok yoğun bir mesaisi vardı Meclisin, bu yoğun mesaide çalışan, başta Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ve orada çalışan bütün uzman arkadaşlara, stenograf arkadaşlara, kavas arkadaşlara, kuliste servis yapan arkadaşlara ve bütün Meclis personeline teşekkür etmek istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bizleri iki aylık bir yaz süreci bekliyor, biz de DEM PARTİ olarak bu iki ayı yerellerimizde halkımızla beraber ekmek ve adalet buluşmalarıyla devam ettireceğiz.

Buradan bu saatte Meclisi takip eden, gerçekten sokaktaki köpeklerin yaşamı için söz söyleyen, alanda olan bütün hayvan hakları aktivistlerini, yaşamdan yana olan herkesi de selamlıyorum.

Saygılar sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisi bugün itibarıyla 1 Ekime kadar tatile girse de milletvekillerinin seçim bölgelerinde halkla bütünleşmeye devam edeceklerine, bu yasama yılında Gazi Meclisin birçok önemli düzenleme yaptığına ve bu çalışmalarda kendilerinin yanında olan idari teşkilatın yöneticilerine ve personeline teşekkür ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 28'inci Yasama Döneminin İkinci Yasama Yılı'nın son birleşimini tamamlamak üzereyiz. Türkiye Büyük Millet Meclisi bugün itibarıyla 1 Ekime kadar tatile girse de sayın milletvekillerimiz seçim bölgelerinde halkımızla bütünleşmeye devam edecek. Bu yasama yılında Gazi Meclisimiz birçok önemli düzenleme yaptı. Dünyayı ve ülkemizi ilgilendiren önemli kararlar aldık, dünya kamuoyuna aziz milletimizin sesini duyurduk. Bu vesileyle sayın milletvekillerimize şükranlarımı sunuyorum.

Ayrıca, çalışmalarımızda bizlerin hep yanında olan idari teşkilatın tüm yönetici ve personeline de teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

**XL.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, teklifin tümü açık oylamaya tabidir. Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, buna rağmen sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – 160 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 500

Kabul : 275

Ret : 224

Çekimser : 1 (*) (**)

Kâtip Üye

Sibel Suiçmez

Trabzon

Kâtip Üye

Havva Sibel Söylemez

Mersin”

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Katliam yasasına hayır! Bu yasayı tanımıyoruz! Can dostlarımızı vermeyeceğiz!

BAŞKAN – Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır. Hayırlı olsun.

Gündemimizdeki işler tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince gündemde bulunan işleri sırasıyla görüşmek için Anayasa ve İç Tüzük gereğince 1 Ekim 2024 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 03.51

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

(**) Bu oylamaya ilişkin düzeltme talebi 15.08.2024 tarihli 113'üncü Birleşim Tutanağı'nın 491'inci sayfasında “Geçen Tutanak Hakkında Düzeltmeler” bölümünde yer almaktadır.

XII- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 160): Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

Sıra Sayısı : 160

Oylama Saati : 03:46

Üye Sayısı : 600

Kabul Edenler : 273

Reddedenler : 224

Çekimsizler : 1

Geçersiz Oylar : 0

Mükerrer Oylar : 2

Toplam : 500

Açık Üyelikler : 7

Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 160
Adana	Aytek	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Ret
Adana	Bilici	Bilal	BAĞIMSIZ	Ret
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Ret
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul
Adana	Hatimoğulları Oruç	Tulay	DEM	Ret
Adana	Karamık	Sunay	AK PARTİ	Kabul
Adana	Kısacık	Sadullah	DEVA	Ret
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Ret
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Ret
Adana	Türkeş Taş	Ayyüce	İYİ PARTİ	Katılmadı
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul
Adana	Zenbilci	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Alkayış	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Kurt	Resul	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Özhan	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Şan	İshak	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Arslan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Olgun	Hakan Şeref	İYİ PARTİ	Ret
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Bozdağ	Heval	DEM	Ret
Ağrı	Demir	Nejla	DEM	Ret
Ağrı	Kilerci	Ruken	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Sakik	Sırrı	DEM	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Amasya	İpek	Haluk	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Karagöz	Reşat	CHP	Ret
Ankara	Akdoğan	Umut	CHP	Ret
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Arslan	Yüksel	BAĞIMSIZ	Ret
Ankara	Aydemir	Zehranur	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Aydın	Koray	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Ankara	Baykoç	Ahmet Fethan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Beker	Adnan	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Ret
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Çelebi	Kurtcan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Demir	Deniz	CHP	Ret
Ankara	Diñer	Semra	CHP	Ret
Ankara	Doğan	Mesut	SAADET P	Ret
Ankara	Dumaz	Sadir	MHP	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Ret
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Ergin	Sadullah	DEVA	Katılmadı
Ankara	Fakıbbaba	Ahmet Eşref	İYİ PARTİ	Ret
Ankara	Gökçek	Osman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	İleri	Ömer	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı
Ankara	Konuralp	Okan	CHP	Ret
Ankara	Oktay	Fuat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Saneroğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Şahin	İdris	DEVA	Ret
Ankara	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Taşcier	Gamze	CHP	Ret
Ankara	Timisi Ersever	Aliye	CHP	Ret
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Yamalı	Mustafa Nedim	SAADET P	Ret
Ankara	Yaman	Aylin	CHP	Ret
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Zorlu	Kürşad	İYİ PARTİ	Ret
Antalya	Arı	Cavit	CHP	Ret
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Katılmadı
Antalya	Coşar	Aliye	CHP	Ret
Antalya	Çavuşoğlu	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Çorabatur	Sunuri	CHP	Ret
Antalya	Durgun	Hilmi	MHP	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
Antalya	Erdem	Mustafa	CHP	Ret
Antalya	Kaya	Aykut	CHP	Ret
Antalya	Kılıç	Şerafettin	SAADET P	Ret
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Oluç	Hakkı Saruhan	DEM	Ret
Antalya	Poyraz	Uğur	İYİ PARTİ	Ret
Antalya	Taş	İbrahim Ethem	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Uşlu	Atay	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Yazıcı Özbudun	Serap	SAADET P	Ret
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Ret
Artvin	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Ret
Aydın	Karakaş	Ömer	İYİ PARTİ	Ret
Aydın	Karakoz	Evrin	CHP	Ret
Aydın	Özmen	Ömer	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Sarıbaş	Seda	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Ret
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Ret
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Çömez	Turhan	İYİ PARTİ	Ret
Balıkesir	Dalgın	Burak	DEVA	Ret
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Özaylan	Ali Taylan	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	San	Serkan	CHP	Ret
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Yüksel	Ekrem Gökay	MHP	Kabul
Bilecik	Eldemir	Halil	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Ret
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul
Bingöl	Hilakü	Ömer Faruk	DEM	Ret
Bingöl	Korkutata	Zeki	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Bedirhanoglu	Turan	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Çağlar Gökarp	Semra	DEM	Katılmadı
Bitlis	Olan	Hüseyin	DEM	Ret
Bolu	Akgül	İsmail	MHP	Kabul
Bolu	Ateş	Türker	CHP	Ret
Bolu	Coşkunyürek	Yüksel	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Akbulut	İzzet	CHP	Ret
Burdur	Korkmaz	Adem	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Oğuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Altıaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Ret
Bursa	Atmaca	Mehmet	SAADET P	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı
Bursa	Göziikara Dumaz	Emel	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Öztürk	Hasan	CHP	Ret
Bursa	Pala	Kayhan	CHP	Ret
Bursa	Salman	Ayhan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Sarbal	Orhan	CHP	Katılmadı
Bursa	Toktaş	Hasan	İYİ PARTİ	Ret
Bursa	Torun	Cemalettin Kani	SAADET P	Ret
Bursa	Türkoğlu	Yüksel Selçuk	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Varank	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Zirrhoğlu	Fevzi	MHP	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Ret
Çanakkale	Gider	Ayhan	AK PARTİ	Kabul
Çanakkale	Güneşhan	İsmet	CHP	Ret
Çanakkale	Uz	Rıdvan	İYİ PARTİ	Ret
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul
Çankırı	Yılık	Pelin	MHP	Katılmadı
Çorum	Ahlatcı	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kayncı	Vahit	MHP	Katılmadı
Çorum	Tahtasız	Mehmet	CHP	Ret
Denizli	Arpacı	Şeref	CHP	Ret
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Ret
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Ret
Denizli	Silkin Ün	Sema	SAADET P	Ret
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Akça Cüpolo	Ceylan	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Çandar	Osman Cengiz	DEM	Ret
Diyarbakır	Çelenk Özen	Sevilay	DEM	Ret
Diyarbakır	Ensarioğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Eren	Serhat	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Kamaç	Mehmet	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Kaya	Adalet	DEM	Ret
Diyarbakır	Kepolu Ataman	Suna	AK PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Öztürk	Berdan	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Ret
Diyarbakır	Türkoğlu	Halide	DEM	Ret
Diyarbakır	Yaz	Mehmet Sait	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
Edime	Akalın	Mehmet	İYİ PARTİ	Katılmadı
Edime	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Edime	Ün	Ediz	CHP	Ret
Edime	Yazgan	Ahmet Baran	CHP	Ret
Elazığ	Açıkkapı	Ejder	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Ret
Elazığ	İşıkver	Semih	MHP	Kabul
Elazığ	Keleş	Erol	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Nazırlı	Mahmut Radvan	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Sargül	Mustafa	CHP	Ret
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Kabul
Erzurum	Danış Beştaş	Meral	DEM	Katılmadı
Erzurum	Fırat	Abdurrahim	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Öncü	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Öz	Mehmet Enin	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Arslan	İbrahim	CHP	Ret
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Ret
Eskişehir	Dönmez	Fatih	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Gürcan	Ayşen	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Hatipoğlu	İdris Nebi	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Stilü	Jale Nur	CHP	Ret
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Bozathı	Mesut	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Bozgeyik	Binyamin	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Çelikalın	İrfan	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Demir	Şahzade	HÜDA PAR	Katılmadı
Gaziantep	Gül	Abdulhamit	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Gürban	Mehmet Mustafa	İYİ PARTİ	Ret
Gaziantep	Karaca Demir	Sevda	EMEP	Ret
Gaziantep	Kaya	Erdoğan	DEVA	Ret
Gaziantep	Meriç	Melih	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Özkeçeci	Mehmet Eyup	AK PARTİ	Kabul/Mük.
Gaziantep	Öztürkmen	Hasan	CHP	Ret
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Elmas	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Giresun	İşık Gezmış	Elvan	CHP	Ret
Giresun	Konal	Erdoğan Gazi	MHP	Kabul
Giresun	Temür	Ali	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Köse	Celalettin	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Küçük	Musa	MHP	Katılmadı
Hakkari	Bartın	Öznur	DEM	Ret
Hakkari	Düşünmez	Önur	DEM	Ret
Hakkari	Parlak	Veziir Coşkun	DEM	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
Hatay	Çalışkan	Necmettin	SAADET P	Ret
Hatay	Çirkin	Adnan Şefik	İYİ PARTİ	Ret
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Ret
Hatay	Karahan	Kemal	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Kaşıkcı	Lütfi	MHP	Kabul
Hatay	Mullaoglu	Servet	CHP	Ret
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yıldırım Kara	Nemîn	CHP	Ret
İsparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul
İsparta	Hahcı	Hikmet Yalım	CHP	Ret
İsparta	Sönmez	Hasan Basri	MHP	Kabul
İsparta	Zabun	Osman	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Başanır	Ali Mahir	CHP	Ret
Mersin	Bozan	Ali	DEM	Ret
Mersin	Çakır	Hasan Ufuk	CHP	Ret
Mersin	Dinç	Faruk	HÜDA PAR	Katılmadı
Mersin	Dinçer	Talat	CHP	Ret
Mersin	Ekmen	Mehmet Emin	DEVA	Ret
Mersin	Kıratlı	Ali	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Kış	Gökcan	CHP	Ret
Mersin	Koca Doğan	Perihan	DEM	Ret
Mersin	Kocamaz	Burhanettin	İYİ PARTİ	Ret
Mersin	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Söylemez	Havva Sibel	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Uysal	Levent	MHP	Katılmadı
İstanbul	Açikel	Fethi	CHP	Ret
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Akburak	Burak	İYİ PARTİ	Ret
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gözce	CHP	Ret
İstanbul	Aksakal	Mehmet Önder	DSP	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Kabul
İstanbul	Alan	Nurettin	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Ret
İstanbul	Ayan	Nilhan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ayaydın	Derya	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Aydın	Bürol	SAADET P	Katılmadı
İstanbul	Ayrm	Şamil	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Ret
İstanbul	Bayhan	İskender	EMEP	Ret
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Bekin	Doğan	YENİDEN RE	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Ret
İstanbul	Beyaz	Ersin	İYİ PARTİ	Ret
İstanbul	Cevizoglu	Mustafa Hulki	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
İstanbul	Çelik	Yahya	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik Kanat	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çiçek	Cengiz	DEM	Katılmadı
İstanbul	Dalkıç	Halis	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Demir	Doğan	SAADET P	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Eker	Behiye	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Elçi	Türkan	CHP	Ret
İstanbul	Emre	Yunus	CHP	Ret
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Ret
İstanbul	Enginyurt	Cemal	DP	Ret
İstanbul	Ensarioğlu	Mehmet Selim	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Erbakan	Muhammed Ali Fatih	YENİDEN RE	Katılmadı
İstanbul	Erdem	İsmail	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Esen	Elif	DEVA	Ret
İstanbul	Fırat	Celal	DEM	Ret
İstanbul	Gökçek	Ali	CHP	Ret
İstanbul	Gören Bölük	Seda	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Günaydın	Gökhan	CHP	Ret
İstanbul	Hacıoğulları	Yücel Arzen	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	İşık Ercan	Tuğba	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	İlhan	Rabia	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	İlsiz	Seyithan	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kadıgil	Salih Sera	TİP	Ret
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Ret
İstanbul	Karal	Hasan	DEVA	Ret
İstanbul	Karayel	İsmail Enrah	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karlı	Şengül	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kavuncu	Mehmet Satuk Buğra	İYİ PARTİ	Ret
İstanbul	Kaya	Bülent	SAADET P	Ret
İstanbul	Kaya	Mustafa	SAADET P	Ret
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Ret
İstanbul	Kılıçgün Uçar	Çiğdem	DBP	Katılmadı
İstanbul	Kılıç	Yüksel Mansur	CHP	Ret
İstanbul	Konal Stislü	Yıldız	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Konukcu Kok	Kezban	DEM	Ret
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Otlı	Çiçek	DEM	Ret
İstanbul	Önder	Sırrı Süreyya	DEM	Ret
İstanbul	Özçağdaş	Suat	CHP	Ret
İstanbul	Özdemir	Nimet	BAĞIMSIZ	Ret
İstanbul	Özer	Turan Taşkın	CHP	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
İstanbul	Öztürk	Ümmügülşen	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Paçacı	Mustafa Cihan	İYİ PARTİ	Ret
İstanbul	Paker	Büşra	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Pamukçu	Suat	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Rızvanoğlu	Evrin	DEVA	Ret
İstanbul	Saki	Özgül	DEM	Katılmadı
İstanbul	Sahıcı	Oğuz Kaan	CHP	Ret
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Sıvacıoğlu	Sevan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şahin	İsa Mesih	SAADET P	Ret
İstanbul	Şenocak	Bayram	AK PARTİ	Kabul/Mük.
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şık	Ahmet	TİP	Ret
İstanbul	Tan	Namık	CHP	Ret
İstanbul	Temurci	Selim	SAADET P	Ret
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Ret
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Üçüncü	Oğuz	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yankömeroğlu	Ayşe Sibel	CHP	Ret
İstanbul	Yapıcıoğlu	Zekeriya	HÜDA PAR	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Ret
İstanbul	Yerebakan	Halit	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yıldırım	Adem	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yılmaz	Medeni	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yücel	Ahmet Ersagun	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Yüksel	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Zeybek	Gökân	CHP	Ret
İzmir	Akın	İbrahim	DEM	Katılmadı
İzmir	Altıntaş	Haydar	DP	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Ret
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Ret
İzmir	Bilici	Mustafa	SAADET P	Ret
İzmir	Bölünmez Çankır	Ceyda	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Bursalı	Şebnem	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çubuk	Burcugül	DEM	Ret
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Ret
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Ret
İzmir	Gökçen	Gökçe	CHP	Ret
İzmir	İnan	Eyyüp Kadir	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kasapoğlu	Mehmet Muharrem	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kâya Ösen	Seda	DEVA	Ret
İzmir	Kırkpınar	Hüsmen	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Nalbantoğlu	Rıfat Turuntay	CHP	Ret
İzmir	Osmanağaoglu	Taner	MHP	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Ret
İzmir	Özale	Ümit	İYİ PARTİ	Ret
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Ret
İzmir	Taşkan	Yüksel	CHP	Ret
İzmir	Türelİ	Rahmi Aşkın	CHP	Ret
İzmir	Uzun	Mehmet Salih	DP	Ret
İzmir	Yücel	Deniz	CHP	Ret
Kars	Alp	İnan Akgün	CHP	Ret
Kars	Çalkın	Adem	AK PARTİ	Kabul
Kars	Kılıç Kocyiğİt	Gülİstan	DEM	Ret
Kastamonu	Ekmecki	Fatma Serap	AK PARTİ	Kabul
Kastamonu	Uluay	Halil	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Akar	Hulusi	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Arkan	Mahmut	SAADET P	Ret
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Ret
Kayseri	Böhürler	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Cıngı	Murat Cahid	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Çopuroğlu	Şaban	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Katılmadı
Kayseri	Genç	Aşkın	CHP	Ret
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Kabul
Kayseri	Özsoy	Sayın Bayar	AK PARTİ	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Ret
Kırklareli	Özkan	Fahri	CHP	Ret
Kırklareli	Sançam	Ahmet Gökhan	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	Erkan	Necmettin	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Ret
Kocaeli	Aşıla	Mehmet	YENİDEN RE	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Samİ	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Çiler	Nail	CHP	Ret
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	DEM	Ret
Kocaeli	Hülagü	Sadettin	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Kanko	Mühİp	CHP	Ret
Kocaeli	Katırcioğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Kabul
Kocaeli	Tipioğlu	Veysal	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Ret
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Yıldızlı	Harun Özgür	CHP	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul
Konya	Baykan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Bektaş	Barış	CHP	Ret
Konya	Ekici	Hasan	SAADET P	Ret
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Göka	Meryem	AK PARTİ	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı
Konya	Karaman	Ünal	İYİ PARTİ	Katılmadı
Konya	Koçak	Konur Alp	MHP	Kabul
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul
Konya	Özer	Mustafa Hakan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Selvi	Latif	AK PARTİ	Kabul
Konya	Yüksel	Ali	YENİDEN RE	Katılmadı
Kütahya	Bayırcı	İsmail Çağlar	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Biçer	Adil	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Demir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı
Kütahya	Kasap	Ali Fazl	SAADET P	Ret
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Ret
Malatya	Babacan	Abdurrahman	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul
Malatya	Koca	İhsan	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Önmeztoprak	İnanç Sınac Kara	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Tüfenkeci	Bülent	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Katılmadı
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Anıç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Bakırhoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Ret
Manisa	Başıevirgen	Bekir	CHP	Ret
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Kavaf	Selma Aliye	DEVA	Çekimser
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Ret
Manisa	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Ret
Manisa	Yenişehirlioğlu	Bahadır Nahit	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Debgici	Ömer Oruç Bilal	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Karakoç Dora	Zuhal	MHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Karatutlu	İrfan	DEVA	Ret
Kahramanmaraş	Kirişçi	Vahit	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Köksal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Kurt	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Ret
Kahramanmaraş	Şahin	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Adak	Muhammed	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
Mardin	Aslan	George	DEM	Ret
Mardin	Aydeniz	Salih	DEM	Ret
Mardin	Güneş Altın	Beritan	DEM	Ret
Mardin	Kılıç	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Tanhan	Kamuran	DEM	Ret
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Ret
Muğla	Mete	Kadem	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Oğöz	Yakup	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Öneş Derici	Süreyya	CHP	Ret
Muğla	Özcan	Gizem	CHP	Ret
Muğla	Özdağ	Sekçuk	SAADET P	Ret
Muğla	Uzun	Cumhur	CHP	Ret
Muş	Boz	Sümeyye	DEM	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Muş	Temelli	Sezai	DEM	Katılmadı
Nevşehir	Çalışkan	Enre	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Kılıç	Filiz	MHP	Kabul
Nevşehir	Özgün	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Ret
Niğde	İnce	Cumali	MHP	Kabul
Niğde	Uzkurt	Cevahir	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Ret
Ordu	Hamarat	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Kaynak	İbrahim Ufuk	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Özer	Mahmut	AK PARTİ	Katılmadı
Ordu	Şanlıtürk	Naci	MHP	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Ret
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Kabul
Rize	Mertoğlu	Harun	AK PARTİ	Kabul
Rize	Ocaklı	Tahsin	CHP	Ret
Sakarya	Bayraktar	Lütfi	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	İnci	Ali	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Kaya	Murat	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Kocacık	Ertuğrul	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Taşkent	Ayça	CHP	Ret
Samsun	Aksu	Ersan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Çan	Murat	CHP	Ret
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Karaman	Mehmet	SAADET P	Ret
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Topsakal	İlyas	MHP	Katılmadı
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Katılmadı
Siirt	Bakırhan	Tuncer	DEM	Katılmadı
Siirt	Erdoğan Sartaş	Sabahat	DEM	Ret
Siirt	Gül	Mervan	AK PARTİ	Kabul
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Ret
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Aksu	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Ret
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul
Sivas	Toy	Rukiye	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Avşar	Cem	DEVA	Ret
Tekirdağ	Aygün	İlhami Özcan	CHP	Ret
Tekirdağ	Diktaş	Gökhan	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Hamşioğlu	Selcan	İYİ PARTİ	Ret
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Özcan	Mestan	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Ret
Tekirdağ	Yontar	Nurten	CHP	Ret
Tokat	Akdemir	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Kabul
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Ret
Trabzon	Aydın	Yavuz	İYİ PARTİ	Ret
Trabzon	Büyükkaydın	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Karaismiloğlu	Adil	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Koç	Vehbi	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Suiçmez	Sibel	CHP	Ret
Trabzon	Şen	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tunceli	Kordu	Ayten	DEM	Ret
Şanlıurfa	Başak	Hikmet	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Dusak	Abdülrahim	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Eyyüpoğlu	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Kunt Ayan	Dilan	DEM	Ret
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	DEM	Katılmadı
Şanlıurfa	Önen	Abdulkadir Emin	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul
Şanlıurfa	Pınarbaşı	Mehmet Faruk	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Sancar	Mithat	DEM	Ret
Şanlıurfa	Şenyaşar	Ferit	DEM	Ret
Şanlıurfa	Tanal	Mahmut	CHP	Ret
Şanlıurfa	Yazmacı	Cevahir Asuman	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
Uşak	Karaoba	Ali	CHP	Ret
Uşak	Tuğrul	Fahrettin	AK PARTİ	Kabul
Van	Buldan	Pervin	DEM	Katılmadı
Van	Çiftiyürek	Sinan	DEM	Katılmadı
Van	Dindar	Mahmut	DEM	Katılmadı
Van	Kaçmaz Sayyigıt	Gülcan	DEM	Katılmadı
Van	Kayatürk	Burhan	AK PARTİ	Katılmadı
Van	Türkmenoğlu	Kayhan	AK PARTİ	Kabul
Van	Uçar	Zülfü	DEM	Ret
Van	Varlı	Gülderen	DEM	Ret
Yozgat	Akgül	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Yozgat	Kayalar	Lütfullah	İYİ PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul
Yozgat	Şahan	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Avcı	Muammer	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Bozkurt	Saffet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Çolakoglu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Ertuğrul	Eylem Ertuğ	CHP	Ret
Zonguldak	Yavuzılmaz	Deniz	CHP	Ret
Aksaray	Altınoy	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Katılmadı
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul
Aksaray	Yakır	Turan	İYİ PARTİ	Ret
Bayburt	Ateş	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Karaman	İser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Sağlam	Osman	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Unver	İsmail Atakan	CHP	Ret
Kırıkkale	Kaplan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Katılmadı
Batman	Bayındır	Keskin	DBP	Katılmadı
Batman	Nasiroğlu	Ferhat	AK PARTİ	Kabul
Batman	Oduncu	Zeynep	DEM	Katılmadı
Batman	Ramanoğlu	Serkan	HÜDA PAR	Katılmadı
Batman	Tiryaki	Mehmet Rüştü	DEM	Ret
Şırnak	Doğan	Ayşegül	DEM	Ret
Şırnak	İlmez	Mehmet Zeki	DEM	Katılmadı
Şırnak	Tatar	Arslan	AK PARTİ	Kabul
Şırnak	Uysal Aslan	Nevroz	DEM	Katılmadı
Bartın	Aldatmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Ret
Ardahan	İncesu	Özgür Erdem	CHP	Ret
Ardahan	Koç	Kaan	AK PARTİ	Kabul
İğdir	Alagöz	Cantürk	AK PARTİ	Kabul
İğdir	Hün	Yılmaz	DEM	Katılmadı
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul
Yalova	Becan	Tahsin	CHP	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 160
Yalova	Büyükgümiş	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Akay	Cevdet	CHP	Katılmadı
Karabük	Keskinkeleş	Dumuş Ali	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Şahin	Cem	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Demir	Mustafa	MHP	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı
Osmaniye	Gülsoy	Seydi	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Kaya	Asu	CHP	Ret
Osmaniye	Yanık	Derya	AK PARTİ	Katılmadı
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Özcan	Talih	CHP	Ret
Düzce	Öztürk	Ercan	AK PARTİ	Kabul

XIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, vicdani ret beyanında bulunan bir kişiye ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/13631)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Savunma Bakanı Sayın Yaşar Güler** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Tarafıma iletilen bilgide:“ Ben Hakan Yılmaz (T.C. Kimlik No:10517209858) Türkiye'deki zorunlu askerliği yapmak istemiyorum. Ben vicdani retçiyim hiçbir silah, hiçbir ordu huzuru sağlayamaz alternatif bir sistem istiyorum. Emir komuta altına girmek askerlik yapmak istemiyorum.” ifadeleri yer almıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Konu ile ilgili bakanlığınızın yapmış olduğu çalışmalar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?
- 2- Askerliğini yapmak istemeyen yurttaşlar için bakanlığınızın yapmış olduğu çalışmalar nelerdir?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-88839574-610-2024/7099 -- 3468775
Konu : Yazılı Soru Önergesi

25 Temmuz 2024

7/13631

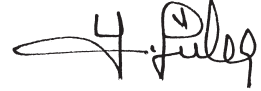
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 12.07.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1456830 sayılı yazınız.

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Millî Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen, 7/13631 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Askerlik hizmetine ilişkin iş ve işlemler, 7179 sayılı Askeralma Kanunu hükümleri çerçevesinde yerine getirilmektedir.

Arz ederim.

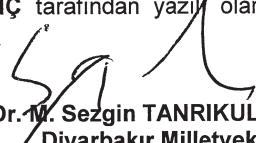

Yaşar GÜLER
Bakan

2.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'unun, son beş yılda çeşitli suçlardan hüküm giyen kişilere dair bazı verilere ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/13667)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

1. Türkiye genelinde son 5 yıl içerisinde kasten adam öldürme suçundan hüküm giymiş kişi sayısı nedir? Bunların illere ve yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Türkiye genelinde son 5 yıl içerisinde kasten adam öldürme suçundan hüküm giyenlerin yaş ve eğitim durumu dağılımı nedir? Bunların yıllara ve illere göre dağılımı nasıldır?
3. Türkiye genelinde son 5 yıl içerisinde uyuşturucu ticareti suçundan hüküm giyen kişi sayısı nedir? Bunların yıllara ve illere göre dağılımı nedir?
4. Türkiye genelinde son 5 yıl içerisinde uyuşturucu ticareti suçundan hüküm giyen kişilerin yıllara göre yaş dağılımı nedir?
5. Türkiye genelinde son 5 yıl içerisinde uyuşturucu madde kullanımından hüküm giyen kişi sayısı nedir? Bunların yıllara ve illere göre dağılımı nedir?
6. Türkiye genelinde son 5 yıl içerisinde uyuşturucu kullanımı suçundan hüküm giyenlerin eğitim durumu dağılımı nedir?
7. Türkiye genelinde son 5 yıl içerisinde uyuşturucu kullanımı suçundan kaç çocuk hüküm giymiştir? Bunların illere göre dağılımı nedir?
8. Türkiye genelinde son 5 yıl içerisinde uyuşturucu ticareti suçundan kaç çocuk hüküm giymiştir? Bunların illere göre dağılımı nedir?
9. Kasten adam öldürme suçundan hüküm giyen en küçük hükümlü sayısı kaçtır?
10. Türkiye genelinde son 5 yıl içerisinde kasten yaralama suçundan hüküm giymiş hükümlü sayısı nedir? Bunların yıllara ve illere göre dağılımı nasıldır?
11. Nüfusa oranla uyuşturucu kullanımının en yüksek olduğu 10 il hangileridir?
12. Nüfusa oranla kasten öldürme suçunun en yüksek olduğu 10 il hangileridir?
13. Türkiye'de son 5 yılda işlenen cinayetlerin kaç uyuşturucu uyarıcı madde etkisiyle gerçekleşmiştir?
14. Türkiye'de son 5 yıl içerisinde kasten yaralama suçlarının kaç uyuşturucu uyarıcı madde etkisiyle gerçekleşmiştir?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-861-3214/4677

Konu : Yazılı soru önergesi

23/7/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 12/07/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1456730 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Dr. M. Sezgin Tanrikulu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13667 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-861-3213/4676
Konu : Yazılı soru önergesi

29.07/2024

Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13667 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

10/07/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Görev" kenar başlıklı 38. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde, adlî sicilın tutulmasıyla ilgili hizmetleri yürütmek Bakanlığımız görevleri arasında sayılmaktadır. Bu çerçevede istenilen ayrıntıda bilgi bulunmamakla birlikte; 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap, İkinci Kısım, Birinci Bölümünde düzenlenen "Hayata Karşı Suçlar" ile İkinci Kitap, İkinci Kısım, İkinci Bölümünde düzenlenen "Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar"a ilişkin ve "Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti" kenar başlıklı 188. maddesi ile "Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak" kenar başlıklı 191. maddesi uyarınca ceza mahkemelerinde açılan ve karara bağlanan dosya, sanık ve suç sayılarına ait istatistiklere ve ceza mahkemelerinde açılan dosyalarda bulunan sanıkların yaşa göre dağılımına ait istatistiklere Bakanlığımız Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün "<https://www.adlisicil.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması mümkün olabilecektir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

3.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ülke genelindeki cezaevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklulara dair istatistiklere ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/13842)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince saygıyla talep ederim. **04.07.2024**

Ay. Mahmut Tanal
Şanlıurfa Milletvekili

- 1- Türkiye'deki cezaevlerinde söz konusu önerge tarihi itibariyle kaç hükümlü ve kaç tutuklu bulunmaktadır?
- 2- İşbu önerge tarihi itibariyle, Türkiye'deki cezaevlerinde sağlık sorunu yaşayan ve tedavi gören kaç hükümlü ve kaç tutuklu bulunmaktadır? Ülkemizde hangi cezaevinde kaç hasta tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-872-3369/4845
Konu : Yazılı soru önergesi

29/07/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 17/07/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1459047 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13842 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-872-3368/4844

Konu : Yazılı soru önergesi

29/07/2024

Sayın Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13842 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaş gibi tüm sağlık hizmetlerinden tıbbî gereklilik çerçevesinde ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda faydalanmakta olup, her türlü muayene ve tedavileri Devletin teminatı altında ve ücretsizdir. Hükümlü ve tutukluların beden ve ruh sağlığının korunması ve hastalıklarının tanısı için ilk muayene ve tedavi hizmetleri ceza infaz kurumlarında verilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler Devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir.

B) Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara ilişkin sağlık koşullarının düzenlenmesi ve sağlık hizmetine erişimin daha da etkili ve verimli hale gelebilmesi için 30/04/2009 tarihli Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol ve 26/01/2017 tarihli Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları Arasında Düzenlenen Protokol hükümleri dikkate alınarak her türlü çalışma ve düzenleme yapılmaktadır.

II- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun;

A) "Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi" kenar başlıklı 16. maddesinin ikinci fıkrasında, akıl hastalığı dışındaki hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunacağı, ancak bu durumda bile hapis cezasının infazının, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa iyileşinceye kadar geri bırakılacağı; üçüncü fıkrasında, belirtilen geri bırakma kararının, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca verileceği; altıncı fıkrasında ise maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazının, üçüncü fıkrafta belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabileceği,

B) "Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı" kenar başlıklı 105/A maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde, maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen ve koşullu salıverilmesine üç yıl veya daha az süre kalan hükümlülerin, bu durumlarını, Adli Tıp Kurumundan alınan veya Adalet

Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirmeleri ve diğer şartları da taşımaları hâlinde denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezanın infazı usulünden yararlanabileceği,

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

III- Soru önergesinde istenilen ayrıntıda bilgi sunulamamakla birlikte; Ülkemizdeki ceza infaz kurumlarında barındırılan tutuklu ve hükümlü sayılarına ilişkin istatistiğe Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün "<https://www.cte.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması mümkün olabilecektir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

4.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, son on yılda suç unsuru sayılan haberlere ve gözüaltına alınan basın mensuplarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/13945)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
04.07.2024

Gülderen VARLI

Van Milletvekili

Anayasa Madde 26' ya göre; Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet Resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Ancak Türkiye de gerçekleri yazmak, haber gündeme getirmek ve sosyal medya paylaşımı yapmak imkânsız hale gelmiş durumdadır. İfade edilen, yazılan, gündeme getirilen haber ve söylemlerden sonra başına ne geleceği belirsiz olan basın emekçileri sadece meslek faaliyetlerini yapmaktadır. Sosyal medya üzerinden gerçekleri yazan gazetecilerin yaptıkları haberlerden sonra basın emekçilerine yapılan tehditler soruşturma konusu dahi olmamaktadır. Yaptıkları haberler ve söylemlerinden dolayı Türkiye de öldürülen, kaybolan, şiddete maruz kalan ve tutuklanan özgür basın emekçilerinin listesi uzayıp gitmektedir. Musa Anter'in öldürülmesine ilişkin dava zaman aşımına uğrarken Hrant Dink cinayetindeki baş şüpheli 17 yıldan sonra serbest bırakılmıştır.

Türkiye'de, özgür basın ve medya kuruluşları, her gün tutuklama, gözüaltı, sansür ve kapatılmalarla karşılaşmaktadır. Meslek faaliyetlerini yaparken haber takibi sırasında saldırıya uğrayan, yaka paça gözüaltına alınan, haberine erişim engeli getirilen basın emekçilerinin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Gerçeği yazan gazeteciler; hedef gösteren, tehdit eden, şiddet içeren dil değil yurttaşları bilgilendiren ve hakikatleri, haksız ve hukuksuz uygulamaları yurttaşlara aktarmaktadır. Küreselleşen dünya da her şeyin haber olduğu ve herkesin her şeyden haberdar olduğu bir zaman diliminde Türkiye de gazetecilik yapmak habere ve kitleye göre suç unsuru sayılmaktadır. Bunlarla beraber 2024 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde Türkiye, 180 ülke

içerisinde 158'inci sırada ve Türkiye, durumun “çok vahim” olduğu ülkeler kategorisinde yer almaya devam etmiştir.

Ayrıca, Ankara merkezli başlatılan soruşturma kapsamında 29 Ekim 2022'de tutuklanan ve 16 Mayıs 2023 tarihinde tahliye edilen özgür basın emekçilerine, 03.07.2024 tarihinde Ankara 4'üncü Ağır Ceza Mahkemesi gazetecilerin yaptıkları haberleri suç unsuru sayarak 6 yıl 3'er ay hapis cezası vermiştir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye de gazetecilik yapan kişilere ilişkin bakanlığınız tarafından sağlanan imkanlar nelerdir? Yılda kaç kişiye basın kartı verilmektedir? Basın kartını almanın koşulları ve belirleyici şartları nelerdir?
2. Kürt sorunu Türkiye de her kesim tarafından bilinmekte ve konuşulmaktadır. Kürt sorununa ilişkin haber yapmak suç mudur? Ülkede var olan sorunları haberleştirmek suç mudur? Suç ise bu sorunlar sizce nasıl ifade edilmelidir? Suç değilse özgür basına ilişkin yapılan gözaltı, baskı ve sansürün gerekçesi nedir?
3. Son 10 yılda Kürt sorununu haber yaptığı için kaç basın emekçisine soruşturma açılmıştır? Açılan soruşturmanın sayısı kaçtır? Son 10 yılda tutuklanan gazeteci sayısı kaçtır?
4. Suç unsuru taşıyamayan haber bakanlığınıza göre nasıl olmalıdır? Son 10 yılda erişim engeli getirilen haber sayısı kaçtır? Yapılan erişim engelinden sonra haberi yapanla beraber kaç hesaba, kişiye soruşturma açılmıştır?
5. Başlatılan soruşturmanın nihai sonuçları kamuoyu ile ne kadar paylaşıldı? Yapılan haberlerin suç unsuru sayılması konusunda Bakanlığınızca hangi hassasiyetler göz önünde tutulmaktadır?
6. Kendi sosyal medyasında yaptığı haberleri paylaşan basın emekçilerini tehdit eden kişi ve kurumlara ilişkin başlatılan herhangi bir soruşturma var mı?
7. Bazı sosyal medya hesaplarında Kürtlere, Kürt seçilmişlere yapılan hakaretlere ilişkin bakanlığınız tarafından kaç habere ya da hesaba erişim engeli getirildi ve herhangi bir soruşturma açıldı mı?
8. Basın özgürlüğü var diye açıklamalar yapan iktidarın aksine, özgür basın emekçilerinin yazdıkları haberler suç unsuru sayılıp 6 yıl 3 ay hapis cezası verilmesinin gerekçesi

nedir? Basın özgürlüğü, konu Kürt basın emekçileri olunca mı olmuyor veya yazdıkları haberler suç unsuru sayılıyor?

9. İddia edildiği gibi Türkiye de basına sansür uygulanıyor mu?
10. Uluslararası basın özgürlüğü endeksinde gerilerde yer alan Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğünün tehdit altında olduğu iddiaları doğru mu? Doğru ise bunun gerekçesi nedir?
11. Farklı görüşteki gazetecilere yönelik baskılardan dolayı Türkiye'nin demokratik yapısını ve uluslararası ilişkilerini olumsuz etkilediği iddiaları doğru mu? Doğru ise bunun gerekçesi nedir?
12. Son yıllarda kabul edilen dezenformasyon yasaları, gazetecilere yönelik baskıları artırdığına ilişkin iddialar hakkında bakanlığınız bir açıklama yapacak mı?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-879-3450/4946
Konu : Yazılı soru önergesi

29 / 07 / 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 18/07/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1460748 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Van Milletvekili Gülderen Varlı tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13945 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-879-3449/4945

Konu : Yazılı soru önergesi

29/07/2024

Sayın Gülderen VARLI
Van Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13945 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının;

A) "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı,

B) "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinin birinci fıkrasında, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri; ikinci fıkrasında, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı; dördüncü fıkrasında, yasama ve yürütme organları ile idarenin, mahkeme kararlarına uymak zorunda olduğu; bu organlar ve idarenin, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremeyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Belirtilen hükümler çerçevesinde, Anayasanın 9 ve 138. maddelerindeki yetki ve teminata dayalı olarak görev yapan bağımsız ve tarafsız mahkemelerce verilen ara karar, karar ve hükümlerin hukukî dayanakları ile gerekçelerine dair Bakanlığımızda bilgi bulunmadığı gibi, sözü edilen karar ve hükümlerin olağan yargısal denetimi, başvuru usulü ve şartları ilgili kanunlarda gösterilen yargı mercilerine aittir.

II- Anayasanın, "Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi" kenar başlıklı 88. maddesinde kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekillerinin yetkili olduğu, kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esaslarının içtüzükle düzenleneceği hükmü yer almakta iken söz konusu hüküm, 16/04/2017 tarihinde yapılan referandumla kabul edilen 21/01/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16. maddesiyle; kanun teklif etmeye milletvekillerinin yetkili olduğu, kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esaslarının içtüzükle düzenleneceği şeklinde değiştirilmiş, söz konusu düzenleme 09/07/2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

10/07/2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 38. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; adalet hizmetleriyle ilgili konularda gerekli araştırmalar ve mevzuat hazırlıklarını yapmak ve görüş bildirmek Bakanlığımızın görevleri arasında

sayıldığından çalışmalarımız bu çerçevede yürütölmektedir.

III- 10/07/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Görev" kenar başlıklı 38. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde, adlî sicilin tutulmasıyla ilgili hizmetleri yürötmek Bakanlığımız görevleri arasında sayılmaktadır. Bakanlığımızda soru önergesine konu edilen hususlarda ayrıntılı istatistikî veri bulunmamaktadır.

IV- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından re'sen gerçekleştirilen erişim engeli istatistiklerine "<https://www.guvenliweb.org.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması mümkün olabilecektir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

5.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu'nun, kitapları için yasaklama kararı çıkarılan yazarlar hakkında yürütülen adli süreçlere ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/13958)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Zeynep Oduncu
Batman Milletvekili

Türkiye'de kitap yasakları konusu sık sık gündeme gelmektedir. Ancak kitap yasakları ve bu yasaklarla ilgili soruşturma ve kovuştura süreçleriyle ilgili istatistiklere dair ayrıntılı veriler bulunmamaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 2002 yılından günümüze Türkiye'de kitabı hakkında yasaklama ya da dağıtma kararı verilen kaç yazar hakkında soruşturma açılmıştır?
- 2- Kaç soruşturma, kovuşturmaya dönüşmüştür?
- 3- Açılan davaların kaç mahkumiyetle sonuçlanmıştır?
- 4- Türkiye'de kitap yayınından kaynaklanan davalarda hüküm giyen yazar veya yayınevleri için verilen cezalar nelerdir? Bu cezalar hangi yasa maddelerine dayanarak verilmiştir?
- 5- Adalet Bakanlığı, kitap yasaklarıyla ilgili davalarda yargı sürecinin tarafsızlığı ve adil olması için hangi önlemleri almaktadır?
- 6- Adalet Bakanlığı, kitap yayınına yönelik yasak ve cezaların Anayasa ve uluslararası sözleşmelerdeki standartlara uygunluğunu nasıl değerlendirmektedir?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-892-3435/4931

Konu : Yazılı soru önergesi

29 / 07 / 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 18/07/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1460748 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Batman Milletvekili Zeynep Oduncu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13958 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-892-3434/4930
Konu : Yazılı soru önergesi

29.07/2024

Sayın Zeynep ODUNCU
Batman Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13958 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının;

A) "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı,

B) "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinin birinci fıkrasında, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri; ikinci fıkrasında, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı; dördüncü fıkrasında, yasama ve yürütme organları ile idarenin, mahkeme kararlarına uymak zorunda olduğu; bu organlar ve idarenin, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremeyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Belirtilen hükümler çerçevesinde, Anayasanın 9 ve 138. maddelerindeki yetki ve teminata dayalı olarak görev yapan bağımsız ve tarafsız mahkemelerce verilen ara karar, karar ve hükümlerin hukukî dayanakları ile gerekçelerine dair Bakanlığımızda bilgi bulunmadığı gibi, sözü edilen karar ve hükümlerin olağan yargısal denetimi, başvuru usulü ve şartları ilgili kanunlarda gösterilen yargı mercilerine aittir.

II- 10/07/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Görev" kenar başlıklı 38. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde, adlî sicilin tutulmasıyla ilgili hizmetleri yürütmek Bakanlığımız görevleri arasında sayılmaktadır. Adlî istatistikler sanık ve suç esas alınarak derlenmektedir. Bu çerçevede, Bakanlığımızda soru önergesine konu edilen hususlarda ayrıntılı istatistikî veri bulunmamaktadır.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

